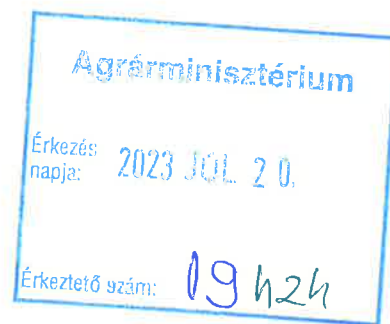

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság jelentése a 2022-ben végzett tevékenységéről

**Kiskunsági
Nemzeti Park**

UPTF/419/2/2023

Ugró Sándor
igazgató

Kecskemét, 2023. április 11.

Jóváhagyom:

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Felterjesztésre jóváhagyta: Ugró Sándor igazgató

Szerkesztette: Sipos Ferenc általános igazgatóhelyettes

A jelentés összeállításának fontosabb közreműködői:

Bakró-Nagy Zsolt, Balázs Réka, Buzás Krisztina, Czitor Beáta, Deák Dávid, Enyedi Róbert, Farkas-Lipóczi Kornélia, Hoksá Attila, Juhász Szabolcs Olivér, dr. Kolozsvári-Kovács Rita, Kiss Mónika, Kiss Péter, Klucsai Dávid, dr. Kovács Éva, Kurmai Péter, Ludnai Tünde, Mile Orsolya, Nagy Anett, Német László, Nyúl Mihály, Orgoványi Erika, Ötvös Imre, Pálinkás Csaba, Puskás Gabriella, Rácz Beáta, Sipos Ferenc, Szabóné Bazsó Ágnes, Szilágyi Valéria, Szöllősi Szabolcs, Tajti László, Tóth Gábor, Ugró Sándor, Unyi Miklós, dr. Vadász Csaba, Vajda Zoltán, Varga Tímea, Vén János, Zsámboki Krisztina

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	4
2. Személyi állomány	4
3. Oltalom alatt álló természeti értékek és területek adatai, információi	5
3.1. Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek és ezek változásai	5
3.1.1. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti terület	5
3.1.2. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesíteni tervezett (védelemre tervezett) területek	7
3.1.3. „Ex lege” védett természeti területek	7
3.1.4. „Ex lege” védett természeti értékek (barlangok)	8
3.1.5. Natura 2000-területek	8
3.1.6. Nemzetközi jelentőségű területek	90
3.1.7. Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű, meglévő és tervezett részterületei (köztük a földtani alapszelvények, földtani képződmények)	12
3.2. Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek	12
3.3. Egyéb, speciális területi kategóriák (Erdőrezervátum, Országos Ökológiai Hálózat)	12
3.4. Magas Természeti Értékű Területek (MTÉT)	13
4. Kutatás és monitorozás (saját, illetve más szervvel végeztetett)	156
4.1. Kutatás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága, főbb eredményei)	156
4.2. Monitorozás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága, főbb eredményei)	30
4.3. TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok modulonként	423
4.4. Jelentési kötelezettség (EU, nemzetközi egyezmény, nemzetközi szervezet)	423
5. Természetvédelmi kezelési tevékenység	434
5.1.A) Természetvédelmi kezelési tervek (meglévő, ill. 2022-ben készült, előkészített, kihirdetett)	434
5.1.B) Natura 2000 fenntartási tervek és céldokumentumok (2022-ben készült vagy felülvizsgált)	434
5.2. Élőhely-fenntartás, kezelés (élőhelyek és terület egységek szerinti bontásban)	467
5.2.1. Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások	467
5.2.2. Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése	489
5.3. Élőhely-rehabilitáció (helyszín, az élőhely típusa, forrása, kezdete, várható befejezése)	50
5.4. Fajmegőrzési tevékenységek (fajok és élőhelyek szerinti bontásban, feltüntetve a helyszínt)	50
5.4.1. A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások	50
5.4.2. Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése	50
5.4.3. Védett fajokkal kapcsolatos illegális cselekmények észlelése	55
5.4.4. Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei	55
5.5. Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek	56
5.6. Természetvédelmi mentőtevékenység	58
6. Saját vagyonkezelésű területeken folyó tevékenység	60
6.1. Területvásárlások, kisajátítások adatai (védeltségi szint helyreállítás, elővásárlási jog, pályázatok)	63
6.2. Génmegőrzés	64
6.2.1. Génmegőrzési tevékenység ismertetése állatok esetében	64
6.2.2. Egyéb állatállomány, kezelésük	69
6.2.3. Génmegőrzési tevékenység ismertetése növények esetében	69
6.3. Saját vagyonkezelésben lévő erdőterületek kezelése	69
6.4. Vadászterületeken folyó vadállomány szabályozás	76
6.5. Halgazdálkodási vízterületek	81
6.5.1. Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek	84
6.5.2. Védett természeti területen található halastavak	84
7. Tájvédelem	85
7.1. Egyedi tájértékek	85
7.2. Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben	87
7.3. Településrendezési eszközök és területrendezési tervek, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet véleményezése, közreműködés az elkészítésben, adatszolgáltatás	87
7.4. Tájképvédelmi övezetek módosítása	97
7.5. Tájvédelmi jelentőségű beavatkozások	87
8. Projektek (természetvédelmi, informatikai, turisztikai stb. projektek célja, előrehaladása)	89
9. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenység	104
9.1. Az Igazgatóság ügyiratforgalma	104
9.1.1. Szakvéleményadás/adatközlés/jogsegély a hatóságok számára	104

9.1.2. Nem saját vagyonkezelésben lévő védett és Natura 2000 erdőterületek	105
9.1.3. Jelentési feladatok a Minisztérium számára	108
9.1.4. Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés	108
9.2. Szabálysértés	109
9.3. Természetvédelmi bírság	109
9.4. Büntetőügyek	109
9.5. Polgári perek	110
10. Természetvédelmi Őrszolgálat	110
10.1. Alapadatok	110
10.1.1. Személyi feltételek	110
10.1.2. Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák	111
10.1.3. Polgári természetőrök	112
10.2. Feladatellátás	112
10.2.1. Hatósági feladatellátás	112
10.2.2. Együttműködés más hatóságokkal	113
10.2.3. Nem hatósági feladatok ellátása	114
11. Költségvetés és vagyon	116
11.1. Kiadások	116
11.2. Bevételek	116
11.3. Vagyon	118
11.3.1. Befektetett eszközök	118
11.3.2. Forgóeszközök	118
11.4. Épületek	119
11.5. Eszközök	119
12. Bemutatás, oktatás, társadalmi kapcsolatok	120
12.1. Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra	121
12.1.1. Látogató-, és oktatóközpontok	121
12.1.2. Tanösvények	122
12.1.3. Egyéb bemutatóhelyek	122
12.1.4. Természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínek	123
12.1.5. Szálláshelyek	123
12.1.6. Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények	123
12.2. Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások	124
12.2.1. Szakvezetési túrák, speciális túrák	124
12.2.2. Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvények	124
12.2.3. Természetiskolai minősítésre felterjesztett programszolgáltatás	124
12.2.4. Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások	126
12.2.5. Kiadványok	128
12.2.6. Látogatóstatisztika	128
12.2.7. Környezeti nevelési statisztika	130
12.3. Társadalmi kapcsolatok	132
12.3.1. Nemzeti Parki Termék védjegyrendszer	134
12.3.2. Natúrparkokkal való kapcsolat	134
12.3.3. Kommunikáció - hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok	135
12.4. Tervezett fejlesztések	136
12.5. Együttműködési megállapodások	136
12.6. Fontosabb események	137
13. Közfoglalkoztatás (személyi feltételek, elvégzett feladatok, eredmények)	138
14. Belföldi és külföldi együttműködés	138
15. Ellenőrzés	139
16. Éves munka összefoglalása	141
17. Fontosabb célkitűzések a következő évre (munkaterv), a tervezett pályázatok ütemezése és megvalósítása	159

1. Bevezetés

Magyarország második legrégebbi nemzeti parkja és a természetvédelmi kezeléssel megbízott Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság 2022-ben 47. éve szolgálta a Duna–Tisza köze szikes pusztáitól, szikes tavaitól, turjánvidéki vizes élőhelyeitől a homokbuckások élőhely-együtteseinek át az alsó-tiszai hullámtér legértékesebb részeiig terjedő természeti értékek, illetve a hagyományos állattartási módok megőrzését. Az Igazgatóság természetvédelmi kezelőként ugyancsak gondoskodik a nemzeti park törzsterületén kívül eső, de a működési területén található további, természetvédelmi szempontból jelentős értékek (ex lege vagy egyedi jogszabály révén védett természeti területek, Natura 2000 területek, védett vagy fokozottan védett növény- és állatfajok) megőrzéséről, fennmaradásáról. Az ehhez szükséges tevékenységek közül kiemelkedő jelentőséget kapnak a tájban keletkező természetes vízkészletek megőrzéséért, a vízháztartási helyzet kedvezőbbé tételéért folytatott küzdelmek, a hajdani erdőössztyeppi élőhely-együttesek utolsó maradványainak – köztük a végletes fajszegénnyel fenyegetett nyílt és zárt homoki tölgyeseknek – fenntartásáért, a természetközeli erdőgazdálkodás és a fenntartható gyepgazdálkodás elterjesztéséért tett erőfeszítések, továbbá a természetes gyepek továbbra is intenzíven zajló feltörése elleni fellépés.

Az Igazgatóság természetvédelmi kezelői tevékenységében kiemelt szerepet kap az európai uniós pályázati források minél teljesebb körű kiaknázása. Ahol a védelmi célok különösen indokolják, az Igazgatóság igyekszik vagyonekezelésbe venni a legértékesebb területeket. Amennyiben a természetvédelmi kezelés csak aktív élőhelykezeléssel biztosítható, ott lehetőség szerint régi magyar háziállatfajtákat – főként magyar szürke marhát és bivalyokat – alkalmaz erre. Ahol a kezelés saját állatállománnyal nem oldható meg gazdaságosan és a természetvédelmi célok elérése más módon is biztosítható, az igazgatóság vagyonekezelésében lévő területek kezelésére földhaszonbérlet útján egyéni gazdálkodók vagy gazdasági szervezetek közreműködését veszi igénybe.

2. Személyi állomány

2022-ben az igazgatóság tevékenységi köreit az alábbi személyi állománnyal valósította meg.

Szakképzettség	Alapfokú	Középfokú	Felsőfokú	Összesen
Kormánytisztviselő	0	15	98	113
Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó	15	17	1	33
Mindösszesen	15	32	99	146*

*Ebből EU-s projekt keretében foglalkoztatott: 12 fő

Munkatársaink alap-, közép- vagy felsőfokon beszélnek angol, német, olasz, orosz, szerb, francia, spanyol nyelven. Személyzeti állományunk nyelvismereti megoszlása:

Személyi állomány	fő/nyelvvizsgák száma
Kormánytisztviselő	51/75
Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó	3/7
EU-s projekt keretében foglalkoztatott szerződéses munkavállaló	6/6
Mindösszesen	60 fő/88 nyelvvizsga

A személyi állomány létszáma 2022. december 31. napján 146 fő volt. 2022-ben összesen 21 fő jogviszonya szűnt meg közös megegyezéssel, 1 fő jogviszonya a határozott idő lejártával, 1 fő jogviszonya felmentéssel.

Az igazgatóság 20 fő kormánytisztviselővel és 6 fő munkavállalóval létesített jogviszonyt az elmúlt évben. 2022-ben 6 fő kormánytisztviselő volt fizetés nélküli szabadságon gyermek nevelése, ápolása céljából, ebből 1 fő az év során ismét munkába állt.

Az alkalmazottak javadalmazása a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvénynek, a Munka törvénykönyvének és a Közszolgálati Szabályzatnak megfelelően történt. Az elmúlt évben 5 fő részesült szolgálati elismerésben. A cafetéria-juttatások a törvényi előírások és belső szabályzat szerint valósultak meg. A Föld Napja alkalmából munkája elismeréseképpen 3 fő kapott Miniszteri Elismerő Oklevelet és 2 fő Pro Natura díjat.

1. A nemzeti park igazgatóságok részéről a védett természeti területek és a Natura 2000-területek természetvédelmi kezelése kapcsán foglalkoztatottak száma (fő)	
1.1. Kormánytisztviselők	83
1.2. Szerződéses munkavállalók	8
1.3. MTv munkavállalók	32
2. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán alkalmazott közfoglalkoztatottak száma (fő)	19
3. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán az igazgatósággal írásos megállapodás alapján együttműködő vállalkozások érintett munkavállalóinak becsült száma (fő)	
3.1 Turisztikai szolgáltatók	8
3.2. Megbízott tervező/kivitelező vállalatok	134
3.3. Gazdálkodók, mezőgazdasági, erdészeti vállalkozások	543
3.4. Egyéb	76

3. Oltalom alatt álló természeti értékek és területek adatai, információi

3.1. Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek és ezek változásai

3.1.1. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti terület

A KNPI működési területe 1 005 858 ha.

Működési terület (ha)	1 005 858 ha					
	Védett természeti terület	Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett ¹		
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Nemzeti park	1	50 523,0000	12 778		2 bővítés	9362,05
Tájvédelmi körzet	3	26 833,0000	1 174		1 bővítés	424,7
Természetvédelmi terület	20	5049,3	228		2 + 2 bővítés	1688,53
Természetvédelmi védőövezet						
Természeti emlék	3	3,86				
Összesen	29	82421,56			7	11475,23

Az országosan védett természeti területek száma, kiterjedése az előző évhez képest nem változott. Új védett természeti terület nem került kihirdetésre, és nem lett kijelölve új védelemre tervezett terület. Az Imrehegy-kiskunhalasi homokbuckák védelemre tervezett terület védetté nyilvánításához szükséges természetvédelmi kezelői feladatokat a KNPI elvégezte, a természetvédelmi kezelési terv tervezetét a védetté nyilvánításhoz szükséges többi dokumentummal együtt felterjesztette az Agrárminisztériumba.

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal kihirdetett védett természeti területek

Név	Törzskönyvi szám	Kiterjedése (ha)	Ebből fokozottan védett (ha)
KNP, Felső-kiskunsági-puszt	109/NP/74	11 851,24	1281,7449
KNP, Peszér–Adacsi-rétek	109/NP/74	5 797,70	
KNP, Fülöpházi-buckavidék	109/NP/74	2 104,60	
KNP, Kolon-tó	109/NP/74	3 057,93	28,9184
KNP, Bócsa–Bugac	109/NP/74	11 670,41	7143,2797
KNP, Orgoványi-rétek	109/NP/74	3 972,91	2214,1343
KNP, Felső-kiskunsági-tavak	109/NP/74	4 968,74	2109,5757
KNP, Mikla-puszt	109/NP/74	6 124,13	
KNP, Szikra és az Alpári-rét	109/NP/74	975,32	
Mártélyi tájvédelmi körzet	94/TK/71	2 276,12	
Pusztaszeri tájvédelmi körzet	122/TK/76	22 332,74	1174,2207
Körös-éri tájvédelmi körzet	330/TK/12	2 224,07	
Kiskőrösi-turjános tt.	221/TT/90	641,24	
Péteri-tavi Madárrezervátum tt.	124/TT/76	779,79	192,4236
Csölyospálosi földtani feltárás tt.	168/TT/78	1,16	1,1628
Kéleshalomi-homokbuckák tt.	121/TT/75	176,26	
Kunfehértói Holdrutás-erdő tt.	120/TT/75	116,36	
Császártöltési Vörös-mocsár tt.	219/TT/90	930,32	
Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár tt.	251/TT/92	33,67	
Bácsalmási Gyapjasgyűszűvirág termőhely tt.	252/TT/92	3,89	
Csongrádi Kónya-szék tt.	291/TT/98	454,00	
Érsekhalmi Hét-völgy tt.	288/TT/98	27,02	
Kunpeszéri Szalag-erdő tt.	289/TT/98	119,25	
Hajósi-homokpuszt	290/TT/98	186,09	
Jászszenzlászlói Kalmár-erdő tt.	300/TT/05	8,88	
Pusztaszeri Hétvezér emlékmű tt.	213/TT/90	4,34	
Pusztaszeri Fülöp-szék tt.	214/TT/90	41,65	
Hajósi-kaszáló és -löszpartok tt.	229/TT/90	123,53	
Pirtói-homokbuckás tt.	326/TT/12	591,31	34,2641
Szelidi-tó tt.	123/TT/76	652,54	
Bajai földikútya-rezervátum tt.	422/TT/17	114,252	
Bajai földikútya-rezervátum védőövezet	422/TT/17	10,1885	
Madarasi Marhajárás tt.	425/TT/18	43,76	
Madarasi Marhajárás védőövezet		2,1744	
Katymári téglavető földtani képződmény természeti emlék	380/TE/15	2,0438	
Madarasi téglavető földtani képződmény természeti emlék	384/TE/15	1,2389	
Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék	389/TE/15	0,5755	

3.1.2. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesíteni tervezett (védelemre tervezett) területek

Terület	kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánítás állapota
Bácsalmási gyapjas gyűszűvirág termőhelye természetvédelmi terület (bővítés)	27,7	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
KNP Felső-kiskunsági szikes puszták bővítése	3031	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
KNP Peszéradacsi rétek bővítése	1100	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges

KNP Töserdő és Alpári rét bővítése	2938	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
KNP Felső-kiskunsági szikes tavak bővítés	2010	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
KNP Miklapusztai bővítés	1100,5	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
Pusztaszeri tájvédelmi körzet	424,7	a területi egyeztetés megkezdéséhez a kezelési tervdokumentáció felülvizsgálata és annak szakmai egyeztetése szükséges
Tázlári homokbuckák természetvédelmi terület	1057,1	a területi egyeztetés megkezdéséhez kezelési tervdokumentáció készítése, annak szakmai egyeztetése szükséges
Imrehegy-kiskunhalasi homokbuckák	225,93	A KNPI a védetté nyilvánításhoz szükséges minden dokumentumot felterjesztett az Agrárminisztériumba.
Összesen	11914,93	

3.1.3. „Ex lege” védett természeti területek

Ex lege védett természeti területek*	Egyedi hatósági határozattal lehatárolt ex lege védett természeti területek		Egyedi hatósági határozattal lehatárolásra váró ex lege védett természeti területek	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
lápok	25	4 596 ha	101	18 270 ha
szikes tavak	27	1 794 ha	193	12 945 ha
kunhalom	5	-	148	-
földvár	-	-	8	-
forrás	2	1,0994 ha	-	-
víznyelő	-	-	-	-

*Legutoljára 2014-ben frissített adatbázisból számított adatok, nem tartalmazzák az egyedi jogszabállyal (is) kihirdetett védett természeti területekre eső lápok és szikes tavakat (a darabszám az egymástól külön álló poligonok számát jelenti).

Ex lege védett természeti területek	Egyedi jogszabállyal védett természeti területen elhelyezkedő		Egyedi jogszabállyal védett természeti területen kívül elhelyezkedő	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Lápok	118	9965	126	22866
Szikes tavak	98	5334	220	14739
kunhalom	21	-	132	-
földvár	5	-	3	-
forrás	-	-	2	1,0994
víznyelő	-	-	-	-

Kunhalmok és földvárak:

A Duna-Tisza közén napjainkban is, folyamatosan zajlik a halmok és földvárak felülvizsgálata, nyilvántartásba vétele. 2022-ben a korábbi nyilvántartásban szereplő kunhalom vagy földvár törlésére és új felvételezésére nem került sor. Települések teljes közigazgatási területét lefedő, szisztematikus kunhalom és földvár felülvizsgálatra szintén nem került sor, ellenőrzési célú terepi bejárások során zajlott kunhalom szemle (pl. a Tiszaalpár és Kiskunfélegyháza határán található Hegyes-halom rongálása, a kiskőrösi Czebe-halmon régészeti lelet előkerülése).

3.1.4. „Ex lege” védett természeti értékek (barlangok)

Az igazgatóság működési területén a Tvt. definíciójának megfelelő barlang vagy víznyelő nem található.

3.1.5. Natura 2000-területek

Az igazgatóság természetvédelmi kezelésében álló (HUKN... kódnevű) Natura 2000-területek kiterjedése:

csak különleges madárvédelmi terület (kmt.)	58 833 ha
csak különleges természetmegőrzési terület (ktt.)	50 205 ha
kmt. és ktt. is egyben	71 307 ha
Összes Natura 2000	180 345 ha

Az igazgatóság működési területén található Natura 2000-területek kiterjedése (függetlenül attól, ki a természetvédelmi kezelő): 168 742 ha.

Natura 2000-területek	db	Érintett ha
Hatósági táblák kihelyezése	46	
Tanösvények száma	18	
Látogatóközpontok száma*	3	
Projekttel (KEHOP, LIFE+) érintett területek száma	19	168 742

*Tisza-völgyi bemutatóház, Naprózsa-ház, Szalakóta látogatóközpont

A projekt területek esetében a teljes működési területünket lefedő projekteket is figyelembe vettük („A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok” - KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001; „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” - LIFE17 IPE/HU/000018; „A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével” - KEHOP-4.2.0-15-2016-00009, „A parlagi sas védelme a Pannon Régióban az ember okozta pusztulás csökkentésével (Conservation of the eastern imperial eagle by decreasing human-caused mortality in the Pannon Region)” - LIFE15 NAT/HU/000902), így az összesített Natura 2000 terület értéke szerepel működési területen belül.

Natura 2000 terület kódja és megnevezése	Kihelyezett tábla (db)	Területet érintő tanösvény vagy látogatóközpont összesen (db)	Élőhely-rekonstrukció (ha)	Területet érintő projektek száma (db)
HUKN10001, Felső-Kiskunsági puszták és turjánvidék		1	100 ha VEKOP-4.2.1-15-2016-00007	8
HUKN10002, Kiskunsági szikes tavak és az őrzési turjánvidék		1		6
HUKN10004, Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözete		1		2
HUKN10007, Alsó-Tisza-völgy		3	4,5 ha LIFE13/NAT/HU/000081	6
HUKN10008, Balástya-Szatymaz környéki homokvidék				2
HUKN20001, Felső-		1	100 ha	6

Kiskunsági szikes puszta			VEKOP-4.2.1-15-2016-00007	
HUKN2002, Peszéri-erdő			22 ha LIFE16 NAT/HU/000599	5
HUKN20003, Felső-Kiskunsági turjánvidék	1		26,5 ha LIFE18 NAT/HU/000799	5
HUKN20008, Déli-Homokhátság	2			2
HUKN20009, Felső-Kiskunsági szikes tavak és Mikla-puszta	1			6
HUKN20011, Fülöpházi homokbuckák	3			3
HUKN20015, Ágasegyháza-orgoványi rétek				3
HUKN20019, Baksi-puszta				3
HUKN20022, Kiskőrösi turjános				2
HUKN20024, Bócsa-Bugaci homokpuszta	2		10 ha PANNONSTEPPE / HUSRB/1602/12/0065	4
HUKN20027, Péteri-tó	1			4
HUKN20028, Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet	1			3
HUKN20031, Alsó-Tisza hullámtér				5
HUKN20032, Dél-Őrjeg	1			3
HUKN20033, Érsekhalma-nemesnádudvari löszvölgyek	1			2
HUKN20035, Harkakötöny-kiskunmajsai homokbuckák	1			2
HUKN30001, Csongrád-bokrosi Sós-tó				2
HUKN30002, Gátéri Fehér-tó				2
HUKN30003, Izsáki Kolon-tó	3			4

3.1.6. Nemzetközi jelentőségű területek

A 3.1.5. fejezetben felsorolt Natura 2000-területeken túlmenően az igazgatóság működési területén található, természetvédelmi szempontból nemzetközi jelentőségű területek kiterjedése:

Nemzetközi jelentőségű vizes (Ramsari) terület	31 827 ha
MAB bioszféra-rezervátum *	33653 ha
Biogenetikai rezervátum (Kolon-tó)	2 962 ha

*Magterület és puffterület

MAB Bioszféra rezervátumok

A Kiskunsági bioszféra-rezervátum 2022-ben 18 település külterületét (Kiskunlacháza, Apaj, Kunszentmiklós, Kunadacs, Szabadszállás, Kerekegyháza, Fülöpháza, Fülöpszállás, Ágasegyháza, Izsák, Soltszentimre, Csengőd, Páhi, Orgovány, Kaskantyú, Bócsa, Bugacpusztaháza, Bugac) foglalja magában.

MAB Bioszféra-rezervátum	db	Érintett ha
Hatósági táblák kihelyezése*	1	
Tanösvények száma	8	
Látogatóközpontok száma**	1	
Projekttel (KEOP, LIFE+) érintett területek száma (11 projekt)	1	33653

** Naprózsza-ház

A projekt területek esetében a teljes működési területünket lefedő projekteket is figyelembe vettük (KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001; KEHOP-4.2.0-15-2016-00009), így az összesített MAB-Bioszféra + átmeneti zóna terület értéke szerepel működési területen belül.

Ramsari területek

A Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari területen tovább folytatódott a nagyléptékű hidrológiai átalakítást, az V. csatorna medrének áthelyezését előkészítő földvásárlás. Egyes ingatlanok esetében kisajátítási eljárás előkészítése indult meg.

Nemzetközi jelentőségű vizes terület	db	Érintett ha
Hatósági táblák kihelyezése	0	
Tanösvények száma	6	
Látogatóközpontok száma	1	
Projekttel (KEOP, LIFE+) érintett területek száma	10	31827

A projekt területek esetében a teljes működési területünket lefedő projekteket is figyelembe vettük (KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001; KEHOP-4.2.0-15-2016-00009), így az összesített Ramsari terület értéke szerepel működési területen belül.

Biogenetikai rezervátum

A Kolon-tó biogenetikai rezervátumban a közelmúlt jelentős vizes élőhelyrekonstrukcióját (nagy kiterjedésű nyíltvizes élőhelyek kialakítása) követően 2022-ben is jövőbeli természetvédelmi fejlesztések előkészítése zajlott: új bemutatóhely, az ún. Kolon-tavi Fürkésző engedélyezési eljárása, az állattartó telep korszerűsítéséhez szükséges közbeszerzések lefolytatása.

Biogenetikai rezervátum	db	Érintett ha
Hatósági táblák kihelyezése	0	
Tanösvények száma	3	
Látogatóközpontok száma	0	
Projekttel (KEOP, LIFE+) érintett területek száma (4 projekt)	1	2 962

A projekt területek esetében a teljes működési területünket lefedő projekteket is figyelembe vettük (KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001; KEHOP-4.2.0-15-2016-00009), így a teljes Biogenetikai Rezervátum terület szerepel a táblázatban.

Az igazgatóság működési területe Európa-diplomás területtel, UNESCO-világörökségi területtel, illetve UNESCO-geoparkkal nem érintett.

Terület megnevezése	Kihelyezett tábla (db)	Területet érintő tanösvény vagy látogatóközpont összesen (db)	Élőhely-rekonstrukció (ha)	Területet érintő projektek száma (db)
Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari terület		1	100 ha VEKOP-4.2.1-15-2016-00007	5 VEKOP-4.2.1-15-2016-00007 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 LIFE15/HU/000902 LIFE15 NAT/AT/000834 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001
Csongrád-bokrosi Sóstó Ramsari terület				0
Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari terület		1		4 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 LIFE12 NAT/HU/001188 LIFE15/HU/000902 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001
Kolon-tó Ramsari terület		3		4 KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 LIFE15/HU/000902 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001
Mártély Ramsari terület				4 KEHOP-4.1.0-15-2016-00070 KEHOP-4.1.0-15-2016-00046 LIFE15/HU/000902 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001
Pusztaszer Ramsari terület		2		4 KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 LIFE15/HU/000902 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 LIFE17 IPE/HU/000018
Kolon-tó biogenetikai rezervátum		3		4 KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 LIFE15/HU/000902 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001
Kiskunsági bioszféra-rezervátum		11	10 ha PANNONSTEPPE / HUSRB/1602/12/0065 100 ha	10 KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 VEKOP-4.2.1-15-2016-00007 KEHOP-4.1.0-15-2016-

			VEKOP-4.2.1-15-2016-00007	00052 KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 KEHOP-4.1.0-15-2016-00046 LIFE15 NAT/AT/000834 LIFE18 NAT/HU/000799 PANNONSTEPPE / HUSRB/1602/12/0065 KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 LIFE15/HU/000902
--	--	--	---------------------------	--

3.1.7. Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű, meglévő és tervezett részterületei (köztük a földtani alapszelvények, földtani képződmények)

Az Igazgatóság működési területén két földtani képződmény (Csólyospálosi földtani feltárás, Császártöltési magaspart) országosan védett természeti terület részeként, további három természeti emlékként (Katymári téglavető földtani képződmény természeti emlék, Madarasi téglavető földtani képződmény természeti emlék, Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék) áll természetvédelmi oltalom alatt.

3.2. Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek

Az Igazgatóság működési területén védett mesterséges üreg nem található.

3.3. Egyéb, speciális területi kategóriák (Erdőrezervátum, Ökológiai Hálózat)

Erdőrezervátum-területek

Erdőrezervátum megnevezése	Kihirdető jogszabály	Magterület kiterjedése (ha)	Pufferterület kiterjedése
Nagybugaci ősbörökás Erdőrezervátum	10/2005. (V. 13.) KvVM rendelet a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő védett természeti terület erdőrezervátummá nyilvánításáról	75.8	173.6
Sasér Erdőrezervátum	16/2000. (VI. 26.) KöM rendelet a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról	19.6	18.2
Közös-erdő Erdőrezervátum	16/2000. (VI. 26.) KöM rendelet a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról	29	0
Összesen		124,4	191,8

Országos Ökológiai Hálózat

1. táblázat (KNPI javaslatai)

Típus	Kiterjedés
Magterület	177 971,8 ha
Ökológiai folyosó	80 027,5 ha
Puffer	23 426,6 ha
Összesen	281 425,9 ha

2. táblázat (Országos Területrendezési Terv /MaTrT/ szerinti adatok)

Típus	Kiterjedés
Magterület	176 376,74 ha
Ökológiai folyosó	67 786,13 ha
Puffer	34 993,81ha
Összesen	279 156,68 ha

Az 1. táblázat az Igazgatóság javaslatait tartalmazza, míg a 2. táblázat a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (MaTRT) térképi mellékletében részletezett adatokat. Az 1. táblázat módosulhat évről évre az önkormányzatokkal és a tervezőkkel folytatott természetvédelmi kezelői egyeztetések során. 2022-ben Kiskőrös, Kiskunhalas, Tázlár, Kecskemét, Csongrád és Mórahalom településeket érintően került sor az Országos Ökológiai Hálózat módosítására. Ezek közül vannak olyan területek, amelyek csak apróbb adminisztratív korrekciók, mint például Kalocsa külterületén egy csatorna környéki korrekció, amit helyrajzi számok határaihoz igazítottunk, de előfordultak érdemi - bár területi arányukat tekintve szintén csekély nagyságrendű - változások is, például napelempark létesítése miatti, illetve beépített/beépítendő terület változása miatti korrekciók.

Az Országos Ökológiai Hálózatból csak máshol nem megvalósítható területhasznosítások miatt kerülhetnek ki területek, és csak abban az esetben, ha azzal párhuzamosan, ellensúlyozó intézkedésként legalább akkora kiterjedésben érdemi természeti értékű területek, illetve aktuálisan rekonstruált természetes élőhelyek újonnan történő kijelölésére kerül sor.

3.4. Magas természeti értékű területek (MTÉT)

Az MTÉT területek a Vidékfejlesztési Program zonális természetvédelmi célprogramjainak végrehajtására kijelölt és lehatárolt, kimagasló természeti értékű területek. E célprogramok a természetkímélő gazdálkodási módszerek alkalmazását támogatják a biológiai sokféleség, valamint a tájképi és a tájba illeszkedő kulturális (építészeti, történeti) értékek megőrzése érdekében.

A Magas Természeti Értékű Területeken a 2016-2020-as programozási időszakban elérhető előírások tartalmukban hasonlatosak a korábbi időszak célprogramjaihoz. A kötelezően választandó előírások részben átfednek a horizontális előírások előírásaival, ugyanakkor – tekintettel a speciális természetvédelmi célokra – azokon túlmenően további előírásokat tartalmaznak.

Az Igazgatóság működési területén belül található MTÉT területek

Dunavölgyi-sík MTÉT	111 118,95 ha
Homokhátsági MTÉT	123 584,15 ha
Tiszavölgyi-sík MTÉT	40 096,83 ha
Összesen	274 799,93 ha

A Dunavölgyi-sík MTÉT Bács-Kiskun vármegye északi és Pest vármegye déli részén helyezkedik el, a régió nagy kiterjedésű szikes pusztáira és a Homokhátság nyugati peremén húzódó, lápi élőhelyekben gazdag vizes élőhelyfolyosóra, az ún. Turjánvidékre kiterjedően. A Homokhátsági MTÉT a Duna-Tisza köze legnagyobb természetföldrajzi tájegységének természetközeli állapotú homoki élőhelyegyütteseinek állapotát hivatott oltalmazni, a száraz homoki gyepektől a helyi mélyületekben még megmaradt vizes élőhelyekig, üde rétekig. A Tiszavölgyi-sík MTÉT a Tisza jobb partján elterülő egykori, mentett ártéri, főként szikes területeket, továbbá hullámtéri élőhely-együtteseket érint.

A Magyar Államkincstár (MÁK), a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (KNPI) és az Agrárminisztérium (AM) között érvényben lévő, meghosszabbított „A 2014–2020-as programozási időszakra vonatkozó Vidékfejlesztési Program agrár-környezetgazdálkodási intézkedésének, valamint a Natura 2000 gyepterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések intézkedésének végrehajtásában, továbbá a Kölcsönös Megfeleltetés rendszerének alkalmazásából származó hazai kötelezettségek érvényesítésében való közreműködésről szóló” Együttműködési Megállapodás (DSZ/30-2022.) értelmében a KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat 2022-ben is részt vett a MÁK koordinálásában zajló területi ellenőrzésekben.

A szakértői közreműködések díja ellenőrzésenként általános jegyzőkönyv esetében bruttó 50 000 Ft/ellenőrzés, eseti jegyzőkönyv esetében bruttó 20 000 Ft/ellenőrzés volt.

2022-ben 189 általános és 189 + 2 eseti ellenőrzésben vett részt a KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat szakértőként, a jogszabályban foglalt gazdálkodói kötelezettségek (JFGK 2,3), a Natura 2000 gyepterületek után járó kompenzációs kifizetések, valamint az agrár-környezetgazdálkodási program természetvédelmi szakterületet is érintő (MTÉT) kifizetéseinek ellenőrzésében. A MÁK által kezdeményezett helyszíni ellenőrzések szakértői közreműködések elszámolása során a KNPI összesen 13 270 000 forint értékben nyújtott be kifizetési kérelmet a MÁK felé.

4. Kutatás és monitorozás (saját, illetve más szervvel végeztetett)

4.1. Kutatás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága, főbb eredményei)

	Kutatási projekt tárgya	Kutató	Kutatás helyszíne	Kutatás forrása	Forrás (ezer Ft)	Főbb eredmények
1.	Konzerváció-genetikai vizsgálat (egyhajúvirág)	Dr. Sramkó Gábor	Ásotthalom, Debrecen, Hosszúpályi, Kelebia, Monostorpályi Újléta, Tura,	KNPI saját költségvetés	1000 e Ft	Az egyhajúvirág esetében feltárható volt a faj hazai rokonsági viszonyrendszere: a nyírségi metapopuláció a legősibb régiókban, amelybe ágyazódik a kolozsvári populáció. Ehhez képest újabb kolonizációt jelent a faj nyugati terjeszkedése a Gödöllői-dombvidékre, majd – feltehetőleg a Duna mentén – a Dél-Alföldre. A metapopulációk egységes genetikai szerkezet és az azon belüli viszonyok mind arra utalnak, hogy a közelmúltig egy, a populációk közötti határozott génáramlással rendelkező egységeket alkottak. A Nyírség esetében ez a metapopulációs szerkezet bizonyosan megbomlott ugyan, de ez még nem váltotta ki a populációk sodródását. Az Ásotthalom környéki metapopuláció esetén viszont világos egységek látszódnak: Kelebia: halastó; Nagykéri-major Ny-i része; a Körös-ér mente; Rivó-erdő; Csodarét. A kelebiai populáció ráadásul határozottan a sodródás jeleit mutatja. Az utóbbi metapopuláción belül csak a Körös-ér menti állományok között tételezhető fel aktív génáramlás, míg a többi valószínűleg már kissé izolálódott. A genetikai diverzitás mértéke: a legmagasabb multilokus heterozigótaság a kelebiai állományban tapasztalható, amit a Csodarét, a turai legelő és az újléti állomány követ. Ezek mind nyílt élőhelyen (gyepben) élnek, ami arra utal, hogy ez az élőhely megfelelőbb a genetikai állomány fenntartásának. A zártabb erdők alatt élő állományok genetikai diverzitása alacsonyabb. A populációkat egyébként is alacsony heterozigótaság jellemzi. Ennek emelése természetvédelmi beavatkozásokkal kívánatos lenne. A kisebb földrajzi térben élő állományok esetén a rokonsági fok is magasabb az egyedek között.
2.	Konzerváció-genetikai vizsgálat (illatos csengettyűvirág)	Dr. Sramkó Gábor	Dabas, Drahos, Kiskörös, Ócsa, Regéc, Tara, Telgrát	2021. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	2021-ben kifizetve	A RADseq módszerrel eddig nem látott mélységű betekintést nyerhettünk a vizsgálatokba bevont hazai illatos csengettyűvirág populációk és a földrajzilag közeli állományok genetikai szerkezetébe. Világossá vált, hogy az alföldi populációk olyan reliktumok, amelyek a faj ún. „hátsó peremi” állományait képviselik, amelyeknek különleges természetvédelmi jelentőségük van, mint a faj genetikai tartalékai. Emiatt van pár olyan jellemzőjük, amely sajátossá teszi őket: ilyen az alacsonyabb genetikai diverzitás és a jelentős genetikai differenciáció. Az alföldi állományokhoz képest a zempléni állományok az Északi-Kárpátok állományaihoz állnak közel, és egy az evolúciós közelmúltban megszűnt metapopuláció részei. Genetikai diverzitás szempontjában minden vizsgált populációt a közepes genetikai diverzitás jellemez, ami reményt ad a populációk hosszú távú fennmaradására. A beltenyésztettség is elfogadható mértékű; egyedül a kiskörösi és ócsai populációkban találunk olyan egyedeket, amelyek feltűnően homozigóták a többi egyedhez képest, ami erősebb beltenyésztettségre utal ezen populációkban. A populációk térbeli kiterjedését figyelembe vevően, véletlenszerűen mintázott egyedek nem

						bizonyultak közelebbi rokonoknak; egyedül Kiskőrösön találtunk két olyan, egymástól kb. 200 m-re lévő egyedet, amelyek nagy valószínűséggel testvérek. Mindezen jellemzők alapján úgy véljük, hogy a természetvédelmi áttelepítések esetén semmi esetre nem javasolt a zempléni populációk alföldivel történő „vérfrissítése”. A kiskőrösi populáció jelenleg elfogadható genetikai állapotban van, ha mégis szükséges a genetikai megmentés („genetic rescue”), akkor valamelyik másik alföldi populációból éri meg megpróbálkozni egyedek áthozatalával.
3.	Inváziós fűfajok irtási kísérlete (homoki prérifű)	Dr. Kelemen András	Kiskunhalas	KNPI saját költségvetés	300 e Ft	Az utóbbi években a homoki prérifű (<i>Sporobolus crypandrus</i>) gyors terjedésbe kezdett főleg jelenleg is zavart vagy közelmúltbéli zavarásnak kitett homoki élőhelyeken, amelyekről kiindulva már természetközeli élőhelyeket is előzőnlött. Erre a fajra nem ismertünk hatékony, kipróbált irtási eljárást, ezért ennek terepi kísérletek segítségével való kidolgozását tűztük ki célul. Három kísérleti helyszínen kijelölt 15 db kezelési egységben, illetve a mellettük kijelölt kontroll prérifűes állományokban és referencia gyepekben különböző vegyszerek és mechanikai irtási módszerek kombinációját teszteltük 2021-ben. Vizsgáltuk a különböző eljárások hatását a prérifű egyedszámára, borítására, virágzási sikerére, magjainak csírázására, illetve arra, hogy a különböző méretű egyedek esetében különböznek-e ezek a hatások. A különböző kezelések őshonos fajokra gyakorolt hatását is vizsgáltuk. A prérifű irtásának sikeressége az irtást követő évben (2022) lett felmérve. A kutatás során tesztelt módszerek közül a prérifű rövidtávú visszaszorítására a magas koncentrációjú Medallonnal való permetezés és a kenés alkalmas, illetve a kihúzgálás és a geotextillel való takarás. Ezek közül azonban a Medallon permetezés és a geotextil alkalmazása túlságosan károsítja az őshonos élő fajokat, ezért alkalmazásuk legfeljebb kiegészítő gyeprekonstrukció alkalmazása mellett javasolható. A kihúzgálás pedig olyan nagy élőmunka igényű, hogy kivitelezése gyakorlatban nem képzelhető el nagy területű, sűrű állományokban. Ezek alapján a Medallon szelektív kijuttatása, a vágás nélküli ecsetelés az, amellyel a tesztelt módszerek közül leginkább érdemes próbálkozni. Azonban ez a módszer is nagy erőforrás igényű, és többszöri visszatérést is alkalmazni kell (a magokból kelő új tövek miatt).
4.	Vízimadár monitorozás Csaj-tón: természetvédelmi beavatkozás élővilágra gyakorolt hatásának vizsgálata	Nagy Tamás	Tömörkényi Csaj-tó: I-XIII. töegységek, és az egykori Dong-ér medertavai	KNPI saját költségvetés	400 e Ft	A Csaj-tó halastórendszere a Dél-Alföld egyik legjelentősebb vízimadár élőhelye. A halgazdálkodás intenzívről extenzívre vált a tavon. A felmérés ennek madárvilágra gyakorolt hatását vizsgálta: vonuló vízimadár monitorozás zajlott, elsősorban lúd- és sirályalkatúakra, de minden más vizes élőhelyhez köthető madárfajra vonatkozóan is. Másrészt a fészkelő madárfajok felmérését és állománybecslését is elvégeztük. A száraz 2022-es év nem kedvezett a vízimadaraknak, sok természetes élőhely tavasszal is szárazon állt. Talán ezzel magyarázható, hogy egyes fajoknak (pl. partimadarak, egyes récefélék, szárcsa) emelkedett az idei költőállománya a Csaj-tavon. Ez is jelzi, hogy a mesterségesen fenntartott vizes élőhelyeknek kulcsfontosságú szerep jut sok vízhez kötődő madárfaj populációjának fenntartásában. Ugyanakkor a megnövekedett költőállomány óhatatlanul bevonzza a predátorokat is, amire időben fel kell készülni. 2022-ben a kikelt partimadár fiókák több, mint 95%-át összeszedték a rókák. A költőzationyok villanypásztoros védelmével próbálkozott az Igazgatóság, ami részben sikeres is volt, de jövőre ezt hamarabb és

						nagyobb területen kell elvégezni, ha eredményeket akarunk elérni.
5.	Pécsvidéki aszat (<i>Cirsium boujartii</i>) felmérés	KNPI szakértők (koor- dinátor: Dr. Kovács Éva)	Bácsszent- györgy, Hajós	KNPI saját költség- vetés	25e Ft	A magyarországi vörös listán szereplő, védett növényfaj két előfordulása ismert a KNPI működési területén. 2022-ben számba vettük és ponttérképeztük az állományokat: Bácsszentgyörgyön 2150 tő, Hajóson 165 tő volt az állománynagyság. A területek tulajdonosait kiértécsítettük, az élőhelyek hasznosításával kapcsolatos előírásokat tettünk.
6.	A csajkavirág (<i>Oxytropis pilosa</i>) kecskeméti állományának felmérése	KNPI szakértők	Kecskemét	KNPI saját költség- vetés	45e Ft	A magyarországi vörös listán szereplő, védett növényfaj új, eddig ismeretlen állománya került elő Kecskemét területén. A KNPI működési területén 9 állománya volt ismert a fajnak, az összes tőszám nem haladta meg a 4000 tövet. A kecskeméti területen viszont 102 405 tő csajkavirág lett megszámolva. Az élőhely óparlag, egykori löszgyep helyén; a spontán kelés elfekvő magkészletből történhetett. A terület művelésből kivett, gazdasági övezet, külföldi tulajdonossal. Ipari fejlesztés miatt veszélyeztetett az állomány, a megfelelő engedélyek beszerzését követően maggyűjtést és védett területen történő vetést tervezünk.
7.	Kocsányos tölgy lisztharmat fertőzése elleni védekezés vizsgálata	SM Consulting Kft.	480 mintavételi pont a Kunpeszér 29, 30, 32 erdőtagokban	OAKEY- LIFE (rezsi)	241e Ft	A kocsányos tölgy természetes, megmaradó újulatának alacsony sűrűsége rég ismert az alföldi erdőkben. A természetes felújulás csekély intenzitásának okát számos, egymástól független (vagy éppen összeadódó) hatótényezőben feltételezik a szakemberek: ilyenek a talajvízszint-süllyedés miatt bekövetkezett termőhelyi változások, a megnövekedett vadállomány miatti erős rágáskár, illetve az Európába 1907-ben bejutott, inváziós tölgylisztharmat hatása. Ebben a kísérletben a vadhatás és a lisztharmat külön-külön, illetve kombináltan érvényesülő hatását vizsgáltuk (a pontok fele vadkizárt, a másik fele a vad elől nem kizárt helyen helyezkedett el; a pontok egyhatoda gombaölő szerrel nem kezelt, a többi része pedig 1-1 gombaölőszerral volt kezelve). A kutatás 2020-ban indult, három vegetációs időszakot fedett le eddig. A főbb eredmények: 2 vegetációs időszak alatt átlagosan 2,42%-os volt a magoncok túlélési rátája a lisztharmat ellen nem kezelt egységekben, a kezelt egységekben pedig 67,44% (a vadkizárástól függetlenül). A vadkizárt egységekben 58,78%-os volt a magoncok túlélési rátája, a nem vadkizárt egységekben pedig 54,44% (lisztharmatkezeléstől függetlenül). Azaz, a lisztharmat kezelésnek jóval nagyobb hatása volt, mint a vadkizárásnak önmagában. A lisztharmatra nem kezelt, és nem is vadkizárt helyszíneken 2,15%-os volt a magoncok túlélési rátája.
8.	Természetes erdődinamikai folyamatok vizsgálata	Kosztá Mihály	Kunpeszér 29, 30, 32, 33, 34, 35 erdőtagok	OAKEY- LIFE	diploma- munka keretében	A Peszéri-erdőben az erdő- és cserjés szegélyekben végbemenő természetes vegetációdinamikai folyamatok vizsgálata zajlott. 310 db térképezett szegélyélőhely(folt) került rögzítésre, amik a domináns fásszárú fajok, a fiziognómia és az elegyedés módja kombinációi szerint 236 különböző típusba voltak sorolhatók, azaz a szegélyélőhelyeket nagyon magas szintű változatosság jellemezte. A kocsányos tölgy az élőhelyfoltok 16%-ában volt jelen domináns vagy kodomináns fajként, tömegességi viszonyait tekintve átlagosan közel 1000 db/ha egyed denzitásban, melyekből több mint 300 db/ha egyed a 1,5 m-t meghaladó magassági csoportba volt sorolható. A felmérésből kiderül, hogy szinte mindenhol jelen van a kocsányos tölgy megmaradó túlélő újulata, illetve a szegélyélőhelyeket kis térléptéken is a fásszárú fajok magas száma jellemzi.

9.	Fekete harkály és közép fakopáncs fészkelő állomány felmérés	KNPI szakember (Kocsán Gábor)	Peszéri-erdő Natura 2000 terület HUKN20002	OAKEY-LIFE	szakdolgozat keretében	A Peszéri-erdő kjtt területén került felmérésre a két harkályfaj territóriumainak száma. A 25 napos adatgyűjtés során a két két faj 167 rekordja lett rögzítve, ebből 65 észlelés territóriális magatartást mutató egyedre vonatkozott. 58 egyed nem behívásból lett észlelve, 109 pedig behívásra reagált, összesen 444 db lejátszási ponton. A felmért fajok mellett számos más védett faj adata került rögzítésre. A fekete harkálynak min. 17, a közép tarkaharkálynak min. 13 territóriuma került azonosításra.
10.	Talajvízszint hatása a rákosi vipera (<i>Vipera ursinii rakosiensis</i>) élőhelyválasztására	KNPI szakember (Dr. Mizsei Edvárd)	Felső-kiskunsági turjánvidék Natura 2000 terület HUKN20003, Bócsa-bugaci homokpuszta Natura 2000 terület HUKN20024	HUNVIP-HAB LIFE	más feladat részeként	A rákosi vipera előfordulási pontok relatív tengerszint feletti magasságának eloszlása és az észlelési pontra becsült talajvízszint között szignifikáns összefüggés volt kimutatható, és szezonális mintázat jellemezte. Nyári időszakban az alacsony talajvízszint negatív hatású volt az élőhelyi alkalmasságra. A talajvízszint-alapú élőhelyalkalmassági index állandósága szignifikánsan magasabb volt azokon a helyeken, ahol a rákosi viperák előfordulnak, mint a vizsgálati terület más részein. Az eredmények alapján a mély fekvésű, általában időszakos többletvízhatásnak kitett gyepek elérhetősége fontos a rákosi vipera számára, így valószínűsíthető, hogy a Kiskunság szárazodása negatívan hat az állományaira.
11.	Rákosi vipera (<i>Vipera ursinii rakosiensis</i>) élőhelyeken táplálkozó madarak fészkéből kinyert kígyócsigolyák azonosítása	KNPI szakértők (Dr. Mizsei Edvárd, Tisza Ádám, Turny Zoltán)	Felső-kiskunsági turjánvidék Natura 2000 terület HUKN20003, Bócsa-bugaci homokpuszta Natura 2000 terület HUKN20024	HUNVIP-HAB LIFE	más feladat részeként	A vizsgálat célja a rákosi vipera kiskunsági élőhelyein előforduló kígyófajokra vonatkozó, csigolyaalapú, faji azonosításra alkalmas geometriai morfometriai módszer kifejlesztése, tesztelése, valamint kígyászölyvek (<i>Circaetus gallicus</i>) és egerészölyvek (<i>Buteo buteo</i>) fészkeiből származó fészektartalom-mintákból kinyert kígyócsigolyák határozása. A fészekmintákból kinyert csigolyák többségét a módszer vízisiklónak határozta (n=63, 85%), de rézsikló (n=2, 3%) és rákosi vipera (n=9, 12%) csigolyák is előkerültek a mintákból. Csupán 2 db vízisiklónak és 1 db rákosi viperának határozott csigolya származott egerészölyv fészkéből, a többi kígyászölyv táplálékmaradványa volt.
12.	A rézsikló (<i>Coronella austriaca</i>) táplálkozása a Felső-Kiskunsági turjánvidéken	KNPI szakember (Dr. Mizsei Edvárd) és Wenner Bálint	Felső-kiskunsági turjánvidék Natura 2000 terület HUKN20003	HUNVIP-HAB LIFE	más feladat részeként	A befogott kígyók (n=82) közül 58,73% ürített, az ürülmintákban talált leggyakoribb prédák a gyíkok voltak (66,67%). Ezt az emlősök (16,67%), majd az egyenesszárnyúak (11,11%) követték. Egy-egy esetben találtunk bogár- (2,78%) és rézsikló maradványokat (2,78%). Rákosi vipera maradvány nem került elő.

13.	A rákosi vipera (<i>Vipera ursinii rakosiensis</i>) egyedekre nehezedő ragadozói nyomás legeltetett és kaszált gyepeken	KNPI szakértők (Dr. Mizsei Edvárd, Móré Attila) és Dr. Üveges Bálint	Felső-kiskunsági turjánvidék Natura 2000 terület HUKN20003	HUNVIP-HAB LIFE	más feladat részeként	Ebben a tanulmányban a rákosi viperára gyakorolt ragadozói nyomást vizsgáltuk gyurma kígyómodellek segítségével, hogy felmérjük a támadási arányt befolyásoló tényezőket. Azt tapasztaltuk, hogy a madarak predációja volt a leggyakoribb, amely a modelleket ért támadások 63,01%-át tette ki. A támadások 1,75%-áért mezopredator emlősök voltak felelősek, a megtámadott modellek 15,03%-ánál nem sikerült azonosítani a predátort, 20,23%-ot pedig rágcsálók rágtak meg. Eredményeink azt mutatták, hogy a támadások aránya jelentősen csökkent a kaszálás utáni felméréskor, míg a hasznosítás (legelő vagy kaszáló) nem volt szignifikáns hatással a támadások gyakoriságára, de általában a legelőkön volt magasabb a támadási arány. Ezt azzal magyarázzuk, hogy a legelők a kisemlősöknek is jobb élőhelyek, így a ragadozók főként ezeken a területeken vadásznak.
14.	A búvóhely elérhetőségének hatása a rákosi vipera (<i>Vipera ursinii rakosiensis</i>) élőhelyfoglaltságára és denzitására	KNPI szakember (Dr. Mizsei Edvárd) és Bancsik Barnabás	Felső-kiskunsági turjánvidék Natura 2000 terület HUKN20003, Bócsa-bugaci homokpuszta Natura 2000 terület HUKN20024	HUNVIP-HAB LIFE	más feladat részeként	A rákosi vipera élőhelyfoglaltságra a három kategóriába sorolt búvóhelyek (tücsök-, pocok-egeér, ürgelyuk) elérhetőségének külön-külön pozitív hatása volt, míg a vipera denzitására az ürge-búvóhelyek és a búvóhelyek diverzitása volt pozitív hatással. Az eredmények alapján feltételezhető, hogy a búvóhely-elérhetőség egy limitáló tényezője lehet a rákosi vipera állomány növekedésének.
15.	Hüllőfajok közösségsszerveződése a rákosi vipera két, korábban erdőtelepítéssel elszigetelt élőhelyét összekötő gyeprekonstrukció területén	KNPI szakember (Dr. Mizsei Edvárd) és Kovács Gergő	Bócsa-bugaci homokpuszta Natura 2000 terület HUKN20024	HUNVIP-HAB LIFE	más feladat részeként	A jelenleg futó LIFE HUNVIPHAB projekt keretében két rákosi vipera állományt elválasztó erdősáv lett gyeppé alakítva. A 2020-ban kialakított rekonstrukciós terület vegetációja évről-évre fejlődik, amit követ a hüllőfajok spontán megtelepedése és a hüllőközösség változása. A területen 5 faj telepedett meg az elmúlt három évben, rákosi vipera még nem volt észlelt. A rekonstrukciós és a referencia területek között csökkent a hüllőközösség disszimilaritása, tehát a rekonstrukciós terület fokozatosan egyre hasonlóbba válik a célállapotú gyepekhez.
16.	Madártani vizsgálatok Tisza menti Natura 2000	Nagy Tamás	HUKN20019 Baksi-puszt, HUKN30001 Csongrád-Bokrosi Sós-	VfKF 18-1/2022 megbízási szerződés	1 160e Ft	A szikes vízi és szikes pusztai élőhelyek esetében 2022-ben az állományadatokat a csapadékhiány befolyásolta leginkább. Szárazabb évek a múltban is voltak, amikor a jelölő vízimadár fajok költőállománya visszaesett, de ez a jelenség az elmúlt hat évben fokozódott. 2022-ben a korábbi fészkelő állományok nagy része nem kezdett költésbe. A csapadékhiány miatt fellépő túl alacsony vízszint, és túl korai kiszáradás, mint fő probléma a legtöbb vízimadár

	területeken: Alsó- Tiszavölgy; Csongrád- Bokrosi Sós-tó, Gátéri Fehér-tó		tó, HUKN30002 Gátéri Fehér- tó			faj költőállományára kihat: gémfélék, récefélék, partimadarak, sirályok, szerkők, vöcskök. A Baksi-pusztára vonatkozó publikációk referencia adatainak visszaellenőrzése, revideálása során felismerhető, hogy bár korábban is voltak fluktuációk az állományadatoknál, de olyan mértékű és hosszú ideig tartó csökkenésről, mint ami az elmúlt években tapasztalható volt, nem számoltak be a közlemények. Az 1970-80-as évek óta egyértelműen csökkent a gulipán, a piros lábú cankó és a nagy goda száma, a széki lile és az ugartyúk pedig eltűnt a területről. A földön fészkelők jelentős problémájává vált a predátorok elszaporodása. Ezeken a területen ez elsősorban a rókát és a dolmányos varjat jelenti. A referencia publikációkból egyértelműen kiderül, hogy amíg annak idején csak alkalmi vendég volt a dolmányos varjú a területen kis csapatokban, addig mostanra több százas csapatokban is megjelenik és a költők száma csak az utóbbi 19 évet alapul véve is megötszöröződött.
17.	Madártani vizsgálatok Tisza menti Natura 2000 területeken: Szegedi Fehér- tó	Tokody Béla	HUKN10007 Alsó- Tiszavölgy részeként: Szegedi Fehér-tó	VfKF 18- 1/2022 megbízási szerződés	300 e Ft	A szegedi Fehér-tavon 1996 óta a vízellátottsággal kapcsolatos változások ugyan nem voltak jelentősek, a költő-és vonuló madárállomány azonban jelentősen átalakult. Néhány költőfaj eltűnt a területről, mint a széki lile (<i>Charadrius alexandrinus</i>), aminek a fő oka az állomány kárpát-medencei összeroppanása. Más fajok megjelentek, mind költésben, mind vonulásban és karakterisztikus fajokká váltak az utóbbi 20 évben. A leglátványosabb a daru (<i>Grus grus</i>) vonulásának átalakulása. A faj európai terjeszkedésével egyre nagyobb tömegben vonul át a Kárpát-medencében, a hortobágyi, október közepén kulmináló tömegek második nagy megállója lett az elmúlt 10 évben a szegedi Fehér-tó. Itt azonban a csapatok nem szóródnak szét, hanem általában az őszi lecsapolások által érintett, nagy felületű töegységeken éjszakáznak (XIII, XII, XI). A kis kárókatona (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>) az elmúlt 15 évben telelő fajként jelentett kiélezett gazdaság-termesztvédelem konfliktust, időnként 2000-4700 példányos telelő csapatai is észlelhetők voltak. Az utóbbi néhány évben rendszeresen költ a XII-XV gémtelpeiben, valószínűleg, hasonlóképpen a máshol tapasztalt tendenciákhoz, egyre növekvő számban. A predáció általános probléma, a róka, az egyre gyakoribbá váló aranysakál és a vaddisznó halastavi környezetben egyre nagyobb természetvédelmi károkozásra képes, akár teljes gémtelpek, partimadár-kolóniák felszámolása történhet meg rövid idő alatt.
18.	Madártani vizsgálatok Tisza menti Natura 2000 területeken: Mártély, Atkai- holtág, Sasér	Juhász- Gőz Szilvia, Lovászi Péter	HUKN10007 Alsó- Tiszavölgy részeként: Mártély, Atkai-holtág, Sasér	VfKF 18- 1/2022 megbízási szerződés	320 e Ft	A kutatási jelentés a Natura 2000 terület jelölő madárfajainak 1950-1970-es évekbeli és aktuális adatait veti össze. Kiemelendő a hullámtéri erdőkben fészkelő rétisas, barna kánya, közép fakopáncs, fekete harkály állomány. A Sasérben és a Barci-réten egykor költő gémfajok már nem fészkelnek a vizsgált területen. A nyílt területhez kötődő fajok állománya csökkent. A terület élővilága kitett a Tisza áradásainak, a parti- és vízimadarak legtöbb fajának jelenlétét alapvetően befolyásolja a hullámtérbe kilépő folyó után maradó sekély vizek megléte vagy hiánya. 2022, a vizsgálat éve rendkívül aszályos volt. A Tisza évek óta nem lépett ki a hullámtérbe. Emiatt a célfajok közül a parti- és vízimadarak jelentős része évek óta nem volt jelen a vizsgált területen. Az egyes madárfajok állományának trendjét az alábbi tényezők befolyásolták középtávon: - A folyószabályozás jellege miatt a meder bevágódik, a hullámtér pedig hordalékkal töltődik az

					áradások során, végső soron ezért ritkulnak a hullámtéri elöntések. Ezzel csökken a sekély vizet kedvelő parti- és vízimadarak élőhelyének kiterjedése. Ez valamennyi récefajt, partimadarat és gémfélét érint. - Az egykor jellemzően fátlan vidéken sok fásításra, erdősítésre és spontán erdősődésre került sor. Mindez a nyílt élőhelyet kedvelő fajok fokozatos állománycsökkenését (kis őrgébics, szalakóta) és egyes erdei fajok megtelepedését (fekete harkály, közép fakopáncs) hozta. - Az 1980-as években drasztikusan megugró vaddisznóállomány a földön (is) fészkelő fajok költését nehezíti meg (tőkés réce, partimadarak, haris, vízcisibe-fajok). - Részben a legeltetés elmaradásával függ össze egyes inváziósan terjedő növények (gyalogakác, zöld juhar, amerikai köris) előretörése, ami szintén a nyíltabb élőhelyeket kedvelő fajok (például gébicsek) állománycsökkenését hozta magával. - A 20. század közepén megjelent a rizstermesztés a térségben, a rizstermesztő területek kiváló táplálkozási lehetőséget adtak a vízimadaraknak. 1970-től folyamatosan csökkent a rizs vetésterülete, Hódmezővásárhelyen a rendszerváltásig volt rizstermesztés, így ez a típusú táplálkozóterület megszűnt. Ez főként a gémfélékre volt hatással. - Egyes fajok eltűnését, megtelepedését befolyásolják az adott fajok európai és hazai állományváltozási trendjei is, így jelent meg újra a területen a rétisas, a vándorsólyom, a kerecsensólyom vagy a parlagi sas.
19.	Biotikai adatgyűjtés és adatrendszerelés Natura 2000 területeken: élőhely-térképek és társulástani revízió	Barina Zoltán	Élőhely-térképek: HUKN20031 Alsó-Tisza hullámtér részterület (Tisza bal parti oldala), HUKN30001 Csongrád-Bokrosi Sós-tó, HUKN30002 Gátéri Fehér-tó, HUKN20029 Csongrádi Kónya-szék) Társulástani revízió: HUKN20031	VfKF 18-1/2022 megbízási szerződés	4 000 e Ft 2022-ben során négy Natura 2000 terület (HUKN30001 Csongrád-Bokrosi Sós-tó, HUKN30002 Gátéri Fehér-tó, HUKN20029 Csongrádi Kónya-szék, HUKN20031 Alsó-Tisza hullámtér) élőhelytérképe lett elkészítve, továbbá a Hódmezővásárhely mellett található Körtevélyesi-holtág és a Körtevélyesi-sziget részletes társulástani vizsgálata is megtörtént. Utóbbi eredményeket összevetettük az ugyanitt 40 évvel ezelőtt folytatott hasonló vizsgálatok eredményeivel. A körtevélyesi mintaterületeken igen jelentős vegetációs változások következtek be 1982 óta. Bodrogyó 23 lágyszárú növénytársulást jelzett a területről, a megismételt felmérés során ezek közül csak 11 került elő. A vizsgált területen a (természetes) fátlan vegetáció jelentősen visszaszorult az elmúlt időszakban, míg a különböző fás társulások területi kiterjedése jelentősen megnőtt. Ezeknek a változásoknak a hátterében a tájhasználat bekövetkezett változásai, a bekövetkezett klimatikus változások és a tájképet jelentősen meghatározó szukcessziós változások állnak. Szintén jelentős a hínárvegetáció visszaszorulása: a korábban jelzett úszó és lebegő hínártársulások közül összesen kettő igen töredékes állományait sikerült kimutatni a területen, amik sokkal inkább a névadó fajok szinte pontszerű előfordulásaiként, mintsem valódi állományokként értékelendők. Ezek a drasztikus változások feltehetően a területen nem honos növényevő halak betelepítésével, valamint a holtág mentén fokozódó horgászat okozta szervesanyag-terheléssel hozhatók összefüggésbe, amik eredményeként a víztest alkalmatlanná vált hínárnövényzet fenntartására/fennmaradására. A víztestben bekövetkezett változások okainak igazolására

			Alsó-Tisza hullámtér részterületek: Mártély, Körtvélyes			célirányos felmérések javasoltak.
20.	Ágasegyháza- orgoványi rétek élőhelyterkép revízió, HUKN20015 Ágasegyháza- orgoványi rétek céldokumentum elkészítése	Futó- homok TE, Kovács Orsolya, Molnár Ábel, Szabad- falvi András	HUKN20015 Ágasegyháza- orgoványi rétek Natura 2000 terület	VfKF 18- 1/2022 megbízási szerződés	4 200 e Ft	Megtörtént a Natura 2000 terület élőhelyterképének revíziója, valamint a jelölő fajok 2022. évi előfordulási és állományméret adatainak rögzítése. Az élőhely-átalakulási folyamatok árnyalt jellemzésére florisztikai összehasonlító vizsgálat, illetve nagylepke faunisztikai vizsgálat is zajlott. A florisztikai adatok elsődlegesen a dinamikusan zajló élőhely-átalakulási folyamatok jellemzését szolgálták. Az aktuális flóra 439 növénytaxon. Új fajok is kerültek elő a területről, amik közül a legfontosabbak az alábbiak: <i>Brachypodium pinnatum</i> , <i>Calamagrostis canescens</i> , <i>Catabrosa aquatica</i> , <i>Clematis integrifolia</i> , <i>Helichrysum arenarium</i> , <i>Iris pumila</i> , <i>Peucedanum palustre</i> , <i>Plantago tenuiflora</i> , <i>Ranunculus illyricus</i> , <i>Scorzonera humilis</i> , <i>Scorzonera parviflora</i> , <i>Taraxacum palustre</i> . A flórafelmérés mellett a területen 80 lokálításban élőhely-nyomonkövetésre alkalmas panorama felvételek készültek ÁNÉR besorolással, élőhely-jellemzéssel, továbbá elemzés készült a területen található vizes élőhelyek kezelése során bekövetkező változásokra, különös tekintettel a Natura 2000 jelölő élőhelyek kiterjedésének változásaira.
21.	Halfaunisztikai felmérés tiszamenti Natura 2000 területeken (Alsó-Tisza, Alpár-Bokros)	Sallai Zoltán	HUKN20031 Alsó-Tisza hullámtér, HUKN20028 Alpár-Bokros	VfKF 18- 1/2022 megbízási szerződés	1 950 e Ft	Az Alsó-Tiszavölgy Natura 2000 területen 19 mintavételi területen történt halfaunisztikai felmérés. A faunisztikai adatok gyűjtése elektromos halászgéppel történt, csónakból. Az NBmR protokolljának ajánlásait figyelembe véve a Tiszán 1000, a holtmedreken 300 méteres mintaszakaszok halászata zajlott. A fenéklakó halfajok állományairól megbízhatóbb adatokat szolgáltat az elektromos kece (keretes fenékháló), ezért a Tiszán valamennyi mintaszakaszon (3*200 m) ez lett mintavételi eszközként alkalmazva. Összegző megállapítások: a durbincs fajok hiánya feltűnő, a legutóbbi NBmR felmérésnél is mindössze egyetlen példány selymes durbincs került elő. Állománycsökkenésük valószínűleg a gébfajok gradációjával is összefüggésbe hozható, a bizonytalan trend miatt javasolt az állományméret C kategóriában hagyása. A réti csík sem került elő, illetve a Tiszán a garda sem, a bizonytalan trend ellenére a C kategóriás állomány besorolás javasolt. Új jelölő fajokként javasolt a bolgár csík, C kategóriával az előfordulási adatok alapján: két szakaszon is előkerült (N=8) és korábban is volt adata, kizárólag kecével. A német bucónak a második előfordulása került elő a területről, Natura 2000 adatlapon történő megjelenítése egyelőre D kategóriásként javasolt. A halványfoltú küllő három szakasról is megkerült, összesen 10 egyede. Mivel korábbi adatok ismertek, illetve a becsült állományméret ennél jelentősebb, indokolt a C populáció méret megjelenítése. Az Alpári- és a Szikrai-Holt-Tiszán összesen 18 mintavételi szakaszon zajlott adatgyűjtés. A réti csík és a vágócsík, valamint a szivárványos ökle mindkét holtágból előkerült. A réti csík Bokrosra is megkerült, a sekély víz ellenére. Az Alpári-holtágból balin előfordulást sikerült regisztrálni. A szivárványos öklét C kategóriával, míg a vágócsíkot és a balint D kategóriával javasolt szerepeltetni a Natura 2000

						adatlapon. A holtágakra is jellemző vízhiány a vágócsík állományt komolyan veszélyezteti.
22.	Jelölő kételtű-és hüllőfajok vizsgálata Natura 2000 területeken - Felső- Kiskunság	Bombay Bálint	HUKN20001 Felső- Kiskunsági szikes puszta	VfKF 18- 1/2022 megbízási szerződés	660 e Ft	A Natura 2000 területen kijelölt 11 mintaterületből kettő korábbi kételtű felmérések helyszíne is volt. A kijelölt mély fekvésű, korábban gyakorta vízállásos területek 2022-ben nagyrészt nem mutatkoztak megfelelő kételtű élőhelynek, mert mostanában csak kiadós és tartós esőzés után keletkezhetnek olyan időszakos vízállások, amik alkalmasak kételtűek szaporodására. A 2022-es év aszályai miatt a mintaterületek közül csak a mesterségesen árasztott élőhelyen volt a felmérés ideje alatt állandó, nagy kiterjedésű vízállás. A felmérések alapján az unka és a tarajosgőte állománya a Natura 2000 területen feltételezhetően csökkenő trendet mutat. A felszíni vizek mennyiségétől és tartósságától függően szélsőséges, nagyságrendi mértékben is fluktuálhat a populációk nagysága. Az állandó víztestek (például csatornák) a ragadozók (elsősorban halak) jelenléte miatt nem optimális szaporodóhelyek számukra. A vöröshasú unka (<i>Bombina orientalis</i>) állománya 1000-5000 pld. körül becsült. Az akusztikai felmérések során 500 hím biztosan szólt. A dunai tarajosgőte (<i>Triturus cristatus</i>) jelenlétét nem sikerült kimutatni, sem kifejlett állatokat, sem petéket vagy lárvákat (élvefogó Dewsbury-csapdával sem). A mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>) állománya 100-200 pld. körül becsülhető. A megfigyelt példányszám 40 egyed. Szaporodó egyedek és frissen kikelt teknős is megfigyelhető volt.
23.	Jelölő kételtű- és hüllőfajok vizsgálata Natura 2000 területeken - Alsó-Tisza; Baksi-puszta; Alpár-Bokros)	Molnár Nóra	HUKN20031 Alsó-Tisza hullámtér; HUKN20019 Baksi-puszta; HUKN20028 Alpár-Bokros	VfKF 18- 1/2022 megbízási szerződés	320 e Ft	Az állandó vizű élőhelyek, a Tisza folyó, a holtágak és a nagyobb vízállások a 2022-es rendkívül aszályos évben is biztosíthatták az esélyt a túlélésre a vízhez erősen kötődő élőlényeknek. Azonban a korábbi években már megfigyelt csökkenő tendencia felerősödhet az erős szárazságok idején azon fajoknál, amik a kisebb állóvizekhez, időszakos vizekhez alkalmazkodtak. A mocsári teknős állományai csökkenő tendenciát mutatnak az elterjedési területén belül a vizes élőhelyek fogyatkozása miatt. A Tisza-völgyben a Mártélyi és a Körtevényesi Holt-Tisza szerepét lehet a teknőspopulációk fenntartásában kiemelni, érdekes módon az Atkai Holt-Tisza és a Sasér kevésbé jelentős a teknősök szempontjából. Az egyik legnagyobb állománysűrűséget a Tisza hullámtérében található Petresi gátszakadásnál felmért vízállásoknál becsültük, itt 110 egyed is előfordulhat hektáronként. Szintén jelentős mocsári teknős élőhely a Lakiteleki Holt-Tisza, itt is stabil állomány valószínűsíthető. Az időszakos vizeket és kisebb vízállásokat kedvelő élőlények szempontjából alapvető jelentőségű ártéri kubikgödrök a 2022-es szárazság miatt jórészt kiszáradtak; ehhez hozzájárult az áradások elmaradása is.. Egyes sekély vízborítású kubikgödörben (pl. a Sasérban), ugyan a kételtű célfajok nem kerültek elő, de más kételtű fajok egyedeit (erdei béka, zöld levelibéka, barna varangy, kecskebéka fajkomplex fajok) olykor nagyobb számban megfigyeltük. Nemcsak a kubikgödrök száradtak ki idén, hanem olyan tavak is, amik korábban vagy állandó vízborítással rendelkeztek, vagy csak nyár végére apadt le a vízszintjük (például a Büdösszéki-tóban már tavasszal sem volt víz). A tiszalipári Sulymos-tóból is eltűnt a víz már nyár közepére, így a mocsaras állóvizeket kedvelő élőlények számára legalább időszakosan megszűnt ez az élőhely is.

24.	Natura 2000 élőhely-átalakulási folyamatok elemzése széles spektrumú indikációs jelentőségű gerinctelen közösségi elemekkel – Mollusca	Varga András	HUKN20031 Alsó-Tisza hullámtér: Mártély	VfKF 18-1/2022 megbízási szerződés	1 200 e Ft	A kutatási területre vonatkozólag (elsődlegesen Mártély, Körtvélyes) a Mollusca fajok archív adatainak (a referenciaként megjelölt és egyéb szakirodalmak, gyűjtemények adatainak) rendszerezése zajlott a korabeli mintavételi helyszínek élőhelyi tipizálásával, a Mollusca fajok jellemző előfordulásainak csoportosításával élőhelyigényük alapján, valamint ezen adatok összehasonlítást lehetővé tevő táblázatba rendezése, a Natura 2000 jelölő élőhelyekhez - 3270 Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodium rubri</i>, és részben <i>Bidentium</i> növényzettel; 6440 <i>Cnidium dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárretéjei; 91E0* Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alaion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) - köthető fajok külön megjelölésével. A munka kiterjedt a korabeli malakológiai adatok UTM hálózatba rendezésére, ami a magyarországi múzeumok Mollusca gyűjteményeinek adatai alapján, a Magyar Malakológiai Bibliográfia áttekintésével és a kutatáshoz ajánlott referencia publikációnak a revíziójával zajlott. Az irodalmi és gyűjteményi archív adatbázis végül 78 puhatestű taxonra terjed ki, élőhelyi igényeik definiálásával együtt. Az irodalmi adatok alapján a terület feltártsága alkalmas arra, hogy az összehasonlító vizsgálatokkal élőhely-átalakulási folyamatokat diagnosztizáljunk. A recens Mollusca fauna összehasonlító értékeléséhez az adatgyűjtések 2023-ban zajlanak.
25.	Natura 2000 élőhely-átalakulási folyamatok elemzése széles spektrumú indikációs jelentőségű gerinctelen közösségi elemekkel – Macrolepidoptera	Danyik Tibor	HUKN20001 Felső-Kiskunsági szikes puszták HUKN20011 Fülöpházi homokbuckák; HUKN20002 Peszéri-erdő HUKN30002 Gátéri Fehér-tó HUKN20031 Alsó-Tisza hullámtér	VfKF 18-1/2022 megbízási szerződés	1 600 e Ft	A kutatási feladat Macrolepidoptera (nagylepke) irodalmi adatok, archív referencia adatok feldolgozása és értékelése volt, adatbázis összeállításával a felső-kiskunsági szikes puszták és a Fülöpházi buckavidék Natura 2000 területeken zajló élőhely-átalakulási folyamatok, és az ökológiai állapotváltozások diagnosztizálása céljából, továbbá a Natura 2000 jelölő faj nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) elterjedési mintázatának vizsgálata előfordulási adatainak, meglévő biotikai adatainak ökológiai szempontú értékelésével (állomány nagyság, állományváltozási trend, természetvédelmi helyzet), a Felső-Kiskunsági szikes puszták (HUKN20001), a Peszéri-erdő (HUKN20002), a Gátéri Fehér-tó (HUKN30002) az Alsó-Tisza hullámtér (HUKN20031) Natura 2000 területek céldokumentumainak elkészítéséhez. A faj legerősebb állományai a Felső-kiskunsági turjánvidéken találhatók. További erős populációk tenyésznek a Fülöpszállás-Soltszentimre-csengődi lápok, a Kiskőrösi turjános, az izzasági Kolon-tó, a Dél-Őrjeg és az Ökördei-erdőtelek-keceli lápok területén. A kedvezőtlen időjárási körülmények az észleléseket megnehezítették, azonban a potenciális élőhelyek feltárása megtörtént. A recens Macrolepidoptera fauna összehasonlító értékeléséhez az adatgyűjtések 2023-ban zajlanak.
26.	Natura 2000 élőhely-átalakulási folyamatok elemzése széles spektrumú	Csermely Környezet-védelmi Egyesület, Csehó Gábor	HUKN20001 Felső-Kiskunsági szikes puszták részterületek (Apaj) HUKN20011	VfKF 18-1/2022 megbízási szerződés	1 200 e Ft	A kutatási feladat élőhely-átalakulási folyamatok jellemzésének megalapozása volt, a széles ökológiai indikációs jelentőségű Carabidae fajok irodalmi adatokon alapuló élőhely-jellemzésével Natura 2000 céldokumentumok készítéséhez és felülvizsgálatához. Eredmények: Felső-Kiskunsági szikes puszták (Apaj) - a 2022-ben elvégzett irodalmi feldolgozás és adatbázis elemzés szerint 101 taxon előfordulása igazolt. Fülöpházi homokbuckák - az irodalmi adatok szerint 126 taxon előfordulása igazolt.

	indikációs jelentőségű gerinctelen közösségi elemekkel – Carabidae		Fülöpházi homokbuckák; HUKN20024 Bócsa-bugaci homokpuszta			A Bócsa-bugaci homokpuszta Natura 2000 területen 154 taxon előfordulása dokumentált. A recens Carabidae fauna összehasonlító értékeléséhez az adatgyűjtések 2023-ban fognak zajlani. A megalapozó kutatási háttéranyagok alapvetően hozzájárulnak a kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek jelölő élőhely-átalakulási folyamatának jellemzéséhez, értékeléséhez.
27.	Díszes tarkalepke felmérés a Peszéri-erdő Natura 2000 területen	Pars Kft., Peregovits László	Peszéri-erdő	VfKF 18-1/2022 megbízási szerződés	762 e Ft	A díszes tarkalepke Natura 2000 jelölő faj vizsgálatának célja a faj elterjedésének térképezése, abundanciája és ökológiai viszonyainak feltárása, a természetvédelmi döntéseket és kezeléseket támogatandó. A Peszéri-erdőben élő populációnak speciális a helyzete a galériaerdei állományokkal szemben, mert azokhoz képest erősen szárazodó környezetben él. Hazai karsztbokorerdei állományai már kipusztultak. A 2022. évi vizsgálatoknak három fő iránya volt. Az egyedszámbecslés intenzív, a teljes rajzási időszakot lefedő jelölés-visszafogásos módszerrel zajlott. Alkoholos filccel egyedi azonosítót kaptak a befogott az egyedek, a geokoordináták és az egyedek viselkedésének rögzítésével. Az eddigi összes, több év alatt kivitelezett jelölés során összesen 814 hím és 373 nőstény egyed jelölésére került sor, 139 volt a visszafogások száma (12%). A mozgásmintázat elemzés fontos információt ad arról, hogy az egyed mekkora területet repül be, milyen a kolonizációs képessége. A faj heliofil, ezért zömmel az utak és tisztások mentén repked, ahol az imágók megtalálják a nektár (galagonya, bodza, veresgyűrűs som és fagyal) és tojásrakó növényeiket (fagyal és kőris). A mozgások főleg az erdei utak mentén történtek. Ezért a vizsgálati terület valamennyi erdei útja mentén megtörtént a nektár- és tojásrakó növények egyedeinek feltérképezése. A jelölés-visszafogásos adatok geokoordinátaiból megtörtént az egyedek egymást követő elmozdulásainak detektálása. Ezen adatok alapján elmondható, hogy noha a hímek zöme esetében 700 m-nél kisebb volt az elmozdulás, de egy-egy példány szinte a Peszéri-erdő bármely részén felbukkanhat (2100 m-nél nagyobb a legnagyobb detektált elmozdulás). A nőstények esetében kisebb az átlagos detektált mozgás (legnagyobb az 1400 m elmozdulás volt). Az előző évek tapasztalatai alapján megtörtént a tojás- és hernyófészkek számlálás módszereinek módosítása is. 2022-ben 49 tojáscsomó valamint 179 hernyófészkek adatai kerültek rögzítésre, mely tevékenység a jelölés-visszafogásos vizsgálat alatt zajlott. A vizsgálatok rámutatnak a faj élőhelyhálózatában fontos szerepet játszó nyiladékok, tisztások, gyp-erdő táp- és nektárnövényekben gazdag cserjés szegélyek kiemelt szerepére.
28.	Natura 2000 élőhely-átalakulási folyamatok elemzése VKI	Pandorina Kft., Borics Gábor	HUKN20031 Alsó-Tisza hullámtér; HUKN20028 Alpár-Bokros	VfKF 18-1/2022 megbízási szerződés	2 997,2 e Ft	A kutatás tárgya holtágak Natura 2000 jelölő élőhelyein, elsősorban a 3150 jelölő élőhely előfordulással (természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel) is érintett víztestek biológiai állapotjellemezéséhez VKI módszertan szerinti biológiai vízminősítési (vízkémiai, algológiai és zooplankton) értékelések készítése, az élőhely-átalakulási folyamatok és a természetességi állapotok jellemzése céljából. Vizsgálati területek aTiszaalpár-bokrosi

	szerinti biológiai vízminősítési értékeléssel					ártéri öblözetben (HUKN20028): Tiszaalpári Holt-Tisza, lakiteleki Szikrai Holt-Tisza, valamint az Alsó-Tisza hullámtéren (HUKN20037): Mártélyi-holtág, Körtevényesi-holtág. Megtörtént a korábbi kémiai, fitoplankton, bevonatlakó kovaalga adatok összegyűjtése, irodalmi áttekintése és a mikroflóra jellegzetes fajainak bemutatása fotódokumentáció formájában. Az összehasonlító elemzéshez a VKI módszertan szerinti mintavételezésekre és értékelésekre 2023-ban kerül sor. A mért paraméterek egyértelmű állapotjelzői a víz ökológiai minőségének. Irodalmi adatok összesítése alapján az alábbi vízkémiai megállapítások tehetők: a vizsgált holtágak között egyedül a Körtevényesi-holtágban változik kimutathatóan szezonálisan az összes nitrogén tartalom és az összes foszfor tartalom. A vizek vezetőképessége és átlátszósága szignifikánsan egyik holtmeder esetében sem változott szezonálisan. Szezonális változások mutathatóak ki az oldott oxigén és a klorofill „a” esetében. A holtmedrek planktonikus mikroflórája kutatásának korábbi eredményei alapján 579 fajt írtak le eddig a négy vizsgálati területen. Irodalmi adatok számos eutrofizációs jelenséget említenek mind a négy víztérben, ami egyértelműen jelzi, hogy a holtmedreket a hetvenes években bő tápanyagkínálat jellemezte, és vélhetően a meteorológiai viszonyoktól függött, hogy az eutróf vizekre jellemző vízvirágzások megjelennek-e rajtuk. Az eutrofizációs folyamatok előrehaladásának az algák, az algavirágzások egyértelmű indikátorai. A holtágak feltöltődésének folyamatát, ezáltal a jelölő élőhelyek elterjedését és állapotát jelző folyamatok a korábbi események alapos és szakértő feltárással értelmezhetőek, melyekhez a VKI szerinti algológiai kutatások alapvetően hozzájárulnak.
29.	Felső-kiskunsági alluviális síkság talajvízszint változásainak elemzése a talajvíz, talaj és domborzati sajátságok elemzésével	Agrártudományi Kutatóközpont, Bakacsi Zsófia, Szatmári Gábor, Molnár Sándor, Árvai Mátyás, Mészáros János, Balog Kitti	HUKN20001 Felső-Kiskunsági szikes pusztá	VfKF 18-1/2022 megbízási szerződés	7 112 e Ft	A Natura 2000 területek élőhelyei kiterjedésének és természetességének értékelését megalapozó vizsgálat tárgya a Felső-kiskunsági alluviális síkság talajvízszint-változásainak és az ezzel összefüggő talaj-átalakulási folyamatok elemzése a talajvíz, talaj és domborzati sajátságok értékelésével. A jelenlegi felvételezés során a MÁFI által 1987-ben felvett 7*7 km-es fűrási háló kijelölt pontjainak ismételt felkeresésére és megmintázására kerül sor. A fűráspontok kijelölésének két fő szempontja volt: 1. a KNPI részéről kiemelten kezelt élőhelyekről származó, élőhely-feltáró fűrási adatok gyűjtése, 30 ponton; 2. az elkészítendő talajvíztérkép térbeli megbízhatóságát növelő, digitális térképezési szempontokat figyelembe vevő, a korábbiakat kiegészítő 10 db térképező fűrás mélyítése, geostatistikai módszerekkel kialakított mintavételi terv alapján. A munkálatok során megtörténtek a fűrások, terepi mérések, mintavételek a további laboratóriumi elemzéshez. Emellett a területre elérhető idősoros műholdképek térinformatikai előkészítése is elkészült a későbbi adatfeldolgozásra. Az egyes felvételezési pontokon a talajmintavételezés Ejkelkamp-típusú ütvefűrő szett alkalmazásával zajlott, a fűrások során Cobra TT típusú kézi fűrőkalapács segítségével 1 m hosszúságú, acél fűrőszárak leütésével, melynek kialakítása lehetőséget adott nyílt bolygatlan talajfurat (mag) helyszíni leírására és a mintavételre. Az adatgyűjtés során összesen 42 db (2

						előkészítő, 30 db élőhely-feltáró és 10 további, térképező) fúrás mélyítésére került sor. Az élőhely-feltáró fúrásokból 30 db vízminta vétele történt meg további laboratóriumi elemzésre. Megtörtént a fúrásszelvények helyszíni leírása, melynek során helyszíni mérések zajlottak mind a vízmintákon (pH, EC, sótartalom), mind a talajmintákon (pH, EC, sótartalom - közelítő mészs- és szódartartalom). A nyugalmi talajvíz 91 és 222 cm mélységek között változott. A bolygatatlan talajfurat rétegződése alapján a talajmechanikai leírások 40-60 cm környékén egy tömődött, vizet nehezen áteresztő agyagos, majd homokos vályogréteget jeleztek. A vizsgálati időszakban a tömődött rétegződés és a felszíni vízbeszivárgás közötti átjárhatóság, kapcsolat jellemzően nem volt észlelhető. A szikes jelleg a vezetőképesség, pH és a fenoltalein lúgosság alapján az alsóbb talajrétegekben mindenhol, de zömében a felszíni rétegekben is többé-kevésbé megfigyelhető. A sóakkumuláció maximuma jellemzően a tömődött réteg alsó szintjében jelentkezett. A fúrások mintavételeinek értékelése, talajtérkép elkészítése, illetve a szelvény feltárások 2023-ban történnek meg.
30.	Ágasegyháza-orgoványi rétek nyugalmi talajvízszint értékeinek meghatározása, a talajvíz kémiai összetételének elemzése és a vízáramlási viszonyok modellezése	Palustris Oktató és Szolgáltató Bt., Tamás Enikő Anna, Kalocsa Béla, Varga György	HUKN20015 Ágasegyháza-orgoványi rétek	VfKF 18-1/2022 megbízási szerződés	6 350 e Ft	A Natura 2000 céldokumentum készítéséhez, felülvizsgálatához megalapozó vizsgálatként az Ágasegyháza-orgoványi rétek nyugalmi talajvízszint értékeinek meghatározása, a talajvíz kémiai összetételének elemzése és a vízáramlási viszonyok modellezése történik. Az Ágasegyháza-Orgoványi réteken 37 db talajvíz vizsgálati fúrára került sor, az 1970-es években végzett, referenciaként szolgáló vizsgálatok ismétlésével, a talajvíz állapotokban bekövetkezett változások elemzése, értékelése céljából. A fúrások 2022. 10. 17-27. között történtek. A fúratokból vízmintavételezés zajlott vízminőségi vizsgálatok céljára. Az alapvető vízkémiai jellemzők meghatározása céljából a vízminták kémiai elemzése akkreditált laboratóriumban történt. A területen a talajvízszint szignifikánsan csökkent, ennek mértéke a referencia időszakhoz képest a terület szélein 4-6 méteres, míg a vizsgált terület közepén fekvő alacsonyabb területeken 1-2,5 méteres. A referencia vizsgálatához képest a talajvíz áramlási viszonyok szintén jelentős eltérést mutatnak, ami a teljes vízgyűjtő hidrológiai helyzetét befolyásolja.
31.	Botanikai adatrendszeres és adatgyűjtés turjánvidéki Natura 2000 területen	Doronicum Kft., Vidéki Róbert	HUKN20003 Felső-kiskunsági turjánvidék HUKN20013 Fülöpszállás-soltszentimre-csengődi lápok HUKN20021 Ökördi-erdőtelek-	VfKF 18-1/2022 megbízási szerződés	2 267,18 e Ft	Korábbi, referenciaértékű vegetációfelmérések, botanikai adatgyűjtések megismétlése a kutatás célja a vizsgált Natura 2000 területeken, a jelölő élőhelyek aktuális ökológiai állapotának, természetvédelmi helyzetének értékelése és az élőhely-átalakulási folyamatok feltárása céljából. A kutatás részeként megtörtént a referencia adatok (irodalmi, adatbázis) rendszerezése, illetve módszertani terv készült a 2023-ban sorra kerülő terepi felmérésekhez.

			Keceli lápok, HUKN20022 Kiskőrösi turjános			
32.	Élőhelytérkép készítése a Tázlár- kiskunhalasi homokbuckák Natura 2000 területre	Biom Bt., Tölgyesi Csaba	HUKN20023	VfKF 18- 1/2022 megbízási szerződés	771,62 e Ft	Digitális Á-NÉR 2011 alapú élőhelytérkép készült a Tázlár-kiskunhalasi homokbuckák (HUKN20023) teljes területén, 1929,05 hektáron. Az élőhelyfoltok határainak rögzítése térinformatikai adatbázis előállításával történt meg, a következő adatok dokumentálása mellett: Á-NÉR (2011) élőhelytípus, vagy átmeneti élőhely komplexek esetén az Á-NÉR kombinációk megjelenítése; Németh-Seregélyes-féle természetesség megadása (1-5 értékekkel), domináns, vagy jellemző fajok A-D értékkel; inváziós faj/fajok előfordulása A-D értékkel, észlelt védett növényfaj előfordulás; megjegyzés. A digitális térkép minden élőhelyfoltjához rögzítésre kerültek az előforduló jelentősebb ÁNÉR-kategóriák, a domináns ÁNÉR-kategória, a legjellemzőbb növényfajok, a védett növényfajok, inváziós növényfajok, és, amennyiben szükségesnek mutatkozott, az értelmezést szolgáló magyarázat. Az erdőssztyepp élőhelyek többsége korábbi talajbolygatás jeleit hordozta, melyek napjainkra jórészt regenerálódtak. Maradandóbb élőhelykárosodást okozott az erdőssztyepp élőhelyeken a túllegeltetés, illetve helyenként korábbi tüzesetek nyomai is felfedezhetők. Az aszályos 2022-es nyár rányomta a bélyegét a térképezett területre, a kiterjedt nyílt homoki gyepeken a Festuca vaginata tövek többsége kiszáradt. Ez a probléma kevésbé jelentkezett olyan gyepek esetén, amik fasszárú növényekkel mozaikoltak, tipikusan az erdőssztyepp komponens galagonyás-nyáras foltjaival, amik mikroklimatikus védelmet biztosíthattak. Ebből kifolyólag a fás komponens meglete nagy súllyal került figyelembe vételre a természetesség megállapítása során. A legnagyobb problémát az inváziós fajok jelenléte, terjedése jelenti, kiemelt figyelemmel az új inváziós fűfaj, a Sporobolus cryptandrus terjedésére.
33.	Az Érsekhalma- nemesnádudvari lőszvölgyek (HUKN20033) és a Hajósi- homokpuszta (HUKN20014) céldokumen- tumnak elkészítése	Horváthné Apró Etelka, Horváth András Zsolt	HUKN20033 Érsekhalma- nemesnád- udvari lőszvölgyek; HUKN20014 Hajósi- homokpuszta	VfKF 18- 1/2022 megbízási szerződés	1 800 e Ft	Az elkészült Natura 2000 céldokumentumok mellett mindkét területre élőhelytérkép készült, a Natura 2000 élőhelyek jelenlegi kiterjedésének és az egyes élőhelyfoltok természetvédelmi helyzetének áttekintésével. Érsekhalma-nemesnádudvari lőszvölgyek (HUKN20033) élőhely-térképezésének legfontosabb eredményei: a kontinentális cserjés (lőszcserjés – M6) állományainak kiterjedése nagyon kicsi (18 m2 és 230 m2). Az élőhelytípus kiterjedése az elmúlt évtizedekben kismértékben csökkent, természetvédelmi helyzete nem kielégítő, romló tendenciát mutat. Elsősorban az élőhely szerkezet és funkció szerinti állapota veszélyeztetett, a területen jelen levő, az élőhely állományaiiba részben behatoló idegenhonos fasszárú növények, és a terjedő galagonyás-kökenyes cserjések (P2b) miatt. 6210* – A szálkaperjés-rozsnokos xeromezofil gyepek állományfoltjainak kiterjedése kicsi. Az élőhely önállóan térképezhető foltjainak mérete kb. 200 m2 és 500 m2 közötti. A legtöbb esetben a 6210 élőhely más élőhelytípusokkal (cserjésekkel, xerofil lőszgyepekkel) alkot mozaikot, vagy átmeneti jellegű állományt (pl. H4 x H5, H5a x H4 x P2b, P2b x H5a x H4). Az élőhely kiterjedése két ok miatt csökken: egyrészt a cserjésedés, másrészt a sztyeppesedés (a

						termőhely szárazodása) miatt. Az élőhely létét ezért az állományfoltok teljes becserjésedése is veszélyezteti, ugyanakkor a kedvezőbb mikroklímát létrehozó, a xeromezofil gyeppoltokat körbevevő cserjés ligetek teljes eltűnése sem kedvez fennmaradásának. A Hajósi-homokpuszta (HUKN20014) élőhely-térképezésének legfontosabb eredményei: 6260* – A pannon homoki gyepek kiterjedése az elmúlt 10-20 évben csökkent, a csökkenés elsődleges oka a cserjésedés. E folyamat visszafordítására jelenleg is zajlanak erőfeszítések. Az inváziós fajok terjedése jelentős probléma.
--	--	--	--	--	--	---

4.2. Monitorozás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága, főbb eredményei)

No	Monitorozó projekt tárgya	Kutató	Monitorozás helyszíne	Forrás	Forrás (ezer Ft)	Főbb eredmények
1.	Hazai fészkelő madárfajok felmérése és a keletkező adatok elemzése, szintézise	Kazi Róbert, Németh Ákos, Verseczki Nikoletta, Veszelinov Ottó	Országos projekt	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	3 300 e Ft	Előre meghatározott módszertan és kritériumok alapján kiválasztott 50 darab 2,5×2,5 kilométeres UTM négyzet felmérése történt meg 2022-ben. A négyzetekre vonatkozóan rögzítésre került a detektált fészkelő madárfajok összesített listája, a fészkelésre utaló legmagasabb észlelési kategóriával és a fajonkénti becsült fészkelő állományok. Az UTM négyzeteket háromszor járták be a felmérők. A bejárás során az adott UTM négyzet összes élőhelytípusát érinteni kellett. Célfajok: összes hazai fészkelő madárfaj, de elsősorban a prioritáslista fajai (84 faj). A prioritáslistán szereplő madárfajok esetében rövid összegzés készült arról, hogy hány négyzetben került elő a faj, és mennyi az összesített párok száma. Ha ismert vagy sejthető volt, akkor indoklás is készült az adott faj alacsony vagy magasabb számban való észlelésére. 2022-ben nagyságrendekkel kevesebb célfaj került elő, mint a korábbi években. Ennek egyik oka valószínűleg a csapadékszegény év lehet. Ennek megfelelően kis számban kerültek meg a vízimadarak, beleértve a partimadarakat is. Két kivételt egy-egy nagyikunsági és békési négyzet jelentett. A ragadozómadár-fajokat is kisebb mennyiségben találták meg őket a felmérők, alig került elő például darázsölyv. Viszont a harkályok, vagy az örvös légykapó is kiemelkedő számban fordultak elő. Az erdei és mezőgazdasági élőhelyekhez kötődő énekesek száma összességében a szokásos volt. A legnagyobb észlelt mennyiségben a töviszúró gébics költött, összesen 843 pár. A felmérések során 450 fészkek koordináta gyűlt össze, ezek egységesített adatbázisba lettek rendezve.
2.	Országos puhatestű monitorozás (NBmR)	Danyik Tibor, Deli Tamás, dr. Majoros Gábor,	Gerecse, Balaton-felvidék, Kunpeszér: Peszéri-erdő,	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai	2 000 e Ft	A monitorozás 2022-ben 8 élőhely (meszes láprétek, nyílt homokpusztagyep, égerliget, hegyi rét, szurdokerdő, dolomit sziklagyp, keményfás ligeterdő) és 4 kijelölt faj (sudár orsócsiga, szőrös bokorcsiga, hasas törpecsiga, bordás kórócsiga) vizsgálatával zajlott. Jelenleg alapállapot-rögzítés zajlik, megteremtve a hosszú távú monitorozás alapjait. A csigaközösségek vizsgálatához a felmérők avarminta gyűjtési módszert alkalmaztak, amit

	országos projekt)	Varga András	Zemplén: Rostalló, Zemplén: Milic-csoport, Bükk: Leány-völgy, Budai-hg: Csiki-hegyek.	keret		időlimitált egyelűes gyűjtéssel egészítettek ki. A különböző élőhelytípusokban lokalitásonként három mintavételi helyszín lett kijelölve, ezek mindegyikén 5 (fátlan élőhelyek esetében) vagy 10 (fás élőhelyek esetében) párhuzamos mintafelvételt végeztek. Vizsgált változók: fajszám, egyedszám, a közösséget alkotó fajok egymáshoz viszonyított aránya, védett és közösségi jelentőségű fajok egyedszáma és aránya a közösségben. A mintavételi területekről minden esetben részletes terepi leírások készültek (pl. avar mennyisége, növényzet magassága, holtfa mennyisége, növényzet borítása, gazdálkodásra utaló jelek, inváziós növényfajok jelenléte, stb.), ennek célja a későbbi ismétlések során, az élőhelyeken bekövetkező esetleges változások megértése. A minták feldolgozása során 97 faj vagy faji szinten nem határozható taxon 11 792 egyede került meghatározásra. A lelőhelyekről származó biotikai adatok egységes adatközlő táblázatban kerültek rögzítésre.
3.	Egyenes-szárnyú közösségek monitorozása (NBmR)	Kisbenedek Tibor	Apaj, Fülöpháza, Bugac	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	400 e Ft	A kutatás célja egyenesszárnyúak közösségi szintű trendmonitorozása a szikes élőhelyeken és száraz gyepekben a növénytársulások monitorozásához kötődően. 2001-től kezdődően folyik az adatgyűjtés nyílt évelő homokpuszta gyepek, füves szikes puszták, ürmös szikes puszták és szikfok növényzetben. A mintavételek két részből állnak: kaszáló fűhálózás és egyelű, audiovizuális gyűjtés. Vizsgált változók: egyedszám fajonként és nemenként, fajszám, az élőhely nagysága, az élőhely növényzetének szerkezete, a kezelések és az észlelt zavarások dokumentálása. Származtatott adatok: Orthoptera együttesek fajainak relatív dominanciája és négyzetméterre vonatkozó denzitása, valamint az egyes fajok ökológiai indikációs besorolása alapján a közösség állapotának becslése, Orthoptera együttesek fajgazdagsága és diverzitása. Összességében elmondható, hogy a már rendszeresen bekövetkező tartós, száraz-aszályos időszakok kedvezőtlenül érintik a gyeptársulások vízháztartását, ezáltal a gyepek vertikális és horizontális tagoltsága egyszerűbbé válnak, és ez kihat az egyenesszárnyú-együttesek szerkezetére is. Az egyenesszárnyú-együttesek közösség-szerkezeti paraméterei mintavételtől mintavételig változnak, eltűntek egyes fajok, majd esetenként újból előkerültek (a fajok az aszály miatt diapauzában maradnak vagy elvándorolnak, a környezeti paraméterek változását követően bevándorolnak). A fajszám és a közösségszintű átlagos egyedsűrűség enyhén csökken, a bugaci mintaterület kivételével az összes helyszínen. A domináns és a karakterisztikus fajok cserélődnek, a mezofil illetve a nedvességkedvelő fajok egyre inkább háttérbe szorúlnak. Az aszályos években még a szárazságkedvelő fajok is kisebb egyedszámban fordulnak elő.
4.	Épületlakó denevérek monitorozása (NBmR)	Dobrosi Dénes	Ágasegyháza, Apostag, Balástya, Hajós, Hetényegyháza, Kalocsa, Kerekegyháza, Kiskőrös, Kistelek,	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	750 e Ft	Az NBmR protokollnak megfelelően zajlott az épületlakó denevérek kolóniák felmérése a kolóniáknak otthont adó épületek (templomok, magtárak, üdülő, erdei iskola, hivatal, palota, kastély) átvizsgálásával. A denevérek kolóniákban a következő denevérfajok fordultak elő: hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>), szoprán törpedenevér (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>), kései denevér (<i>Eptesicus serotinus</i>), korai denevér (<i>Nyctalus noctula</i>) és szürke hosszúfülű denevér (<i>Plecotus austriacus</i>). A valaha gyakori fajnak számít, a templomokban nagy kolóniákat kitevő hegyesorrú denevérek ma már csak elvétve találhatók meg, sajnos a Kiskunságban az ismert kolóniák nőstényeinek száma nem éri el a százat.

			Kunszállás, Kunszentmiklós Lakitelek, Mindszent, Ordas, Orgovány, Solt, Szabadszállás, Szentés, Tass			Az épületlakó denevérek szálláshelyeinek 2022. évi ellenőrzése során a hegyesorrú denevérek mért egyedszáma kicsit csökkent a tavalyi évhez képest. A korai denevér helyi állománya eltűnt a vizsgált épületekből. A kései denevér és a szoprán törpedenevér állománya valamelyest nőtt, a szürke hosszúfűlű-denevér állománya azonban csökkent. A vizsgálatba vont épületek tulajdonosaival, kezelőivel igyekeztünk jó kapcsolatot kialakítani, s ilyenkor a denevérek népszerűsítésére természetesen nagy hangsúlyt fektettünk. Tájékoztatjuk őket a denevérek hasznáról, védelmük lehetőségeiről és a feltétlenül elkerülendő veszélyhelyzetekről.
5.	Bagolyköpet analízisen alapuló kisemlős monitorozás (NBmR)	Dr. Mátyás Róbert	Duna-Tisza- közi síkvidék, Bácska, Dunamenti síkság	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	520 e Ft	Az országos NBmR projekt célja, hogy a bagolyköpetekből kimutatható védett kisemlősök elterjedéséről, relatív gyakoriságáról, állománynagyság-változásáról kapjunk információkat. A köpetelemzések főként a védett cickány (<i>Soricidae</i>) fajok elterjedéséhez adnak információt, de csalitjáró pocok, mezei hörcsög, törpeegér és mogorós pele előfordulási adatokat is szolgáltatottak 2022-ben.
6.	Közönséges ürges (<i>Spermophilus citellus</i>) monitorozása (NBmR)	KNPI szakértők (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	NBmR protokoll szerint 29 db állandó lokalitáson, valamint a Matkópusztai ürges gyepek, Szabadszállási ürges gyepek Natura 2000 területén és a hartai repülőtér teljes területén	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	40 e Ft	A monitorozás célja a fokozottan védett közönséges ürges állapotának nyomon követése, a nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettség kielégítése. A természetvédelmi őrszolgálat közreműködésével összesen 29 lokalitáson történt relatív létszámbecslést lehetővé tevő lyukszámlálási módszerrel felmérés. A Szabadszállási ürges gyepek és Matkópusztai ürges gyepek Natura 2000 területek egészén meg lettek számolva és fel lettek térképezve az ürgelyukak. Matkópusztán 2774 lyukat számoltak és ponttérképeztek a felmérők (860 példányra becsülhető az ürgepopuláció) Szabadszálláson 4013 lyuk ürgelyuk volt észlelhető (1250 példányra becsülhető az ürgepopuláció). Emellett a Hartai repülőtér teljes körű ürgelyuk számlálása is lezajlott, itt 151 lyuk volt detektálható. 2021-ben 194 lyuk volt ezen a területen, később megerősítették a gyepeket, ennek ürgepopulációra gyakorolt hatását kívántuk felmérni. 2022-ben az Igazgatóság védett értékeket tartalmazó adatbázisába az ürgére vonatkozóan 10937 rekord került.
7.	Ritka és telepesen fészkelő madarak felmérése (NBmR)	KNPI szakértők (koordinátor: Tamás Ádám)	KNPI működési területe	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	388 e Ft	A ritka és telepesen fészkelő madárfajok felmérése a jelenlegi formában 2008 óta folyik a KNPI működési területén. A felméréseket elsődlegesen a KNPI természetvédelmi őrszolgálat végezte az RTM protokoll alapján, az adatbázis kiegészült a területbejárások során rögzített, költésre utaló madármegfigyelések adataival is. A teljes adatbázis létrehozásakor összesen 66 észlelt 2022-es megfigyelési adatát szerepeltettük. Az RTM adatbázisban 945 költési adat került, az összes madártani adat 13 111 db volt. 2022-ben a tartós szárazság sok faj költési sikerét negatívan befolyásolta. Elsősorban a vízimadaraknál (partimadarak, gémfélék, fekete gólya) volt érzékelhető csökkenés a 2021-es évi adatokhoz képest. Fekete gólyából 14 pár kezdte meg a költést, de csupán 5 pár repített ki fiókákat. Kiemelkedő éve volt ugyanakkor a parlagi sasnak és a rétisasnak, mindkét faj helyi populációja évről-évre növekszik. Parlasi sasból 25 pár kezdte meg a költést, ami 4 párral több a tavalyi évhez képest. Rétisasból összesen 39 párról van tudomásunk a KNPI működési

						területén. Kimondottan rossz éve volt ezzel szemben például a harisnak, hiszen mindössze 4 revírről érkezett be adat. A vetési varjú állománya tovább nőtt a 2021-es 4 272 párról, 5 720 párra.
8.	Homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>) monitorozás (NBmR)	2C mintavétel: Horváthné Apró Etelka, Dr. Horváth András Zsolt, E mintavétel: KNPI szakértők (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	2C mintavétel: Bugac, Tázlár E mintavétel: Bugac, Ásotthalom, Zákányszék, Szeged-Kiskundorozsma	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	380 e Ft	Bugacon az 1x1 km-es mintaterület összesen 2500 négyzetháló-cellája közül 217 cellában virágzott a homoki kikerics, ami a cellák 8.68%-át teszi ki. 2001 óta 2019-ben regisztráltuk a legtöbb virágzó tövet tartalmazó cellát (224), viszont 2022-ben a legtöbb virágzó egyedet. 2022-ben a virágzó tövek száma 45299, az átlag 2,3 szorosa volt. A legtöbb és a legkevesebb virágzó tövet számláló évek között a tőszámában több mint hússzorosa különbség volt tapasztalható a monitorozás több mint két évtizede alatt. A virágzó egyedek száma valószínűleg a virágzást megelőző időszak csapadékmennyiségétől, majd a virágzás időszakában a hőmérséklettől egyaránt függ. A tázlári mintaterületen 1805 cellában virágzott a kikerics, ami a cellák 72.2%-át teszi ki. Ez az érték eddig a legtöbb. A virágzó tövek száma 2022-ben 145908 volt, ami az eddig felmért évek átlagánál lényegesen magasabb, annak több mint kétszerese. A legtöbb és a legkevesebb virágzó tövet számláló évek között a tőszámában ötszörös különbség tapasztalható, ami jelentős, de lényegesen kisebb, mint a bugaci mintaterületen mutatkozó eltérés. „E” típusú mintavétel szerinti felmérés az Ásotthalmi Kiss Ferenc Emlékerdőben (154 tő), Zákányszéken (384 tő) és Szeged-Kiskundorozsmán (261 tő) történt. Bugacon előre kiválasztott mintaterületeken végeztünk teljes körű számlálást és pont/folt térképezést, az eredményeket a teljes Natura 2000 területre vonatkozó állománynagyság becsléséhez fogjuk felhasználni. Összesen 9446 ponton és 125 poligonban összesen 935 946 tő homoki kikerics adata került rögzítésre.
9.	Homoki nőszirm (<i>Iris arenaria</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakértők (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Bugac, Bugacpusztaháza, Kunpeszér, Ásotthalom, Bócsa, Kaskantyú, Kiskunmajsa	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	41 e Ft	Bugacon előre meghatározott szempontok szerint kiválasztott mintaegységek lettek ismételt felmérése, amelyek alapján becsüljük a teljes Natura 2000 területre az állománynagyságot. A kiválasztott mintaterületeken 2767 pont adat gyűlt, 41 529 tő homoki nőszirm adatával. Az Ásotthalmi Emlékerdő TT területén a teljes állomány felmérésre került, 1053 tő alkotja a populációt. A teljes KNPI működési területre vonatkozóan 3040 pont adatot rögzítettünk, mellyel 44996 tő adata került térinformatikai adatbázisba.
10.	Hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>) monitorozás	KNPI szakértők (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Solt, Harta, Apostag, Szalkszentmárton, Tass, Dunavecse, Dunaegyháza	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	42 e Ft	A Solti-sziget déli felén ismételtük meg a hóvirág állomány számbavételét. 2013-14-ben volt előzőleg felmérése a terület, akkor 276 275 tőre, 2022-ben (14 db poligon és 630 pont rögzítésével) 760 174 tőre becsülték a szakemberek az állományt. Az elfoglalt area érdemben nem változott, de a felmérések pontossága eltért a két alkalommal, a különbség részben ebből adódott. Párhuzamosan a ligeti csillagvirág állományait is felmértük. Az erdők egy részét a felmérést követően, 2022-ben letermelték (a véghasználat hóvirág populációra gyakorolt hatását a következő felmérés fogja detektálni).

						Ezen kívül szórvány észlelési adatok lettek dokumentálva Harta, Apostag, Szalkszentmárton, Tass, Dunavecse, Dunaegyháza területéről.
11.	Illatos csengettyűvirág (<i>Adenophora liliifolia</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakértők (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Kiskőrös: Szücsi-erdő, Csengőd: Közös-erdő	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	16 e Ft	2022-ben a KNPI működési területén összesen 231 tő illatos csengettyűvirág előfordulása volt ismert. Ebből 93 tő Csengőd és 138 tő Kiskőrös külterületén élt. 2021-ben 291 tő ex situ szaporított tövet ültettünk ki ezekre az élőhelyekre. 2022. őszéig Csengődön 93 tő, Kiskőrösön 77 tő marad életben, Csengődön 65,5 %-os, Kiskőrösön 54,23 %-os volt a túlélés. Kiskőrösön a natív populációrésztő száma 61 tő volt 2022-ben, ez megegyezik a három évvel ezelőtti értékkel, de nem éri el az átlagos tőszámot (74 tő); a mesterséges szaporítást követően betelepített tövek nélkül csökkenne az állományméret.
12.	Kisfészekű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakértők (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	„3C” mintavétel mintakvadrátokban: Apaj, Fülöpszállás, Katymár „E” mintavétel: potenciális élőhelyeken	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	33 e Ft	A monitorozás teljes időtartama alatt 2022-ben tapasztaltuk a legalacsonyabb tőszámot mindhárom 1x1 km-es mintakvadrát területén (Apaj 1899 tő, Fülöpszállás 11769 tő, Katymár 2842), ezek az értékek töredékei a tapasztalt legmagasabb értékeknek (100 000-300 000 tő). Mind a nem virágzó tövek száma, mind a virágzó tövek száma 2001 óta a legalacsonyabb értéket mutatta. Mindhárom mintaterület erőteljesen ki volt száradva a felmérés idején. Az adatsor alapján tendencia az állományváltozásban nem állapítható meg, a nagyarányú tőszámbeli fluktuáció a faj életstratégiájából ered. Felszaporodik, majd összeomlik az állomány, elsősorban az élőhelyek vízviszonyainak függvényében. Ha maradnak az aszályos évek, csökkenő tendenciára számíthatunk. A potenciális élőhelyek felmérésével összesen 1005 pont és 1 poligon került a fajra vonatkozóan a KNPI nyilvántartásába 2022-ben, összesen 150994 tő adatának rögzítése történt meg.
13.	Mocsári kardvirág (<i>Galdiolus palustris</i>) monitorozás (NBmR)	Csete Sándor	Ásotthalom, Mórahalom, Zákányszék, Kunpeszér, Kunbaracs, Páhi	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	400 e Ft	A 2022-es év szélsőséges aszályt hozott az Alföld legnagyobb részén. Feltehetően ennek köszönhető, hogy - elsősorban a Dél-Kiskunságban monitorozott kardvirág-élőhelyeken – a faj átlagos egyedszáma alig érte el az 2019-es értékek 25%-át. Több előfordulási helyen, mint például a Zákányszéki és a Móraalmi élőhelyek, az egyedek megjelenési aránya a korábban észlelt állományméret 1%-a alatt maradt (ez nem jelent ilyen arányú állománypusztulást, a tövek egy jelentős része nyugalmi állapotba került a talaj felszíne alatt). 2022-ben összesen 97923 tő mocsári kardvirág volt számolható a KNPI területén, ebből 33859 virágot is hozott. A 14 db Duna-Tisza közti kardvirág-állomány közül az utóbbi évtizedekben 4 mutatott növekvő tendenciát, 7 stabil maradt, míg 3 esetében túl kevés még az adat a trendvizsgálathoz. Amennyiben a jövőben is rendszeresen folytatódnak a sokéves átlagnál erősebb aszályokat hozó évek, az előbb említett állományjellemzők kedvezőtlen változása várható.
14.	Tartós szegfű (<i>Dianthus</i>)	KNPI szakértők	Bócsa, Ásotthalom,	2022. évi Természeti	17 e Ft	Az öt mintaterületen végzett monitorozás utolsó három felmérésének adatait figyelembe véve csökkenés tapasztalható az összesített állományméretben (ez 2022-ben 7797 tő volt). A

	<i>diutinus</i>) monitorozás (NBmR)	(koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Harkakötöny - részlet, Kiskunmajsa – részlet, Fülöpháza (telepített állomány)	értékek védelme szakmai keret		bócsai Felső-Tolvajos és a kiskunmajsai Bodoglár területeken a három évvel ezelőtti tőszámokhoz képest némi növekedés történt, de a hat évvel ezelőtti nagyságot nem érték el az állományok. Az átotthalmi területen mindössze 21 tő élt 2022-ben, vadragás és taposás következtében gyérült meg. Két éve bekerítettük az állományt, a kerítés megrongálódott, amit 2022 decemberében felújítottunk. A harkakötönyi bekerített állomány mintegy 70 %-a le volt rágva, nyúl rágt a szegfűket, emiatt a felméréskor nehezen voltak észlelhetők. A tövek egyébként is alacsonyra nőttek, sokuk elszáradt év közben, besült bimbókkal, érés előtt elszáradt tokokkal találkoztunk a felméréskor.
15.	Szenyves infű (<i>Ajuga laxmannii</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakértők (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Katymár: Baglyas-dűlő	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	16 e Ft	2022-ben tapasztaltuk a monitorozás ideje alatt mért legmagasabb összhajtásszámot és virágzó hajtásszámot (546 és 266 db). Az állományméret változása egyértelműen pozitív tendenciát mutat. Ebben bizonyára szerepet játszanak az időközben megvalósított természetvédelmi beavatkozások (kaszálás, égetés). A legeltetést, sajnos, továbbra sem sikerült megszervezni. 2022-ben elmaradt minden kezelés, az özönfajok előretörése miatt ezt a közeljövőben pótolni szükséges.
16.	Óriás útifű (<i>Plantago maxima</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakértők (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Kunpeszér: Szalag-erdő	KNPI saját költség- vetés	7 e Ft	A 2021-ben elmaradt felmérés pótlása történt meg 2022-ben. 735 tövet számláltak és ponttérképeztek a felmérők, ebből 155 tő hozott virágot. A kapott érték 114 tővel haladta meg a három évvel korábban tapasztaltat, de az azt megelőző időszakban mért állománynagyságok felét sem érte el. Az élőhely kiszáradt, a tövek gyengén fejlettek.
17.	Füves szikes puszta (<i>Achilleo– Festucetum pseudivinae</i>) monitorozás (NBmR)	Barina Zoltán	Apaj: Birkajárás; Apaj: Nagy-rét (2 lokalitás – egy legeltetésből kizárt terület és legeltetett kontrollja)	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	120 e Ft	A 2019-es jelentés arról számolt be, hogy a megelőző felmérés óta mindhárom területen jelentős fajszerenyedés következett be, ami egyaránt érintette a természetes vegetáció fajait és a gyomfajokat. Ehhez képest 2022-ben a mintaterületről kimutatott fajok száma a bekerített területen és a különálló mintaterületen is a teljes monitorozási időszakban a legmagasabbnak mutatkozott (56, illetve 71), és a legelt mintaterületen is ennek közelében volt (34 faj, a legtöbb 2016-ban volt, 38 faj). A Simpson diverzitási index értékei a bekerített és legelt mintapáros területén a felmérés kezdete óta a legmagasabb értéket érték el, a Birkajárás területén pedig a legalacsonyabbat.
19.	Szolonyec vakszik- növényzet (<i>Camphoros- metum annuae</i>) monitorozás (NBmR)	Barina Zoltán	Apaj: Kisapaji- rét (Birkajárás); Fülöpszállás: Kelemen-szék	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	70 e Ft	Az előforduló fajok száma 2020–2021-ben mindkét mintaterületen jelentősen nőtt az előző évekhez képest. 2022-ben a fajszereny még ehhez képest is tovább nőttek és érték a teljes időszak során tapasztalt legmagasabb értékeket (21, illetve 34). A fülöpszállási területen az előző évekhez képest 4 új faj jelent meg, míg Apajon 5 faj. A változások azt mutatják, hogy egy ilyen konstansnak vélt társulásban is folyamatosak és dinamikusak a változások.
20.	Tündérfátyol hínár (<i>Nymphoidetum</i>)	Barina Zoltán	Drágszél: Sárközi III (Maloméri)	2022. évi Természeti értékek	30 e Ft	A csatorna vizében a felmérés során csekély hínárnövényzet-borítás volt tapasztalható. A csatorna szegélyén nádas és magas vízparti növényzet található, úszó hínárnövényzet ennek hízagaiban, védett zugaiban fordul elő. A társulás állapota 2010 óta folyamatosan romlik,

	<i>peltatae</i>) monitorozás (NBmR)		csatorna	védelve szakmai keret		maga a társulás átalakul. 2022-ben a monitorozandó <i>Nymphoidetum</i> társulás kiterjedése a korábbiakhoz képest is kisebb területre korlátozódott, maga a névadó faj is csak kis egyedszámban volt megtalálható. Helyette megjelent két idegenhonos faj. A társulás fennmaradása és jó állapotban tartása érdekében nem előnyösek a rendszeresen ismétlődő, a vegetációs időszak közepére időzített kiterjedt mederkotrások. Ezek után a növényzetnek kevés ideje van regenerálódni.
21.	Magyar sóbollás (<i>Suaedetum pannonicae</i>) monitorozás (NBmR)	Barina Zoltán	Dunatétlen: Maka-szék; Szatymaz	2022. évi Természeti értékek védelve szakmai keret	30 e Ft	A dunatétleni mintaterületen a korábban leggyakoribb fajok (sziki mézpázsit, közönséges nád, sziki őszirózsa) gyakorisága csökkent, több jellemző sziki faj gyakorisága pedig jelentősen nőtt (sziki sóvirág, sziki üröm, sziki útifű, sziki szittyó). Folyamatos csökkenés után a magyar sóbolla az idei évben nem került elő a területéről. Ezek a változások a társulás korábban már jelzett átalakulására utalnak. A szatymazi mintaterület esetében a rendelkezésre álló hároméves adatsor trendszerű változásokra utaló következtetések levonására még nem alkalmas.
22.	Nyílt, élő homokpuszta- gyep (<i>Festucetum vaginatae</i>) monitorozás (NBmR)	Barina Zoltán	Fülpóháza	2022. évi Természeti értékek védelve szakmai keret	30 e Ft	A 2022-es felmérés során a mintaterületről összesen 44 faj előfordulását sikerült kimutatni, ami a legmagasabb érték a vizsgálatok kezdete óta. Tíz faj korábban nem volt jelezve a mintaterületről, ezek többsége nyílt homoki gyepek jellemző (kísérő vagy zavarástűrő) faja. Néhány faj (pl. madárhúr fajok) a társulás tavaszi aszpektusának jellemző faja; a felmérés során történt kimutatása viszonylagos kései meglétének eredménye (korábban is jelen volt a területen, csak a felmérés időpontjában nem volt kimutatható).
23.	Nádas (<i>Phragmitetum communis</i>) monitorozás (NBmR)	Barina Zoltán	Izsák: Kolon-tó	2022. évi Természeti értékek védelve szakmai keret	70 e Ft	A vegetáció összborítása mind átlagértékét, mind szélsőértékeit tekintve folyamatos növekedést mutat a 2004–2022 közötti időszakban. Az összborítás 2010 utáni jelentős növekedése annak tudható be, hogy mind a kezelt, mind a kezeletlen mintaterületen elmaradt ezután a nád aratása, tehát gyakorlatilag mindkét mintaterület kezeletlenné vált. 2022-ben nem volt vízborítás a teljes területen. Az eredmények alapján mára az egykor kezelt és kezeletlen állományrészek összetételében nem tudtunk lényegi különbségeket kimutatni. Érdemes új monitorozási helyszínt választani, ahol a rendszeres nádaratás megvalósul.
24.	Homoki legelő (<i>Potentillo– Festucetum pseudovinae</i>) monitorozás (NBmR)	Barina Zoltán	Bugac	2022. évi Természeti értékek védelve szakmai keret	30 ne Ft	2022-ben az előző felméréshez képest 15 fajt nem sikerült kimutatni a területéről, míg 14 faj újonnan jelent meg. Az újonnan megjelent fajok egy része a társulás tavaszi aszpektusára jellemző. Szintén az újonnan kimutatottak között van több szárazságtűrő növény és tövises cserje, megjelenésük az idei szárazsággal és a területen indult legeltetéssel hozható összefüggésbe. A korábbi értékelések is jelezték, hogy a kijelölt mintaterület egy része tartozik csak a <i>Potentillo–Festucetum</i> társuláshoz, míg más része inkább az <i>Astragalo–Festucetum</i> társulással azonosítható, vagy ahhoz közelít. Feltételezhető, hogy a kijelölt terület a két társulás átmeneti állománya és az aktuális legelési nyomás függvényében hol a homoki legelők, hol a homokpusztarétege jelleme dominál. A mintaterület diverzitása a számított Simpson-indexek alapján az idei évben érte el a legalacsonyabb értéket, de a mutatók minden évben szűk tartományon belül mozognak. A viszonylagosan alacsony diverzitási érték a

						szárazság és a legelési nyomás hatásának tudható be. A korábbi felmérések eredményei alapján a homoki legelő a legeltetés elmaradása miatt átalakulóban volt. Az újraindult legeltetés elősegítheti a monitorozandó társulás gyors visszaalakulását.
25.	Ürmös szikes puszt (<i>Artemisio–Festucetum pseudivinae</i>) monitorozás (NBmR)	Barina Zoltán	Apaj: Kisapajirét, (Birkajárás) – 3 lokalitás: egy legeltetett mintaterület, egy legelésből kizárt mintaterület, és annak kontrollja.	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	120 e Ft	A mikrokvadrátokban rögzített fajok száma a legelt mintaterületen megközelítette (32 db) a teljes felmérési időszak során kimutatott legmagasabb értéket (35 faj 2019-ben). A bekerített és különálló mintaterületeken a kimutatott fajszámok a teljes időszak során a kiemelkedően a legmagasabb értékeket érték el: 48 faj a bekerített területen és 23 faj a különálló területen. Az év során jelentkező szárazság nem járt a fajszámok csökkenésével, ehelyett fajszám-növekedést eredményezett. A fajszámok növekedése ellenére a Simpson-diverzitási indexek minden esetben csökkentek az előző év(ek)hez képest, sőt a bekerített területen a teljes időszakra vetítve a legalacsonyabb érték adódott.
26.	Fűz-nyár ligeterdő (<i>Salicetum albae-fragilis</i>) monitorozás (NBmR)	Barina Zoltán	Tiszaug: Lakiteleki-Holt-Tisza; Tiszasas: Alpári-Holt-Tisza (mintakettes)	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	100 e Ft	Míg 2020-ban a fűzes mintaterület mindhárom mintakvadrátja víz alatt állt a felmérés során, az idei évben egyik kvadrát területén sem volt vízborítás. Ennek megfelelően a hínárnövényzet gyakorlatilag hiányzott. A nemesnyáras ültetvényben szintén nem volt vízborítás. Míg a ligeterdő állományában kimutatott fajok száma mérsékelten nőtt és a legmagasabb értéket érte el a teljes időszak során, addig a nemesnyáras ültetvényben a fajok száma jelentősen emelkedett, de nem érte el a 2012-ben és 2014-ben adódott értékeket. A 2020-as felméréshez képest a legtöbb faj gyakorisága jelentősen megváltozott. Az előző felmérés során meglevő vízborítás következtében kiemelkedő gyakoriságot ért el két úszó hínárfaj. A száraz talajfelszíneken helyettük 2022-ben a gyalogakác és az amerikai kőris magoncai érték el nagy gyakoriságot, mellettük a feketéllő farkasfog vált gyakorivá. A Simpson diverzitási indexek a két mintaterületen mindvégig egymás közelében mozogtak, 2018–2020-ban a nemesnyáras indexe enyhén maghaladta a ligeterdőt, majd ez 2022-ben visszafordult.
27.	Élőhely-térképezés: Kelemen-szék T5x5 km-es tájkvadrát (NBmR)	Barina Zoltán	Fülöpszállás: Kelemen-szék	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	800 e Ft	2022-ben a mintaterület 3. térképezése zajlott (az előző térképezések 2001-ben és 2012-ben történtek). A térképezés során 1468 élőhelyfolt került elkülönítésre. Megtörtént az előző felmérés óta bekövetkezett változások összesítése és a változások hátterében álló okok vizsgálata. A bekövetkezett változásokat meghatározta a 2022-es év során fennálló tartós aszály. Ennek következtében a bekövetkezett változások 12,2%-ának hátterében a foltok szárazodása feltételezhető. A további észlelt változások egy része technikai jellegű volt: a korábban hibridkategóriaként azonosított folt egy Á-NÉR kategóriába való egyértelmű besorolása (10,7%), a besorolás megváltozott kategóriarendszer vagy a felmérő megítélése miatti változása (20,7%), vagy a művelésben történt változások (5,1%). A foltok területének 24,8%-án nem történt változás, míg egyéb jellegű változások a terület 1% alatti részén voltak kimutathatók. Kiemelendő, hogy a terület 18,3%-án olyan változások következtek be, amik természetvédelmi szempontból egyértelműen pozitívan értékelendők, mivel valamilyen rontott élőhely a besorolás alapján természetes vagy természetközeli élőhellyé alakultak át.

						A pozitív irányú változásokat támasztja alá, hogy a TDO értékeket alapul véve a terület 22,6% történt természetességi állapotban javulás, míg romlás csak terület 7,0%-án következett be. Megtörtént 4 inváziós növényfaj (bálványfa, selyemkóró, ezüstfa és aranyvessző fajok) elterjedésének felmérése a kvadrát területén, a gyalogakác a felmérés során nem került elő. Leginkább elterjedt a selyemkóró és az ezüstfa, melyek a kvadrát minden régiójában megtalálhatók, de mérsékelt gyakoriságuk miatt a visszaszorításukat célzó beavatkozások eredményesek lehetnek.
28.	Élőhely-térképezés: Érsekhalma R5x5 km-es tájkvadrát (NBmR)	Dr. Horváth András Zsolt	Érsekhalma	KNPI saját költségvetés	800 e Ft	A mintakvadrát élőhely-térképezésének harmadik ismétlése történt meg. A helyszín korábbi felmérésére 2002-ben és 2012-ben került sor. 1134 élőhelyfoltot határolt le a térképező. A területen kb. 6%-nyi kiterjedésben jelen vannak az őshonos homoki erdőssztyepp természetközeli állapotú élőhelyei, illetve kisebb arányban (4 ha, 0.16%) löszgyep állományok, de a táj nagy részére az erdészeti ültetvények és mezőgazdasági területek jellemzőek. A terület természeti értékét mutatja a számos megfigyelt védett növény. A gyepek többségét juhokkal vagy marhákkal legeltetik. A 2022-es év aszályos időjárása és a relatív túlegeltetés miatt a homokpuszták ebben az évben rosszabb állapotban voltak, mint tíz éve, a nem legeltetett homoki sztyepprétek viszont regenerálódtak. A fásszárú inváziós növények közül legnagyobb arányban az akác és az osterfa terjedt el. Telepített akácok a terület 35%-át, akácok-nyaras még további 19%-át foglalja el, a spontán terjedő nyugati osterfa pedig az élőhelyfoltok 83%-ában van jelen, gyakran elegyedik a lombkoronaszintbe, és sokszor a cserjeszint domináns növényévé válik. A bálványfa az összes folt 64%-ából került elő, az elmúlt évtizedben a borítása nagyobb lett a mintaterületen belül. A lágy szárú inváziós növények közül a selyemkóró az egész illanci tájat megfertőzte, a térképezett élőhelyfoltok 90%-ában regisztrálták. Az aranyvessző eddig kisebb arányban terjedt el (az élőhelyfoltok egynegyedében), de állománya növekvő trendet mutat. Kimutatható, hogy az inváziós fajok többsége előszeretettel telepszik meg a tarvágással letermelt, majd talajelőkészítés után csemetékkel betelepített, fiatal ültetvényekben, ahol egyesek jelentős borításra tesznek szert.
30.	Közösségi jelentőségű élőhelyek monitorozása (NBmR)	Dr. Majláth Imre	Akasztó, Bugac, Bócsa, Harta, Jakabszállás, Kaskantyú, Kecskemét, Kerekegyháza, Kiskőrös, Orgovány, Tabdi, Tiszaalpár, Tiszaug,	KNPI saját költségvetés	720 e Ft	2022-ben 24 db közösségi jelentőségű élőhely felmérését végeztük el a következő élőhelytípusokban: törpeakác iszapnövényzet, eutróf sekély tavak és holtmedrek hínárja, láptavak hínárja, pannon szikesek, pannon homoki gyepek, kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon, Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei, puhafás ligeterdők, éger- és kőrisligetek, illetve láperdők, pannon homoki borókás-nyarasok. Az élőhelyek többsége a rendkívüli aszályhelyzet ellenére is természetközeli állapotú volt, elsősorban azok a száraz szikes gyepek és a homoki élőhelyek, amik nagyobb, összefüggő élőhelyi mozaik részei (hartai-akasztói szikesek, bócsai homokpuszta).

31.	Délvidéki földikutyta (<i>Nannospalax monthanosyrmiensis</i>) monitorozása	KNPI szakemberei	Baja, Kelebia, Madaras, Öttömös	KNPI saját költségvetés	55 e Ft	Az őszi túrascsoport számlálás eredménye alapján Baján 280 túrascsoport (2021-ben 399 db), Kelebián 152 túrascsoport (2021-ben 224 volt detektálható). Összesen 432 példányra tehető az állomány ez, kb. 30 %-os populációméret/aktivitás csökkenést jelent a 2021. évi adatokhoz képest. A telepített populációk közül Öttömösön 13 friss túrascsoport volt kimutatható, Madarason az elengedett 27 délvidéki földikutyából 23 állat rendszeresen mutat aktivitást. 2022. év végén a teljes, KNPI működési területén tenyésző délvidéki földikutyta populáció 468 példányra tehető. Javasolt egy tavaszi túrasszámlálás bevezetése is.
32.	Homoki gyík (<i>Podarcis tauricus</i>) monitorozása	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Mizsei Edvárd)	KNPI működési területe	KNPI saját költségvetés	200 e Ft	2022-ben kidolgozásra került a mintavételi protokoll és a terepi adatrögzítő űrlap. Megkezdődött a teljes működési területet érintő, 10x10km-es ETRS alapú felmérés, 135 mintavétel történt, 20 adatgyűjtő 60 db homoki gyík előfordulást rögzített. Élőhelyeinek eloszlása: egyaránt 20% a homoki sztyepprétek, a jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok; egyaránt 13,3%-ban képviseltették magukat a szikes rétek, a nyílt homokpusztagyepek, a fiatal parlag és ugar; 6,7 %-ban a homoki borókás-nyárasok, a száraz-félszáraz erdő- és cserjés szegélyek, a jellegtelen üde gyepek és magaskórósok. A homoki gyík fő veszélyeztető tényezőinek százalékos eloszlása: 40 %-ban az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok; egyaránt 13,3 % az egyéb idegenhonos inváziós fajok, az aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében; egyaránt 6.7 %-ban a gyepterület felhagyása, a gyepterület kaszálása vagy vágása, az intenzív legeltetés vagy túllegetetés, az extenzív legeltetés vagy alullegetetés. Korábban 47 ETRS négyzetből volt ismert a faj előfordulása, 21 kvadrátban megerősítettük az előfordulást és 4 új kvadrátban sikerült kimutatni. 2023-ban folytatjuk a felmérést, alapállapotrögzítés zajlik hosszú távú monitorozás megalapozása céljából.
33.	Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) monitorozás (NBmR)	KNPI szakemberei (koordinátor: Dr. Kovács Éva)	Kunadacs, Lakitelek	KNPI saját költségvetés	40 e Ft	A KNPI működési területén 2010-ben 11 db 1x1 km-es mintanegyzet lett kijelölve állandó monitorozási helyszínnek. A kvadrátok ismételt felmérésére 8 évente kerül sor. 2022-ben kettő, a lakiteleki és kunadacsi mintavételi kvadrátban történt ismételt felmérés. Az 1x1 km-es mintanegyzeteken belül 5 db kiskvadrát (50x50 méteres) felmérése során GPS készülékkel rögzítésre kerülnek a faj számára alkalmas fák (megadva a fajt, méreteit, elhelyezkedését), valamint az előkerült skarlátbogár egyedek száma és állapota. Minden esetben készült fényképfelvétel az élőhelyről és a talált bogáregyedekről. Az 5 db kiskvadrátból Kunadacson 4-ben, Lakiteleken 5-ben sikerült megtalálni a faj egyedét, lárvát, imágót, vagy lárvabőr formájában. A KNPI védett értékeket tartalmazó adatbázisába 2022-ben 72 db pontadat gyűlt a fajról, elsősorban az erdőtervezéshez és a Natura 2000 területek céldokumentumainak felülvizsgálatához kapcsolódóan.
34.	A vérfű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>) jelenlét/hiány felmérése és	Danyik Tibor	Ásotthalmi léprét és környéke (HUKN20008): Ásotthalmi léprét és Csipak	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	HNPI szervezés	A vérfű hangyaboglárka előfordulásáról eddig nem rendelkezünk adatokkal Ásotthalmom területén található potenciális élőhelyekről. NBmR felmérés keretében a faj jelenlétének kimutatása volt a cél. A faj jelenlétét mindkét vizsgálati területen sikerült igazolni. A faj jelenleg nem szerepel a Déli-Homokhátság (HUKN20008) Natura2000 terület adatlapján. Ezt pótolni szükséges és javasolt „C” populációnagyságot, azaz jelölő státuszt adni a fajnak. Az élőhelyek kis kiterjedésűek, erősen izoláltak és kis méretű populáció tenyészik rajtuk,

	monitorozása (NBmR országos projekt)		semlyék			emiatt erősen sérülékenyek és veszélyeztetettek. Az élőhelyek kezelése kaszással történik, amik intenzitása túl nagy az élőhelyek kis kiterjedéséhez viszonyítva, így a jelenlegi kezelési gyakorlatot veszélyeztető tényezőként kell értékelnünk.
	A vérfű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), a szürkés hangyaboglárka (<i>Maculinea alcon</i>) és a nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) állomány-sűrűség felmérése és monitorozása (NBmR országos projekt)	Danyik Tibor	Felső-kiskunsági turjánvidék Natura 2000 élőhelyvédelmi terület: Kunpeszér, Kunadacs	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	HNPI szervezés	A három lepkefaj állománysűrűségének felmérésére került sor 15 perces, transzekt menti számlálást alkalmazva. A vérfű hangyaboglárkát valamennyi vizsgálati területen sikerült kimutatni, de nagyon kis egyedszámban. A szürkés hangyaboglárkát imágó formában szintén csak kis egyedszámban sikerült észlelni, de a tápnövény megjelenésével számos ponton megkerültek a lerakott peték. A nagy tűzlepke monitorozása 2022-ben az alföldi területeken szinte lehetetlen volt, főleg a második generáció esetében; a vizsgálat során egyetlen példányt sem sikerült észlelni. Az aszályos év kedvezőtlen hatású mindhárom faj állományára. 2022-ben a veszélyeztető tényezők közül elsődlegesen a kedvezőtlen területhasználat emelhető ki a kunadaci élőhelyeken (túl intenzív kaszálás és legeltetés), ez feltételezhetően már hosszú évek óta hasonlóképp történik. A kunpeszéri élőhelyek természetessége, állapota és kezelése kedvezőbbnek bizonyult, ennek megfelelően a két hangyaboglárka faj állománya is nagyobb volt.
35.	A magyar színjátszó-lepke (<i>Apatura metis</i>) solti populációjának felmérése (NBmR országos projekt)	Dr. Sum Szabolcs	Solt	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	HNPI szervezés	Transzekt menti egyedszámlálás zajlott az állománysűrűség becsléséhez. Solton az élőhely állapotában az elmúlt évek felmérései óta nem észlelhető érdemi változás, noha az antropogén eredetű környezeti terhelés általános növekedése jellemző továbbra is. Ettől eltekintve elegendő mennyiségű, kevésbé zavart, ligetes partszakasz található még a térségben ahhoz, hogy a magyar színjátszólepke állományainak fennmaradása – a jelenlegi állapotok feltételezése mellett – hosszú távon se kerüljön veszélybe. A faj 2022. évi felmérése megfelelő időjárási körülmények között zajlott. Noha a rögzített egyedszámok (44 példány) kissé elmaradnak a 2020-as észlelésektől, de az eltérés nem jelentős. Az eddigi adatok és terepi tapasztalatok alapján a magyar színjátszólepke solti populációi továbbra is stabilak.
36.	Díszes medvelepke (<i>Arctia festiva</i>) vödörcepadás mennyiségi	Szabadfalvi András, Morvai Edina	Soltszentimre	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai	HNPI szervezés	Az adatgyűjtés vödörcepadázással történt. A 2022-es mintavételek egyedszámai hasonlóak voltak a korábbi évek fogásaihoz. A rajzáscsúcs is követi a korábbi megfigyeléseket. A legtöbb egyed április 15-én rajzott, összesen 64 példányt fogtak a csapdák. Az is látszik, hogy a kemény pusztai (homokszytyepp) időjáráshoz alkalmazkodott fajt a hajnali 0 fok közeli

	felmérése és rajzástrend-monitorozása (NBmR országos projekt)			keret		hőmérsékletek (mínusz 1-2 fok) sem zavarják.
37.	Homoki ökörszemlepké (<i>Hyponophyle lupina</i>) mennyiségi vizsgálata (NBmR országos projekt)	Szabadfalvi András, Morvai Edina	Soltszentimre	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	HNPI szervezés	A homoki ökörszemlepké mennyiségi vizsgálatára általános időkorlátos (15 perces) számlálást végeztünk, melyek során, a célfaj 7 egyedét, illetve összesen 13 faj 42 egyedét rögzítettük az eBMS által okostelefonra fejlesztett Butterfly Count App segítségével. Nagyon megnehezíti a mennyiségi vizsgálatot, hogy rajzása hosszan elnyújtott, léteznek adatai június közepéről, de október közepéről is. Az általános 15 perces számlálás jól használható, alkalmazása előnyösnek tűnik, hisz ezen az élőhelyen ebben az időszakban igen kevés más faj kevés egyede repül.
38.	Vörös csüngőlepké (<i>Zygaena laeta</i>) mennyiségi vizsgálata (NBmR országos projekt)	Szabadfalvi András, Morvai Edina	Kolon-tó (HUKN30003) Natura 2000 terület: Soltszentimre; Debegió-hegy (HUDI20014) Natura 2000 terület: Sződliget	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	HNPI szervezés	A vörös csüngőlepké mennyiségi vizsgálatára általános időkorlátos (15 perces) számlálást végeztünk mindkét helyszínen. A faj 1 példányát észleltük a Debegió-hegyen és 29 egyedét regisztráltuk Soltszentimrén. A felmérés az eBMS által fejlesztett, okostelefonos Butterfly Count App segítségével történt. A Debegió-hegyen észlelt alacsony egyedszám illeszkedik a korábbi évek transztektes adatsorába, a kicsiny populációméretet jelzi. A soltszentimrei magas egyedszámok azt mutatják, hogy sikerült a faj rajzáscsúcs közeli periódusában elvégezni a felméréseket. Úgy tűnik, hogy e faj esetében, mind a transzekt, mind az időkorlátos számlálás jól használható.
39.	Rákosi vipera (<i>Vipera ursinii rákosiensis</i>) monitorozása	KNPI szakértők (Dr. Mizsei Edvárd, Móré Attila)	Felső-kiskunsági turjánvidék Natura 2000 terület (HUKN20003), Bócsa-bugaci homokpuszta Natura 2000 terület (HUKN20024)	HUNVIP-HAB LIFE	más feladat részeként	2022-ben a felmérések során 2 elhullott, 17 vedlés, 61 élő vipera adatát rögzítettük. Ezek mellett a rákosivipera-kereső kutyás egység 150 helyen jelezte rákosi vipera szagát, valamint az előzőekben szereplő vedlések és élő egyedek egy részét is a kutyás egység azonosította. A szisztematikusan felmért 100×100 m kvadrátok alapján a rákosi vipera egyedsűrűsége Kunpeszéren 0,3-12,2 egyed/ha (átlag=1,9), Bugacon pedig 0,3-5,3 egyed/ha (átlag=1,4).
40.	Erdei szalonka (<i>Scolopax rusticola</i>)	KNPI szakértő (Agócs	Hajósi kaszálók és löszpartok TT, Dél-Őrjeg	KNP saját költségvetés	50e Ft	A közel egy évtizede végzett monitorozás minden ősszel és tavasszal zajlik. Hőkamera, reflektor és borítóháló segítségével fogjuk be a gyepon éjszaka tartózkodó madárfajokat, főleg szalonkafajokat. 2022-ben 17 éjszaka alatt összesen 4 példány erdei szalonkát

	monitorozása	Péter)	Natura 2000 terület (HUKN20032)			(Scolopax rusticola) és 4 pld. sárszalonnát (Gallinago gallinago) sikerült meggyűrűzni.
41.	Állandó ráfordítású madárgyűrűzés (CES)	KNPI szakértő (Agócs Péter)	Császártöltés, Dél-Őrjeg Natura 2000 terület (HUKN20032)	2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret	45e Ft	Az <i>Állandó Ráfordítású Gyűrűzés (CES – Constant Effort Sites)</i> program keretében költési időszakban történő egyedi jelöléses módszer segítségével gyűjtünk információkat a madárpopulációk változásairól. A program a BTO (<i>British Trust for Ornithology</i>) által indított CES program alapjaira épül és az EURING számára kidolgozott EURO-CES programba integrálódik. A programban minden madárgyűrűző részt vehet, aki a költési időszakban tud dolgozni egy „<i>Állandó Ráfordítású</i>” helyen. Az évenként befogott adult madarak száma az <i>egyedszám változás</i> indexét adja. A kirepülés utáni <i>költési sikerről</i> a juvenilis és az adult madarak aránya ad információt. Az évek közötti visszafogások biztosítanak adatokat az évek közötti adult <i>túlélési ráta</i> meghatározásához. Az így nyert adatok a populációk változását és annak hátterét segítenek megérteni más, már futó monitorozó-programokkal (MMM, RTM) együttesen értelmezve. 2022-ben összesen 21 madárfaj 160 példánya került a hálókba, ebből 127 példány kapott gyűrűt, 33 példány visszafogás volt. A visszafogások zöme elmúlt évi, néhány több éves visszafogás mellett. Idegen gyűrűs madár idén is két izsáki madárvártán gyűrűzött madár volt (cserregő nádiposzáta, és barátposzáta), külföldi gyűrűs madár az idei évben nem került a hálókba.
42.	Kucsmás sármány (<i>Emberiza melanocephala</i>) magyarországi költőállományának vizsgálata	KNPI szakértők (Nyúl Mihály, Tamás Ádám, Varga Péter)	Csávoly, Kunbaja	KNP saját költségvetés	30e Ft	2022-ben 1 alkalommal 1 hím példányt sikerült fogni. A csávolyi területeken összesen 2 éneklő hímet sikerült detektálni, tojó madarat nem észleltünk. További éneklő hímeket sikerült találni Baja, Kunbaja és Vaskút külterületein. Az eddig jelölt madarak közül egyet sem sikerült megfigyelni. 2022-ben a költést bizonyítani sem sikerült, mivel tojó madarakat nem tudtunk megfigyelni.

4.3. TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok modulonként

Biotika Modul

KNPI saját adatbázisban:

	validált	validálásra előkészítve	Összesen
Növény pont	184548	83393	267941
Növény poligon	7550	3627	11177
Madár pont	26657	109704	136361
Madár poligon	2	759	761
Gerinces pont	19004	37523	56527
Gerinces poligon	421	1232	1653
Rovar pont	9944	11718	21662
Gomba, moha zuzmó pont	268	96	364
Puhatestű pont	391	2953	3344
Összesen	248785	251005	499790

2022-ben gyűjtött adatok:

	Validált	Validálásra előkészítve	Összesen
Növény pont	137	8386	8523
Növény poligon	8	39	47
Madár pont	0	2832	2832
Madár poligon	0	0	0
Gerinces pont	44	711	755
Gerinces poligon	0	0	0
Rovar pont	1	92	93
Gomba, moha zuzmó pont	0	0	0
Puhatestű pont	0	0	0
Összesen	190	12060	12250

Egyéb modul feltöltések:

2022-ben az OpenBioMaps-be 75915 rekord került feltöltésre, ezek közül 623 a validált adat. A biotikai adatgyűjtés súlypontja az OpenBioMaps szolgáltatás keretében gyűjtött adatok felé tolódik, tekintettel ennek folyamatos - szakmai közösségi alapú - fejlesztésére, ingyenességére, mobiltelefonokra telepíthető applikációjára. A kétféle adatbázisban tárolt biotikai információk egységes adatbázisba szerkesztése folyamatban van, a cél minden dokumentált biotikai adat egy helyen, együttesen történő tárolása.

4.4. Jelentési kötelezettség

Egyedi hatósági határozatból (például: engedélyezett kutatásokkal kapcsolatos jelentéstételi kötelezettségek), felettes szervi utasításokból és jogszabályi rendelkezésekből fakadó jelentéstételi kötelezettségeinek az igazgatóság maradéktalanul eleget tett. Fontos természetvédelmi kezelési információkat összesített az idegenhonos, inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről alkotott

1143/2014/EU rendelet hatálya alá tartozó inváziós fajokkal kapcsolatos védelmi intézkedésekről szóló jelentéseiben.

5. Természetvédelmi kezelési tevékenység

5.1.A) Természetvédelmi kezelési tervek (meglévő, ill. 2022-ben készült)

2022. év első negyedében felterjesztésre került a Kiskunsági Nemzeti Park mind a kilenc terület egységének (Fülöpházi buckavidék, Orgoványi-rétek, Bócsa-Bugac buckavilága és a homokpuszta, Kolon-tó, Peszéradacsi-rétek, Felső-kiskunsági-puszt, Felső-kiskunsági-tavak, Mikla-puszt, Szikra és az Alpári-rét) természetvédelmi kezelési terv tervezete.

A 2021. évben zajlott területi egyeztetést követően 2022. évben felterjesztésre került az Imrehegy-kiskunhalasi homokbuckák természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve és a védetté nyilvánítási eljárásához kapcsolódó területi egyeztetési dokumentáció.

A Körös-éri Tájvédelmi körzet természetvédelmi kezelési tervének 10 éves felülvizsgálatához kapcsolódóan a kezelési terv rendelet módosítás 2021. évben történt elindításához kapcsolódó területi egyeztetés 2022. évben lezárult, az egyeztetési dokumentációt felterjesztették.

Meglévő (kihirdetett, vagy területi egyeztetés után felterjesztésre került) kezelési tervek:

A tervezési terület neve	Terület (hektár) ¹	Védett /védelemre tervezett	Kihirdető jogszabály
Bajai földikút-rezervátum tt.	114,25	Védett	7/2017. (II. 28.) FM rendelet
Jászsztőlászlói Kalmár-erdő tt.	8,88	Védett	15/2017. (III. 27.) FM rendelet ²
Pusztaszeri Fülöp-szék tt.	41,65	Védett	31/2016. (V. 2.) FM rendelet ³
Katymári téglavető földtani képződmény természetvédelmi emléke	2,04	Védett	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
Madarasi téglavető földtani képződmény természetvédelmi emléke	1,23	Védett	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
Öthalom földtani alapszelvény természetvédelmi emléke	0,57	Védett	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
Szelidi-tó tt. bővítése	244,32	Védett	6/2014. (IX. 1.) FM rendelet
Körös-éri tájvédelmi körzet	2224,07	Védett	146/2012. (XII. 27.) VM rendelet
Pirtói homokbuckás tt.	591,31	Védett	12/2012. (II. 21.) VM rendelethe
Csölyospálosi földtani feltárás tt.	1,16	Védett	127/2011. (XII. 21.) VM rendelet
Pusztaszeri TK bővítése	15,90	Védett	71/2011. (VII. 27.) VM rendelet
Kiskunhalasi Fejétki-mocsár tt.	35,07	Védett	14/1992. (VI. 30.) KTM rend. ⁴
Gátéri Fehér-tó tt.	698,44	Tervezett	-
Madarasi Marhajárás tt.	43,76	Védett	36/2018 (XII.10.) AM rendelet

A területadatok a KNPI térinformatikai nyilvántartásából származnak.

² Az eredeti kezelési tervet a 16/2005. (VII. 14.) KvVM rendelet hirdette ki.

³ A védettséget, kezelési terv megállapítása nélkül a 6/1990. (III. 31.) KVM rendelet⁴ mondta ki.

⁴ Kezelési terv nélkül kihirdetett védettségű terület, melynek kezelésterve-tervezete a területi egyeztetés után felterjesztésre került.

5.1.B) Natura 2000 fenntartási tervek és céldokumentumok (meglévő, ill. 2022-ben készült)

A Natura 2000 fenntartási tervek kapcsán 2022-ben változás nem történt, a KNPI valamennyi Natura 2000 területe rendelkezik fenntartási tervvel.

Területkód	A Natura 2000-terület neve	Terület (ha)	Védettség típusa*	Készültségi állapot	Befejezés éve
HUKN10001	Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék	15776,02	kmt.	meglévő ^a	2008
HUKN10002	Kiskunsági szikes tavak és az őrzési turjánvidék	35722,19	kmt.	meglévő ^b	2016
HUKN10004	Alpár-bokrosi Tisza-ártéri öblözet	5026,95	kmt.	meglévő ^b	2016
HUKN10007	Alsó-Tisza-völgy	36292,86	kmt.	meglévő ^b	2016
HUKN10008	Balástya-Szatymaz környéki homokvidék	6171,8	kmt.	meglévő ^b	2016
HUKN20001	Felső-kiskunsági szikes puszták	15776	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20002	Peszéri-erdő	1628,46	kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN20003	Felső-kiskunsági turjánvidék	14436,47	kjtt.	meglévő ^c	2016
HUKN20004	Dél-Bácska	781,46	kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN20005	Tass-szalicszentmártoni szikes puszták	1655,22	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20006	Nagynyíri-erdő	750,08	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20007	Solti ürges gyepek	110,21	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20008	Déli-Homokhátság	2385,97	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20009	Felső-kiskunsági szikes tavak és Mikla-puszták	19679,72	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20010	Szabadszállási ürges gyepek	74,01	ktt.	meglévő ^c	2014
HUKN20011	Fülöpházi homokbuckák	2117,13	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20012	Szegedi ürges gyepek	187,88	ktt.	meglévő ^c	2014
HUKN20013	Fülöpszállás-Soltszentimre-csengődi lápok	3122,99	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20014	Hajósi-homokpuszták	463,31	kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN20015	Ágasegyháza-orgoványi rétek	4321,14	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20016	Matkópusztai ürges gyepek	155,66	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20017	Közép-csongrádi szikesek	1142,66	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20018	Jánoshalma-kunfehértói erdők	1341,34	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20019	Baksi-puszták	4875,17	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20020	Harkai-tó	661,94	kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN20021	Ökördei-erdőtelek-Keceli-lápok	2517,88	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20022	Kiskőrösi turjános	2870,96	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20023	Tátlár-kiskunhalasi homokbuckák	1929,05	kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN20024	Bócsa-bugaci homokpuszták	11660,45	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20025	Fülöpházi Hosszú-rét	466,73	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20026	Móricgáti-lápok	766,97	kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN20027	Péteri-tó	782,1	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20028	Tiszaalpár-bokrosi ártéri öblözet	3288,33	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20029	Csongrádi Kónya-szék	455,96	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20030	Pirtói Nagy-tó	256,54	kjtt.	meglévő ^d	2009
HUKN20031	Alsó-Tisza hullámtér	7929,6	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN20032	Dél-Őrjék	4585,08	kjtt.	meglévő ^d	2009
HUKN20033	Érsekhalma-nemesnádudvari löszvölgyek	240,26	kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN20034	Nyárlőrinci erdő	207,17	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20035	Harkakötőny-kiskunmajsai homokbuckák	714,3	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN20036	Imrehegy-Pirtói-kiskunhalasi homokbuckák	1564,32	kjtt.	meglévő ^c	2014
HUKN22037	Kékhegyi lőtér	460,05	kjtt.	meglévő ^b	2016
HUKN30001	Csongrád-bokrosi Sós-tó	714,15	kmt., kjtt.	meglévő ^c	2015
HUKN30002	Gátéri Fehér-tó	852,78	kmt., kjtt.	meglévő ^d	2009
HUKN30003	Izsáki Kolon-tó	3581,79	kmt., kjtt.	meglévő ^d	2009

* Rövidítések: kmt. = különleges madárvédelmi terület; kjtt. = kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület; ktt. = különleges természetmegőrzési terület

^a Tűzok LIFE program keretében; ^b A fenntartható természetvédelem megalapozása magyarországi Natura 2000 területeken (Svájci-Magyar Együttműködési Program, Végrehajtási Megállapodás száma: SH/4/8) c. projekt keretében; ^c EMVA forrásból; ^d a 2006/18/176.02.01 számú Átmeneti Támogatás projekt keretén belül „Natura 2000 területek fenntartási tervének elkészítése és ehhez kapcsolódó szolgáltatások elvégzése” című projekt részeként készült.

2022-ben az Igazgatóság a Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása tárgyú VfKF 18-1/2022 megbízási szerződés szerint 20 Natura 2000 terület

céldokumentumának elkészítését irányozta elő, amik felterjesztése 2022. november 30-i határidővel megtörtént az AM Természetmegőrzési Főosztály részére.

Területkód	A Natura 2000-terület neve	Terület (ha)	Védettség típusa*	Készültségi állapot	Befejezés éve
HUKN10007	Alsó-Tiszavölgy	36292,86	kmt.	meglévő ^{ab}	2022
HUKN20010	Szabadszállási ürgés gye	74,01	ktt.	meglévő ^b	2022
HUKN20001	Felső-kiskunsági szikes puszta	15776,02	kjtt.	meglévő ^{ab}	2022
HUKN20002	Peszéri-erdő	1628,46	kjtt.	meglévő ^{ab}	2022
HUKN20005	Tass-szalkszentmártoni szikes puszta	1655,22	kjtt.	meglévő ^b	2022
HUKN20011	Fülöpházi homokbuckák	2117,13	kjtt.	meglévő ^{ab}	2022
HUKN20014	Hajósi-homokpuszta + kompenzációs terület	463,31	kjtt.	meglévő ^{aa}	2022
HUKN20015	Ágasegyháza-orgoványi rétek	4321,14	kjtt.	meglévő ^{aa}	2022
HUKN20016	Matkópusztai ürgés gye	155,66	kjtt.	meglévő ^b	2022
HUKN20019	Baksi-puszta	4875,17	kjtt.	meglévő ^{ab}	2022
HUKN20020	Harkai-tó	661,94	kjtt.	meglévő ^b	2022
HUKN20023	Tázlár-kiskunhalasi homokbuckák	1929,05	kjtt.	meglévő ^{ab}	2022
HUKN20029	Csongrádi Kónya-szék	455,96	kjtt.	meglévő ^{ab}	2022
HUKN20030	Pirtói Nagy-tó	256,54	kjtt.	meglévő ^b	2022
HUKN20031	Alsó-Tisza hullámtér	7929,6	kjtt.	meglévő ^{ab}	2022
HUKN20033	Érsekhalma-nemesnádudvari löszvölgyek	240,26	kjtt.	meglévő ^{aa}	2022
HUKN20035	Harkakötöny-kiskunmajsai homokbuckák	714,3	kjtt.	meglévő ^b	2022
HUKN22037	Kékhegyi Lőtér	460,05	kjtt.	meglévő ^b	2022
HUKN30001	Csongrád-Bokrosi Sós-tó	714,15	kmt., kjtt.	meglévő ^{ab}	2022
HUKN30002	Gátéri Fehér-tó	852,78	kmt., kjtt.	meglévő ^{ab}	2022

* Rövidítések: kmt. = különleges madárvédelmi terület; kjtt. = kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület; ktt. = különleges természetmegőrzési terület

^{aa} VfKF 18-1/2022 megbízási szerződés szerint céldokumentum elkészítése; ^{ab} VfKF 18-1/2022 megbízási szerződés szerint céldokumentum készítéshez megalapozó adatok gyűjtése ^b KNPI saját forrás

2022-ben 12 céldokumentum felülvizsgálata zajlott és fejeződött be.

Területkód	A Natura 2000-terület neve	Terület (ha)	Védettség típusa*	Befejezés éve
HUKN10002	Kiskunsági szikes tavak és az őrzési turjánvidék	15776,02	kmt.	2021
HUKN10004	Tisza Alpár-Bokrosi ártéri öblözete	5026,95	kmt.	2021
HUKN10008	Balástya-Szatymaz környéki homokvidék	6171,80	kmt.	2021
HUKN20012	Szegedi ürgés gye	187,88	ktt.	2021
HUKN20003	Felső-kiskunsági turjánvidék	14436,47	kjtt.	2021
HUKN20006	Nagynyíri-erdő	750,08	kjtt.	2021
HUKN20009	Felső-kiskunsági szikes tavak és Mikla-puszta	19679,72	kjtt.	2021
HUKN20017	Közép-csongrádi szikesek	1142,66	kjtt.	2021
HUKN20027	Péteri-tó	782,10	kjtt.	2021
HUKN20028	Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet	3288,33	kjtt.	2021
HUKN20032	Dél-Őrjeg	4585,08	kjtt.	2021
HUKN10007	Alsó-Tiszavölgy	36292,86	kmt.	2022

* Rövidítések: kmt. = különleges madárvédelmi terület; kjtt. = kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület; ktt. = különleges természetmegőrzési terület

5.2. Élőhely-fenntartás, kezelés (élőhelyek és terület egységek szerinti bontásban)

5.2.1. Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

2022-ben folytatódott, sőt fokozódott a korábbi évek sokéves átlagnál jóval melegebb és szárazabb időjárása, ez pedig tovább fokozta a vizes élőhelyek halmozódó vízhiányát. Továbbra is igazolják a Duna-Tisza közén rögzített időjárási adatok a klímamodellek jóslatait arra vonatkozóan, hogy folyamatosan növekedni fog a szélsőséges klímajelenségek gyakorisága, ez pedig számos természeti értéket egyre nagyobb próbatételek elé állít, amikhez egyre nehezebb alkalmazkodniuk. 2022-ben az ökológiai szempontból legnagyobb jelentőségű időjárási sajátosságok voltak: a mérések kezdete óta a 3. legszárazabb első negyedév; az átlagosnál jóval csapadékszegényebb nyár; a KNPI működési területének nagy részén nem haladta meg az éves csapadékmennyiség a 450 mm-t, helyenként pedig a 350 mm-t; a 2022-es nyár a legmelegebb volt 1901 óta. Az évek óta halmozódó csapadékhiány és a magas hőmérséklet által megnövelt párolgási veszteség együttesen az előző éveket is felülmúló mértékű vízhiányt eredményezett számos vizes élőhelyen.

Az aszály mértékét jellemzi, hogy a régió belül is a legkevesebb esőben részesülők közé tartozó Közép-Tisza vidéken olyan nagyobb víztestek is kiszáradtak, mint a komoly halállománnyal bíró, közel 8 hektáros vízfelületű, lakitelki ún. Dög-Tisza, amire emberemlékezet óta nem volt példa. Az izzási Kolon-tavon 2022 nyarára az utóbbi húsz év legalacsonyabb vízszintje állt elő. A belvízelvezető csatornák jelentős része már nyár derekára kiszáradt. Többek között olyan csatornák medre is több hónapon keresztül szárazon állt, mint a Dong-éri-főcsatorna jelentős része, az Adacsi-(XXI. sz.) csatorna, a Baracsi- (XXIII. sz.) csatorna, a Büdös-tói- (VII. sz.) csatorna, vagy a Kolon-tói (III. sz.) övcsatorna, amik korábban még a legszárazabb időszakokban is képesek voltak némi vizet megtartani, ezzel túlélési lehetőséget biztosítva a vízhez kötött élőlények számára. A nagy szelvényű csatornák mellett olyan mesterséges vizes élőhelyek is teljesen kiszáradtak, mint az Ágasegyháza település mellett található két vályogvető gödör, amik fenékmélysége kb. 4 méterrel van a talaj szintje alatt. Az Adacsi-(XXI.sz.), a Baracsi- (XXIII. sz.), a Büdös-tói- (VII. sz.) csatorna és az Ágasegyháza környéki vályogvető gödrök több hónapig tartó kiszáradásával több tájrészletben az utolsó menedékei is felszámolódtak többek között a fokozottan védett lápi pócnak (Umbra krameri).

Az eddig soroltakból is kitűnik, hogy többnyire ismét igen rossz évet zártak a Duna-Tisza köze vízhez kötődő természeti értékei. Számos helyen, beleértve a Felső-Kiskunság kontinentális léptéken is egyedülálló, fehér vizű szikes tavait, korán és hosszú időre (akár sok hónapra, és már tavasszal) kiszáradtak a sekély vizű természetes medrek. A vízbőségük és ezzel összefüggésben dús táplálékinálatuk miatt tavaszi-őszi vonulási időszakban egykor nyüzsgő madárvilágú szikes puszták ebben az évben is csendesek, madárszegények voltak voltak a szezon döntő részében. Szeptemberben hatalmas területeken nem volt felszíni víz, tocsogó, nedves iszap a pusztákon; ha a jövőben ez lesz a jellemző(bb) állapotuk, úgy madárvonulásban betöltött élőhelyi szerepük rohamosan töredékére csökken. A vonuló fajok táplálékot kereső populációi az előállt szárazságban egyre inkább a másodlagos, emberi erővel – jellemzően gazdálkodási célokból - fenntartott vizes élőhelyekre kényszerültek, ennek minden ökológiai, természetvédelmi kockázatával.

Az aszály miatt ismét, sőt még inkább nehézséget jelentett a gazdálkodóknak – beleértve helyenként a természetvédelmi kezelőt is - a gazdálkodási, illetve természetvédelmi problémákat nem okozó legeltetési terhelések „eltalálása”, a túllegeltetés elkerülése. A sokéves átlagot jelentő fűhozamra beállított állatlétszámok sok helyen túllegeléshez – vagy annak közvetlen veszélyéhez – vezettek, különösen természetvédelmi, ökológiai, de akár

gazdálkodási szempontból is. E probléma mértékének, elterjedtségének megértéséhez azt is tudni kell, hogy a gazdálkodási szempontból értelmezett, jogszabályokban is definiált túllegelés (a 269/2007 kormányrendelet szerint például „túllegeltetés: a gyepek magas állatsűrűséggel történő legeltetéséből eredő károsodása, melynek során a gyepek állományalkotó fűfélék rövidre rágása és taposás következtében a gyepek foltokban kiritkul, a talajfelszín fedetlenné válik”), a nyílt talajfelszínnek és gyomok intenzív megjelenése, a gyepek záródásának jelentős csökkenése, a fűhozam drasztikus visszaesése egy olyan előrehaladott leromlási fázist jelent, amit már jóval korábban megelőz a természetes gyepi életközösség kompetíciós és egyéb kapcsolati viszonyainak, majd szerkezetének átalakulása, számos érzékenyebb növény- és állatfaj populációjának csökkenése, illetve (időszakos avagy tartós) eltűnése, vagyis az ökológiai állapot romlása. Egy pár centiméteres magasságúra - ahogy mondani szokás, asztallap simaságúra - rágott gyepek kötöttebb talajon még nem feltétlenül nyílik fel, vagyis jogi értelemben még „vitatható” a túllegeltetése, amikor ökológiai, természetvédelmi szempontból már régóta rég túlhasznosított, és eredeti természetes élővilága már nagymértékben elszegényedett. A jó ökológiai állapotú természetes gyepek, például a mocsárrétek, láprétek, sztyepprétek általában többszintűek, akár sok deciméteres magasságú felső gyepszinttel – ehhez az ideális állapothoz képest a duna-tisza közeli táj gyepeinek nagy többsége durván túlhasznosított volt 2022-ben, és sajnos érvényes ez a megállapítás hosszabb időtávra is.

Az általános vízhiány tovább növeli az igényt a természetvédelmi és egyéb célú vízpótlásokra, de ezek tájszintű fejlesztését segítő, komoly gyakorlati előrelépések – például a régóta, több tervezési és engedélyezési folyamattal is érintett homokhátsági vízpótlás kapcsán – még nem történtek 2022-ben (bár a hátság keleti szélén már engedélyezési eljárás alatt áll a Tisza vízkészletén alapuló, Lakitelek, Tiszaalpár, Szentkirály, Nyárlőrinc külterületét megcélzó vízpótló rendszer). A természetes vizes élőhelyek kiszáradása, feltöltődése regionális léptéken évről-évre emeli az ember által létrehozott vizes élőhelyek ökológiai jelentőségét. 2022-ben, mint ahogy az előző években is, például a Homokhátság sok tucat négyzetkilométernyi területein az M5 autópálya építéséhez a 2000-es évek elején létesített mélyebb és nagyobb, felhagyott és regenerálódó növényzetű anyagnyerőhelyek voltak a legjelentősebb felszíni vízkészlettel bíró, legnagyobb ökológiai jelentőségű vizes élőhelyek. Ezeket hatósági engedélyeik alapján elviekben nem lehetett a talajvíztükörbe mélyíteni, de a kivitelezési pontatlanságok miatt, nem nagy mélységben ez mégis megtörtént (illetve medrek a felszínen lefolyó csapadékot is összegyűjtik valamilyen mértékben). Ahol a talajtani és hidrológiai adottságok ehhez kedvezőnek bizonyultak – nem egy helyen -, ott másodlagos szikesedés indult meg, akár kezdetleges szikes zonáció kialakulását eredményezve viszonylag rövid idő alatt. E másodlagos vizes élőhelyek többfelé a környék legjelentősebb partimadár, egyéb vízimadár (bölömbika, guvat, récefélék), vöröshasú unka, stb. élőhelyeiként funkcionáltak a rendkívüli szárazságok idején. Az akár gazdasági céllal létesült, de a természetvédelmi szempontokat is hangsúlyosan figyelembe vevő módon kivitelezett és rekultivált anyagnyerőhelyek jövőbeli létesítése egyik ellensúlyozó folyamata lehetne a természetes vizes élőhelyek felszámolásának (figyelemmel arra, hogy a természetes mederalakító folyamatok blokkoltak, leálltak a kultúrtájban), ugyanakkor ma még a természetvédelmi szempontok tényleges, minden körülmények közötti érvényesíthetőségének erős garanciái további kiépítésre várnak.

A vaddisznóállomány predációja és túrása sok éve jelentős veszélyeztető tényezője a gyepekhez kötődő természeti értékeknek, illetve a földön fészkelő madárfajok állományainak. 2022-ben is nagy területen, jelentős gyepek károsodását okozott ez a faj a túrása révén. Ahol igazán sűrű az állománya, ott annak hatékony szabályozása még kívánnivalókat hagy maga után. A KNPI saját vadászterületein az állományszabályozásban aktívan részt vesznek az Igazgatóság

hivatásos vadászként is szolgáló természetvédelmi őrei, valamint a természetvédelmi szakszemélyzet, de ahol más a vadászatra jogosult, ott a szemlélet nem mindig azonos a természetvédelmi közérdekből következővel. Az országos mentesítési terv már nagyarányú állománycsökkentést ír elő országosan, ezért ennek kedvező természetvédelmi hatásai a jövőben remélten jelentkezni fognak.

2022-ben is folytatódó, tájszinten is érvényesülő kedvező élőhelyváltozás volt a területi oltalom alatt álló erdőkben a holtfa mennyiségének gyarapodása (nem csak a nemzeti parki vagyonkezelésben lévő erdőterületeken). Ez az erdőgazdálkodók részéről viszonylag egyszerűen végrehajtható, és természetes folyamatokkal, a klímaváltozással párhuzamosan növekvő intenzitású széltörésekkel is „segített” intézkedés, aminek kedvező hatásai legkönnyebben a harkályfajok állományainak tájszintű terjedésén keresztül vehetők észre.

5.2.2. Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése

Az Igazgatóság 2022-ben is folytatta a saját hasznosításában lévő gyepterületek évenkénti rendszeres, átfogó terepi bejárását és annak szakmai kiértékelését, hogy felmérje az élőhelyek aktuális ökológiai állapotát, a kezelések eredményeit és esetleges hibáit, hiányosságait. Ebben az évben elsősorban a saját vagyonkezelésben lévő kaszálók állapotfelmérésére helyeződött a hangsúly.

A Közös-erdő erdőrezervátum gyepszegélyeinek kezelése

Helyszíne: Páhi **Forrása:** Saját forrás. **Kivitelezést végzi:** KNPI **Főbb eredményei:** Az elmúlt években a KNPI jelentős erőfeszítéseket tett a Kolon-tó gyepterületeinek térben és időben mozaikos kezelése érdekében. A Közös-erdő erdőrezervátumra és környezetére a körises láperdők és láprétek mozaikja jellemző. A belső tisztások és a szegélyzóna láprétjei, magaskórósai kiemelkedő értékkel bírnak. A természetvédelmileg indokolt extenzív kaszálás és jelentős méretű, több éves hagyásfoltok rendszere azonban nem védi meg a gyepeket kellően a beerdősülés veszélyétől, másfelől azonban ügyelni kell arra is, hogy megfelelő kiterjedésben legyenek jelen az egyebek között a rovarközösségek számára fontos szegélycserjések az élőhelymozaikban. A megfelelő időszakokban végzett, részleges erdőszegélyi szárazúzással tartotta fenn a különböző szukcessziós stádiumot képviselő élőhelyek közötti egyensúlyt az Igazgatóság.

Csongrád-Bokrosi Sóstó vízpótlása

Helyszíne: Csongrád-Bokrosi Sóstó **Forrása:** KNPI saját forrás, Alpári Tisza Vadásztársaság **Kivitelezést végzi:** KNPI, Alpári Tisza Vadásztársaság **Főbb eredményei:** 2022-ben a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (KNPI) és az Alpári Tisza Vadásztársaság (ATVT) ideiglenes vízkormányzó művek kiépítésével vízpótlást hajtott végre, az ATIVIZIG 0515-0006/2021. sz. hozzájárulása alapján. A tómeder feltöltése a természetvédelmi kezelői és vadgazdálkodási célok eléréséhez is hozzájárult, hiszen a kb. 100 ha kiterjedésű, különleges természeti értéket képviselő szikes tó igen fontos vonuló-, pihenő- és fészkelőhely, a madarakon kívül számos kételtű- és hullófaj élőhelye, vizes élőhelyként unikális érték a Duna-Tisza közti hátság keleti peremén. A védett fajokon kívül jelentős a vadászható vadfajok állománya is.

Az Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék területén található feltárás (lőszfal), valamint előterének növényzetmentesítése és karbantartása

Helyszíne: Öthalom földtani alapszelvény természeti emlék. **Forrása:** KNPI saját

költségvetési kerete. ***Szolgáltatást végzi:*** Gépcentrum Kft.

Főbb eredményei: Az Őthalom földtani alapszelvény természeti emlék területén található löszfal és közvetlen környezetének, a földtani alapszelvény térségében nagyobb számmal költő védett partifecske (*Riparia riparia*) és fokozottan védett gyurgyalag (*Merops apiaster*) költőüregeinek, továbbá az alapszelvény tudományos kutatását és bemutathatóságát biztosító falfelületek karbantartása.

Karbantartás során a következő munkafolyamatokat végeztük el:

- Az alapszelvény partfal tetőszintjének és előterének gépi munkaerővel történő zúzása, kaszálása.
- Az alapszelvény meredek részüinek kézi kaszálása.

5.3. Élőhely-rehabilitáció (helyszín, az élőhely típusa, forrása, kezdete, várható befejezése)

2022 során önálló, nagy léptékű élőhely-rehabilitációs projektet nem indított az Igazgatóság, de az élőhely-rehabilitációs célú uniós (KEHOP, LIFE) pályázatok végrehajtása folytatódott (lásd a 8. Projektek c. fejezetet).

5.4. Fajmegőrzési tevékenységek (fajok és élőhelyek szerinti bontásban)

5.4.1. A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

A 2022-es év extrém szárazsága jelentősen rányomta a bélyegét a teljes Duna-Tisza közti tájra. A korábbi évekhez hasonlóan, sok faj állománydinamikájára a változó klímakörülmények, illetve klimatikus szélsőségek voltak legnagyobb hatással. (Ezekről részletesebben lásd az 5.2.1. fejezetet.) Az egyre enyhébb telek számos fagyérzékeny faj állományának növekedését serkentik, sajnos köztük olyan inváziós fajokat is, mint a bálványfa, vagy az édesvizek adventív hínárfajai. A vegetációs időszakban trendszerűen növekvő aszályossági index, a hosszú száraz tavaszi és nyári időszakok számos faj állományaira kedvezőtlen hatást gyakorolnak, monitorozási adataink alapján a pókbangótól, mocsári kardvirágtól, védett iszapnövényektől, vizekhez kötődő, telepesen költő gémféléktől, szikes tavi rákoktól még az olyan viszonylag szárazságtűrő fajokig is, mint a tartós szegfű. A kételtűek szaporodására is katasztrofális hatással volt a csapadékmentes, száraz tavasz. A felszíni vizek hiányában a potenciális peterakó helyek száma jelentősen lecsökkent, a szárazság ellenére is megjelenő felszíni vizek is gyorsan kiszáradtak. A csapadékhány és a felszíni alatti vizek szintjének drasztikus csökkenése miatt a nyár közepére szinten minden természetes és mesterséges vizes élőhely is (belvízelvezető csatornák, vályogvető gödrök) teljesen kiszáradt. Ez megsemmisítő hatással volt több lápi halfaj (lápi póc, réti csík, compó, széles kárász) számos populációjára. A helyzet súlyosságát jól mutatja, hogy a Duna-Tisza közén csak a Turjánvidék és az Órjeg egyes részein (Kolon-tó, Vörös-mocsár, legnagyobb belvízelvezető csatornák) nem száradtak ki olyan vizes élőhelyek, ahol ezek a fajok túl tudtak élni.

A természetvédelmi kezelések állománydinamikára gyakorolt pozitív hatásai is megmutatkoznak ugyanakkor legalább egyes fajoknál, kezdve az új populációkat létesítő, sikeres át- illetve betelepítésektől (csengettyűvirág, délvidéki földikutya) a speciális faji igényekhez igazított gyepkezelések eredményéig, például az egyhajúvirág ástothalmi állománya, a magyar tarsza több, nagyméretű populációja, vagy a Csaj-tavon végrehajtott kezelésváltozásokra kedvezően reagáló, diverz vízimadárfauna esetében.

5.4.2. Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése

Bánáti csiga (Helicigona banatica)

2022-ben nem történt célzott fajvédelmi intézkedés.

Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)

Élőhelykezelés helyszíne KNPI működési területe. **Forrása:** VfKF 18-1/2022 megbízási szerződés. **Kivitelezést végzi:** Peregovits László. **Főbb eredményei:** A díszes tarkalepke Ordas, Géderlak és Dunaszentbenedek települések külterületén, természetvédelmi oltalom alatt nem álló erdőterületeken élő állományainak védelmével kapcsolatban egyeztetések történtek a GEMENC Zrt.-vel, aminek eredményeként a faj hosszú távú fennmaradását szolgáló erdőkezelési javaslatokat (erdőszegélyek fenntartása, hagyásfoltok kijelölése) figyelembe vette az erdőgazdálkodó.

A faj kunpeszéri élőhelyén végzett, jelölés-visszafogás vizsgálat 2022-ben is folytatódott (lásd a 4.1. fejezetet).

Ezüstsávós szénalepke (*Coenonympha oedippus*)

2022-ben nem történt célzott fajvédelmi intézkedés.

Pusztai gyalogcincér (*Dorcadion fulvum cervae*)

2022-ben nem történt célzott fajvédelmi intézkedés.

Cigányréce (*Aythya nyroca*)

2022-ben nem történt célzott fajvédelmi intézkedés. Mesterségesen befolyásolható vízállapotú fészkelőhelyein aktív vízmegőrzéssel (például Kolon-tó) és vízpótlással (Csaj-tó) segítette állományainak megőrzését a természetvédelmi kezelés.

Barátréce (*Aythya ferina*)

2022-ben nem történt célzott fajvédelmi intézkedés. Mesterségesen befolyásolható vízállapotú fészkelőhelyein vízpótlással (Csaj-tó) segítette állományainak megőrzését a természetvédelmi kezelés.

Fehér gólya (*Ciconia ciconia*)

Kezelés helyszíne: KNPI működési területe, Kecskemét. **Forrása:** MVM Démász Áramhálózati Kft. **Kivitelezést végzi:** MVM Démász Áramhálózati Kft. **Főbb eredményei:** A KNPI működési területén a leromlott állapotú gólyafészek magasítók cseréje, az újonnan létesülő fészek esetében azok magasítása folyamatosan szükséges. A KNPI éves szinten adatszolgáltatást tesz a magasítandó gólyafészekről az MVM Démász Áramhálózati Kft. részére. Az áramszolgáltató a természetvédelmi kezelővel együttműködve végzi el a szükséges fészekmagasításokat, illetve a fészek karbantartását, annak érdekében, hogy fehér gólyák fészkelése a költési siker és áramhálózati szempontból egyaránt a lehető legmegfelelőbb legyen. 2022-ben a költési időszak megkezdése előtt összesen 38 gólyafészek esetében történt beavatkozás (fészekmagasítás, fészekmagasító csere, túlméretes fészek részbeni visszabontása).

Kis lilik (*Anser erythropus*)

Kezelés helyszíne: Szabadszállás, Fülöpszállás, Apaj. **Forrása:** KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** KNPI **Főbb eredményei:** A fajról általános biotikai adatgyűjtés zajlik minden évben a KNPI szakemberei révén. Vadászati ellenőrzések történnek olyan helyeken, ahol a ludak nagy számban vonulnak át, és ahol a kis lilikek is előfordulhatnak. A legeltetés a táplálkozóterületeken a kis lilikek számára is kedvező volt, ezzel több madarat a védett természeti terület határain belül lehetett tartani, ahol vadászati tilalom van. A Zab-széken a terület északi nádszegélyén folytatódott a legeltetés, ezzel várhatóan olyan helyet sikerül majd pár éven

belül kialakítani, ahol a lúdcsapatok fokozottan védett területen további, megfelelő táplálkozó-területeket találnak. Folytatódottak a Zab-szék körül lévő ezüstházak megszüntetésére és legelővé alakítására szolgáló intézkedések, ezek célja szintén az, hogy a fokozottan védett területen a ludak számára alkalmas legelők kiterjedését növeljük. Apajon az árasztás megfelelő élőhelyet biztosít a lúdfajok, így a kis lilik számára is.

Kék vércse (Falco vespertinus)

Kezelés helyszíne: Apaj, Szabadszállás, Fülöpszállás, Akasztó, Soltszentimre, Pusztaszer. **Forrása:** KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** KNPI. **Főbb eredményei:** A faj kiskunsági állománya 2022-ben is fel lett mérve, ezzel párhuzamosan az optimális fészkelőhelyeit biztosító vetési varjú kolóniákról szintén pontos képet sikerült szerezni. A KNPI saját állatállományával és a helyi gazdálkodók által végzett legeltetés a kék vércsék számára értékes élőhelyeket tart fenn. A korábbi LIFE pályázatokból kialakított odútelepek még betöltik funkciójukat, de hosszú távon be kell ütemezni ezek felújítását és az esetlegesen megsemmisült költőládák pótlását.

Délvidéki földikutya (Nannospalax montanosyrmensis)

2022-ben nem történt célzott fajvédelmi intézkedés a faj természetes és áttelepítéssel létrehozott állományainak rendszeres monitorozásán, az élőhelyein megvalósuló gyepterkezelés természetvédelmi kontrollján és szabályozán túl.

Farkas (Canis lupus)

2022-ben nem történt célzott fajvédelmi intézkedés.

Északi pocok (Myocricetus oeconomus mehelyi)

2022-ben nem történt célzott fajvédelmi intézkedés.

Rákosi vipera (Vipera ursinii ssp. rakosiensis)

Élőhelykezelés helyszíne: Bugac, Kunpeszér, Kunadacs. **Forrása:** LIFE18NAT/HU/000799 és KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** Külső vállalkozók, KNPI. **Főbb eredményei:** 2022-ben a bugaci gyepek élőhelyek összekötésének keretében 27 fajból álló, gyeptermészetvédelmi célú felülvetés történt 10 ha-on, továbbá fasszárú és lágyszárú fajok szelektív vegyszeres kezelése valósult meg 7 ha-on. A gyepdiverzifikáció keretében összesen 64 növényfaj telepítésére került sor. A vadászatra jogosultakkal való együttműködés keretében a projektben beszerzett és a vadászatra jogosultak számára üzemeltetésre átadott csapdákkal vörös róka, borz, aranykakas, dolmányos varjú és szarka gyérítése zajlott. A monitoring tevékenység során ragadozó felmérést, élőhelymonitoringot, hulló denzitás monitoringot, meteorológiai adatgyűjtést, valamint talajvízszint-monitoringot végeztek a szakemberek. Folyamatos munkát végzett a rákosivipera-kereső kutyás egység. Interaktív tanórák, tematikus kirándulások, lakossági fórumok kerültek megtartásra.

Széki lile (Charadrius alexandrinus)

Élőhelykezelés helyszíne: Felső-Kiskunsági szikes tavak és az örjegi turjánvidék HUKN10002 Natura 2000 terület. **Forrása:** KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** KNPI. **Főbb eredményei:** Az egykori élőhelyein (Kelemen-szék, Zab-szék, Soltszentimrei-pusztaszer, Mikla-pusztaszer, Bába-szék) végzett célirányos élőhelykezelés következtében (benádasodott területek kilegeltetése, lokális túllegeltetés rövid fűű élőhelyek létrehozása céljából) az alkalmasnak tűnő fészkelési lehetőségei nagy területeken biztosítottak.

Élőhelykezelés helyszíne: Mikla-puszt. **Forrása:** LIFE20NAT/HU/001404 **Kivitelezést végzi:** külső vállalkozó, Dunatáj Közalapítvány. **Főbb eredményei:** A Dunatáj Közalapítvány – mint projektpartner – Mikla-puszt területén kb. 130 ha területen megkezdte a széki lile egykori élőhelyéül szolgáló, a korábbi években rendszeres kezelésben nem részesülő szikes pusztarészek legeltetéssel és/vagy kaszálással történő kezelését. Sor került egy meglévő fűrt kút felújítására, ez is szükséges volt a 2022 őszén megkezdődött szarvasmarha legeltetéshez. A nem kívánatos dűvadak gyérítése érdekében az Akasztói és a Hartai vadásztársaságokkal együttműködési megállapodást kötött a KNPI, ennek keretében mindkét társaság részére biztosította a szükséges csapdaparkot.

Túzok (Otis tarda)

Forrása: KNPI saját; LIFE04 NAT/HU/000109. **Kivitelezést végzi:** KNPI. **Főbb eredményei:** Vad tűzokcsibék egyedi jelölése; biotikai adatgyűjtés a táplálkozó-, telelő- és fészkelőhelyeken; regionális szintű ragadozógazdálkodás megvalósítása a KNPI koordinációjában; tűzokvédelmi szempontú szántóföldi növénytermesztés Kunszentmiklós/Nagy-rét területén (KNP Felső-kiskunsági puszták területegysége, HUKN10001), a KNPI saját kezelésében lévő ingatlanokon; korábbi években visszagyepesedett szántók minőségének legeltetéssel történő javítása és a tűzok számára kedvezőtlen állapotú gyepterületek átalakítása.

A tűzokkal kapcsolatos ismeretterjesztést - is - szolgáló Sztyeppék Háza Látogatóközpont kivitelezése befejeződött. 5 db madármegfigyelő kilátó műszaki átadás-átvétele megtörtént. Az apróvadállomány felmérését végző külső szakértő adatgyűjtési tevékenysége és az adatok kiértékelése is folyamatosan zajlott.

Mocsári kardvirág (Gladiolus palustris)

Élőhelykezelés helyszíne: Kunbaracs, Ásotthalom. **Forrása:** KNPI saját **Kivitelezést végzi:** KNPI, haszonbérlok. **Főbb eredményei:** 2022-ben a kezelés a korábbi években bevett gyakorlat alapján zajlott: a legtöbb előfordulási helyen évente egyszeri kaszálás, míg a kunbaracsi két lelőhelyen rövid ideig tartó legeltetés történt - mindkét élőhelyen a termésérés után -, amit ősszel egy tisztítókaszálás követett. A kunbaracsi és a kunpeszéri állomány esetén a bekerítésnek köszönhetően a korábbi években jellemző, vaddisznók általi túrás már nem okozott problémát.

Egyhajúvirág (Bulbocodium verum)

Élőhelykezelés helyszíne: Ásotthalom, Kelebia. **Forrása:** KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** KNPI, haszonbérlok **Főbb eredményei:** Az előző évekhez hasonlóan történt meg az ismert élőhelyeken a területkezelés (kaszálás, cserjeirtás).

2022-ben sor került a faj konzerváció-genetikai vizsgálatára (lásd 4.1. fejezet). Ez feltárta a faj hazai állományainak rokonsági viszonyrendszerét a nyírségi metapopuláció a legősibb régiókban, amelybe ágyazódik a kolozsvári populáció. Ehhez képest újabb kolonizációt jelent a faj nyugati terjeszkedése a Gödöllői-dombvidékre, majd – feltehetőleg a Duna mentén – a Dél-Alföldre. A metapopulációk egységes genetikai szerkezet és az azon belüli viszonyok mind arra utalnak, hogy a közelmúltig egy, a populációk közötti határozott génáramlással rendelkező egységeket alkottak. A Nyírség esetében ez a metapopulációs szerkezet bizonyosan megbomlott ugyan, de ez még nem váltotta ki a populációk sodródását. Az Ásotthalom környéki metapopuláció esetén viszont világos egységek látszódnak: Kelebia: halastó; Nagykéri-major Ny-i része; a Körös-ér mente; Rivó-erdő; Csodarét. A kelebiai populáció ráadásul határozottan a sodródás jeleit mutatja. Az utóbbi metapopuláción belül

csak a Körös-ér menti állományok között tételezhető fel aktív génáramlás, míg a többi valószínűleg már kissé izolálódott. A genetikai diverzitás mértéke: a legmagasabb multilokus heterozigotitás a kelebiai állományban tapasztalható, amit a Csodarét, a turai legelő és az újlétei állomány követ. Ezek mind nyílt élőhelyen (gyepben) élnek, ami arra utal, hogy ez az élőhely megfelelőbb a genetikai állomány fenntartásának. A zártabb erdők alatt élő állományok genetikai diverzitása alacsonyabb. A populációkat egyébként is alacsony heterozigotitás jellemzi. Ennek emelése természetvédelmi beavatkozásokkal kívánatos lenne. A kisebb földrajzi térben élő állományok esetén a rokonsági fok is magasabb az egyedek között.

Tartós szegfű (*Dianthus diutinus*)

Élőhelykezelés helyszíne: Bócsa, Harkakötöny, Kiskunmajsa-Bodoglár. **Forrása:** KNPI saját. **Kivitelezést végzi:** KNPI. **Főbb eredményei:** A 2006–2012 között folyó LIFE-pályázat során elvégzett élőhelykezelési, ill. -fejlesztési munkálatok, illetve ezek hatásainak nyomon követése az utánkövetési időszak alatt folyamatosan zajlott és a 2018 áprilisában zárult After LIFE időszakot követően is folytatódott. Az erdészeti élőhely-rekonstrukciók során kialakított tisztások fenntartása a bócsai projektterületen 2022-ben is megtörtént, az idegenhonos akácállományok letermelését követően a gyepregenerációs folyamatok segítése céljából. Az élőhely-rekonstrukció eredményeképp a mintegy 6 ha tisztás szegélyeket érintő élőhely (OC, P2(3)xOC élőhelytípusok és átmeneti élőhelyek) kedvező átalakulásának nyomon követése továbbra is szükséges, mivel a tényleges összeköttetést a nagyobb természetes élőhely-foltok között éppen ezek a regenerálódó nyílt homoki gyepek élőhelyek jelentik.

A harkakötönyi MOL állomásnál lévő tartós szegfű állomány bekerített részéhez csatlakozóan a tartós szegfű állomány teljes védelme érdekében a bekerített rész kibővítése 2022. évben fejeződött be maradéktalanul. A kerítés célja a legeltetés, taposás, és a vadrágás hatásainak kizárása az állomány védelme, valamint a helyszínen beállított tartós szegfű árnyékolás-szimulációs kísérlet és mikroklima állomás üzemeltetésének biztonsága, a kísérlet zavartalanságának biztosítása.

A bodoglári projektterületen a selyemkóró kis mennyiségben megmaradt, illetve esetenként újonnan megjelent polikormonjainak visszaszorítása folytatódott. Egyes korábban bolygatott, a tartós szegfű LIFE projekt időszaka alatt kezelt és visszaszorított selyemkóró állományok mintegy 10 év elteltével helyenként újra megjelennek a korábbi előfordulási helyükön, így ezek kezelését újra tervezni és kivitelezni szükséges.

A projekt időszak során az ex situ akció keretén belül a bodoglári projektterületre kitelepített tartós szegfű populációk visszaellenőrzését 2022. évben újra indítottuk. Az eddigi felmérések alapján a kitelepített állományok lecsökkent egyedszámmal ugyan, de szisztematikusan fellelhetők, ami a közel 15 éve történt kitelepítéseket és a növényegyedek életciklusát figyelembe véve a mikropopulációk feltételezhetően harmadik-negyedik generációjának jelenlétét feltételezi.

A tartós szegfű LIFE projekt keretén belül és az utánkövetési időszakban elvégzett tevékenységek (élőhely-rekonstrukció, inváziós fajok visszaszorítása, az állományok megerősítése ex situ felnevelt állományokból) hatásának közép-, illetve hosszú távon várható az érvényesülése, emellett további kiegészítő tevékenységek kivitelezése szükséges.

Illatos csengettyűvirág (*Adenophora liliifolia*) ex situ szaporítás és élőhelykezelés

Helyszíne: Kiskörös Szücsi-erdő, Tabdi: Közös-erdő. **Forrása:** 2022. évi Természeti értékek védelme szakmai keret. **Kivitelezést végzi:** KNPI. **Főbb eredményei:** 2022-ben is teljes körű állományfelmérések történtek, beleértve a korábban mesterségesen szaporított majd természetes élőhelyre telepített állományrészekben a túlélési siker vizsgálatát. Ebben az évben

a KNPI működési területén összesen 231 tő illatos csengettyűvirág egyedet sikerült dokumentálni. Ebből 93 tő Csengődön és 138 tő Kiskőrösön volt található. A 2021-ben kiültetett ex situ szaporított tövek közül 2022. őszeig Csengődön 93 tő, Kiskőrösön 77 tő marad életben, Csengődön 65,5 %-os, Kiskőrösön 54, 23 %-os volt a túlélés. Kiskőrösön a természetes populáció tőszáma 61 tő volt 2022-ben, ez megegyezik a három évvel ezelőtti értékkel, és nem éri el a sokéves átlagos tőszámot (74 tő). A visszatelepített tövek nélkül csökkenő tendencia lenne kimutatható az összesített állományméretben. Lezárult a faj konzerváció-genetikai vizsgálata, amibe az összes hazai populációt és összehasonlításképpen néhány külföldi populációt is bevontunk (lásd 4.2. fejezet).

5.4.3. Védett fajokkal kapcsolatos illegális cselekmények észlelése

Madármérgezéssel kapcsolatban az alábbi két esetben tett büntető feljelentést a KNPI az illetékes rendőrkapitányságokon. Mindkét esetben bebizonyosodott, hogy karbofuránnal történtek a mérgezések. A nyomozások még nem zárultak le.

Egy dunatetőtleni szántón 4 példány elhullott vetési varjú tetemét lógatták ki feltehetően riasztási célból. A természetkárosítás miatt tett feljelentésünk miatt a rendőrség nyomozást rendelt el, majd a nyomozást megszüntette, mivel a bűncselekmény elkövetése szerinte nem volt megállapítható. Az ügyészség ezt a rendőrségi határozatot hatályon kívül helyezte és elrendelte a nyomozás folytatását.

A másik eset Mórahalom külterületén történt, ahol összesen 34 holló, 12 egerészölyv és 1 héja tetem került elő, aminek következtében a KNPI feljelentést tett természetkárosítás gyanúja miatt. A rendőrség a nyomozást megszüntette, mivel szerintük nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése. A rendőrségi határozatot az ügyészség hatályon kívül helyezte, és a nyomozás folytatására utasította a rendőrséget.

Büntetőeljárás indult kiskunhalasi társasházban telelő denevérek károsítása, elpusztítása miatt is, a nyomozás itt sem zárult még le.

5.4.4. Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei

A panasszal érintett faj	A panaszban szereplő kártétellel érintett termény, állatfajta stb.	A panasz szerinti kártétel dátuma (amennyire meghatározható, legalább hónapra)	Termény esetén a kártétellel érintett terület nagysága (ha)	Állatállományban okozott kártétel esetén a károsított példányok száma	A panaszban szereplő kártétel panasz szerinti mértéke (Ft)
1. eurázsiai hód	A Duna és Tisza árvízvédelmi töltések szerkezetében és az erdőgazdálkodási jelentőségű faállományban okozott károk	egész évben folyamatosan	nem lett meghatározva	-	nem lett meghatározva
2. vetési varjú	szántóterületeken okozott kárt panaszoltak, főként frissen vetett kukoricában és napraforgóban	március-május	nem lett meghatározva	-	nem lett meghatározva
3. kárókatona	halállományban okozott kár, halastavakon és horgászvizeken	egész évben folyamatosan, a folyók halágyainál téli	nem lett meghatározva	-	nem lett meghatározva

		időszakban			
4. bütykös hattyú	halállományban okozott kár, halastavakon és horgászvizeken	egész évben folyamatosan, a folyók halágyainál téli időszakban	nem lett meghatározva		nem lett meghatározva

A panasszal kapcsolatos intézkedések	Volt-e helyszín-bejárás (I/N)	az NPI véleménye szerint a panasz szerinti kártétel (Ft) hány %-a valós	A tulajdonos által megtett megelőző intézkedés és ennek megfelelősége az NPI szerint
1. Természetvédelmi kezelői nyilatkozat megtétele a védekezés feltételeiről 3 esetben.	igen	nem releváns	nem volt érdemi megelőző intézkedés
2. Természetvédelmi kezelői nyilatkozat megtétele a védekezés feltételeiről 2 esetben.	igen	nem releváns	nem volt érdemi megelőző intézkedés, a védekezéshez kértek engedélyt
3. Természetvédelmi kezelői nyilatkozat megtétele a védekezés feltételeiről 10 esetben.	igen	nem releváns	nem volt érdemi megelőző intézkedés
4. Természetvédelmi kezelői nyilatkozat megtétele a védekezés feltételeiről 1 esetben.	igen	nem releváns	nem volt érdemi megelőző intézkedés

5.5. Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek

Szosznovszkij-medvetalp (*Heracleum sosnowskyi*) féken tartása

Helyszín: Kiskörös. **Forrása:** saját költségvetésből. **Kivitelezést végzi:** KNPI és az ingatlan tulajdonosa. **Főbb eredményei:** A felfedezésekor mintegy 1000 töves állomány visszaszorítása folyamatos, minden évben legalább egyszeri beavatkozást igényel. A talaj magbank készletének kiürüléséig folytatni kell a kezelést vegyszerezéssel valamint szárzúzással és/vagy legeltetéssel.

A Kiskörös 0481/1 és 0481/2 hrsz-ú területeken található Szosznovszkij-medvetalp állomány vegyszerezését elvégeztük 2022. június 14-én. A korábbi egyetlen állományfoltban a tőszámot már a korábbi években sikerült töredékére csökkenteni, azonban magról terjedve két újabb, kisebb méretű állományrész is megjelent 2022-ben. Ebben az évben a teljes összesített tőszám így 80-100 körül alakult. A tövek kb. fele virágzott, de a magképzést sikerült megakadályozni a júniusi beavatkozással.

A terület tulajdonosával felvettük a kapcsolatot, aki ősszel a területet szarvasmarhával meglegeltette, így sikerült a területet felnyitni és átjárhatóbbá tenni.

Közönséges selyemkóró (*Asclepias syriaca*) észlelése, féken tartása

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén általánosan elterjedt inváziós növényfaj. 2022-ben 592 új észlelést rögzítettek a KNP Igazgatóság munkatársai.

Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő területeken, valamennyi földhaszonbérleti szerződésben kötelezettséggént szerepel a közönséges selyemkóró visszaszorítása. Az ellenőrzés e tekintetben folyamatos.

Mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) észlelése, féken tartása

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén általánosan elterjedt inváziós növényfaj. 2022-ben 125 új észlelést rögzítettek a KNP Igazgatóság munkatársai.

Kezelés:

Helyszín: Peszéri-erdő. **Forrása:** LIFE16 NAT/HU/000599 projekt. **Tevékenységet végzi:** külső vállalkozó, KNPI munkatársai és önkéntesek. **Főbb eredményei:** A Peszéri-erdő magtermő egyedeinek teljes körű kiirtása megtörtént. A talaj magbank-készletnek kiürüléséig folytatni kell a magoncok eltávolítását. A bálványfa és más inváziós fásszárú fajok (nyugati osterfa, zöld juhar, kései meggy, stb.) féken tartása (elsősorban fiatal magoncok mechanikai eltávolítását és az idősebb növények vegyszeres kezelését) az alábbiak szerint történt:

	újulat mechani- kai irtás (hektár)	újulat mechani- kai irtás helyszínei	második körös vegyszerezés (hektár)	második körös vegyszerezés helyszínei	első körös vegyszerezés javítása (hektár)	első körös vegyszerezés javítása helyszínei	vegyszeres irtás (hektár) összesen
Január	0,7 ha	30 D					
Február	0,2 ha	30 D					
Március	0,3 ha	30 E					
Április	0,2 ha	30 E					
Május	0,1 ha	30 E	0,2 ha	30 E			0,2 ha
Június			2,8 ha	30 A, 32 D, 32 ÚT1, 32 ÚT2			2,8 ha
Július	4,5 ha	32 H, 32 CE1, 32 TI2	1,8 ha	29 CE2, 32 D			1,8 ha
Augusztus	2,2 ha	32 D	3,4 ha	29 TI2, 32 D	2,3 ha	32 D, 34 C	5,7 ha
Szeptem- ber	4,1 ha	29 TI2, 32 D	1,4 ha	34 CE1	4,6 ha	29 CE1, 29 TI1, 34 TI2	6,0 ha
Október	4,2 ha	29 CE1, 29 TI1, 30 CE, 30 B, 32 D, 32 TI2,	10,8 ha	29 CE1, 29 TI1, 32 D, 34 C, 34 CE1, 43 CE2, 34 TI2, 35 CE1			10,8 ha
November	1,9 ha	32 D					
December	4,6 ha	29 CE1, 29 TI2, 32 D, 34 TI2					
összesen	24,0 ha		20,4 ha		6,9 ha		27,3 ha

Helyszín: Bócsa. **Forrása:** „Állat, növény és GMO-kártalanítás” fejezeti kezelésű előirányzat. **Tevékenységet végzi:** a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály által megbízott vállalkozó. **Főbb eredményei:** A kis kiterjedésű, értékes nyílt homokpuszta gyepeken, tartós szegfű, gyapjas csüdfű előfordulási helyeken felnőtt bálványfa-állományok kiirtása. A, talaj magbank-készletnek kiürüléséig folytatni kell a magoncok eltávolítását.

A KNPI vagyonkezelésében lévő Bócsa 0190/ hrsz-en belül kis foltokban, lokálisan történt a beavatkozás, művelés alól kivett területben, természeti állapotuk szerint erdők tisztásain, nyílt homoki gyepeken. A természetvédelmi hatóság állami védekezést rendelt el, aminek feltétele volt, hogy korábban dokumentáltan folyt a beavatkozási területen az inváziós faj kiirtására irányuló kezelés, csak az nem vezetett teljes körű eredményre. Az állami védekezést elrendelő határozat és a vállalkozói szerződéskötés a KNPI által összeállított beavatkozási terv alapján történt.

Összesen mintegy 10 hektárnyi területen került sor a bálványfák vegyszerezésére a fásszárú inváziós fajok elleni védekezés protokolljának megfelelően (törzsinjektálás; kéregsebzés, kenés; pontpermetezés).

Homoki prérifű (*Sporobulus cryptandrus*) észlelése és kezelése

Az észak-amerikai származású növényfajnak új állományait észleltük (202 lokalitásban). A növényfaj ugyan nem szerepel az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról szóló 2016/1141. végrehajtási rendeletben, de a tervezett nemzeti lista „megfigyelési listáján” szerepel, ezért fontosnak tartjuk, hogy beszámoljunk terjedéséről. A növény állományai főleg Kiskunmajsa, Tázlár, Harkakötöny, Kiskunhalas, Imrehegy külterületén, földutak mentén, degradált homokterületeken jelentek meg, de kecskeméti és zsanai előfordulása is ismert.

Kezelés:

Helyszín: Pirtói homokbuckák TT. **Forrása:** KNPI saját költségvetésből. **Tevékenységet végzi:** KNPI munkatársai és önkéntesek. **Főbb eredményei:** Az előző évhez képest 50%-kal kevesebb növényegyed jelent meg a védett természeti területen lévő lokalitásban. A mechanikai irtás eredményesnek mondható, a talaj magbank készletének kiürüléséig azonban folytatni kell a kezelést.

Inváziós emlősfajok észlelése

Pézsmapocok (*Ondatra zibethicus*) észlelése: 7 lokalitásban 8 egyedet észleltek a KNP Igazgatóság munkatársai, védekezés nem történt.

Mosómedve (*Procyon lotor*) észlelése: 1 elgázolt tetemet talált a KNP Igazgatóság munkatársa, valamint Tiszaalpáron történt 1 példány kilövése a vadásztársaság szóbeli közlése alapján.

Inváziós halfajok észlelése és kezelése

Törpeharcsa (*Ameiurus nebulosus*), fekete törpeharcsa (*Ameiurus melas*): 2022. novemberében a tiszaalpári Holt-Tiszán varsával végzett szelektív halászat során 70 mázsa törpeharcsát távolítottak el a holtágból. A kifogott egyedek többsége fekete törpeharcsának bizonyult. A tevékenységet ellenőrizték a KNPI munkatársai.

Naphal (*Lepomis gibbosus*): a KNP Igazgatóság munkatársa által elektromos halászeszközzel végzett halfaunisztikai kutatás során a Kolon-tóban 57 példány, a Szelidi-tóban 3 pld. került elő, amik eltávolításra kerültek.

5.6. Természetvédelmi mentőtevékenység

A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat telefonos ügyeleti rendszert üzemeltet. A Természetvédelmi Őrszolgálat Ügyeleti száma: +36-30-555-61-71. A telefonszám számos kiadványban, a KNPI honlapján fel van tüntetve, valamint a KNPI vonalas telefonján munkaidő után a telefonközpont bemondja az ügyelet elérhetőségét, így munkaidő után is elérhetőek vagyunk.

Az ügyeleti telefonszám működtetésében, a hívások fogadásában és a bejelentések kezelésében 7 fő természetvédelmi őr és 1 fő nyilvántartási referens vesz részt, heti

váltásokban munkaidő után. Munkaidőben az igazgatóság telefonközpontjába érkeznek a hívások, és a telefonközpontos kolléga fogadja azokat.

Az ügyeleti telefonszámra érkező hívások leggyakoribb kérdései:

- Madármentés, állatmentés;
- Nemzeti Park látogathatósága, programokról, megközelíthetőségről érdeklődés;
- Haszonbérlettel kapcsolatos kérdések;
- Ügyintézés, ügyfélfogadás rendje.

2022-ben mintegy mint 1000 hívás érkezett az ügyeleti számra. Továbbra is jelentős a védett állatok mentése. Működési területünkről 50 faj 167 egyedet mentettük, főleg a Szegedi Vadaspark, illetve a Kecskeméti Vadaspark közreműködésével. Igazgatóságunk működési területén a lakosság 2022-ben jelentősen közreműködött a sérült állatok eljuttatásában a vadasparkokba. Az állategészségügyi zárlatok befolyásolták a vadasparkok sérült állatokkal kapcsolatos mentési munkáját, a zárlat alatt nem fogadhattak újabb egyedeket.

mentett	madár	ebből fokozottan védett madár	emlős	ebből fokozottan védett emlős	egyéb gerinces (hüllő, kételtű)
167	146	48	14	1	7

	Mentett védett és vagy fokozottan védett faj neve	Egyedszám:
1.	aligátorteknős	1
2.	barátposzáta	1
3.	barna rétihéja	14
4.	búbosbanka	1
5.	bütykös hattyú	3
6.	csóka	3
7.	dankasirály	2
8.	darázsölyv	1
9.	denevér	10
10.	egerészölyv	19
11.	erdei fülesbagoly	8
12.	erdei pinty	1
13.	fehér gólya	18
14.	fekete rigó	5
15.	füleskuvik	1
16.	füstifecske	3
17.	görög teknős	6
18.	gólyatöcs	1
19.	gyurgyalag	1
20.	haris	2
21.	kabasólyom	2
22.	kanalasgém	1
23.	kékes rétihéja	1
24.	keleti sün	3
25.	kis kócsag	1

26.	kuvik	11
27.	nagy fakopáncs	1
28.	nagy kócsag	2
29.	macskbagoly	1
30.	molnárfecske	10
31.	ökörszem	1
32.	örvös galamb	3
33.	parlagi sas	1
34.	rétisas	1
35.	sárgarigó	1
36.	sarlósfejske	3
37.	seregély	1
38.	szalakóta	1
39.	törpe gém	1
40.	uráli bagoly	1
41.	vándorsólyom	1
42.	vetési varjú	2
43.	vidra	1
44.	vörös gém	1
45.	vörös kánya	1
46.	vörös vércse	12
47.	zöld küllő	1
48.	ÖSSZESEN:	167

A mentőközpontokba szállított, fokozottan védett fajok közül a fehér gólya példányszáma volt a legmagasabb (18), a sérülések okai leggyakrabban áramütés, vezetékekkel való ütközés, fészekből mentés a szülőmadarak elpusztulását, sérülését követően.

A fokozottan védett fajok közül kiemelhető még a mentett kuvikok mennyisége (6 pld). Gépjárművel történő elütés és áramütés volt sérüléseik leggyakoribb oka.

A nem fokozottan védett fajok közül legtöbb mentett egyeddel az egerészölyv képviseltette magát (19), megközelítette ezt egy másik védett ragadozómadár-faj, a barna rétihéja mennyisége (14). Többnyire áramütés, gépjárművel történő elütés és vezetékekkel való ütközés miatt szorultak mentésre.

Említésre méltó érdekesség az aligátorteknős természetes vízből történő befogása és vadasparkba szállítása.

A mentőtevékenységre fordított munkaórák mennyisége a 2021-es évhez képest csökkent, egyrészt a mentőközpontok zárata, másrészt a járműfutási keretek költségvetési okokból szükséges csökkentése miatt. Ezzel párhuzamosan a korábbinál többször kérte a KNPI a bejelentő állampolgárok segítségét a sérült állatok mentőközpontba juttatásához. A mentőtevékenységre fordított munkaórák becsült mennyisége: a telefonhívásokra továbbra is 200 óra, a mentésekre szintén 200 óra. A ráfordított kilométerfutás jelentősen csökkent, 20000 km alá.

6. Saját vagyongazdálkodási területeken folyó tevékenység

Az alábbi táblázat az Igazgatóság saját vagyongazdálkodási területeinek művelési ág szerinti megoszlását mutatja 2022.12.31-i állapot szerint:

Saját vagyongazdálkodási területek

Művelési ág	Tárgyévben vásárolt (ha)	Tárgyévben kikerült (ha)	Összkiterjedés (ha)	Saját használatban		Haszonbérbe adva	
				ha	%	ha	%
Szántó	30,301	0	3235,851	1305,9674	40,359318	1929,8836	59,640682
Rét	1,9519	0	8197,6419	2748,3064	33,525573	5449,3355	66,474427
Legelő	26,6027	0	27591,4827	8984,4631	32,562451	18607,0196	67,437549
Kert	0	0	0	0	0	0	0
Szőlő	0	0	6,948	6,3636	91,588946	0,5844	8,4110535
Gyümölcsös	0	0	2,1141	1,9311	91,343834	0,183	8,6561657
Nádas	0	4,67	3102,1718	2361,5119	76,124472	740,6599	23,875528
Halastó	0	0	1323,7252	1321,4442	99,827683	2,281	0,1723167
Erdő	0	1,3557	6797,2757	6797,1544	99,998215	0,1213	0,0017845
Fásított terület	0	0,5409	86,3709	45,2762	52,420665	41,0947	47,579335
Kivett	0	4,3929	7463,1129	6461,6713	86,581449	1001,4416	13,418551
Összesen	58,8556	10,9595	57 806,6942	30 034,089	51,96	27 772,604	48,04

Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő terület a 2021-ben közölt adathoz képest 60,4842 ha-ral növekedett. Az NFK-tól a Vipera LIFE pályázat keretében kapott ingatlanokat, az MNV Zrt-től pedig egy lakiteleki kivett tőzegtelepet kapott vagyonkezelésbe 2022. évben. A vagyonkezeltek csökkenése két földcsere során a vagyonkezelésből kikerült ingatlanokkal, illetve a Budapest-Belgrád vasútvonal fejlesztése miatt kisajátított területekkel magyarázható. A 2021. és 2022. évben vásárolt ingatlanokat még nem kapta az Igazgatóság vagyonkezelésbe (kivéve az előzőekben említett pályázatos ingatlanok).

Az Igazgatóság a vagyonkezelésében lévő területek 48,04 %-át (27 772,6 ha) földhaszonbérlet útján kezeli. A 2022. gazdasági évben 647 db hatályos haszonbérleti szerződésünk volt. Az előző évhez képest a haszonbérbe adott területek nagysága csökkent 139,43 hektárral, mert a haszonbérleti szerződések egy része lejárt.

2022-ben 11 db 5 ha alatti, 1 db 5 hektár feletti haszonbérleti szerződés szűnt meg (7 szerződés lejárt, 5 szerződést a haszonbérlet kérésére szüntettünk meg). E területek egy része megbízási szerződés révén került hasznosításra, a fennmaradó területeket pedig saját kezelésbe vette az Igazgatóság.

Ebben az évben 4 db új 5 ha alatti haszonbérleti szerződést kötött az Igazgatóság, további 6 haszonbérleti szerződést pedig meghosszabbított.

A haszonbérlet útján kezelt területeken kívül további 466,343 ha nagyságú terület hasznosítását megbízási szerződéssel (15 db) oldotta meg az Igazgatóság.

Az Igazgatóság a haszonbérbe adott területeken fokozott ellenőrzést végez, ezek során a következőket vizsgálja:

- a hasznosítási és természetvédelmi előírások betartását, különös tekintettel az inváziós növényfajok irtásának elvégzését;
- a haszonbérlet területek állapotát;
- a nyertes pályázók pályázatában szereplő gazdálkodási tervben foglalt vállalások betartását;
- a földhasználati bejelentkezésekre vonatkozó tényeket;
- a hatósági engedélyek meglétét,;
- illetve átfogó ellenőrzések során a díjfizetési kötelezettség teljesítését.

2022. év során 61 haszonbérletnél 94 db haszonbérleti szerződés átfogó, cél-, és utóellenőrzése valósult meg. Emellett a Természetvédelmi Őrszolgálat minden haszonbérbe adott területen

rendszeresen helyszíni szemlét tart. Ebben az évben az Igazgatóság nem kényszerült haszonbérleti szerződés azonnali felmondására az ellenőrzések tapasztalatai miatt.

Az Igazgatóság az állami tulajdonú, vagyongazdálkodásban lévő területek több mint felén (51,96 %-án) saját hatáskörben maga végzi az élőhely-fenntartási, természetvédelmi célú területkezelést a Természetmegőrzési Osztály és a Természetvédelmi Őrszolgálat közreműködésével. Igazgatóságunk 2022-ben 7 633,7 ha területre igényelt egységes területalapú, illetve zöldítés támogatást, továbbá 32,9 ha termeléshez kötött szálas fehérjetakarmány-növények támogatást. A termeléshez kötött anyatehén-támogatásban (átmeneti nemzeti és európai uniós támogatás) 912 db magyar szürke szarvasmarha és magyar házi bivaly anyaállattal pályáztunk.

Ebből a pénzügyi forrásból az élőhelykezelésben nagy szerepet játszó magyar szürke szarvasmarha, magyar házi bivaly és loállomány fejlesztését, az állatállomány takarmányozásához szükséges szálas takarmány betakarítását és a kezelési tevékenységek elvégzéséhez szükséges mezőgazdasági gépállomány működtetését is finanszírozta az Igazgatóság.

Igazgatóságunk a LIFE12 NAT/HU/001188 számú „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című pályázat keretében, a területek természetvédelmi szempontú, magas szintű legeltetéséhez szükséges állatállomány szakszerű elhelyezése és ellátása érdekében, a projekt területén kialakított egy nyári szállásként működő karámrendszert. Az Igazgatóság részéről a projektben 3 egyed ló (Furioso-North Star), valamint 150 egyed (magyar tarka fajtájú) szarvasmarha beszerzése valósult meg. A projekt forrásaiból megvásárlásra került az ún. izsáki 100-as telep. Az állattartó telep megvásárlására azért került sor, mert szükség van az állatok téli elszállásolására alkalmas létesítményre is, ahol az állatok telettetezése zajlik. A takarmánytárolóból, 3 istállóból, mázsaházból, szociális lakásból álló telep mintegy 6,5 hektár területen helyezkedik el.

A SAPS támogatott területeink összesítése hasznosítási adatok szerint:

Kultúra megnevezése	mérték (ha)
Allandó gyepek (legeltetett)	5 233,4065
Allandó gyepek (kaszált)	1 921,4448
Ideiglenes gyepek (legeltetett)	3,9554
Ideiglenes gyepek (kaszált)	111,8826
Őszi tritikálé	123,5775
Őszi durumbúza	2,2207
Pihentetett terület	152,2626
Lucerna	37,8161
Füves lucerna	23,1714
Őszi zab	23,9512
	7 633,6888

Az Igazgatóság 2021-ben a 1811/2021. (XI.19.) Korm. határozatban foglaltak szerint **3 éves időtartamú támogatási kérelmet** adott be 3326217905 iratazonosítóval VP-AKG, valamint 3326219763 iratazonosítóval VP-ÖKO jogcímben.

A kérelmek számokban:

MTÉT zonális szántóföldi alföldi madárvédelmi előírásokkal (AKG) (támogatás maximális összege 545 euró/ha/év)				
A támogatás mértéke (euró/ha/év)	igényelt terület (ha)	támogatás (euró/év)	támogatás időtartama (év)	támogatás a ciklus alatt (euró)

413	73	30 149	3	90 447
-----	----	--------	---	--------

MTÉT zonális gyep tűzokvédelmi előírásokkal (AKG) (támogatás maximális összege 475 euró/ha/év)				
A támogatás mértéke (euró/ha/év)	igényelt terület (ha)	támogatás (euró/év)	támogatás időtartama (év)	támogatás a ciklus alatt (euró)
475	1 611	765 225	3	2 295 675

Ökológiai gazdálkodás fenntartása (gyepgazdálkodás)				
A támogatás mértéke (euró/ha/év)	igényelt terület (ha)	támogatás (euró/év)	támogatás időtartama (év)	támogatás a ciklus alatt (euró)
204	4 247	866 388	3	2 599 164

Ökológiai gazdálkodás fenntartása (szántó)				
A támogatás mértéke (euró/ha/év)	igényelt terület (ha)	támogatás (euró/év)	támogatás időtartama (év)	támogatás a ciklus alatt (euró)
349	236	82 364	3	247 092

Az Igazgatóság a saját vagyionkezelésében lévő 11 db náddal borított birtoktest nádaratását pályáztatta meg, melyből 8 birtoktest nádtermésének, mint lábon álló termésnek az adásvétele valósult meg.

Nagy hangsúlyt helyezünk a védett területek fenntartására és gondozására, valamint az őshonos állatok tartására, mely egyaránt szolgálja a génmegőrzési és területfenntartási-kezelési célokat. Az Igazgatóság maga is biogazdálkodó, a Biokontroll Hungária Kft. minősítésével rendelkezik. A szalastakarmány-termelés és a háziállatok legeltetése a jelenlegi 7 300 ha-os biogazdálkodás alá vont átállt, és 413 ha átállás alatt álló területen valósul meg.

6.1. Területvásárlások, kisajátítások adatai (védeltségi szint helyreállítás, elővásárlási jog, pályázatok)

Földterület-vásárlás	db	Területnagyság (ha)	Vételár
védeltségi szint helyreállítása saját forrásból	1	0,1666	450 661 Ft
elővásárlási jog révén saját forrásból	2	0,0840	350 000 Ft
pályázati (LIFE), uniós forrásból vásárolt	2	0,0703	63 360 Ft
kisajátítás révén, (LIFE) uniós forrásból	21	3,3379	17 958 000 Ft
Együtt	26	3,6588	18 822 021 Ft

A földek összesített átlagára **5 144 315 Ft/ha, ez 2 610 246 Ft/ha** vételár-növekedést mutat az előző év átlagához viszonyítva.

Védeltségi szint helyreállítása

A 2021. évi vszt. forrásból megvásárolni tervezett ingatlanok közül 1 db ingatlan adásvételi szerződésének megkötése áthúzódott 2022-re, a vételár vszt. forrás hiányában saját forrásból került kifizetésre.

Elővásárlási jog

Az Igazgatóság 2022-ben 2 db ingatlan esetében gyakorolta az elővásárlási jogot. A Tiszaalpár belterület 169 hrsz.-ú kivett beépítetlen terület megnevezésű ingatlant (0,0423 ha) és a Tiszaalpár belterület 170 hrsz.-ú kivett beépítetlen terület megnevezésű ingatlant (0,0417 ha) összesen 350 000 Ft-ért vásárolta meg az Igazgatóság.

Pályázati (LIFE, KEHOP), uniós forrásból

Az Igazgatóság 2022-ben a Böddi LIFE+ pályázat (LIFE12 NAT/HU/001188) keretében 3 db ingatlanból vásárolt és sajátított ki tulajdoni hányadokat a csatorna nyomvonalon. Az Igazgatóság a Dunatetőtlen 08/40, 08/75, 059/25 helyrajzi számú ingatlanokból összesen 3,3379 ha területű ingatlanrészt vásárolt meg/sajátított ki 17 958 000 Ft vételárért.

Földcsere

2022-ben 2 db földcsere miatt összesen 6 db ingatlan került ki az Igazgatóság vagyonkezeléséből: Akasztó 0207/6, 0212/9 és Lakitelek 0187/17, 0187/18, 0187/19, 0187/20.

Földcsere miatt a Hódmezővásárhely 02148/5, 02172/1, 02172/2, 02151/1 hrsz.-ú ingatlan esetében az Igazgatóság már tájékoztatta a tulajdonosi joggyakorlót, hogy lemond a vagyonkezelői jogáról, azonban a vagyonkezelési szerződés módosítása még nem került aláírásra.

A földcserék során cserébe felajánlott 7 db ingatlant még nem kapta vagyonkezelésbe az Igazgatóság.

Vagyonkezelési szerződés

2022. évben 4 db NFK-s és 1 db MNV-s vagyonkezelési szerződés jött létre. NFK-val kötött szerződésből **1 db szerződés** pályázattal érintett ingatlanok vagyonkezelésbe adására (*Kunpeszér 0248/23, 0248/24, 0248/37*), **2 db szerződés** földcsere miatti (*Akasztó 0207/6, 0212/9; Lakitelek 0187/17, 0187/18, 0187/19, 0187/20*) és **1 db szerződés** önkormányzati tulajdonba adás miatti vagyonkezelői jog megszüntetésre (*Dóc 0147/2*) vonatkozik. Az MNV-vel kötött szerződéssel a Lakitelek 0196/12 hrsz.-ú ingatlan vagyonkezelői jogát kapta meg az Igazgatóság.

6.2. Génmegőrzés

6.2.1. Génmegőrzési tevékenység ismertetése állatok esetében

Az Igazgatóság a használatában lévő gyepterületek kezelését, legeltetését a saját tulajdonában lévő magyar szürke szarvasmarha, magyar házi bivaly, Furioso-North Star ló, illetve magyar tarka szarvasmarha őshonos állatállományával oldja meg. Az állomány hat állattartó telepen van elhelyezve (Fülöpszállás-Kígyóshát, Izsák-Páhi, Izsák 100-as telep, Bugacpusztaháza, Pusztaszer és Kunszentmiklós-Nagyállás). Az állatállományról saját törzskönyvi nyilvántartás készül, a bugacpusztaházi és izsáki gulya a legmagasabb kategóriájú génmegőrző, nukleusz tenyészet, sok nukleusz tehénnel, példamutató tenyésztői munkával. Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő magyar szürke szarvasmarha állatállomány „bio” minősítésű, a Biokontroll Hungária Kft. által folyamatosan monitorozott.

Faj	Fajta	Egyedszám (db)	Tárgyévi állomány növekedés (db)	Tárgyévi állomány csökkenés (db)
Tyúk	Sárga magyar			
	Fehér magyar			
	Fekete erdélyi kopasznyakú			
	Fehér erdélyi kopasznyakú			
	Kendermagos erdélyi kopasznyakú			
Pulyka	Rézpulyka			
	Bronzpulyka			
Gyöngytyúk	Magyar parlagi gyöngytyúk			
Kacsa	Magyar kacsa			
Lúd	Fodrostollú magyar lúd			
	Simatollú magyar lúd			
Nyúl	Magyar óriásnyúl			
Sertés	Szőke mangalica			
	Vörös mangalica			
	Fecskehasú mangalica			
	Fekete mangalica			
Juh	Cikta			
	Cigája			
	Fekete hortobágyi racka			
	Fehér hortobágyi racka			
	Gyimesi racka			
	Magyar merino			
Szarvasmarha	Magyar szürke szarvasmarha	726	339	386
	Magyar tarka szarvasmarha	104	57	94
	Kárpáti borzderes			
Bivaly	Magyar házibivaly	602	132	359
Ló	Hucul			
	Shagya-arab	1	0	0
	Gidrán			
	Furioso- North Star	55	9	15
	Nóniusz			
	Lipicai			
	Kisbéri félvér			
	Magyar hidegvérű muraközi típusú ló			
Szamár	Magyar parlagi szamár			
Kutya	Pumi			
	Mudi	5	0	0
	Puli			
	Komondor			
	Kuvasz			
	Magyar agár			
	Rövidszőrű magyar vizsla			
	Drótszőrű magyar vizsla			
	Erdélyi kopó			
Egyéb				

Az állomány változása a korábbi évekhez viszonyítva:

Faj	Fajta	Egyedszám	Egyedszám	Egyedszám	Egyedszám	Egyedszám
		2018.12.31.	2019.12.31.	2020.12.31.	2021.12.31.	2022.12.31.
Szarvasmarha	magyar	1 166	1 058	905	820	

	szürke					726
	magyartarka	0	145	147	141	104
Bivaly	magyar házi bivaly	946	947	1023	747	602
Ló	arab telivér	1	1	1	1	1
	angol telivér	2	1	1	0	0
	Furioso-North Star	44	45	58	58	55
	egyéb félvér	2	0	2	2	0

Bugacpusztaháza: 2015 óta az állatok gondozását vállalkozói szerződésben biztosítja az Igazgatóság, génmegőrző, nukleusz tenyészet, sok nukleusz tehénnel, példamutató tenyésztői munkával. 127 tehén, 24 növendék üsző alkotja aktuálisan az anyaállat állományt. A tenyészetben túlnyomórészt a ritkább, értékeesebb vonalak az uralkodók (A, C, K). Fenotípusos megjelenésükben a tehenek a finomabb, nemesebb típust testesítik meg. A korábban Bugacpusztaházán tartott „B” vonalú gulya a 2020-as évtől kezdődően az Izsák-Páhi őshonos állattartó telepen, majd a 2022-es évtől kezdve a Kunszentmiklós-Nagyállási telepen nyert elhelyezést.

Izsák-Páhi: 2014-től vállalkozói szerződés keretében történik a telepen az állatok gondozása, génmegőrző, nukleusz tenyészet, sok nukleusz tehénnel. 63 tehén, 12 növendék üsző és 20 tenyészbika alkotja aktuálisan az állományt. Fenotípusos megjelenésében az állomány inkább a tömegesebb, robosztusabb típust képviseli. A tenyészet egyedei származásuk alapján a V vonalba sorolhatók. Izsákon a vásárolt, valamint az Igazgatóság egyes állattartó telepéről átszállított állatállomány fogadásához szükséges karantén is működik. Ezen a telepen történik a tenyész bikák teleltetése is.

Az izsáki őshonosállat-tartó telepen működik az igazgatóság Furioso-North Star ménese, mely 2020.05.25-től szintén vállalkozó üzemeltetésében van, korábban a saját állatgondozóink látták el a napi feladatokat. Az állomány jelenleg 26 három év feletti tenyészkanca, 2 tenyészment, 3 heréltet, 4 növendék kancacsikót, 12 növendék méncsikót, és 8 szopós csikót számlál. Az apaállati feladatokat jelenleg egy „A” vonalú (Furioso V. tm.), és egy „C” vonalú, saját tenyésztésű mén látja el.

Fülöpszállás (Kígyóshát): Az állattartó telep saját üzemeltetésben van. A telepen található anyaállat állomány mintegy fele 2021-ben Pusztaszerre került áthelyezésre, a Tiszamenti Tájegységben felmerülő újabb területkezelési célok ellátására. A kígyósháti telepen ebben az évben 142 bivaly tehén és a szaporulata (109 borjú), 2 tenyészbika, és 65 növendék állat került elhelyezésre.

Pusztaszer: Az állatgondozási feladatokat szerződéses vállalkozó látja el a telepen. A házibivaly állományt jelenleg 110 tehén és a szaporulata (65 borjú), 3 tenyészbika és 106 növendék állat alkotja. Ezen a telepen vannak elhelyezve a magyar szürke szarvasmarha tenyésztési utánpótlásra szánt évjáratok nőivarú egyedei (195 egyed), valamint 7 tenyésztésből selejtezett tehén is.

Kunszentmiklós (Nagyállás): A telepet 2016 óta vállalkozó üzemelteti. A telepen található magyar szürke marha állomány (összesen 249 tehén és szaporulata) 3 genealógiai vonalba sorolható, az igazgatóság által fenntartott 7 vonalból az M, T, B vonalak képviselik magukat az állományban. Szintén a telepen nyert elhelyezést 29 tenyészállat utánpótlásra szánt növendék üsző.

Izsák 100-as telep: Igazgatóságunk a LIFE12 NAT/HU/001188 számú „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című pályázat keretében vásárolta az állattartó telepet, ahová 2019. áprilisában és májusában érkezett 150 db magyartarka szarvasmarha növendék üsző (a tervezett 300-ból), szintén a projekt részeként. A telep téli szállásként működik. Nyáron a szintén projektből kialakított legelőegységbe mennek az állatok a dunatetőtleni Böddi-székre. Az állományt jelenleg 100 tehén, 1 növendék üsző, és 3 tenyészbika alkotja.

Az őshonos állatállomány telepeken történő elhelyezése 2022. december 31-i állapot szerint:

Magyar szürke szarvasmarha

Tartási hely (majorság)	Tenyész-tehén	Tenyész-bika	Növendék üsző	Növendék bika	Tinó	Szopós borjú	Összesen
Bugac	127	0	24	0	0	0	151
Izsák	63	20	12	0	0	0	95
Pusztaszer	7	0	195	0	0	0	202
Kunszentmiklós/Nagyállás	249	0	29	0	0	0	278
Összesen:	446	20	260	0	0	0	726

Magyar házi bivaly

Tartási hely (majorság)	Tenyész-tehén	Tenyész-bika	Növendék üsző	Növendék bika	Tinó	Szopós borjú	Összes
Pusztaszer	110	3	62	0	44	65	284
Kigyós-hát	142	2	59	0	6	109	318
Összesen:	252	5	121	0	50	174	602

Magyar tarka szarvasmarha

Tartási hely (majorság)	Tenyész-tehén	Tenyész-bika	Növendék üsző	Növendék bika	Tinó	Szopós borjú	Összes
Izsák 100-as telep/Böddi, magyartarka	100	3	1	0	0	0	104
Összesen:	100	3	1	0	0	0	104

Az Igazgatóság 2014. év tavaszán és őszén két ütemben fogott neki egy őshonos Furioso-North Star fajtájú loállomány beállításának. Legutóbb 2017. év tavaszán, a LIFE12 NAT/HU/001188 számú „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című pályázat keretében történt 3 tenyészkanca vásárlása. A ménes jelenlegi létszáma 26 három év feletti tenyészkanca, 2 tenyészmén, 4 növendék kancacsikó, 12 növendék méncsikó, 3 herélt és 8 szopós csikó. Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő lovak közül 5 egyed sportkipróbálás alatt áll a fogathajtó szakágban, illetve további 3 egyed betanítása folyamatban van. Az Igazgatóság négyes fogata rendszeresen részt vett fogathajtó versenyeken, ahol a résztvevők egyöntetűen üdvözltek az állami tulajdonú fogat kulturáltságát, hagyománytisztelő megjelenését. A ménes az Izsáki Beke-majorban van elhelyezve, ahol a kezdetektől létezett egy lovak fogadására alkalmas istálló, amelynek felújítása a 2022-es évben valósult meg. A szaporodás ütemét jelenleg 2 Furioso-North Star mén szolgálja, amik genetikailag és külső értékmérő tulajdonságaikban egyaránt fajtájuk elitjéhez tartoznak.

Az őshonosállat-tartó telepekhez tartozó kezelt (legeltethető) védett területek nagysága:

Tartási hely (majorság)	Legeltethető terület (ha)
Bugacpusztaháza	1 722
Izsák-Páhi	1 046
Izsák 100-as/Böddi-szék	205
Pusztaszer	1 394
Kígyós-hát	2 399
Kunszentmiklós/Nagyállás	694
Összesen:	7 460

Az őshonosállat-tartó telepekhez tartozó védett, legeltetett területeken kívül, a nyári legeltetési szezonban kihelyezett legeltetést végzünk a hajósi legelőkön, mintegy 76 ha-on magyar házi bivaly gulyával.

A magyar szürke szarvasmarha és magyar házi bivaly állományunk fejlesztése folyamatos, azonban nélkülözhetetlen a selejtezés, a tenyésztésre alkalmatlan állatok értékesítése is.

2022-ben a magyar szürke szarvasmarha állományból összesen 386 egyed került ki a tenyészetekből (339 db vágóállat értékesítés, 4 db kényszervágás, 43 db elhullás).

Magyar házi bivaly állományunkból 257 db állat értékesítésre került, 66 db saját célú vágásra, 10 db kényszervágás, 26 db elhullás történt.

A magyar tarka szarvasmarha állományból 94 egyed értékesítésre került. Elhullott, kényszervágott állat a 2022-es évben nem volt.

A selejtezés elsősorban a tenyésztési selejt állatokra irányult.

Az őshonosállat-tartó telepekről 9198 tonna „bio” minősítésű mélyalmos szarvasmarha- és bivalytrágya értékesítése valósult meg.

Igazgatóságunk 2022.01.26-án 3342956381 iratazonosítóval támogatási kérelmet adott be VP - Őshonos állatok in situ támogatás jogcímében 548 egyed magyar szürke szarvasmarha, 287 egyed magyar házi bivaly, 86 egyed magyartarka szarvasmarha és 23 egyed Furioso-North Star ló vonatkozásában. A Támogatói okiratot is megkaptuk 2022.11.09-én (3403940942), mind a 944 egyed vonatkozásában.

Mudi: Az Igazgatóság 2016-tól kezdve foglalkozik az őshonos ebfajták közé tartozó mudi tenyésztésével. 2016. december 31-ig összesen 9 egyed beszerzése történt meg. A 9 egyedből 1-1 egyed a 2017-es, a 2018-as és 2019-es évben elpusztult. 2018-ban az egyik betanítást végző dolgozó kilépésekor kérvényezte az általa trenírozott eb megvásárlását, melyhez Igazgatóságunk hozzájárult. Ezáltal 5 egyed pásztorkutyánk van, 4 szuka és 1 kan. A tenyészcél a pásztoroló állattartáshoz használható kutya génmegőrzésében, tenyésztésében foglalmaztuk meg, ennek megfelelően a beszerzett kölykök kiképzése a saját állományban lévő gulyásoknál valósul meg. Az egyes génmegőrző intézmények fejlesztésének és kiemelt programjainak támogatásáról szóló 1049/2018. (II.20.) Korm. határozat alapján az Igazgatóság által tartott magyar ebfajta állományának fenntartásához biztosított forrásból a mudi kutyák takarmánnyal történő ellátása biztosított.

2022-ben a takarmány betakarításunk a következőképpen alakult:

megnevezés	betakarított / betárolt mennyiség 2021.12.31-ig (bála)	ebből vásárolt mennyiség 2021.12.31-ig (bála)
régi széna	11 348	1 400
lucerna széna	1 606	1 450

fű szenázs	475	0
szalma	2 185	1 800

A korábbi évek takarmánykészletéhez képest a kevesebb mennyiség az extrém száraz tavaszi-nyári időjárásnak tudható be (a 2022-es aszály minden korábbi felülmúló hatású volt), ezért a kialakult takarmányhiányt (réti széna+lucerna széna) 2022. évben vásárlással enyhítette Igazgatóságunk. Mivel nincs nagy gabonatermő területünk, ezért a kevés szalma termelésünket is vásárlással kellett pótolni.

2022-ben 1 800,5 ha-on történt szalastakarmány-betakarítás saját munkaerővel, valamint 407,5 ha-on vállalkozóval. A szalastakarmány betakarításának terv szerinti elvégzéséhez, az Igazgatóság gépparkjának további bővítésére KEHOP projekt keretében 2022. július és november között erőgépek és munkaeszközök érkeztek.

6.2.2. Egyéb állatállomány, kezelésük

Az Igazgatóság a fentebb említetteken kívül egyéb állatállománnyal nem rendelkezik.

6.2.3. Génmegőrzési tevékenység ismertetése növények esetében

Az Igazgatóság 2018 tavaszán az Orgovány 084/50k alrészletből 0,3 ha gyümölcsös kertet hozott létre, az alábbi gyümölcs fajtákból. 2019 őszén a telepített fák 40%-át pótolnunk kellett a tavaszi és nyári aszály miatt. A kiszáradás öntözés mellett történt, ami a jelek szerint nem volt kielégítő. A probléma orvoslására 2019 őszén csepegtető öntözőrendszert telepítettünk a gyümölcsösbe.

Faj	Fajta	Besorolása fajta szerint	Mennyiség (db)
<u>ALMA</u>	Húsvéti rozmaring	Államilag elismert	5
	Asztracháni piros	Hivatalosan elismert leírással rendelkező	5
<u>KÖRTE</u>	Citrom körte	Hivatalosan elismert leírással rendelkező	3
	Kieffer	Szaporításra egyedileg engedélyezett	4
	Vilmos	Államilag elismert	4
	Kecskeméti muskotályos		3
	Bosc	Államilag elismert	3
<u>KAJSZIBARACK</u>	Magyar kajszi	Államilag elismert	3
<u>CSERESZNYE</u>	Kelebiai korai	Államilag elismert tájfajta	2
	Szomolyai fekete	Államilag elismert	2
<u>MEGGY</u>	Csengődi	Államilag elismert	3
	Cigány	Államilag elismert	3
<u>SZILVA</u>	Ageni	Államilag elismert	5
Összes:			45

6.3.Saját vagyonkezelésben lévő erdőterületek kezelése

Az Igazgatóság saját vagyonkezelésében homoki és ártéri erdei élőhelyeken jellemző őshonos erdőtípusok, illetve idegenhonos (erdei-, feketefenyő, nemesnyár, akác, bálványfa, zöld juhar, amerikai kőris) főfajokkal jellemezhető, a jövőben szerkezet-átalakításra kerülő átmeneti, illetve kultúrerdő típusok találhatóak.

Jellemző őshonos élőhelytípusok a vagyonkezelt erdőterületeken: nyílt homokpusztagyeppek (egyéb részletekben és erdőrészleteken belül is mozaikosan); borókás, galagonyás cserjések (egyéb részletekben és erdőrészleteken belül is mozaikosan); borókás-nyárasok; homoki tölgyesek; keményfás ligeterdők; fűz-nyár ligeterdők; bokorfüzesek; láperdők; rekettyés fűzlápok.

Az Igazgatóság által kezelt összes erdőterület nagysága (hektár):

Saját vagyonkezelésben lévő saját kezelésű terület	10249,71
Vagyonkezelésben nem lévő saját kezelésű terület	0,00
Egyéb (szabad rendelkezésű...)	261,21
Összesen	10510,92

Védettség szerint (hektár):

Fokozottan védett és Natura 2000 erdőterület	5938,59
Védett, Natura 2000 erdőterület	4127,38
Nem védett, Natura 2000 erdőterület	383,11
Fokozottan védett vagy védett, nem Natura erdőterület	19,23
Védettségi oltalom alatt nem áll	42,61

Az Országos Erdőállomány Adattár (OEA) nyilvántartása szerinti kimutatásban:

Igazgatósági vagyonkezelésben lévő erdőterületek (OEA alapján)	Terület (hektár)	Erdőrészletek száma	Erdőtervezési körzetek száma
Fokozottan védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület)	0	0	0
Fokozottan védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő	5394,91	989	7
Országos jelentőségű védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület és nem fokozottan védett)	19,83	11	4
Országos jelentőségű védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő (nem fokozottan védett)	3279,04	877	9
Országos jelentőségű védett/fokozottan védett természeti területen kívüli, de Natura 2000 területen lévő erdő	200,38	68	7
Egyéb erdőterületek (erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületek)	1355,55	625	10
Szabad rendelkezésű erdők	261,21	244	
Összesen	10510,92	2814	12

A fenti táblázat adatai az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott védett/Natura2000 területeken található erdők adatainak az NFK általi legfrissebb (2022. évi) átadásából származnak.

Jelentős előrelépést jelentene az Igazgatóság természetvédelmi erdőkezelési feladatkörének ellátásában az Országos Erdőállomány Adattár aktuális adataihoz biztosított elektronikus hozzáférés (ESZIR-TIR) SZŰRŐ/LEVÁLOGATÓ FUNKCIÓVAL történő felvértezése, illetve az adattartalom kiegészítése (pl. természetességi állapot, természetességi alapelvárás, részletszintű – szöveges – előírások). A több együttes szűrőfeltétel alapján történő, különböző szempontú leválogatások, kimutatások elkészítése nélkül nem valósítható meg időhatékonyan.

Az Igazgatóság által kezelt összes erdőterület nagysága egyéb részletekkel együtt (ha):

Vagyonkezelt erdők (ha)	Védelmi	Gazdasági	Közművelődési	Összesen	Egyéb részletek	Mindösszesen
Bács-Kiskun megye	7809,53	59,57		7869,1	1235,05	9104,15
Csongrád megye	921,25			921,25	58,15	979,4
Pest megye	7,99			7,99		7,99
Jász-Nagykun-Szolnok megye	60,74	23,34		84,08	74, 09	158,17
Összesen:	8799,51	82,91	0	8882,42	1367, 29	10249,71

Üzemmodonkénti megoszlás (ha)	Vágásos terület (ha)	Faanyagtermelést nem szolgáló terület (ha)
Kocsányos tölgy mageredetű	154,96	11,19
Kocsányos tölgy sarjeredetű	28,09	27,76
Bükk mageredetű	0,03	0,00
Akác mageredetű	228,01	3,92
Akác sarjeredetű	1383,69	227,87
Juhar	68,10	3,08
Szil	31,03	0,10
Kőris	356,20	95,07
Egyéb kemény lombos	24,47	5,45
Nemes nyáras	430,63	3,51
Hazai nyáras	2361,42	1346,72
Fűz	162,47	54,60
Éger	24,34	0,13
Egyéb lágylombos	4,76	0,71
Erdei fenyő	247,82	14,26
Fekete fenyő	631,43	33,90
Egyéb fenyő	106,44	810,26
Összesen:	6243,89	2638,53

Az Országos Erdőállomány Adattár alapján készült, természetességi kategória-csoportok szerinti kimutatások:

Erdőtörvény 7.§ szerinti a, b, c természetességi kategóriájú erdőrészek (OEA alapján) KNPI vagyonkezelésben		
Faállomány-típus (OEA)	Faállomány-típus területe (ha)	Előforduló élőhelytípusok felsorolása (Á-NÉR kód és Natura 2000 kód)
Bükkösök	0	
Gyertyános tölgyesek	0	
Tölgyesek	222,41	L5, M4, RC / 91F0, 91I0
Cseresek	0	
Molyhos tölgyesek	0	
Hazai egyéb kemény lombosok	190,4	J2, J6, RC / 91F0
Hazai nyárasok	2453,47	J4, M5, RB / 91E0, 91N0
Víztűrő egyéb lágylomb	134,99	J4, RB / 91E0
Hazai egyéb lágylomb	0	

Erdei fenyves - ahol tájhosos	0	
Borókás	955,66	M5 / 91N0
<i>Felújítási kötelezettség alatt álló terület</i>	85,6	T, H-EKL, HNY, H-ELL, VT-ELL, EGYF (borókás)
Erdőtörvény 7.§ szerinti d, e, f természetességi kategóriájú erdőrészek (OEA alapján)		
Faállomány-típus (OEA)	Faállomány-típus területe (ha)	Előforduló élőhelytípusok felsorolása (Á-NÉR kód és Natura 2000 kód)
Tölgyesek	56,18	L5, M4, RC / 91F0, 91I0
Akácok	1595,57	
Idegenhonos kemény lombosok	332,3	
Hazai nyárasok	1428,1	J4, M5, RB / 91E0, 91N0
Nemes nyárasok és nemes fűzesek	391,01	
Víztűrő egyéb lágylomb*	95,76	
Erdei-, fekete- és egyéb fenyvesek	849,45	
Borókás	52,14	M5 / 91N0
<i>Felújítási kötelezettség alatt álló terület</i>	81,2	T, H-EKL, HNY, H-ELL, VT-ELL, EGYF (borókás)

A rosszabb természetességi kategóriájú erdőrészek is gyakran megfigyelhetők természetközeli élőhelytípusoknak, és lehet jelentős természeti, ökológiai értékük. Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (Etv.) alapján ugyanis csak d) átmeneti erdő természetességi állapotba sorolhatók az olyan erdőállományok, amelyekben intenzíven terjedő fafajok 20-50%-os elegyarányban vannak jelen. A KNPI működési területének szárazabb termőhelyein különösen gyakori, intenzíven terjedő fafaj a fehér akác, kisebb területen a fekete fenyő, üdőbb termőhelyeken pedig az amerikai kőris és a zöld juhar. Ezek 20-30%-os elegyaránya mellett, különösen ha egyedeik eloszlása nem egyenletes, az átmeneti erdőnek minősített természetességi állapotú, védelemre és állapotjavításra szoruló erdőállománynak még igen jelentős természeti értékei, és akár kiváló természetességi állapotú élőhelyrészei lehetnek. A természetességi állapotra vonatkozó adatközlés különösen azokban a gyakori esetekben félrevezető az erdőállomány természetvédelmi, ökológiai értékére nézve, amikor heterogén szerkezetű az erdőrészlet, és jelentősen különböző természetességi, faállomány-szerkezetű élőhelyfoltokat tartalmaz. A kis térléptéken is nagy domborzati diverzitású buckavidékeken ez szokványos eset.

Erdőtörvény 7.§ szerinti a, b, c természetességi kategóriájú erdőrészek (OEA alapján)		
Üzem mód		terület (hektár)
Vágásos üzem mód	Tarvágás	16,33
	Fokozatos felújítógátás	0
	Szállalógátás	0
Vágásos üzem mód összesen		1617,03
Átmeneti üzem mód		74,88
Örök erdő üzem mód		0
Faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód		2224,39

Erdőtörvény 7.§ szerinti d, e, f természetességi kategóriájú erdőrészek (OEA alapján)	
Üzem mód	terület (hektár)

Vágásos üzemmód	Tarvágás	863,92
	Fokozatos felújítóvágás	11,12
	Szálalóvágás	0
Vágásos üzemmód összesen		4622,69
Átmeneti üzemmód		51,83
Örökerdő üzemmód		0
Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód		291,6

Az Igazgatóság természetvédelmi erdőkezelésének legfontosabb célkitűzése a meglévő erdeink természetvédelmi helyzetének, állapotának javítása erdészeti eszközökkel. A Natura 2000 területeinken - ahol a közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok megőrzése fontos szempont - és fokozottan védett, védett erdők esetében előnyben kell részesíteni a természetes erdődinamikai folyamatokat. Kiemelt feladatunk a területen jelenlévő nagyarányú idegenhonos faállományok területének csökkentése, illetve átalakítása őshonos fafajokból álló erdőállományokká. A teljes erdőszerkezet átalakítással nem érintett területeink erdőszerkezetét is javítani kívánjuk.

Fokozni kívánjuk erőfeszítéseinket különösen az alábbiak terén:

- a környező élőhelyek jó ökológiai állapotát veszélyeztető, inváziós fásszárú állományok, magtermő fák növekvő intenzitású irtása, beleértve a vállalkozó megbízásával végzett védekezési tevékenységet;
- a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodási tevékenységek (természetes felújítások) arányának további növelése, szálaló erdőszerkezet kialakítása;
- az erdőfelújítások vadkárelhárító kerítéssel történő védelme;
- vállalkozói inváziós irtás mennyiségét tervezzük növelni;
- a közösségi jelentőségű élőhelytípusok, illetve fajok élőhelyeinek megőrzése, növelése.

Fontos, hogy a megkezdett élőhelyrekonstrukció, szerkezetátalakítás és különösen az egyéb részletek (tisztás, cserje) kialakítása a jövőben is folytatódjék. A természetes állapotokhoz legközelebb álló élőhelyeken az emberi beavatkozástól mentes állapot fenntartását kívánja az igazgatóság biztosítani, különösen a kontinentális erdőssztyepp-tölgyesek és a szubkontinentális peripannon cserjések, mint kiemelt közösségi jelentőségű élőhelyek állományaiban.

Erdőművelési tevékenység: Erdőművelési tevékenységünk elsősorban a korábban tarvágott, idegenhonos fafajú erdőállományok után erdőfelújítási kötelezettség alá került területek felújítására (erdőszerkezet átalakítására) irányult. Erdőtelepítést korábban elsősorban csereerdősítésként végeztünk bizonyos erdőterületek természetvédelmi célból történő mezőgazdasági művelésbe vonásának (gyeppé alakításának) ellentételezéseként.

Erdősítés területi adatai	
Első kivittel érintett terület:	25,75 ha
Pótlással érintett terület:	21,00 ha
Összesen:	46,75 ha

Erdőfelújítás:

Az erdőfelújításainkat kizárólag d-e-f természetességi állapotú erdőkben végeztük ebben az évben. Az igazgatóság erdőfelújítási kötelezettség alá vont területe 2022-ben: 166,80 ha, 71 db erdőrészlet. Befejezésre került erdőfelújítás: 2,18 ha, 2 db erdőrészlet.

Az erdőfelújítások első kivitele 25,75 hektáron történt meg. 23,32 hektár volt mesterséges felújítás. 2,43 hektáron egy nemes nyár állományunkat sikerült szürke nyár sarj állománnyá

alakítani. Az állomány gyengébb foltjaiba kézi gödörfúróval végeztünk pótlást őshonos fafajokkal (pl.: fekete nyár, bibircses nyír). Fontos a természetes erdődinamikai folyamatokra alapozott erdőgazdálkodás minél nagyobb mértékű alkalmazása, viszont az idegenhonos fajok jelentős állománymérete miatt szükség van a teljes talajelőkészítéssel járó mesterséges erdőfelújításokra is, amiket a természetvédelmi szempontok figyelembe vételével végzünk. A természetes és mesterséges felújítások aránya különböző években jelentős szórást mutathat, de a távlati cél a minél kisebb mértékű mesterséges beavatkozás az erdők életébe. Növelni kívánjuk a természetes nyár sarjfelújítás arányát is.

A szélsőséges időjárási viszonyok (pl.: szélvihar) következtében a jövőben károsodhatnak az idősebb szürke nyár állományaink, ezzel nagyban növelve a természetes sarj erdőfelújításaink területét.

Természetes módon magról intenzíven újuló állományaink nincsenek. Erdőfelújításaink célja legtöbb esetben az erdőszerkezet átalakítása, de a korábban kötelezettség alá vont területek újraerdősítése is a feladataink közé tartozik. A biodiverzitás növelése érdekében őshonos fa és cserjefajokkal elegyítjük a főfajokat, minimum 20%-nyi elegyben. Az erdőfelújításaink zömét elsősorban a hazai nyáras és egyéb lomelegyes - hazai nyáras faállománytípusok teszik ki. Az erdőfelújítások során, néhány helyen létrehozunk kocsányos tölgy - egyéb lomb, fűz - egyéb lomb és mézgás éger - egyéb lomb faállomány-típusokat is. Kiemelt cél a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodási tevékenységek, módszerek bevezetése, arányának növelése a saját vagyongazdálkodási erdőterületeinken. Így csökkenthetjük az erdőfelújítások során a teljes talaj-előkészítés alkalmazásának arányát.

2022-ben nem keletkezett erdősítési hátralékunk.

Erdőtelepítés 2022-ben nem történt. Szabad rendelkezésű erdő létesítését tervezzük 3,43 hektáron a Tiszaug 0162/12 hrsz.-ú ingatlanon, amit a későbbiekben csererdősítésként fel tudunk használni erdőterület természetvédelmi célból történő mezőgazdasági művelésbe vonásának (gyeppé alakításának) ellentételezéséhez.

Mag, csemetetermelés és beszerzés:

Az igazgatóságnak önálló csemetetermesztése nincs. 2022-ben az erdészeti szaporítóanyag beszerzésünk összesen 96 525 db. Az erdősítésekhez felhasznált, megvásárolt őshonos fafajok: szürke nyár, fekete nyár, kocsányos tölgy, mezei szil, vénic szil, mezei juhar, tatár juhar, vadkörte, bibircses nyír, mézgás éger. A szaporítóanyag zömét novemberben szereztük be.

Erdőápolási feladatok:

A folyamatban lévő erdőfelújításainkban, illetve erdőtelepítéseinkben elültetett facsemetéket ápoltuk. A sorápolásokon vállalkozók dolgoztak. Kézi munkaerővel a sorápolás 78,51 halmozott ha-on történt. Sorközápolásokat a saját gépeinkkel végeztük el 108,85 halmozott ha-on. Csak a géppel nem ápolható erdőrészekben végeztettünk kézi sorközápolást.

Erdővédelmi tevékenység:

A megnövekedett nagyvadállomány jelenléte miatt fokozott vadkárelhárításra kényszerülünk. Ezt hatékonyan vadkárelhárító kerítések létrehozásával lehet megtenni. Az elegyfajokat sok helyen csak kerítés védelmében lehet felnevelni, csak így lehet megőrizni az erdőfelújítást. Ebben az évben bruttó 17 336 770 Ft beszerzési értékben 4778,9 fm kerítést építettünk vállalkozóval.

Erdőtűz: 2022. 07. 13-án egy tanyából kiinduló tűz károsította az Izsák 87 A és a 87 B erdőrészeink részterületét, továbbá az Izsák 87 TI 3 egyéb részlet részterületét, 2,08

hektáron lábon álló faállományt, 1,91 ha-on a közelmúltban véghasznált, még fel nem újított erdőterületet. Az erdőtüz teljes kiterjedése 37,11 ha volt.

Viharkárok: 2022. évben jelentősebb vihkár nem volt a területeinken. A 2020. augusztus 4-ei szélvihar által károsított állományok egészségügyi termelése áthúzódik még 2023-ra is. Az erdőfelújítás nagyrészt természetes úton, sarjról történik, mesterséges erdősítésre csak a nem őshonos állományok esetében kerül sor. Fontos a feljövő inváziós fafajok visszaszorítása.

Idegenhonos intenzíven terjedő (tájidegen inváziós) fásszárúak irtása: Összesen 61,2 hektáron végeztük el, amiből 24,00 ha volt a mechanikus irtás és 37,21 ha volt a vegyszeres kezeléssel érintett terület.

1,6 hektáron végeztünk vegyszeres kezelést a-b-c természetességi állapotú erdőkben.

59,6 hektáron végeztünk mechanikus irtást és vegyszeres kezelést d-e-f természetességi állapotú erdőkben és egyéb részletekben.

A vegyszeres kezeléseink sikeressége közelít a 100 %-hoz az OAKEYLIFE projekt (LIFE16 NAT/HU-/000599) során gyűjtött tapasztalatoknak köszönhetően. Az inváziós fafajok vegyszeres visszaszorítása a továbbiakban is szükséges, a természetvédelmi kezelés alapvető része. Különösen fontos a fehér akác, a bálványfa, a nyugati osterfa és a keskenylevelű ezüstfa állományok visszaszorítása.

A vegyszeres kezeléssel érintett területek nagyságának növelését nehezíti a kezelés nagy élömunka igénye és magas fajlagos költsége, ami az utóbbi években a többszörösére nőtt.

A KNPI 2022. évi erdőművelési tevékenységeinek összefoglaló táblázata:

Erdőművelési feladatok		Terület (ha)	Saját kivitelezés (ha)	Vállalkozói kivitelezés (ha)
Teljes talaj-előkészítés	szántás	19,66	0,00	19,66
Tuskó-eltávolítás		8,64	0,00	8,64
Erdősítés	első kivitel	25,75	0,00	25,75
	pótlás	21,00	0,00	21,00
Erdősítés összesen:		46,75	0,00	46,75
Ápolás	sorápolás (kézi)	78,51	0,00	78,51
	gépi sorközápolás	108,85	108,85	0,00
Inváziós fafajok irtása		61,20	37,20	24,00

Fahasználati tevékenység:

Törzskiválasztó gyérítést 1,77 hektáron végeztünk a-b-c természetességi állapotú erdőkben, 2,03 hektáron pedig d-e-f természetességi állapotú erdőkben.

Növedékfokozó gyérítést d-e-f természetességi állapotú erdőrészletben végeztünk 0,01 hektáron.

Tarvágásos véghasználatot kizárólag d-e-f természetességi állapotú erdőkben végeztünk.

Egyéb termelést 23,71 hektáron végeztünk a-b-c természetességi állapotú erdőkben, míg 34,89 hektáron d-e-f természetességi állapotú erdőkben és egyéb részletekben (tisztás, cserjés).

Az erdőkezelési tevékenységünk kiemelt célja az idegenhonos faállományok átalakítása őshonos fafajúakká. Az erdőszerkezet átalakítás leggyorsabban (és sokszor leghatékonyabban is) mesterséges úton történhet, aminek első lépése a területen lévő faállomány kitermelése. Fahasználataink túlnyomórészt az ilyen szerkezet-átalakító tarvágások végrehajtására irányultak. A nevelővágások és az egyéb termelés végrehajtása során javítjuk az erdőszerkezetet, az őshonos fafajok elegyarányát növeljük, visszaszorítjuk az inváziós fafajokat. Lehetőség szerint hagyásfafoltok és holtfa visszahagyásával őrzünk meg élőhelyeket. Holtfát mesterségesen is előállítunk.

A KNPI fahasználati feladatainak teljesítése fahasználati módonként 2022-ben

Fahasználati mód	Terület (ha)	Fatömeg (bruttó m ³)
tarvágás	24,80	3744
törzskiválasztó gyérítés	3,80	62
növedékfokozó gyérítés	0,01	1
tisztítás	0,00	0
egészségügyi és egyéb termelés	58,60	1288,5
összesen:	87,21	5095,5

A fakitermelések jelentős részét lábon értékesítési és kiseladós lábon értékesítési formában valósítottuk meg.

Értékesítés:

Értékesítés	Bruttó fatömeg (m ³)	Árbevétel (bruttó Ft)
Kiseladós lábon értékesítés	2 192	18 320 003
Készletről (nettó m ³)	408,818	8 863 224
Lábon értékesített (pályáztatással)	10526*	33 401 000
Mindösszesen:	13 126,818	60 584 227

A Tiszamenti Tájégség által értékesített 4132 m³ után még nem keletkezett árbevételünk.

Vállalkozók által végzett erdészeti munkák, beszerzések összesítése:

Beszerzések, vállalkozói munkák megnevezése		2022. év	
		Mennyiség (ha, db, m ³ , fm, l, fő)	Beszerzés nettó értéke (Ft)
Erdőfelújítás	Ültetés	12 350 db	1 173 250
	Ápolás	78,51 ha	6 461 197
	Tuskó-eltávolítás	8,64 ha	5 957 000
	Csemetebeszerzés	96 525 db	7 276 000
	Összesen:		20 867 447
Fakitermelés		407,954 m ³	2 957 849
Szállítás		145 m ³	273 935
Vadkárelhárító kerítés építése		4778,9 fm	13 651 000
Erdész egyenruha		10 fő	4 918 572
Erdészeti eszköz és jelölőfesték		-	785 693
	Mindösszesen:		43 454 496

KNPI erdészeti tevékenységében résztvevő dolgozók száma 2022-ben:

	Szerződéses (fő)	Kormánytisztviselő (ebből kerületvezető erdész és természetvédelmi őrkörületvezető) (fő)
KNPI központ	-	1
KNPI Dunamenti TE Erdészeti Csoport	-	2 (2)
KNPI Tiszamenti TE Erdészeti Csoport	-	2
KNPI Homokhátság TE Erdészeti Csoport	-	5 (1)
KNPI Homokhátság TE Erdészeti brigád	3	-
Összesen	3	10 (3)

Erdőtervezés: 2022-ben a Marosszög-Csanádi, a Harkakötönyi, és az Alsó-Duna-menti erdőtervezési körzetek körzeti erdőterve készült el. A Bajai erdőtervezési körzet 2022-ben megkezdett tervezése 2023-ban zárul le. Saját vagyonkezelésű erdők a Marosszög-Csanádi és a Harkakötönyi erdőtervezési körzetben találhatóak. Az erdőtervezési eljárásban benyújtott, a természetvédelmi kezelés megvalósítása céljából összeállított erdőgazdálkodói tervjavaslataink átvezetésre kerültek.

6.4. Vadászterületeken folyó vadállomány-szabályozás

Mikla-pusztai vadászterület, 03-602250-302:

Hasznosítás módja: haszonbérbe adva 2037-ig.

Nettó vadászterület: 4157 ha.

Vadászatra jogosult: Szelíd Vt.

Földtulajdonosi képviselő: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Kolon-tó vadászterület, 03-602650-302:

Hasznosítás módja: haszonbérbe adva 2037-ig.

Nettó vadászterület: 3386 ha.

Vadászatra jogosult: Mondok Kft.

Földtulajdonosi képviselő: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

KNP Bócsai vadászterület, 03-603150-302:

Hasznosítás módja: saját vadászterület

Nettó vadászterület: 5404 ha.

Vadászatra jogosult: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Földtulajdonosi képviselő: Kurmai Péter

Jellemzők:

Természetvédelmi célú, különleges rendeltetésű vadászterület (EVgF/283-8/2018). A KNPI bócsai vadászterületéből 5350 ha (a terület 99%-a) a KNPI VI. számú „Bugac” nemzeti parki törzsterületére esik. A fokozottan védett területek kiterjedése 3685 (68%). A Natura 2000 területek kiterjedése: az érintett Bócsa-bugaci homokpuszta (HUKN20024) 5035 hektárja, ami a nettó terület 93%-a. Legfontosabb közösségi jelentőségű élőhelytípusai: 1530 pannon szikes sztyeppék és mocsarak, 6260 pannon homoki gyepek, 91N0 pannon homoki borókás-nyárasok.

A KNPI vagyonkezelésében lévő területek kiterjedése 5022 ha (a nettó terület 93%-a). Ebből erdő 3899 ha (72%), rét, legelő: 1135 ha (21%)

Élőhelyi sajátosságok: a vadászterület zömmel homokbuckás, nyílt és zárt homoki gyepek vegetációjú, valamint nyáras-borókás őshonos erdőtársulásokkal jellemezhető, gyenge vadeltartó képességű terület.

A területen megtalálható, jelentősebb védett- és fokozottan védett természeti értékek: tartós szegfű (*Dianthus diuthinus*), homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), bugaci nőszőfű (*Epipactis bugacensis*), homoki nőzirom (*Iris arenaria*), gyapjas csüdfű (*Astragalus dasianthus*), főtű boglárka (*Plebejus sephirus*), bütyköshátú ormányos (*Herpes porcellus*), homoki gyík (*Podarcis taurica*), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), lappantyú (*Caprimulgus europaeus*), erdei pacsirta (*Lullula arborea*), nyuszt (*Martes martes*).

2 fő természetvédelmi őr teljesít szolgálatot egyben hivatásos vadászként is (mindketten felsőfokú vadgazdálkodási képesítéssel): Kurmai Péter tájegységvezető, Lucza Márk természetvédelmi őrkörlet-vezető.

A védett természeti értékek védelme érdekében megvalósítandó vadgazdálkodási- és vadászati tevékenységek:

- Természetvédelmi célú, extenzív vadgazdálkodás.
- Gímszarvas és őz állományának természetes eltartóképesség szintjén tartása.
- Dám megtelepedésének megakadályozása.
- A vaddisznó állomány minimális szinten tartása.
- Ragadozógazdálkodás.

A területen az élőhelyek és fajok védelmi helyzetének elősegítése érdekében az alábbi természetvédelmi célú projektek valósultak meg a KNPI közreműködésével:

- „A pannon bennszülött tartós szegfű védelme” (LIFE06 NAT/H/000104).

- „Élőhely-rekonstrukciós tevékenységek a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság területén” KEOP-3.1.2/2F/09-2009-0014.

Vadgazdálkodás, vadászat:

Teríték adatok (2022.03.01.- 2023.02.28.):

Gímszarvas:

- Terv: 8 példány (1 fiatal bika, 1 középkorú bika, 3 tehén, 3 borjú).
- Tény: 8 példány (1 fiatal bika, 1 középkorú bika, 3 tehén, 3 borjú).

Dám:

- Terv: 2 példány (fiatal bika)
- Tény: 0

Őz:

- Terv: 19 példány (9 bak, 6 suta, 4 gida).
- Tény: 19 példány (9 bak, 6 suta, 4 gida).

Vaddisznó:

- Terv (ASP: BK/EBAO/464-34/2022. sz. határozat alapján):
75 példány (kor és ivar meghatározás nélkül)
- Tény: 79 példány (17 kan, 15 koca, 32 süldő, 15 malac).

Szörmés és szárnyas ragadozó fajok terítéke:

- Róka teríték: 15 példány.
- Borz teríték: 4 példány.
- Aranysakál teríték: 16 példány.
- Szarka teríték: 12 példány.
- Dolmányos varjú teríték: 14 példány.

A tervben szereplő trófeás vadból 7 őzbakot belföldi bér vadászoknak értékesítettünk, 2 példány selejt bakot hivatásos vadász ejtett el a vadászati idény végén. Gímszarvasból 1-1 példány fiatal és középkorú selejt bikát szintén hivatásos vadász ejtett el a terv teljesítése érdekében, illetve állategészségügyi okból. Selejt fiatal dambikát ebben a vadászati évben nem sikerült terítékre hozni, csak vadászati idényen kívül volt dām előfordulás a vadászterületen. A hivatásos vadászok által a terv teljesítése érdekében, vagy egészségügyi okból elejtett egyedek trófeái a KNPI tulajdonát képezik, leltárba kerültek.

Vadászati berendezések:

A vadászterületen 6 állandó szórót üzemeltetünk (Emellett 6 ideiglenes szórót a szakszemélyzet kezel). Szórás általában kétnaponta, de hetente minimum három alkalommal van. A hivatásos vadászok felváltva végzik két-három óra munkaidő ráfordítással.

10 mobil magaslest helyeztünk ki a túráskárral veszélyeztetett gyepek, saját kezelésű extenzív szántók és a rágáskárral érintett erdősítések közelében.

8 szózt üzemeltetünk a vadászterületen.

6 itatót működtetünk, amiket madár- és denevéritatóként védett fajok is rendszeresen használtak.

3 szalastakarmány etetőt helyeztünk ki a vadászterületre, de feltöltésüket csak extrém időjárási körülmények esetén írja elő az üzemterv (idén nem volt rá szükség).

A karbantartási és ellenőrzési feladatokat a hivatásos vadászok folyamatosan ellátják.

Mintaadási kötelezettség:

Afrikai sertéspestis: A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kalocsai Járási Hivatala a BK/EBAO/464-34/2022 számú határozatában aktív közreműködésre kötelezte a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóságot, vaddisznók ASP diagnosztikai célú kilövésével kapcsolatban.

Az állategészségügyi hatóság ugyan ebben a határozatban 24 db. vaddisznó vér- és mandulaminta leadására kötelezte a KNPI-t. Teljesítettük, minden minta negatív lett.

Takarmány felhasználás:

5,3 tonna szemes kukorica a szórók üzemeltetésére.

Vadföldünk: 3 ha, vadlegelőként a 10 hektáros visszagyepesített szántók (Bócsa 0196/v) vannak feltüntetve a vadgazdálkodási jelentésben.

Apaj-pusztai vadászterület, 13-578250-301:

Hasznosítás módja: haszonbérbe adva 2037-ig.

Nettó vadászterület: 6204 ha.

Vadászatra jogosult: Apaj-ürbőpusztai Természetvédő Vadásztársaság

Földtulajdonosi képviselő: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

KNP. Kunszentmiklósi vadászterület, 03-600550-302:

Hasznosítás módja: saját vadászterület

Nettó vadászterület: 9199 ha.

Vadászatra jogosult: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Földtulajdonosi képviselő: Pálinkás Csaba

Jellemzők

A KNPI kunszentmiklósi nettó 9199 ha kiterjedésű (bruttó 10239 ha) társult hasznosítású vadászterületéből 6681 ha (a nettó terület 72%-a) a KNPI I. számú „Felső-Kiskunság” nemzeti parki törzsterületére esik Kunszentmiklós település határában. A fokozottan védett területek kiterjedése 1281 ha, amely a teljes vadászterület 13 %-a. Az ex-lege védett területek kiterjedése 165 ha, ami a teljes nettó vadászterület 2%-a. A Ramsari területek kiterjedése 7127 ha (77%). A MAB Bioszféra Rezervátum területek kiterjedése 4390 ha (48%). A vadászterület 100%-a Natura 2000 terület, az érintettek: Felső-Kiskunsági szikes puszták (HUKN20001), Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék (HUKN10001). A legfontosabb közösségi jelentőségű élőhelytípus a 1530 Pannon szikes sztyeppék és mocsarak.

A KNPI vagyonkezelésében lévő területek kiterjedése 5272 ha (a nettó terület 57%-a).

Élőhelyi sajátosságok: a vadászterület jellemzően nyílt pusztai élőhely-mozaikból áll: szikes gyepek 5290 ha (58%), szántóterületek 3189 ha (35%). A település a nettó terület 624 ha 7%-át teszi ki, az erdősültség rendkívül alacsony 44 ha (0,45%). A védett területek és a KNPI vagyonkezelésében lévő területek magas aránya kedvező a védett fajok számára, ugyanakkor a terület gyenge vadeltartó képességűnek tekinthető. A KNPI nagy kiterjedésben valószínűleg meg élőhely-fejlesztési beavatkozásokat, elsősorban szántó területek visszagyepesítésével. Főként tűzokvédelmi szempontok miatt a vadászterületen magas az ugarterületek aránya, ami a védett fajokon túl a vadászható fajok állományának is kedvez.

A területen megtalálható, jelentősebb védett- és fokozottan védett természeti értékek:

Tűzok (*Otis tarda*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. A területen található a Kárpát-medence legnagyobb dürgőhelye (Nagy-rét), amely a párzasi időszakban mintegy 250-260 példánynak ad otthont. Ez a magyarországi tűzokállomány 15-20%-át teszi ki. További jelentős dürgőhely a Lapos-rét. A költőállomány a teljes területen mintegy 15-20 pld-ra tehető. (A terület jellegéből adódóan jellemzően dürgőhely. A költő madarak száma az utóbbi években érezhetően megnőtt, részben a vadgazdálkodási tevékenység eredményeként, részben a pontosabb monitoring tevékenység miatt, ami szintén a vadgazdálkodási tevékenységre vezethető vissza. A gazdálkodásunk

kezdetekor ez a szám 5-10 között volt, jelenleg a 15-20 reális becslés, bár inkább 20 körüli.)

- Ugartyúk (*Burhinus oedicnemus*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. Költő- (8-10 pár) és gyülekező állománya (80-100 pld) is jelentős a területen.
- Kerecsensólyom (*Falco cherrug*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. A vadászterületen költ, és jelentős táplálkozóhelyének számít.
- Rétisas (*Haliaetus albicilla*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. A vadászterület fontos táplálkozóhelye, kiemelt vadgazdálkodási jelentősége van.
- Parlagi sas (*Aquila heliaca*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. A vadászterület fontos táplálkozóhelye, kiemelt vadgazdálkodási jelentősége van.
- Vetési varjú (*Corvus frugilegus*): védett, a vadászterületen 3 telepe is van, vadgazdálkodási szempontból jelentős fajnak minősül.
- Hamvas rétihéja (*Circus pygargus*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj. Kiemelt jelentőségű faj a vadászterületen, rendszeres költőállománya 2-3 párra tehető.
- Közönséges ürge (*Spermophilus citellus*): fokozottan védett, Natura 2000 jelölőfaj, több kolóniája is található a vadászterületen. Hazai- és európai uniós jelentősége is kiemelkedő.

2 fő természetvédelmi őr teljesít szolgálatot egyben hivatásos vadászként is (vadgazdálkodási technikusként): Lóránt Miklós természetvédelmi terület-felügyelő, Pálincás Csaba Ferenc természetvédelmi tájegységvezető. A tűzok védelme Magyarországon” (LIFE04 NAT/HU/000109) keretében fel lett véve 1 fő hivatásos vadász, Tóth Tamás. A hatékony ragadozó gazdálkodás megvalósításában részt vesz további egy fő (Kocsán Gábor).

A felsorolt védett természeti értékek védelme érdekében megvalósuló speciális vadgazdálkodási- és vadászati tevékenységek:

- Hatékony ragadozógazdálkodás: a talajon fészkelő madárállományok és apróvadfajok védelme érdekében elsősorban territórium-térképezésen és csapdázási módszereken alapuló ragadozó-gazdálkodás alkalmazása, különös tekintettel a róka (*Vulpes vulpes*), borz (*Meles meles*), dolmányos varjú (*Corvus cornix*) és szarka (*Pica pica*), valamint potenciálisan az aranyasakál (*Canis aureus*) fajokra. A ragadozó-gazdálkodás részét képező löfegyveres gyérítés során a Ramsari területek magas arányára való tekintettel a KNPI a közeljövőben kizárólag acélsörétes löszert kíván használni, amennyiben ezt pénzügyi erőforrásai lehetővé teszik.
- A vaddisznó (*Sus scrofa*): jelentős túráskárt okozhat a védett és fokozottan védett gyepterületeken, az európai közösségi jelentőségű pannon szikes gyepek degradációját eredményezve (az inváziós lágyszárú növényfajok megtelepedését és terjedését is elősegítve). Kedvezőtlenül befolyásolja az élőhelyfejlesztési célú visszagyepesítések folyamatát is. Érzékeny károkat okozhat a talajon fészkelő madárállományokban (pl. tűzok). Rendszeresen előforduló váltóvadként van jelen a területen. Állományának teljes visszaszorítása kiemelt természetvédelmi érdek, amit elsődlegesen megfelelő élőhely-kezeléssel valósít meg a KNPI, kiegészítve a hagyományos vadászati módokkal. 2022-ben a BKMK élelmiszerlánc-felügyeleti szerve 7 pld vaddisznó elejtését írta elő, de ASP mintavételezésre nem kötelezett minket. Az előírt határozatban szereplő tervszámokat nem tudtuk teljesíteni, mert a tavalyi évben nem került vaddisznó elejtésre. Ez annak köszönhető, hogy az elvégzett élőhelykezelések nem teszik lehetővé a faj számára a tartós

megtelepedést. Időszakosan a területen továbbra is átvált, de huzamosabb ideig nem tartózkodik ott.

- Az apróvad vadászata a vadászterületen nem szolgál természetvédelmi célt, így hasznosításukat állományuk jelentős mértékű megerősödéséig nem tervezi a KNPI. Tekintettel arra, hogy a vadászterület 77%-a a Ramsari-egyezmény hatálya alá esik, a vízivad hasznosításának teljes tilalma továbbra is kiemelt szempont a vadászterületen.
- Kiemelt cél a területen olyan hatékony vadgazdálkodási gyakorlat megvalósítása, ami egyben nem jár a védett természeti értékek zavarásával. (Például elsődlegesen csapdázásos módszerek alkalmazása a ragadozó-gazdálkodás során, kíméleti időszakok és területek kialakítása az őz vadászata során).

A területen 2022-ben az élőhelyek és fajok védelmi helyzetének elősegítése érdekében az alábbi természetvédelmi célú projektek folytak a KNPI közreműködésével:

- „A tűzok védelme Magyarországon” (LIFE04 NAT/HU/000109).

Vadgazdálkodás, vadászat:

Teríték adatok (2022.03.01.- 2023.02.28.):

- Őz:
 - Terv: 80 példány (30 bak, 20 suta, 30 gida).
 - Eredmény: 80 példány (30 bak, 20 suta, 30 gida).
- Vaddisznó:
 - Terv: 7 példány.
 - Eredmény: elejtés nem történt (csak váltóvad, nincs jelen folyamatosan).
- Szörms és szárnyas ragadozó fajok terítéke (részeredmény).
 - Róka teríték: 49 példány (tervben 45 pld kötelezettség).
 - Borz teríték: 19 példány (tervben 5 pld kötelezettség).
 - Aranyasakál teríték: 0 példány (tervben 0 pld kötelezettség).
 - Szarka teríték: 157 példány (tervben 120 pld kötelezettség).
 - Dolmányos varjú teríték: 199 példány (tervben 80 pld kötelezettség).

Vadászati berendezések:

A vadászterületen 3 ideiglenes szórót üzemeltetünk, szórás általában csak a vaddisznók jelenlétének észlelése esetén van. A tavalyi évben nem volt szükség a szórók üzemeltetésére. 10 magaslest üzemeltetünk, a túráskárral veszélyeztetett területeken, illetve az őzek és rókák által legnagyobb sűrűségben látogatott helyeken. Itatót nem működtetünk, mert a területet teljesen behálózzák a csatornák és az árkok; ha szükséges, akkor a XXX/-as csatornából tudunk vizet kiengedni a XXX/a csatornába. A vadak a legaszályosabb években is találhatnak vizet a területen. A karbantartási és ellenőrzési feladatokat a hivatásos vadászok folyamatosan ellátják.

Mintaadási kötelezettség: Mintaadási kötelezettségünk 2022-ben nem volt.

Parazitológiai monitoring: Ilyen jellegű monitoring szolgáltatást nem kellett végezni.

Sertéspestis, afrikai sertéspestis: A vadászterületünk közepes kockázatú besorolásban van még mindig. Az állategészségügy írja elő a vaddisznók elejtési tervszámait, ez jelen esetben 7 pld volt. Mintázási kötelezettséget nem írtak elő, csak elejtéseket. A területen a vaddisznó váltóvad, ezért jeleztük is az állategészségügy számára, hogy nem biztos, hogy akár egyetlen

példányt is el tudunk ejteni, de erről minden hónapban leadunk egy jelentést a Kalocsai Járási Hivatal felé, illetve egy összegző éves jelentést BKMK Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Főosztály részére.

Takarmány felhasználás:

0,3 tonna szemes kukorica áll rendelkezésre a „szórók” üzemeltetésére, de felhasználásra nem került. Gyakorlatilag az egész kunszentmiklósi Nagy-rét vadföldként, illetve vadlegelőként funkcionál a gazdálkodás extenzív jellege miatt. Formálisan is kijelölt 50 hektárnyi vadföld és 100 hektárnyi vadlegelő.

6.5. Halgazdálkodási vízterületek

Név	Víztérkód	Leírás	Természetvédelmi besorolás
Császártöltési tözegegydrök	03-0009-1-4	Császártöltés határában a löszpart alatt húzódik a Vörös-mocsár. A mocsár az egykori Duna-mederben keletkezett, több százezer évvel ezelőtt. A lassú feltöltődés által több méter vastag tözegetelepek képződtek. A tözeget évtizedek óta bányásszák. Az így keletkezett tözegegydrökben fajokban gazdag vizes élőhelyek alakultak ki.	természetvédelmi terület
Szelidi-tó	03-0013-1-5	A Szelidi-tó a Duna-völgy alföldi szakaszán a Kalocsai síkságon helyezkedik el. A jégkorszak után a Dunából lefűződött jellegzetes morotvató. Ez az egyetlen mély vízü, szikes jellegű tó hazánkban. Vize a szikesekre jellemző nátrium-kálium- és magnéziumsók mellett minimális jódot is tartalmaz.	természetvédelmi terület
Keceli tözegetavak	03-0034-1-1 03-0035-1-1 03-0036-1-1	Kecel határáig is elér a löszpart alatt húzódó Vörös-mocsár. A mocsár az egykori Duna-mederben keletkezett, több százezer évvel ezelőtt. A lassú feltöltődés által több méter vastag tözegetelepek képződtek. A tözeget évtizedek óta bányásszák. Az így keletkezett tözegegydrökben fajokban gazdag vizes élőhelyek alakultak ki.	természetvédelmi terület
Kiskunsági-főcsatorna vízrendszer	03-0051-1	A Kiskunsági-főcsatorna a főváros és a Duna-Tisza közének egyik legkedveltebb horgászvize. A Ráckevei-Dunából ágazik ki és Akasztónál csatlakozik a Duna-völgyi-főcsatornába. A múlt század hatvanas, hetvenes éveiben épült és a hajdan volt mocsaras, később labilis vízellátottságú Duna-völgy mezőgazdasági céljait hivatott kiszolgálni. Több mint 50 kilométeren át kacsaringózik Akasztóig, ezért is ragadt rá a Kígyós név. Szélessége átlagban 40-50 méter, mélysége 1,6-2,0 méter, pontos hossza 58,75 cskm, területe 303 ha.	nemzeti park
Lakitelek, Szikrai Holt-Tisza I.	03-0057-1-1	A holtág a Tisza szabályozása során az 1850-es években végrehajtott 80. számú átmetszéssel alakult ki, a Tisza jobb parti nyárigáttal védett árterületén helyezkedik el. Közigazgatásilag a Bács-Kiskun megyei Tiszaalpár, Lakitelek és Tiszaug községekhez tartozik. Közvetlenül az Alpári Holt-Tisza fölött helyezkedik el, azzal csatorna köti össze. Hossza 9,7 km, átlagos szélessége 122 m, területe 118 ha, átlagos vízmélysége 1,6 m, víztérfogata 1,9 millió m ³ . Tulajdonosa a Magyar Állam, vagyonkezelője a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság. Medrének feliszapoltsága közepes mértékű, vízi növényzettel való benőttsége eléri a 30%-ot. Vize a "tisza", illetve "kissé szennyezett" kategóriába tartozik. A Tiszából alacsony vízállás esetén a holtág déli végén lévő szivattyútelep segítségével szivattyúsán tölthető. 2000-ben a 2,3 km hosszú Ugi-rétségi csatorna felújításával megoldották a holtág északi részének felső vízpótlását is. Gravitációsan a Tisza felé üríthető, vize az összekötő csatornán keresztül az Alpári Holt-Tiszába. Funkciói: belvíztározás, öntözővíz-tározás, halászat, horgászat, természetvédelem, strandolás.	nemzeti park

Tiszaalpári Holt-Tisza	03-0081-1-4	A holtág a Tisza szabályozása során az 1850-es években végrehajtott 80. számú átmetszéssel alakult ki, a Tisza jobb parti, nyárigáttal védett árterületén helyezkedik el. Közigazgatásilag a Bács-Kiskun megyei Tiszaalpár (ez Alpár és Tiszaújfalu egyesítéséből jött létre) és a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Tiszasas községek területéhez tartozik. Hossza 9,9 km, átlagos szélessége 148 m, területe 147 ha, átlagos vízmélysége 1,6 m, víztérfogata 2,3 millió m ³ . Feliszapoltsága közepes mértékű, vízfelületét 40%-ban borítja vízi növényzet, főleg nád, gyékény és tavirózsa. Szivattyúsan és gravitációsan tölthető a Tiszából (a szomszédos Szikrai-holtágból átvezetett vízzel), de belvizekből és szivárgás útján is töltődik. Funkciói: belvíztározás, öntözővíz-tározás, halászat, horgászat, strandolás, természetvédelem. Természeti és tájképi értékekben gazdag, értékes élővilággal rendelkező holtág.	nemzeti park
Körtvélyesi Holt-Tisza	06-0008-1-1	A holtág a Tisza-szabályozás során végrehajtott 87. számú átmetszéssel 1862 - 1887 között alakult ki a folyó bal parti hullámterében. Közigazgatásilag Hódmezővásárhely városhoz tartozik. Hossza 4,7 km, átlagos szélessége 128 m, területe 60 ha, átlagos vízmélysége 3 m, víztérfogata 1,8 millió m ³ . Tulajdonosa a Magyar Állam, kezelője az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság. Medre közepes mértékben feliszapolódott, vízi növényezettel való benőtsége előrehaladott. A Tiszához az alsó végén lévő hullámtéri csatornán keresztül kapcsolódik. Szivárgó vízből és az árhullámokból töltődik. A Körtvélyesi szivattyútelepen keresztül belvizekből is tölthető (a 155 km ² kiterjedésű Kenyereéri belvízöblözet vizeinek befogadója). Leüríthető a holtág alsó végén lévő hullámtéri csatornán keresztül. Vízének minősége változó, általában a "kissé szennyezett" kategóriába tartozik. Tájképi szempontból kitüntetett figyelmet érdemlő terület, élővilága nagyon változatos és gazdag.	tájvédelmi körzet
Mártélyi Holt-Tisza	06-0023-1-1	A holtág a Tisza szabályozása során az 1889 - 1892. évi 86. számú átmetszéssel alakult ki, a folyó bal parti hullámtérben, Mártély község közelében. Közigazgatásilag Hódmezővásárhely városhoz tartozik. Hossza 4,6 km, átlagos szélessége 100 m, területe 46 ha, átlagos vízmélysége 2 m, víztérfogata 920 ezer m ³ . Az élő Tiszával alsó végén torkolati tiltós műtárggyal ellátott tápcsatorna köti össze. A Magyar Állam tulajdona. Kezelője az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság. Medrének feliszapoltsága és vízi növényezettel való benőtsége közepes mértékű. vízminősége változó, időnként az eutrofizálódás jelei mutatkoznak. A holtág a környező területek belvizeinek befogadója. Közepes tiszai vízállás esetén gravitációsan, míg alacsony tiszai vízállásnál szivattyúsan tölthető. Leüríthető a holtág alsó végén lévő zsilipen keresztül. Rendeltetése: öntözővíz-tározás és öntözővíz-szállítás, belvíztározás, horgászat, üdülés. A holtág hatásterületén folytatott tevékenységek közül kiemelkednek az üdülőtelephez kapcsolódóak, úgymint a strandolás, a pihenés és a vízisportok. A Ramsari Egyezmény hatálya alá tartozik. A festői táj az egykori tiszai ártér értékes maradványait őrzi.	tájvédelmi körzet
Atkai Holt-Tisza	06-0031-1-1	A patkó alakú holtág a Tisza szabályozásakor, 1862 - 1889 között végrehajtott 88. számú átmetszéssel alakult ki. A jobb parti ármentesített területen helyezkedik el, közigazgatásilag a Csongrád megyei Sándorfalva és Algyő községekhez tartozik. Felső ágának hullámtéri folytatása a Sasér. Hossza 6,8 km, átlagos szélessége 122 m, területe 83 ha, átlagos vízmélysége 3,5 m, víztérfogata 2,9 millió m ³ . Tulajdonosa a Magyar Állam. A holtág medrének feliszapoltsága előrehaladott, vízi növényezettel való benőtsége csekély. Feltölthető belvizekből,	tájvédelmi körzet

		magas tiszai vízállás esetén a folyóból (zsilipen keresztül), végül - szivattyúsan - az Algyői öntözőrendszerből. Leüríthető gravitációsan, illetve magas tiszai vízállás esetén szivattyúzással. A vízminőségi mutatók értékei alapján vize "kissé szennyezett" (II. osztályú), de öntözővízként és halgazdasági hasznosításra megfelelő. Rendeltetése: belvíztározás, öntözővíz-tározás, horgászat, természetvédelem.	
Labodári holtág		A holtág a Tisza-szabályozás során az 1863 - 1886 között végrehajtott 85. számú átmetszéssel keletkezett, a Tisza jobb parti hullámterén helyezkedik el. Közigazgatásilag a Csongrád megyei Felgyő és Csanytelek községekhez tartozik. Hossza 750 m, átlagos szélessége 120 m, területe 9 ha, átlagos vízmélysége 1,5 m, víztérfogata 180 ezer m ³ . Tulajdonosa a Magyar Állam. Feliszapoltsága és vízi növényzettel való benőttisége közepes mértékű. Vize a tiszai árvizekből és szivárgásból pótlódik. Rendeltetése: természetvédelem. A holtág a fokozottan védett, kiemelkedő természeti jelentőségű, a Ramsari nemzetközi vízivadvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó terület. Természeti értékei alapján a "szentély" típusú holtágak közé tartozik.	tájvédelmi körzet

6.5.1. Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén négy kihirdetett különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterület található: Kis-Tisza, Tiszasas (víztérkód: 03-098-2-1), Szikrai Holt-Tisza I. (víztérkód: 03-0057-1-1), Lakitelek Dög-Tisza (víztérkód: 03-0101-2-1) és a Tiszaalpári réti vizek (Nagy-tó, Sulymos, Tőzegbánya-tó) (víztérkód: 03-0099-2-1) elnevezésű területek.

Igazgatóságunk a következő területeket javasolta még természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületnek: Labodári-holtág (Tisza), Saséri-holtág (Tisza), atkai Kis-Tisza, apaji Sóderbánya-tó, XXXI. számú csatorna védett szakasza, tiszalpári Becső.

6.5.2. Védett természeti területen található halastavak

Az egyre gyakoribbá váló száraz időszakok miatt, amikor a természetes vízfelületek száma erősen megfogyatkozik a Duna-Tisza közén, a halastavak, mint mesterségesen fenntartott vizes élőhelyek természetvédelmi jelentősége egyre nő, ezért a KNPI kiemelt figyelmet fordít a hozzájuk kötődő természeti értékek fenntartási szempontjainak, és a természetvédelmi jogszabályoknak megfelelő üzemeltetés biztosítására, akár saját vagyonkezelésben lévő, akár idegen tulajdonú tavakról van szó.

Az alábbi táblázat az igazgatóság saját vagyonkezelésű halastavait illetően a 2022. december 31-i állapotot tükrözi (ezeknél a területeknél a Magyar Állam képviselőjében bejegyzett tulajdonos az ingatlan-nyilvántartásban a KNPI):

Halastavak	Összesen (ha)	KNPI által vagyonkezelt terület (ha)	Nem a KNPI által vagyonkezelt (ha)	Megbízási szerződéssel kiadott (ha)
KNP (Apaji-halastó)	160,9	0,1	160,8	0
Pusztaszeri TK (Csaj-tó)	981,9	981,9	0	0
Pusztaszeri TK (szegedi Fehér-tó)	1 925,55	393,18	1 532,37	328,09

Péteri-tavi Madárrezervátum TT	170,13	170,13	0	0
Meggyesi-tó	2,28	2,28	0	2,28
Összesen:	3 240,76	1 547,59	1 693,17	330,37

Az Igazgatóság vagyonkezelésében négy halastórendszer és egy 2,2,8 ha kiterjedésű halastó van, összesen 1547,59 ha kiterjedésben; ebből három saját hasznosítású. Megbízási szerződéssel az igazgatóság összesen 330,37 ha-t hasznosított 2022-ben: a szegedi Fehértóból az Igazgatóság vagyonkezelésében álló tőegységeket megbízási szerződéssel a Szegedfish Kft. működtette 328,09 ha-on, a 2,28 ha-os csanyteleki Meggyesi-tavat pedig a Csanyteleki Horgász Egyesület tagjai kezelték.

Saját hasznosítású halastavak 2021-ben:

Apaji-halastó (Apaj): A három tőegységből álló rendszer, amióta az igazgatóság vagyonkezelésében van, nem üzemelt halastóként, mert a medrek kialakítása során átszakították a vízzáró réteget, így a tavak feltöltését követően az állandó vízszint tartása csak folyamatos, aránytalan erőforrást igénylő vízutánpótlással lenne megoldható. A három tőmederből kettő részleges feltöltését száraz években ősszel szokta megkezdeni a KNPI, május végéig tartóan. Utána a szikes tavaknak megfelelő vízdinamikát utánzóva hagyjuk kiszáradni. A száraz medret kaszálatjuk, vagy kilegeltetjük. A tavak átlagos vízmélysége az időszakosan feltöltött állapotban sem haladja meg a 0,5 métert. 2021-ben – hasonlóan a korábbi évekhez – nem történt vízpótlás a tavakon.

Péteri-tó (Pálmonostora, Petőfiszállás): Az egykori halastórendszer három tőegységből áll. 2022-ben egyik tóban sem folyt halgazdálkodás, a még folyó élőhely-rekonstrukciós munkák, a medrek természetközeli állapotúvá tétele miatt. A kevés lehulló csapadék és a feltöltő csatornák (Dong-éri-főcsatorna, Kővágó-ér) kiszáradása miatt a munkák befejeztével sem volt lehetőség feltölteni a tavat. A tavak fenntartásának célja, hogy táplálkozó- és fészkelőhelyet biztosítsanak vízimadarak számára. A tavak feltöltése a szomszédos Dong-éri-főcsatornából lehetséges, amennyiben az megfelelő vízmennyiséget szállít. A tavak átlagos vízmélysége 0,6 méter.

Tömörkényi-halastavak, Csaj-tó (Tömörkény): A 13 tőegységből csak a 2., 5., 6., 10. (22,1; 118,6; 53,9; 70,1 ha) számú tavakban történt halgazdálkodás. 2022. év tavaszán 9000 kg kétnyaras ponty lett kihelyezve a 2-es tóba. A 2-es tó november végén lecsapolásra került és lehaláztuk. 4352 kg pontyot értékesítettünk, illetve áthelyezésre került 3-as tőegységbe 7266 kg, és a 6-os tőegységbe 2741 kg ponty. 2022. tavaszán még kétnyaras szürkeharcsa lett kihelyezve az 5-ös tőegységbe 300 kg és a 6-os tőegységbe 200 kg mennyiségben.

Az év során kisszerszámos halászati módszerrel 13868 kg apró (30 dkg-tól kisebb) és 2391 kg piaci (30 dkg-tól nagyobb) invazív ezüstkárászt fogtunk be és értékesítettünk.

Az 1., 3., 11., 12., 13. számú tavak és teletetők (1,5; 116,7; 5; 7,3; 8,9; 7 ha) szárazon maradtak. A 3-as számú tőegységet novemberben 3/5 részben feltöltöttük tiszai vízzel. A 7-es számú tőegység a szűkös vízmennyiség miatt csak a korábbi szokásos vízszint egyharmadára lett feltöltve, halasítva nem volt.

A 8. számú tó (58 ha) medrét bivalyok (40 egyed) legeltetésével hasznosítottuk.

A 4. és 9. számú tavak (127,8; 134,2 ha) sekély vizű vizes élőhely biztosítása érdekében (gémtelep, sirálysziget, partimadár-fészkelőhely) alacsony vízszinten álltak. Az ún. Ér (33 ha) szintén alacsony vízszinten volt tartva. Halgazdálkodás nem történt. E területrészek a vízzel való feltöltése csak az 5-ös tőegységen keresztül lehetséges. 2022-ben a szűkös mesterséges vízpótlásból ide nem jutott, csak természetes vízutánpótlás volt a kevés csapadékból.

A tavakat a Tiszából átemelt vízzel lehet feltölteni, illetve belvizes időszakban (2022-ben ilyen nem volt) az ún. Alsó-csatornából belvízzel, szivattyús átemeléssel. 2022-ben 4 000.000 m³ víz került a halastórendszerbe szivattyúzás útján a Tiszából. Ebben az évben a lehalászások időszakában nem történt vízelengedés a Tisza irányába.

7. Tájvédelem

7.1. Egyedi tájértékek

Egyedi tájérték felmérésre 2022-ben nem került sor, a KNPI nyilvántartásában szereplő egyedi tájértékek száma év végén változatlanul 2854. A felmért települések száma 69 (a működési területhez egészében vagy nagyobb hányaddal tartozó 142-ből).

Településnév	Felmérés éve	Tájértékek száma
Apaj	2017	34
Ágasegyháza	2010	51
Bácsbokod	2013	70
Bácsborsód	2010	27
Bácsszentgyörgy	2012	26
Baks	2010	30
Ballószög	2010	27
Bátya	2013	65
Bordány	2017	28
Bugacpusztaháza	2010	20
Csanytelek	2010	39
Csávoly	2013	55
Csengőd	2017	28
Csikéria	2015	33
Dóc	2017	21
Drágszél	2012	17
Dunaegyháza	2016	106
Dunaszentbenedek	2010	39
Dunatetőtlen	2016	46
Érsekhalma	2015	13
Felsőlajos	2010	15
Fülöpháza	2010	42
Fülöpjakab	2010	23
Fülöpszállás	2010	79
Gátér	2010	21
Géderlak	2010	41
Harkakötöny	2017	51
Harta	2018	60
Helvécia	2010	47
Imrehegy	2010	14
Izsák	2010	48
Kaskantyú	2010	10
Katymár	2017	93
Kerekegyháza	2010 (2016)	111
Kunadacs	2010	17
Kunbaja	2015	43
Kunbaracs	2018	70

Kunfehértó	2016	60
Kunszállás	2010	20
Lakitelek	2010	15
Mátételke	2013	25
Ordas	2010	37
Orgovány	2010	70
Öregcsertő	2015	42
Öttömös	2010	23
Páhi	2010	38
Pirtó	2010	22
Pusztamérges	2010	17
Pusztaszer	2010	71
Rém	2010	35
Solt	2018	78
Soltszentimre	2017	19
Szabadszállás	2018	137
Szentkirály	2010	27
Tabdi	2017	11
Tataháza	2012	26
Tiszaalpár	2010	33
Tiszasziget	2013	29
Tiszaug	2010	22
Újsolt	2015	34
Újszentiván	2012	29
Újtelek	2012	44
Uzód	2010	67
Üllés	2010	16
Városföld	2010	28
Vaskút	2016	99
Zákányszék	2010	43
Zsana	2010	42
Zsombó	2017	35
összesen		2854

7.2. Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben

2022-ben térségi szintű tervezésre nem került sor a KNPI működési területén.

7.3. Település- és területrendezési tervek, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet véleményezése, közreműködés az elkészítésben, adatszolgáltatás

Az Igazgatóság természetvédelmi kezelőként részt vett a településrendezési eszközök módosításával kapcsolatos tervezési eljárásokban, 2022-ben 79 települést érintő ügyben tett ügyféli nyilatkozatot. Az esetek zömében az Igazgatóságnak nem kellett a természetvédelmi közérdek érvényesítése érdekében érdemi jelentőségű módosítási javaslatot tennie. Amely ügyekben tett ilyet, az legtöbbször az Országos Ökológiai Hálózat olyan, természetközeli állapotú élőhelyeinek megóvására irányult, amelyek védett természeti területnek vagy Natura 2000 területnek nem képezik részét. A tervezők a legerősebb jogi oltalom alatt álló, védett természeti területeken és Natura 2000 területeken túlmenően, jellemzően figyelembe veszik az ökológiai hálózat által jelentett tervezési korlátokat, de az esetek egy részében az igazgatóság ügyféli nyilatkozata szükséges a természetvédelmi közérdek érvényesítéséhez.

Településképi arculati kézikönyvek és a helyi településképi rendeletek készítésével és módosításával kapcsolatos megkeresés 2022-ben 2 település vonatkozásában érkezett az Igazgatósághoz.

7.4. Tájképvédelmi övezetek módosítása

Nem történt ilyen 2022-ben a KNPI működési területén.

7.5. Tájképvédelmi jelentőségű beavatkozások

A településrendezési eszközök és területrendezési tervek véleményezésén túl 100-nál jóval több, érdemi tájvédelmi jelentőséggel bíró ügyben tett természetvédelmi kezelői nyilatkozatot a KNPI. A szóban forgó eljárások leggyakoribb típusai:

- nagyberuházások létesítése, állattartó telepek fejlesztése, bővítése, valamint védett, Natura 2000 területeket, illetve egyéb természetvédelmi oltalom alatt álló területeket érintő egyéb építési ügyek – 38 db;
- közlekedési infrastruktúra fejlesztése (közút, vasút, kerékpárút) – 18 db;
- hírközlési infrastruktúra és villamoshálózat fejlesztés és vezetékjogi eljárások – 14 db;
- napelemparkok és egyéb energetikai beruházások – 28 db,
- bányászati tevékenységgel kapcsolatos ügyek – 8 db.

Az elmúlt évekhez hasonlóan magas volt a nagy teljesítményű, ezáltal jelentős területigényű (rendszerint 60-80 ha között) napelemparkok létesítésével kapcsolatos ügyek száma. A megújuló energia hasznosítását célzó beruházásokat általánosságban, a környezetvédelmi közérdekre tekintettel, az Igazgatóság támogatni igyekszik, azonban ahol indokolt, ott a természetvédelmi közérdek érvényesítésének lehetőségeit figyelembe véve a KNPI kezelői nyilatkozataiban a természetközeli állapotú élőhelyek átalakításával járó, zöldmezős beruházások helyszínének áttervezése mellett szokott állást foglalni.

A közlekedési infrastruktúra fejlesztések közül kiemelendő a Budapest-Kelebia vasútvonal fejlesztése, aminek kivitelezési munkái 2022-ben folyamatosak voltak. A vonal számos védett és/vagy Natura 2000 területet érint vagy határos azokkal. A vasúti pálya kiépítése a pálya térszintből való kiemelése és a párhuzamosan futó, két oszlopos vasúti felsővezeték kialakítása miatt tájvédelmi szempontból is meghatározó. Az engedélyezés során a KNPI a meglévő takarónövényzet lehető legnagyobb mértékű meghagyására, illetve a madárvédelmi szempontból is kritikus szakaszokon takarófásításra tett javaslatot.

8. Projektek (természetvédelmi, informatikai, turisztikai stb. projektek célja, előrehaladása, eredményei)

Projekt címe	Támogatási szerződés hatályba lépése (dát.)	Fizikai befejezés (dátum)	Forrás megnevezése	Célok, tevékenységek	Mecélzott védett természeti terület/ Natura 2000 terület megnevezése		Célterület (ha)	Kapcsolódó bemutatási elem	Projekt költségvetése (Ft)	Támogatás összege (Ft)	Pályázat 2022. évi teljesítése
„Vizes élőhelyek rehabilitációja és természetvédelmi kezelése a Közép-Tisza mentén” - KEHOP-4.1.0-15-2016-00069	2016. 12.14.	2022. 01.31.	ERFA	A projekt célja a Közép-Tisza menti vizes élőhelyek természeti állapotának megőrzése és javítása, valamint a természetvédelmi kezelés infrastruktúrájának fejlesztése.	Tiszaécskei Holt-Tisza helyi jelentőségű védett természeti terület		150 ha	Tanösvény (2,5 km, ebből 1,2 km szárazföldi, 1,3 km cölöpösvény, 10 db tanösvény tábla) 1 db madárléssel (alapterület: 11 m ²)	1 192 803 126 Ft	KNPI-re eső támogatás összege: 15 926 798 Ft	A projekt pénzügyi zárása és a záró szakmai beszámoló elkészítése 2022. első negyedévében megtörtént. Az Irányító Hatóság által a záró kifizetési igénylés és a záró beszámoló 2022.11.30-án elfogadásra került.
„Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna-Tisza közén” KEHOP-4.1.0-15-2016-00071	2016. 12.01.	2023. 10.31.	ERFA	A projekt célja a Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása. A beruházás a KNPI kezelésében lévő 4 védett területen valósul meg, tanösvények és bemutatóhelyek fejlesztése révén. A beruházás elemei: Kolon-tavi Fürkésző, Ős-Dunai kalandok a Vörös-mocsárban, Kurgán Természetvédelmi Bemutatóház és a mórakalmi Natura 2000 információs pont.	HUKN30003 Izsáki Kolon-tó HUKN20032 Dél-Őrjeg (Császártöltés) HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy (Szatymaz) HUKN20008 Déli-Homokhátság (Mórakalom)		Nem releváns	Kolon-tavi Fürkészház és digitális tanösvény; Vörös Mocsár tanösvény 6 km hosszan; fogadó/előadó pihenő szatellit; halászati bemutató stég; 2 db madár-megfigyelő torony; madártani bemutató és gyűjtési hely; 10 + 2 tanösvény tábla. Kurgán	527 002 163 Ft	527 002 163 Ft	A Kolon-tavi Fürkésző ház kivitelezése 2022.04.22-én megkezdődött, befejezési határidő 2023.04.21. A Vörös-mocsár bemutatóhelyénél a munkaterület fizikai átadása 2022.04.13-án megtörtént, a kivitelezés 2022.10.20-án kezdődött meg. További installációs eszközbeszerzések 2023. II. negyedévben tervezettek. Kurgán Természetvédelmi bemutatóhely kivitelezése 2022.04.08-án befejeződött. Az installáció és bútorozás várható befejezése 2023. II. negyedév. Mórakalmi Információs Pont kivitelezése 2022.03.11-én befejeződött.

							Természetvédelmi Bemutatóhely-interaktív kiállítással			
							Mórahalom, Információs pont, és kültéri installációk (információs táblák)			
„Egy fenntartható, természetkímélő tájhasznosítás újjáélesztése: a fokgazdálkodás XXI. századi lehetőségeinek megteremtése a Mártélyi Tájvédelmi Körzetben” - KEHOP-4.1.0-15-2016-00070	2017. 04.07.	2022. 12.31.	ERFA	A projekt célja a Mártélyi Tájvédelmi Körzet legértékesebb „magterületének” tekinthető Körtvélyes kiemelkedő természeti értékeinek hosszú távú, költséghatékony megőrzése. Ennek érdekében a Körtvélyesi Holt-Tisza tiszai vízállástól független, megújuló energia felhasználásával zajló, folyamatos vízpótlásának biztosítása a cél a holtághoz közvetlenül csatlakozó fokok egyszeri felújításával, ill. a holtág alsó vége műtárgyának szabályozhatóvá tételével. Az élőhely-revitalizáció központi műszaki eleme a víz folyamatos szivattyúzását biztosító „hajómalom” Tiszára telepítése. A fejlesztés szerves részeként aktív turizmusra és élménypedagógiai módszerekre épített bemutatás feltételeinek megteremtésére kerül sor (interaktív bemutatóhely kiállítása a műemléki jelentőségű „Körtvélyesi Révházban” és	HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy HUKN20031 Alsó-Tisza hullámtér	105,2 ha	Nem releváns.	197 170 674 Ft	197 170 674 Ft	Az élőhelyrekonstrukció és a hajómalom kivitelezése 2022.07.14-én befejeződött. A tervezői művezetés és a műszaki ellenőri tevékenység a kivitelezéssel egyidejűleg befejeződött. A projektben beszerzésre került 1 db 3D-s domborzati modellt tartalmazó tájékoztató tábla.

				környezetében).						
„A Péteri-tó természetes mederalakulásának helyreállítása” - KEHOP-4.1.0-15-2016-00080	2017. 04.07.	2022. 11.30.	ERFA	A projekt célja az 1976-ban természetvédelmi oltalom alá helyezett 781 hektáros Péteri-tavi Madárrezervátum kiemelkedő természeti értékeinek megőrzése és jobb bemutathatósága érdekében a korábbi szikes tó helyén egykor kialakított halastó-rendszer természetvédelmi szempontú átalakítása, rekonstrukciója: a két legnagyobb tómedret elválasztó töltés és földút felszámolása, egységes tómeder kialakítása; a tavat övező töltések megerősítése; felhagyott, leromlott állapotú halgazdálkodási létesítmények (zsilipek, ivadékkevelő tavak, gátak, épületmaradványok, stb.) felszámolása; a természetvédelmi célú vízvisszatartást szolgáló műtárgyak felújítása; a fejlesztés eredményeit, és a terület természeti értékeit bemutató alpinfrastruktúra kiépítése.	HUKN20027 Péteri-tó	299,86 ha	Pallósor 150 fm; emeletes madárles (25 m ² alapterület); nyolcszögletű madármegfigyelő (25 m ² alapterület); tanösvény kialakítása 2,1 km; 4 db kültéri fa pihenő garnitúra; 12 db információs tábla; 6 db irányjelző tábla; sorompó és 4 db parkoló.	329 421 251 Ft	329 421 251 Ft	Az ökoturisztikai elemekhez kapcsolódó 4 db parkoló kialakítása okán földmérő beszerzése megtörtént, a szükséges engedélyek beszerzésre kerültek. A parkolók kivitelezése 2022.11.30-án befejeződött. A projektzárással kapcsolatos elszámolások és beszámoló benyújtása 2022.12.30-án megtörtént.
„Csatornák, rizskalitkák, tájsebek, tanyahelyek felszámolása, tájba illesztése a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén” – VEKOP-4.2.1-15-	2016. 11.28.	2022. 04.30.	ERFA	A projekt célja mintegy 140 kilométernyi, üzemén kívüli csatorna és gát felszámolása, a csatornákhöz kapcsolódó műtárgyak megszüntetése, felhagyott tanyahelyek felszámolása, tájidegen özönnövények visszaszorítása; gödrök, tájsebek felszámolása. A célterület jelentős része pannon szikes élőhelytípus. A	HUKN10001 Felső-Kiskunsági puszták és turjánvidék HUKN2001 Felső-kiskunsági szikes puszták	1 500 ha	Nem releváns.	419 777 021 Ft	419 777 021 Ft	A záró elszámolás, szakmai beszámoló 2022.05.30-án benyújtásra került. A vízjogi üzemeltetési engedély módosításra került.

2016-00007				terület a hazai tűzokálmány egyik legfontosabb fészkelő- és szaporodóterülete is egyben. A beavatkozásokkal nem csak új élőhelyek keletkeznek a faj számára, de a csatornák és a tájidegen ezüsfások eltűnésével csökken a tűzokálmányra veszélyes ragadozófajok élőhelye és állománynagysága. A projekt közvetlen folytatása a Közép-Magyarországi Operatív Program keretében hasonló céllal megvalósított két korábbi projektnak.						
„A puszta kapuja, természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadótér kialakítása Bugacon” – KEHOP-4.1.0-15-2016-00052	2016. 10.18.	2023. 06.30.	ERFA	A beruházás a természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatását szolgáló bugaci fogadótér létrehozását célozza meg, melynek elemei: Natura 2000 Központ – "KNP Bugac kapuja" fogadóépület és a „Homoki erdők emléktúja” tanösvény létesítése, túraútvonal kialakítása, továbbá tájékoztató és oktatási kiadványok, túrák és foglalkoztatások kialakítása, működtetése.	HUKN20024 KNP Bócsa-Bugac buckavilága és a homokpuszta	Nem releváns	Pusztai kapuja fogadóépület (hasznos alapterület 234,18 m ²) kültéri és beltéri installációs elemekkel.	288 451 432 Ft	288 451 432 Ft	A fogadóépület építési engedélyes tervdokumentációja alapján elkészült a kiviteli tervdokumentáció, tervellenőrzése megtörtént. A munkaterület átadására 2022.01.19-én került sor.
„A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020	2016. 11.07.	2022. 05.31.	ERFA	Közösségi jelentőségű madárfajok állományainak állapotfelmérése, a keletkező adatok szintézise és elemzése történik meg a projekt keretében. Kedvezményezett konzorciumvezető: Földművelésügyi Minisztérium	Országos	Nem releváns	Nem releváns.	1 059 244 743 Ft	KNPI-re eső támogatás összege: 65 765 899 Ft	Záró szakmai beszámoló 2022.06.30-án benyújtásra került. 2022.11.16-án záró helyszíni ellenőrzés történt.

célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok” - KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 (KNPI Konzorciumi partner)				További konzorciumi partnerek: Magyar Tudományos Akadémia Ökológiai Kutató Központ MTA Agrártudományi Kutatóközpont Talajtani és Agrokémiai Intézet Agrárgazdasági Kutatóintézet Budapest Főváros Kormányhivatala Földmérési Távérzékelési és Földhivatali Főosztály Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság						
„A területi jelenlét és természetvédelmi-örzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természet-védelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével” - KEHOP-4.2.0-15-2016-00009	2016. 10.25.	2022. 03.31.	ERFA	A természetvédelmi őrszolgálati jelenlét erősítése a Duna–Tisza közén, hatósági ellenőrzések eredményességének javítása. A természetvédelmi kezelést megalapozó adatok, szervezett gyűjtésének elősegítése, monitoring feladatok hatékonyságának növelése. közmunkaprogramban dolgozók koordinálásának segítése, oktatásban, szemléletformálásban való részvétel javítása.	Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területe	Nem releváns.	Nem releváns.	155 044 158 Ft	155 044 158 Ft	A projektben további eszközök kerültek beszerzésre (1 db halradar, 2 db projektor, 2 db projektor állvány és 2 db konténer). A projektzárással kapcsolatos elszámolások és beszámoló benyújtása 2022.04.30-án megtörtént.
„Natura 2000 jelölő füves élőhelyek és a természet-védelmi szántók kezelése”- KEHOP-4.1.0-15-2016-00045	2016. 10.06.	2023. 04.30.	ERFA	A projekt célja a Felső-Kiskunsági puszták, a Felső-kiskunsági tavak és a Kolontó környéki füves élőhelyek kezelését végző őshonos állatállomány tartásához szükséges infrastruktúra kialakítása, fejlesztése, illetve a területekhez kapcsolódó szántók természetvédelmi célú kezelése során alkalmazott gépek és	HUKN30003 Izsáki Kolon-tó HUKN20001 Kunszentmiklós-Böszötrpuszta, HUKN10001 A Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék HUKN20009 Felső-	2 075 ha	Állatsimogató, játszóudvar 40,98 m ²	498 682 972 Ft	498 682 972 Ft	A 2022-ben sikeresen lefolytatott gépbeszerzés során létrejött szerződésekből az 1. és a 2. részszerződés teljesítése megtörtént, azonban a pickup kisteherautók beszerzése nem teljesült. Az Izsák-Páhi állattartó telep magasépítési munkákra megkötött vállalozási szerződés teljesítésre került, a munkálatok befejeződtek. Böszötrpuszta-Nagyállás állattartó telep kivitelezése: a 2022-es közbeszerzési

				eszközök beszerzése. Emellett a projekt célkitűzései között említhetjük a Kunszentmiklós-nagyállási állattartó telepen kialakítandó, látogatható őshonos állatbemutatót is, amely idegenforgalmi célok mellett igen jelentős marketing értékkel is bír majd.	Kiskunsági szikes tavak és Miklapuszta					eljárás sikeresen lefolytatásra került, a nyertes ajánlattevővel a feltételes szerződés aláírásra került, azonban forráshiány miatt nem lépett hatályba. Összköltségnövelési kérelem 2022-ben benyújtásra került. Villanypásztor: mind a 4 rész esetében a szerződések teljesítése 2022-ben megtörtént.
„Tájidegen fajokból álló erdők átalakítása Natura 2000 jelölő élőhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területein”- KEHOP-4.1.0-15-2016-00046	2016. 10.06.	2023. 01.31.	KEHOP	A KNPI kiemelt célja a tájidegen erdők arányának a csökkentése, az őshonos fajú erdők arányának növelése a vagyonkezelésében álló területeken. Az igazgatóság egyes őshonos fajú célállományokat hoz létre, vadkizárás alkalmazásával. A projekt kiemelt célja az alkalmazandó erdőszervezet-átalakítási technológiákhoz szükséges, de rendelkezésre nem álló gépek és eszközök beszerzése.	HUKN20031 Alsó-Tisza hullámtér, HUKN20024 Bócsa-bugaci homokpuszta, HUKN30003 Izsáki Kolon-tó, HUKN20022 Kiskőrösi turjános, HUKN20015 Ágasegyházi-orgoványi rétek, HUKN20011 Fülöpházi buckavidék, HUKN20003 Felső-kiskunsági turjánvidék, HUKN20002 Peszéri-erdő	735 ha	Nem releváns.	230 000 000 Ft	230 000 000 Ft	Gépbeszerzés: a “Mezőgazdasági, erdészeti és őrszolgálati járművek” - 7. rész “Egyedi gyártású pótkocsi” közbeszerzés tárgyában leszállításra került a rigol eke szállító utánfutó. Az “Adásvételi szerződés KEHOP forrásból megvalósuló mezőgazdasági és erdészeti gépek beszerzése a 2021. évben (1-3.rész)” tárgyú közbeszerzési eljárás keretében a 2. rész vonatkozásában leszállításra került 1 db rézsűkasza és 2 db magassági ágvgágó.
“Komplex természet-védelmi látogatói infrastruktúra kialakítása a Nagy-széksóstó térségében (projekt előkészítés)”, - KEHOP-4.1.0-15-	2021. 07.02.	2021. 10.15.	ERFA	Az előkészítési projekt célja a megvalósításhoz szükséges tervek, tanulmányok elkészítése, a szükséges közbeszerzések lefolytatása. KNPI: konzorcium vezető, Mórhalom Városi Önkormányzat: konzorciumi tag	HUKN20008 Déli-Homokhátság	Nem releváns .	Nem releváns.	40 000 000 Ft	40 000 000 Ft	A záró elszámolás 2022.07.04-én került elfogadásra. Fenntartási jelentési kötelezettség nem keletkezett.

2020-00088										
“A Kiskunsági Nemzeti Parki Igazgatóság természet-védelmi kezelés biztosítása érdekében működtetett állattartó telepeinek korszerűsítése (projekt előkészítés)”, - KEHOP-4.1.0-15-2021-00104	2021. 10.14.	2023. 10.31.	ERFA	Az előkészítési projekt célja 4 db állattartó telep felújításához szükséges kiviteli szintű tervek, tanulmányok elkészítése, a részletes projektkoncepció kidolgozása.	HUKN20024 - Bócsa-bugaci homokpuszta, HUKN20024 - Izsáki Kolon-tó, HUKN10002 - Kiskunsági szikes tavak és az örjegi turjánvidék és HUKN20009 - Felső-kiskunsági szikes tavak és Miklapusza HUKN10007 - Alsó-Tiszavölgy és HUKN20019 - Baksai-puszt	Nem releváns .	Nem releváns.	70 000 000 Ft	70 000 000 Ft	A tervező és a tervellenőr beszerzése megtörtént. A négy állattartó telep és a hozzájuk kapcsolódó “nyári szállások” felmérése sikeresen megtörtént, a tervező a szerződésben meghatározott határidőn belül elkészítette a koncepciótervet, amiket a tervellenőr jóváhagyott.
“Csaj-tó ökológiai állapotjavítása és bemutatási célú fejlesztése (projekt előkészítés)”, - KEHOP-4.1.0-15-2021-00105	2021. 10.22.	2023. 10.31	ERFA	A projekt keretein belül megvalósítani kívánt célok: - a terület egyes egységeinek, élővilágának, élőhelyi sajátosságainak bemutatása; - a Csaj-tó egyes területeinek időszakos védelme (pl. költési időszak, vonulási időszakok), szeparálási lehetőségek biztosítása; - Csanytelek felőli bekötő út mentén parkolás biztosítása; - halászati gazdasági épületek elhelyezése, a közlekedési rendszer koncepciójának meghatározása; - látogatók részére fogadóépület/ látogatóközpont, madárszínház, kiszolgáló elemek (pl. pihenők)	HUKN20019 Baksai-puszt, HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy	Nem releváns .	Nem releváns.	40 000 000 Ft	40 000 000 Ft	A beruházással összefüggésben előzetes régészeti dokumentáció elkészítéséhez 2022.03.31-én szolgáltatási szerződés megkötésére került sor a Magyar Nemzeti Múzeummal. 2022.02.16-án tervezési szerződés került megkötésre a vadkárelhárító kerítés kiviteli tervdokumentációjának elkészítése tárgyában, ez 2022.12.15-én teljesült. Termőföld végleges más célú hasznosítása a Tömörkény 0151/4 hrsz-ú ingatlanra vonatkozóan: 2022.08.18-án engedélyt kapott. Magasépítés: a Tömörkény 0154 helyrajzi számú ingatlan (látogatóközpont, pihenőház) vonatkozásában az építési engedély 2022.08.12. napján, a Tömörkény, külterület, 0151/4 helyrajzi számú ingatlan (gazdasági épület,

				építészeti terveinek elkészítése, tematikus tanösvény koncepciójának kialakítása; - a terület vadvédelmi kerítéssel történő bekerítésének megtervezése, elsősorban a vaddisznó-károk elkerülése érdekében; - középvezetű légkábelt földkábelre történő cseréjének megtervezése;						mozdonyház) tekintetében 2022.10.05-én vált véglegessé. A Tömörkény 0151/4 és 0154 hrsz.-ú ingatlanokon tervezett Madárszínház létesítményéhez kapcsolódó 3 db vízellátó kút tekintetében a vízjogi létesítési engedély 2022.12.31-én véglegessé vált. 2022.09.15-én tervezési szerződést kötöttünk a Csaj-tó elektromos hálózat fejlesztésének, KÖF légkábelt kiváltásának áramszolgáltatói feladatainak tervezése vonatkozásában a kiviteli tervdokumentáció elkészítésére.
„Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban”, - LIFE12 NAT/HU/001188	2013. 09.06.	2023. 12.31.	LIFE+ Nature	A projekt a Kárpát-medence egyik legnagyobb kiterjedésű és természetvédelmi jelentőségű időszakos szikes taván és annak vízgyűjtő területén célozza az eredeti vízviszonyok és a természetes élőhelyek helyreállítását, a Kiskunság középső részén. Az itt található nyílt szikes tőfelületek a hasonló élőhelyek országos összállományának 18%-át teszik ki. A projekt célterületén található Böddi-szék kiemelt jelentőségű részét képezi a Natura 2000 hálózatnak, hazai törvényi szabályozás révén már 1997 óta területi oltalmat élvez. Fő kedvezményezett: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság További kedvezményezettek: Dunatáj Közalapítvány, Kiskunsági Madárvédelmi Egyesület	HUKN20009 Felső-kiskunsági szikes tavak és Mikla-puszt (Böddi-szék)	2 345 ha	Tanösvény: 350 m pallósor (3 szakasz), 13 db információs tábla Magasles 4 db.	KNPI teljes költségvetése: 6 457 169 Euro (A projekt tervezett összköltségvetése 7 199 323 Euro)	KNPI részére: EU-s támogatás összege: 4 706 588 Euro; Minisztériumi társfinanszírozás összege: 1 424 805 Euro (A teljes projekt EU támogatása 5 399 492 Euro)	A Dunatétlen V. számú csatorna áthelyezésének megvalósítása érdekében a kisajátítást megelőző ajánlattételünket elutasító ingatlantulajdonosok ingatlanjaira vonatkozóan kisajátítási eljárás indult. Az ajánlatot elfogadó négy tulajdonossal kisajátítást helyettesítő ingatlan adásvételi szerződést kötöttünk a Dunatétlen 08/40 és 059/25 hrsz-ú ingatlanok földrészleteinek megvásárlására. A kisajátítási eljárás sikeresen lezajlott, a Dunatétlen 08/40, 08/75 és 059/25 hrsz-ú ingatlanok vonatkozásában 2022.08.10-én történt meg az eljárást lezáró határozatok véglegessé válása. A csatornaáthelyezés megvalósításához még szükséges további földrészlet - Dunatétlen 08/41 hrsz. - megvásárlása 2023-ban várható. Az V. számú csatorna Böddi-széki szakasz áthelyezése, és a Böddi-széki megkerülő csatorna és járulékos létesítményei kivitelezésére a vízjogi létesítési engedély 2022.03.02-án született meg. Ezt követően a kiviteli tervdokumentáció végleges

										változtatának elfogadása 2022.09.09-én megtörtént. A Dunatetőtlen V. számú csatorna áthelyezésének kivitelezésére a felhívást tartalmazó hirdetmény 2022.10.15-én jelent meg közbeszerzési eljárás keretében. A közbeszerzési eljárás eredménye 2022.12.23-án közzétételre került, a szerződéskötésre 2023-ban kerül sor. A projekt E5 akciója keretében megvalósítandó tanösvény kiviteli tervei elkészültek, 2022.11.30-án kerültek elfogadásra.
„A parlagi sas védelme a Pannon-régióban az ember okozta halálozás visszaszorításával” - LIFE15/HU/000902 (KNPI Társkezdvezményezett)	2016. 07.20.	2023. 01.31.	LIFE Nature	A Pannon-régióban található parlagi sas állomány növelése a nem-természetes elhullásra visszavezethető tényezők (mérgezés, lelövés) jelentős csökkentésével. Fő kedvezményezett: Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) További társkezdvezményezettek: HNPI, Vychodoslovenská distribučná a.s (Szlovákia), Raptor Protection of Slovakia (Szlovákia), Czech Society for Ornithology (Csehország), Ministry of the Environment of the Czech Republic (Csehország), BirdLife Österreich (Ausztria), WWF Österreich (Ausztria), Bird Protection and Study Society of Serbia (Szerbia), Institute for Nature Conservation of Vojvodina Province (Szerbia)	HUKN10001 Felső-kiskunsági szikes puszták és turjánvidék; HUKN10007 Alsó-Tiszavölgy; HUKN10002 Kiskunsági szikes tavak és az őrjei turjánvidék	87 791	Nem releváns.	KNPI teljes költségvetése: 364 195 Euro (A teljes projekt költségvetése: 3 583 577 Euro)	KNPI részére: EU-s támogatás összege: 159 928 Euro Minisztériumi társfinanszírozás összege: 204 267 Euro	A természetvédelmi őrszolgálat 2022-ben is rendszeres monitoringtevékenységet folytatott a műfészkek környékén és az ismert természetes fészkek vonzáskörzetében. A méreg- és tetemkereső kutyával végzett őr feladatok teljesítése folytatódott, a keresőkutya az éves minősítő vizsgát sikeresen teljesítette.

"A meszes homoki erdőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben" - LIFE16 NAT/HU-/000599 (KNPI Társkezdvezményezett)	2017.06.01.	2022.12.31.	LIFE Nature	A projekt céljai az inváziós fajok visszaszorítása; aktív élőhely-rekonstrukciós munkák végzése; a kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípusok kiterjedésének növelése és természetvédelmi helyzetének javítása; közösségi jelentőségű, kedvezőtlen természetvédelmi helyzetű állatfajok (díszes tarkalepke, szarvas álganéjtűró) számára alkalmas élőhelyek kiterjedésének növelése; a helyreállított élőhelyekre célzottan visszatelepítendő, közösségi jelentőségű növényfajok (homoki nőszirm, mocsári kardvirág) állományainak növelése; a legfontosabb ökoszisztéma szolgáltatások helyreállítása; komplex, oktatási-szemléletformálási tevékenységekkel a társadalmi felelősségvállalás és környezettudatos magatartás növelése; gyakorlatban tesztelt élőhelykezelési ajánlások megfogalmazása a területkezelők/gazdálkodók részére. Fő kedvezményezett: KEFAG Zrt. További társkezdvezményezettek: Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME)	HUKN20002 Peszéri-erdő	1 628,46 ha	Erdei oktatóközpont (Kunpeszér 0188/1)	KNPI teljes költségvetése: 705 189 Euro (A teljes projekt költségvetése: 2 685 487 Euro)	KNPI részére: EU-s támogatás összege: 534 760 Euro Minisztériumi társfinanszírozás összege: 165 216 Euro	Az erdőkezelési munkák keretében, mikrotisztások kialakítása érdekében cserjeegyedek kézi visszaszorítása, illetve inváziós fásszárú fajok egyedeinek szelektív vegyszeres kezelése valósult meg összesen 19,22 ha-on. Cserjék gépi visszaszorítása történt 19 ha-on. Az inváziós fásszárú fajok magoncainak mechanikai eszközökkel való eltávolítása vállalkozó, saját erdészeti brigád és önkéntesek bevonásával történt. A kocsányos tölgy csemetekert ápolása folyamatosan zajlott. Erdőkezelési tábor került lebonyolításra. Interaktív tanórák, tematikus kirándulások, erdőkezelési és faültetési önkéntes programok, valamint erdei élőhelykezelési verseny kerültek megtartásra.
„A tűzok határon átnyúló védelme Közép-	2016.07.25.	2023.12.31.	LIFE Nature	A pályázat a tűzok határon átnyúló védelmének erősítését célozza meg 4 ausztriai és 5	HUKN10001 Felső-kiskunsági	15 776,02 ha	Látogatóközpont kialakítás (Kunszentmiklós)	KNPI teljes költség-	KNPI részére:	A Sztyeppék Háza Látogatóközpont kivitelezése 2022.06.30-án, a műszaki-átadás átvételi eljárás lezárásával

Európában” - LIFE15 NAT/AT /000834 (KNPI Társkezdvezmé- nyezett)			magyarországi területen, a védelmi tevékenységek összehangolásával. Intenzív információcsere és kommunikáció tervezett Ausztria, Magyarország, Németország, Szlovákia, Csehország és Szerbia között, megvalósítva a teljes közép- európai tűzokáallomány egységes védelmét. A projekt fő célkitűzése a kifejezett tűzokok elsőszámú veszélyeztető tényezője, a repülés közbeni ütközések gyakoriságának csökkentése középfeszültségű légvezetékek földkábelrel történő kiváltásával. Tűzokvédelmi oktató- és látogatóközpont, valamint egy minimum 5 állomásos tematikus tanösvény kerül kialakításra a Felső- Kiskunságban (Kunszentmiklós). Fő kedvezményezett: Österreichische Gesellschaft Großtrappenschutz (Ausztria) További társkezdvezményezettek: ELMŰ Hálózati Elosztó Korlátolt Felelősségű Társaság, BNPI, KMNPI, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME), Amt der Burgenländischen Landesregierung - Abteilung 5 – Anlagenrecht, Umweltschutz und Verkehr (Ausztria),	szikes puszták és turjánvidék		031/1 hrsz) alapterület összesen 692,32 m ² 5 db madármegfigyelő kilátó, egyenként 3x3 méter alapterülettel.	vetése: 1 615 783 Euro (A teljes projekt költség- vetése: 8 399 265 Euro)	EU-s támogatás összege: 1 211 837 Euro Miniszté- riumi társfinan- szírozás összege: 403 946 Euro	befejeződött. Az 5 db madármegfigyelő kilátó műszaki átadás-átvétele 2022.10.11-én megtörtént. Az apróvadállomány felmérését végző külső szakértő adatgyűjtési tevékenysége és az adatok kiértékelése folyamatos. A monitoring feladatok folytatódtak.
---	--	--	--	----------------------------------	--	---	---	---	--

				Netz Niederösterreich GmbH (Ausztria), Netz Burgenland Strom GmbH (Ausztria), Amt der Niederösterreichischen Landesregierung - Abteilung Naturschutz (Ausztria)						
A rákosi vipera természet-védelmi helyzetének javítása a Pannon régióban - LIFE18 NAT/HU-/000799 (KNPI Társkezdvezményezett)	2019. 10.07.	2025. 03.31.	LIFE Nature	A rákosi vipera Kiskunságban található élőhelyeinek javítása a következő 5 évben, különböző akciótervekkel: · rákosi vipera élőhelyeken a vadászatra jogosultakkal együttműködési megállapodás a dúvad gyérítésben; · bugaci homokpuszta területen élőhelyösszekötés gyeprekonstrukcióval; · alsó-peszéri élőhelyeken láptó rekonstrukciók · többletvízhatással érintett földterületek vásárlása, amik alkalmasak viperák számára megfelelő élőhelyek kialakítására, · kunpeszéri Látó-hegyen 4 ha kiterjedésű vadkizáró hálórendszer felállítása, így teljes ragadozó kizárás elérése (ragadozó madarakat és emlősöket beleértve); · alsó és felső peszéri gyepek diverzifikáltságának növelése · rákosi vipera monitoring módszerek fejlesztése a peszéri és bugaci élőhelyeken; Fő kedvezményezett: MME További társkezdvezményezettek: DINPI, FHNPI, FÁNK	HUKN20024 HUKN20003	9 000 ha	Nem releváns.	KNPI teljes költségvetése: 1 461 180 Euro (A teljes projekt költségvetése: 4 162 182 Euro)	KNPI részére: EU-s támogatás összege: 1 095 880 Euro Minisztériumi társfinanszírozás összege: 365 300 Euro	Az élőhelyösszekötés keretében 27 fajtából álló gyeprekonstrukciós célú felülvétés történt 10 ha-on, homoki kikerics vetésre került sor 1 ha-on, továbbá fásszárú és lágyszárú fajok szelektív vegyszeres kezelése valósult meg 7 ha-on. A gyeptörzsfizikáció keretében összesen 64 növényfaj telepítése zajlott. A láprétek és láptavak rekonstrukciója keretében 2,6 ha-on rekettyefűzések gyökérzónás kotrása és 12 db lápteknő eredeti morfológiájának helyreállítása valósult meg. A megvalósult vizes élőhely rekonstrukciók helyén növényi szaporítóanyag telepítése zajlott. A vadászatra jogosultakkal való együttműködés keretében a projektben beszerzett és a vadászatra jogosultak számára üzemeltetésre átadott csapdákkal vörös róka, borz, aranyasakál, dolmányos varjú és szarka gyérítése zajlott. A monitoring tevékenység során ragadozó felmérést, élőhelymonitoringot, hulló denzitás monitoringot, meteorológiai adatgyűjtést, valamint talajvízszint-monitoringot végeztek a szakemberek. Folyamatos munkát végzett a rákosi vipera-kereső kutyás egység. Interaktív tanórák, tematikus kirándulások, lakossági fórumok kerültek megtartásra.
A pannon gyepek	2018.12.1	2026.12.3	LIFE IP	A LIFE IP GRASSLAND-	HUKN20019	1 463 ha	Nem releváns.	KNPI	EU-s	A projekt E.1.3. akciója keretében

és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával - LIFE17 IPE/HU/000018 (KNPI Társkezeléssel)	9.	1.		HU projekt célja a füves élőhelyek és az ezekhez kötődő fajok természetvédelmi helyzetének javítása és hosszú távú megőrzése:: Gyepekhez kötődő zászólóshajó fajok hazai és nemzetközi akcióterveinek elkészítése/revíziója. Országos szintű természetmegőrzési tanácsadó szolgálat felállítása, ami a gyepterületek megfelelő gyakorlati kezelését, illetve megőrzését segíti a gazdálkodók számára. A tanácsadó szolgálat tagjai részt vesznek biotikai adatok gyűjtésében és természetvédelmi ismeretterjesztésben is. Alapállapot-felmérés és változások monitorozása. Élőhelyrekonstrukció a Baksi-pusztán, vízkormányzási műtárgyak felújítása. Fő kedvezményezett: Herman Ottó Intézet Társkezeléssel: BfNPI, BNPI, DINPI, FHNPI, HNPI, KMNPI, ÖNPI, Budapesti Erdészeti Zrt. Nemzeti Agrárkamara, Magyar Természettudományi Múzeum, Magyar Madártani és Természetvédelmi E., Zöld Akció E.	Baksi-pusztán			teljes költségvetése: 1 179 371 Euro (A teljes projekt költségvetése: 17 258 307 Euro)	támogatás összege: 707 623 Euro Minisztériumi társfinanszírozás összege: 471 748 Euro	megvalósítandó gyepterületi tanácsadói feladatok ellátására ismételt pályázatát követően 2 fővel vállalkozási szerződést kötöttünk 2022 júniusában. A tanácsadó kollégák a természetvédelmi őrszolgálattal együttműködve folyamatosan ellátják feladataikat. A Két víz köze kiadvány tavaszi és őszi számában is helyet kapott a projekt fő célkitűzéseinek bemutatása. A projekt E.2.4 akciója keretében vállalt gyepterületek védelmével kapcsolatos környezeti nevelési tevékenységek ellátására vállalkozási szerződést kötöttünk 2022.03.09-én. A Baksi-pusztán területén tervezett élőhely-rekonstrukció kivitelezésére kiírt közbeszerzési eljárás eredményeként 2022.04.25-én vállalkozási szerződést kötöttünk. A kivitelezés 2022.09.28-án lezárult, a projektben és a szerződésben rögzített feladatok maradéktalanul teljesültek.
Csaj-tó turisztikai célú keskeny nyomtávú vasút fejlesztéséről	NPTF/275 /2021: 2021. 04.01	2023. 12.31.	Központi költségvetési	A fejlesztés célja, hogy a Kiskunsági Nemzeti Park területén a meglévő ipari, keskeny nyomtávú vasúti	HUKN20019 Baksi-pusztán, HUKN10007 Alsó-	980 ha	Hajtánypálya: 14 km hosszú. Indóház: 96,75 m² (ebből 39,60 m²)	848 800 000 Ft	848 800 000 Ft	2022.02.28.-án a KNPI vállalkozási szerződést kötött a vasúthálózat felújítása érdekében szükséges hídvizsgálati jelentés elkészítésére, ami

szóló 1266/2021. (V. 12.) Korm. határozat 1281/2022. (VI. 4.) Korm. határozatban foglaltak alapján felfüggesztésre került	NPTF/403 /2021: 2021. 07.12.		forrás	pálya felhasználásával és fejlesztésével turisztikai hajtánypálya kerüljön kialakításra és ezáltal – valamint a területen tervezett további turisztikai fejlesztések által – egy egyedülálló turisztikai attrakció jöjjön létre a tömörkényi Csaj-tó térségében. A hajtánypálya segítségével környezetbarát, fenntartható módon bemutatható a terület növény- és állatvilága, bővül a helyi aktív- és ökoturisztikai kínálat. A fejlesztés egyben gazdasági funkciót is ellát, hiszen a halastavak üzemeltetésében fontos szerepe van a vasúti pályának, és az azon időszakosan – a turisztikai hajtányozáson kívül eső időszakban – közlekedő keskeny nyomtávú vonatnak.	Tiszavölgy		nyitott fedett rész, 57,15 m ² zárt rész)			2022.03.10-én teljesítésre került. Az Igazgatóság a DEBO tanúsítási eljárás lefolytatására vállalkozási szerződést kötött 2022.04.22-én, a szerződésben vállalt feladat teljesült. A Technológiai és Ipari Minisztérium Vasúti Hatósági Főosztálya 2022.05.26-án kiadta az engedélyt a vasúti pálya átépítése tárgyában. A turisztikai hajtánypálya vasúti engedélyes és kiviteli tervei a KNPI részére 2022.12.20-án átadásra kerültek. 2022. június 20-án az Igazgatóság vállalkozási szerződést kötött hajtány prototípus tervezés és gyártás tárgyában, amely 2022.07.21. napjával - a 1281/2022. (VI. 4.) Korm. Határozatban foglaltakra figyelemmel - felmondásra került.
Pannon szikes sztyeppék és löszpusztagyepek innovatív kezelése növények, rovarok és madarak védelme érdekében LIFE20NAT/HU/001404	2021.11.13	2027.12.31	LIFE Nature	A LIFE20 NAT/HU/001404 azonosítószámú projekt elsődleges célja a pannon szikes sztyeppék és mocsarak, valamint a pannon löszpusztagyepek természetvédelmi helyzetének, ill. ökológiai állapotának javítása, többféle - hagyományos és megújított - természetvédelmi kezelés révén. Főkezdvezményezett: Ökológiai Kutatóközpont. Társkezdvezményezettek: Debreceni Egyetem, Dunatáj Közalapítvány	Mikla-puszt, HUKN20009, HUKN10002	4235 ha	Nem releváns	KNPI teljes költségvet és 333 445 Euro (A teljes projekt költségvetése: 3 394 616 Euro)	EU-s támogatás összege: 71 009 Euro Minisztériumi társfinanszírozás összege: 262 436 Euro	A D3 akció keretében növénymonitorozás és cönológiai felvételek elkészítése történt meg három élőhelytípusban (löszhát, szikes gye, szikes rét), hat különböző kezeléstípus mellett (rovarbarát juhlegeltetés, rovarbarát marhalegeltetés, konvencionális juhlegeltetés, konvencionális marhalegeltetés, kaszálás, nincs kezelés), 48 db mintavételi helyen. Elkészült a KNP Mikla-puszt terület egység természetvédelmi állapotfelmérési terve, ennek keretében Mikla-puszt (6241 ha) Á-NÉR alapú élőhelytérképe. A területen a növénymonitorozások és florisztikai kutatások folyamatosan

										zajlanak. A felmérésekhez beszerzésre került 2 db drón, valamint a hozzájuk tartozó segédeszközök. A legeltetésmentes övezetek kijelöléséhez és a fitoszociológiai felmérésekhez nagy pontosságú GPS került beszerzésre. A C5 akció keretében sor került egy meglévő fűrt kút felújítására. Ennek köszönhetően 2022 őszén megkezdődött a területen a szarvasmarha legeltetés. A C8 akció keretében a nem kívánt dűvadak gyérítése érdekében az Akasztói és a Hartai vadásztársaságokkal együttműködési megállapodást kötött a KNPI, ennek keretében mindkét társaság részére biztosította a szükséges csapdaparkot. A legeltetésre kijelölt övezetek villanypásztor-rendszerrel történő bekerítéséhez be lettek szerezve a szükséges eszközök. Az F2 akció keretében 2 db notebook és 1 db projektor beszerzése történt.
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

9. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenység

9.1. Az igazgatóság ügyiratforgalma

9.1.1. Szakvéleményadás/adatközlés/belföldi jogsegély a hatóságok számára

	Főszám	Alszám	Összesen
Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és	905	2172	3077
Természetvédelmi Főo.	(837)	(1281)	(2118)
Erdészeti hatóság	11	44	55
	(23)	(55)	(78)
Önkormányzat	90	135	225
	(90)	(123)	(213)
NFA	24	49	73
	(21)	(38)	(59)
Magyar Államkincstár Mezőgazdasági és	3	68	71
Vidékfejlesztési TFE	(6)	(43)	(49)
Agrárminisztérium	180	348	528
	(169)	(239)	(408)
Ügyfelek, egyéb hatóságok*	2453	20106	22559
	(1371)	(13630)	(15001)
Ügyiratforgalom	3666	22922	26588
	(2517)	(15409)	(17926)

Zárójelben a 2021-es adatok feltüntetve,
összehasonlításként.

* Egyéb hatóságok: katasztrófavédelmi igazgatóságok vízügyi hatóságként, bányakapitányságok bányahatóságként, vadászati hatóság, rendőrség, ügyészség, stb.

Igazgatóságunk 2022. évben is a Poszeidon ügyviteli rendszert használta és a lehető legteljesebb mértékben átállt a teljes elektronikus ügyviteli rendszerre. A papír alapon intézett ügyek száma alacsony, csak a legszükségesebb esetben kerültek kinyomtatásra az anyagok. Az ügyintézési folyamat az elektronikus ügyviteli rendszernek köszönhetően a korábbi évekhez viszonyítva gyorsabb, mivel az ügyintézők hamar meg tudják küldeni a vezetők irányába az elkészített irataikat, és a rendszer a vezetők számára is jóval rugalmasabb aláírási lehetőséget biztosít. Az elektronikus ügyviteli rendszernek köszönhetően a bejövő iratok szignálása szintén hatékonyan és gyorsan valósul meg, továbbá az iktatás is pontosabbá és gyorsabbá vált, mivel az ügyintézők iktatják saját irataikat, így jobban átlátják azok útját, és újra tudták strukturálni az eljárásaikat iktatási szempontból.

Összességében az ügyiratforgalom tovább nőtt 2022-ben, főszámok és alszámok együttes mennyisége 48%-al, változatlan ügyintézői létszám mellett. Különösen a nem hatósági jellegű, hanem pl. ingatlantulajdonosoktól, tervezőktől, vállalkozásoktól, stb. érkező megkeresések száma növekedett (50%-ot közelítően), részben annak is tulajdoníthatóan, hogy a tájban történő beavatkozásokat megelőző konzultációra, a potenciális természeti károk előzetes elhárítására nagy hangsúlyt fektet az Igazgatóság.

Az iratokhoz elektronikusan hamarabb, hatékonyabban hozzá lehet férni, és a tájegységekkel való kommunikáció is zökkenőmentes az ügyviteli programnak köszönhetően.

Összességében elmondható, hogy az Igazgatóság hatékonysága, időkihasználtsága jelentősen javult az ügyviteli rendszernek köszönhetően, nem mellesleg a környezet megővését is szolgálja a felhasznált papír mennyiségének jelentős mértékű csökkenése.

A megkereső hatóságok jellemzően figyelembe veszik, döntéseikbe beépítik a természetvédelmi kezelői nyilatkozat tartalmát. Igaz ez az erdészeti és vízügyi hatósági döntések többségére is, bár ezek között a legnagyobb azok aránya, amikbe nem, vagy csak módosított formában épült be a természetvédelmi kezelői nyilatkozat. Ennek oka többnyire az

eltérő szakmai álláspont (például az erdő felújításának módszerét, a véghasználatból kimaradó hagyásterületek kiterjedését és számát, az inváziós növényfajok elleni vegyszeres védekezés szükségességét, a vízmegőrzés mértékét és jogalapját, stb. illetően).

Ahogy az az önálló természetvédelmi hatóság létrejötte óta minden évben (2005-ben történt meg a természetvédelmi hatósági és kezelői feladatkör szervezeti elkülönítése), úgy 2022-ben is elmondható volt, hogy a KNPI természetvédelmi kezelői tényállás-tisztázása, adatszolgáltatása és szakértői javaslatai alapvető jelentőségűek a természetvédelmi hatósági döntéshozatalban. Ez a csapatmunkában történő szakmai döntés-előkészítés előnyeinek túl hátrányokat is magában hordoz, egyebek között azért, mert megnehezíti az irányító szervek, illetve döntéshozók számára a természetvédelmi hatósági döntések teljes munkaerő- és költségigényének, azok intézmények közötti megosztásának áttekintését, és az erőforrások szükség szerinti mértékű és elosztású biztosítását.

A KNPI és a természetvédelmi hatóság közötti együttműködés jó, rendszerek a hivatalos ügyiratváltáson túli egyeztetések is ügyintézői szinten a szakmai alapelvekről, koncepciókról. A legnagyobb jelentőségű ügytípusok, szakmai kérdések kapcsán vezetői szintű egyeztetésekre is sor kerül. Ennek ellenére, nem minden esetben egyezik meg a hatósági érdemi döntés a természetvédelmi kezelői javaslattal, előbbi jogértelmezése időnként eltér a természetvédelmi kezelőtől.

2022-ben is igen sok megkeresés érkezett a kormányhivataloktól az érzékeny természeti területeken (ÉTT) tervezett művelési ág váltások – erdőtelepítések és felszántások - ügyében (ÉTT-n a természetvédelmi hatóság engedélyéhez kötött a gyeperdő és nádas művelési ág megváltoztatása).

A KNPI továbbra is kiemelt figyelmet fordít arra, hogy az ügyfelektől, magánszemélyektől érkező, a természetvédelmi hatóság részéről engedélyköteles tevékenységekre vonatkozó előzetes tájékoztatás-kéréseket magas színvonalon válaszolja meg. Az előzetes tájékoztatás-kérésekre biztatja ügyfeleit is. Az ilyen kommunikáció révén ugyanis számos későbbi, engedélyezési szakaszban jelentkező konfliktus megelőzhető, és ez az ügyfeleknek és a természetvédelmi közérdeket képviselő államigazgatási szerveknek egyaránt érdeke.

Igazgatóságunk a munkáltatói intézkedéseket elektronikusan kézbesíti az e-HR rendszeren keresztül. Az igazgatóság kormánytisztviselői, munkavállalói mind rendelkeznek Ügyfélkapuval, amely szükséges feltétele az e-HR rendszer működtetésének.

9.1.2. Nem saját vagyongazdálkodásban lévő védett és Natura 2000 erdőterületek

NPI működési területén fekvő erdőterületek	Terület (ha)	Erdőrészek száma	Erdőtervezési körzetek száma
Fokozottan védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület)	74,83	14	3
Fokozottan védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő	627,83	218	8
Országos jelentőségű védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület és nem fokozottan védett)	1314,54	463	12
Országos jelentőségű védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő (nem fokozottan védett)	6451,09	2429	13

Országos jelentőségű védett/ fokozottan védett természeti területen kívüli, de Natura 2000 területen lévő erdő	11671,64	4576	12
Összesen	20139,93	7700	13

Erdőtervezés: 2022-ben a Marosszög-Csanádi, a Harkakötönyi és az Alsó-Duna-menti erdőtervezési körzetek körzeti erdőterve készült el. A Bajai erdőtervezési körzet 2022-ben megkezdett tervezése 2023-ban zárul le. Saját vagyongazdálkodási erdők a Marosszög-Csanádi és a Harkakötönyi erdőtervezési körzetben találhatóak. Az erdőtervezési eljárásban benyújtott, a természetvédelmi kezelés megvalósítása céljából összeállított erdőgazdálkodói tervjavaslataink átvezetésre kerültek.

Az erdőtervezéssel érintett, védett/Natura2000 területen található erdőrészletek száma: 1790 db.

Az Országos Erdőállomány Adattár 688 db erdőrészlet esetében tartalmaz közösségi jelentőségű erdei élőhely adatot. Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott nem erdei élőhelyek mennyiségét az Igazgatóság a rendelkezésére álló adattári hozzáféréssel nem tudja meghatározni.

Az **erdőtervezési eljárások** során az alapvető természetvédelmi célkitűzés a védett és fokozottan védett természeti értékek, védett és fokozottan védett természeti területek, a Natura 2000 területek és közösségi jelentőségű értékek kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

A természetvédelmi érdekek érvényesítésének főbb szakmai szempontjai védett természeti területeken, és - a vonatkozó jogi szabályozásoknak megfelelő pontokban – a Natura 2000 területeken:

- jelölő élőhelyek kiterjedése nem csökkenhet, kivéve ha ez a változás másik, az eltűnő élőhelyrészhez hasonló természetességű jelölő élőhely kiterjedésének növekedése miatt következik be;
- a jelölő élőhelyek természetessége nem csökkenhet, kivéve, ha ez közvetlenül elháríthatatlan külső ok (pl. időjárási szélsőség, fogyasztószervezet gradációja), vagy erdei élőhely esetén a faállomány engedélyezett véghasználata, illetve a felújítás érdekében szükségszerűen végzett talajmunka miatt következik be;
- a természetes, természetközeli erdőtársulások, erdei élőhelyek megóvandó tulajdonsága a heterogén tér- és korszerkezet, a legyengült egészségű fák jelenléte, az álló és fekvő holtfák jelenléte, a fajgazdag cserje- és gyepszint;
- az őshonos erdőállományok, jelölő erdei élőhelyek tíz éves felbontású korosztályszerkezetében nem csökkenhet a térségben szokásos erdőgazdálkodási gyakorlat szerint már véghasználatra előírható korosztályok, továbbá az őket eggyel megelőző korosztály összesített területi kiterjedése (nem véghasználható több idős erdőállomány, mint amennyi korosodásával belép a hasonló ökológiai funkciót ellátni képes korosztályokba);
- erdőtervezési ciklusonként 50%-os aránynál jobban nem csökkenthető véghasználat révén egyetlen korosztály területe sem;
- a természetes, természetközeli erdőtársulások, jelölő élőhelyek inváziós veszélyeztetésének mértéke nem növelhet;

- ahol az őshonos erdőállomány képes felújulni a maga természetes ökológiai folyamataira jellemző módon (természetes sebességgel, állománysűrűséggel, állományszerkezettel), ott biztosítani kell a természetes felújítás lehetőségét;
- védett/Natura 2000 területen az őshonos fafajok javára szükséges elvégezni a nevelővágásokat;
- őshonos állományok esetében egészségügyi termelést csak kivételes esetben (nagyértékű károsítás, vagy zárlati károsító fellépése esetén) lehet végezni;
- a jelentős természeti értéket képviselő állományokban a vágásérettségi kort a biológiai vágáskorhoz közelítve, a vágásérettségi szakasz felső határánál kell meghatározni,
- az erdők véghasználatára során hagyásfákat, hagyásfa csoportokat kell visszahagyni;
- a hagyásfa csoportok kiterjedésének meghatározása minden erdőrészlet esetében egyedi mérlegelés alapját képezi, a véghasználandó állomány természetvédelmi értékétől függően;
- a faültetvényeket, kultúrerdőket, átmeneti erdőket a soron következő erdőfelújítás során át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló erdőkké, ez alól kivételt jelentenek egyes, nem kiemelt tisztai hullámtéri nemesnyáras erdőállományok, amik esetében a több lépcsős, fokozatos szerkezet-átalakítás is elfogadott (korábbi miniszteri erdőterv-rendelet rendelkezését követve);
- az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során biztosítani kell az erdőszegélyek kialakulását, a meglévő erdőszegélyek kíméletét, valamint az erdő lombkorona-, cserje- illetve lágyszárú szintjében a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését;
- természetes, természetszerű erdőtársulások, erdei jelölő élőhelyek esetében fahasználat csak a kedvező természetvédelmi állapot fenntartása, helyreállítása érdekében tervezhető;
- vegetációs időszakban fakitermelés csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetve végezhető, amennyiben védett természeti értékeket érdemben nem veszélyeztet;
- támogatott a faanyagtermelést nem szolgáló, átmeneti és örökerdő üzemmódok megállapítása;
- támogatott a felnyíló erdővé minősítés, illetve a fátlan állapotban tartás, amennyiben természetes, természetszerű erdőállomány záródása természetes ökológiai folyamatok következményeként csökken;
- a nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fafajból álló erdők lombkorona-, cserje- valamint lágyszárú szintjében az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során elő kell segíteni a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését.

A természetvédelmi érdekek az erdőtervezési eljárásban adatszolgáltatással, természetvédelmi kezelői nyilatkozatokkal, és az erdőrészletenkénti tárgyalások során érvényesíthetőek. A körzeti erdőtervezési igazgatási szakaszában a tervezett körzet releváns biotikai adatai átadásra kerülnek, az eljáró hatóság a tervjavaslat készítése során az adatokat figyelembe veszi, az érintett erdőrészlet leíró lapokon szerepelteti. Az elkészült tervjavaslat véleményezése természetvédelmi kezelői nyilatkozat útján történik. A nyilatkozat a fent részletezett szempontok szerinti kezelői javaslatokat tartalmazza. Véleményeltérés esetén erdőrészletenként tárgyalásra kerül sor, az érintett erdőgazdálkodók bevonásával. A körzeti erdőtervezés szakhatósági eljárásában szintén természetvédelmi kezelői nyilatkozat kiadására kerül sor. A tapasztalatok szerint a természetvédelmi kezelői nyilatkozaton alapuló szakhatósági állásfoglalás az esetek többségében elégséges a természetvédelmi közérdek érvényesítésére, az előírásait az eljáró hatóság átvezeti. Új eleme a természetvédelmi érdekérvényesítésnek az erdőgazdálkodói javaslatok kidolgozása során történő egyeztetés, erre elsősorban az erdőtervezési körzetek jelentős területű védett/Natura2000 erdőt kezelő

erdőgazdálkodói (jellemzően az állami tulajdonban lévő erdők kezelőivel) esetében kerül sor. Az erdészeti hatóság a természetvédelmi szempontok szerint egyeztetett erdőgazdálkodói tervjavaslatokat túlnyomórészt átvezeti. 2022-ben az erdőtervezési eljárásokban a tervjavaslatok véleményezése során 684 db erdőrészletet érintően, a szakhatósági eljárások során 40 db erdőrészletet érintően került sor természetvédelmi kezelői nyilatkozat kiadására.

A körzeti erdőtervezési eljárások során a természetvédelmi érdekérvényesítés leküzdhetetlen akadállyal, jelentős nehézséggel nem szembesült. Az együttműködés az eljáró hatósággal, szakhatósággal, és az érintett erdőgazdálkodókkal jellemzően konstruktív. A vonatkozó jogi szabályozás jellemzően alkalmas a természetvédelmi kezelési szempontok érvényesítésére.

Az Igazgatóság természetvédelmi kezelői feladatkörében hatósági megkeresésre a Korm. rendelet 39. §-a alapján írásos természetvédelmi kezelői nyilatkozattal segíti a tényállás tisztázását, egyéb ügyfél esetén az írásos természetvédelmi kezelői nyilatkozat mellett egyéb tájékoztatási formákat is alkalmaz (pl. helyszíni szemle, jegyzőkönyv, szóbeli egyeztetés). A hatósági megkeresések jellemzően a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 33. §, 38. §-a szerinti engedélyezési eljárások, a fent részletezett körzeti erdőtervezési eljárások, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 104/A. § (1) bekezdés d) pontja szerinti engedélyezési eljárások, illetve a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 69. § szerinti természetvédelmi szakkérdések vizsgálatára irányuló eljárások esetében érkeznek. Az erdőtelepítések kiemelt támogatásának következménye az erdőtelepítési szándék természetvédelmi célokkal való összeegyeztethetőségének előzetes egyeztetésére irányuló, nagy számú ügyféli megkeresés. 2022-ben 175 db, erdővel kapcsolatos államigazgatási ügyben történt ügyintézés.

A nem védett, nem Natura2000 területek erdeit érintő legjellemzőbb ügycsoport a védett növény és állatfajok megőrzésére irányuló eljárások, vonatkozó szabályozás Tvt. 42. § (1), 43. § (1), 78. § (1), Evt. 28/A. (1) d). Az eljárások kezdeményezése a természetvédelmi kezelő adatszolgáltatásával, illetve a szükséges fajvédelmi intézkedésekre tett javaslattal történik, a döntést a természetvédelmi hatóság, illetve a természetvédelmi hatóság megkeresésére az erdészeti hatóság hozza meg. Nehézséget okoz az eljárások kezdeményezése során a nem védett, nem Natura2000 területeken található erdők erdőtervi előírásaira, és gazdálkodási viszonyokra vonatkozó adatoknak a korlátozott hozzáférhetősége.

9.1.3. Jelentési feladatok a Minisztérium számára: természetvédelmi szakmai főosztályok, költségvetési, HEO stb. bontásban

Szervezeti egységek	Főszám	Alsószám
Földvagyon-gazdálkodási Főo.	18	17
Természetmegőrzési Főo.	48	42
Költségvetési Főo.	18	76
Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főo.	49	110
Intézményfelügyeleti és Perképviselői Főo.	0	0
Összesen:	133	245

9.1.4. Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés

Ügyiratforgalmunk (3666 főszám, 22922 alszám 2022-ben) közel 50 %-át az ügyfelekkel való levelezésünk teszi ki az alábbi leggyakoribb esetkörökben:

- elővásárlási jog gyakorlása tárgyában érkezett megkeresés;
- földvásárlással kapcsolatos megkeresések;
- földhaszonbérleti pályázatokhoz kapcsolódó levelezés;

- legeltetési, kaszási ügyekkel kapcsolatos megkeresések, bejelentések;
- építési ügyekben, művelési ág változtatásával, területhasználat módosításával kapcsolatos ügyekben előzetes egyeztetés, ügyféli tájékoztatókérések (ha ezek száma nő, az örömdetes, mert a társadalom környezettudatosságának növekedését jelzi);
- fásítással, fakitermeléssel kapcsolatos egyeztetések;
- védett állatokkal kapcsolatos megkeresés, kártalanítási ügyek;
- támogatásokhoz kapcsolódó együttműködés, támogatás iránti megkeresés;
- adatszolgáltatások kérése ügyfél által beadandó Natura hatásbecslésekhez, környezeti hatástanulmányokhoz.
- tervezők részéről történő információ-kérések településrendezési, közlekedésfejlesztési, vízpótlási tervek készítéséhez.

9.2. Szabálysértés

2022-ben természetvédelmi szabálysértési bírság kiszabására nem került sor.

9.3. Természetvédelmi bírság

Országosan védett, Natura 2000 és/vagy ÉTT gyepterület károsítása miatt hét esetben kezdeményezett a KNPI eljárást az illetékes természetvédelmi hatóságnál.

Országosan védett és Natura 2000 gyepon engedély nélkül gépjárművel közlekedés miatt három személlyel szemben 25.000-25.000 Ft-os természetvédelmi bírságot szabott ki a természetvédelmi hatóság. Gyepfeltörések miatt két esetben 125.000-125.000 Ft-os bírság kiszabására került sor, valamint a terület helyreállítására kötelezte a természetvédelmi hatóság a gazdálkodókat.

Fokozottan védett és Natura 2000 területen engedély nélküli kaszálás miatt 200.000 Ft bírságot szabott ki a természetvédelmi hatóság.

ÉTT legelőn engedély nélküli öntözőcsatorna létesítése miatt 100.000 Ft-os természetvédelmi bírság kiszabására került sor.

Natura 2000 területen végzett, engedély nélküli fakitermelés miatt az erdészeti hatóságnál eljárás indult, az eljárás még nem zárult le. Natura 2000 területen engedély nélküli fatelepítés miatt bejelentést tettünk a természetvédelmi hatóság felé, az eljárás eredményéről nincs tudomásunk.

A természetvédelmi hatóság országosan védett és Natura 2000 területen engedélytől eltérően végzett kaszálás miatt tett bejelentésünk alapján egy esetben elmarasztalta a gazdálkodót.

A természetvédelmi hatóság részéről – természetvédelmi bírság kiszabása helyett - alkalmazott figyelmeztetésekről nincs rendelkezésre álló adata az Igazgatóságnak.

9.4. Büntetőügyek

Madártetemekkel kapcsolatban két esetben tett büntető feljelentést a KNPI az illetékes rendőrkapitányságokon. Mindkét esetben a rendőrségi nyomozás alapján nem volt megállapítható a bűncselekmény elkövetése, de az ügyészség a rendőrségi határozatot hatályon kívül helyezte, és elrendelte a nyomozás folytatását. A nyomozások még nem zárultak le.

Natura 2000 gyepterületen engedély nélküli fakivágással eltulajdonított fa miatt feljelentést tettünk a rendőrségen, az eljárás még folyamatban van.

Terepjáró pótkerekének eltulajdonítása miatt tett feljelentést a KNPI, a feltételezett elkövetőt a rendőrség megtalálta, az eljárás még folyamatban van.

A KNPI vadkár elhárító kerítés lopása, akácfa kivágása és eltulajdonítása, és orvhalászat miatt is tett feljelentést a rendőrségen, de ezekben az esetekben az elkövető kilétének nem megállapíthatósága, illetve bizonyítási eszközök hiánya miatt az eljárás megszüntetésre került.

9.5. Polgári perek

Egy ingatlantulajdonos pályázat keretében végrehajtott kisajátítási eljárást támadott meg bírósági úton. A perben a KNPI II. rendű alperesként volt érdekelt. Az ítélet 2022 elején született meg, a bíróság a kormányhivatalnak és az Igazgatóságnak adott igazat.

Az Igazgatóságnak négy esetben érdekeltként, egy esetben egyéb érdekeltként kellett részt venni egy-egy bírósági eljárásban. Négy eljárásban a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal volt az alperes, egy esetben pedig a Pest Vármegyei Kormányhivatal. Az Igazgatóság mindegyik esetben az alperesek pernyertességét kívánta előmozdítani. A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatalnál korábban igazgatóságunk engedély nélküli fakivágással kapcsolatos bejelentést tett, ami alapján a felperest a kormányhivatal megbírságolta. Ezt a határozatot támadta meg a felperes, de a kormányhivatallal együtt a perből nyertesként került ki az Igazgatóság. A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatallal ingatlan-nyilvántartási, országos jelentőségű védett természeti területen szerves trágya kiszórása, védett természeti terület állapotának, jellegének természetvédelmi célokkal ellentétes megváltoztatása tárgyú természetvédelmi ügyben hozott határozattal kapcsolatos közigazgatási jogvitában és erdőrésztelben keletkezett hódok miatt hódállomány gyérítésének engedélyezésével kapcsolatos perben is együmműködtünk, és ezen eljárások sikeres pernyertességgel zárultak.

9.6. Egyéb jogi ügyek

Az év során felülvizsgálatra került 22 igazgatói utasítás/szabályzat, továbbá kiadásra került 3 új szabályzat.

A COVID járvány megfékezése miatt elrendelt kötelező oltás következtében kétheti jelentésekben számolt be az Igazgatóság a foglalkoztatottak oltottságáról. 2022-ben négy fő foglalkoztatott kezdeményezte ezen okból kormánytisztviselői jogviszonyának, illetve munkaszerződésének közös megegyezéssel történő megszüntetését, egyéb munkáltatói intézkedés meghozatalára nem volt szükség.

10. Természetvédelmi Őrszolgálat

10.1. Alapadatok

10.1.1. Személyi feltételek

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálat három tájegységi szervezeti egységben látja el természetvédelmi őri feladatait (Dunamenti TE, Homokhátság TE, Tiszamenti TE). A természetvédelmi őrszolgálat vezetője a Területkezelési Osztály vezetése mellett az őrszolgálat irányításáért felel, a tájegységekben a természetvédelmi őrk közvetlen irányítását, feladatok kiosztását, munkaszervezését a tájegységvezetők végzik az őrszolgálati csoportvezetőkön keresztül.

2022-ben 2 főnek szűnt meg a munkaviszonya a Dunamenti TE-ben. Egyikük helyére új őr került Kunpeszérén, másikuk helyére az őt szülési szabadság alatt helyettesítő munkatárs került állományba Kunszentmiklóson.

2022. december 31-én 32 fő tartozott a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának kötelékébe; közülük egyes szakemberek nem csak őri feladatokat láttak el. A természetvédelmi örök közé tartozó tájegységvezetők természetvédelmi örkerülettel nem rendelkeznek, miként a tájegységi szervezeti egységek keretén belül működő őrszolgálati csoportvezetők sem. (Ők a természetvédelmi őrszolgálati hierarchiában a természetvédelmi terület-felügyelőknek felelnek meg).

A személyi állomány 2022. december 31. állapot szerinti összetétele:

Természetvédelmi Őrszolgálat	Felsőfokú végzettségű	Középfokú végzettségű	Alapfokú végzettségű	Összesen
Természetvédelmi őr	31	1	-	32

A Természetvédelmi Őrszolgálat tagja közül 31 fő rendelkezik felsőfokú szakirányú végzettséggel. Természetvédelmi őri vizsgával, maroklőfegyver vizsgával és rendészeti vizsgával minden természetvédelmi őr rendelkezik. Egy üzemi vadászterületen és egy Földtulajdonosok Közössége által üzemeltetett vadászterületen 4 fő természetvédelmi őr hivatásos vadász feladatokat is ellát, valamint 2 fő kerületvezető erdész természetvédelmi őri feladatokat is végez. 1 fő a természetvédelmi örök által leadott őri jelentések hatósági ügyeit, illetve a hatóságoktól érkező megkereséseket intézi. Szolgálati célú kiséghajó-vezetői vizsgával 11 fő rendelkezik, ők a KNPI működési területén található Duna folyamszakaszra, illetve Tisza folyószakaszra szakaszvizsgával rendelkeznek.

A természetvédelmi örkerülettel rendelkező örök (28 fő) esetében az egy főre eső működési terület, illetve védett természeti terület:

A természetvédelmi örkerülettel rendelkező örök (28 fő) esetében az egy főre eső működési terület, illetve védett természeti terület:

	Átlagosan	Minimum	Maximum
Egy főre eső működési terület, természetvédelmi örkerület (ha)	35 924	5 605	169 666
Egy főre eső védett természeti terület (ha)	2943,6	128	6689

10.1.2. Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák

A Természetvédelmi Őrszolgálat technikai eszközökkel való ellátottsága, a működési feltételei megfelelőek. 2022-ben 32 fő természetvédelmi őr rendelkezett alkalmas minőségű szolgálati távcsővel, a vizes, illetve pusztai területen dolgozó természetvédelmi örök állványos távcsővel. 30 fő rendelkezett szolgálati maroklőfegyverrel, az új kollégák a fegyvertartáshoz szükséges vizsgát letették, a fegyverszerzést elindították, két kollégát szereltünk fel szolgálati célú maroklőfegyverrel. A Természetvédelmi Őrszolgálat tagjai számára a terepi egyenruha kiegészítő és védő elemekkel együtt biztosítva van; társasági egyenruhával 28 fő ellátott. A 2022-ben felvett természetvédelmi őr kolléga egyenruhával történő ellátása még nem történt meg.

A Természetvédelmi Őrszolgálatnál rendszeresített 10 db EDR kézi rádió adó-vevő készülék használatára 2022-ben nem került sor. Szolgálati telefonszámmal és telefonnal bír minden őrszolgálati munkatárs. Bár GPS készülékkel a régebb óta foglalkoztatott természetvédelmi

őrök mind rendelkeztek, azonban a meghibásodott készülékek aránya tovább nőtt 2022-ben, több készülék használhatatlanná vált, ezek teljeskörű pótlása még nem megoldott. Terepi táblagépek beszerzése ugyanakkor javította a technikai felszereltséget.

A Pannon Eagle LIFE pályázat keretében végezte a KNPI méreg- és tetemkereső kutyás egysége a működési területen a mérgezéses helyszínek felderítését. A program 2022. december végén lezárult.

A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat 2022-ben 30 db szolgálati gépjárművet, 2 db kiséghajót, 2 db ladikot használt. A régi gépjárművek műszaki állapota jellemzően tovább gyengült, azonban új gépjárművek beszerzése is történt. A magas színvonalú feladatellátáshoz szükséges a folyamatos eszközfejlesztés, a felszerelések minőségi javítása. Ezt szolgálta a KEHOP-4.2.0-15-2016-00009 pályázat, aminek keretében a beszerzésekhez szükséges előkészítések és megvalósítások egyaránt történtek. A pályázati támogatásból gépjárművek, informatikai eszközök és a terepi megfigyeléseket támogató eszközök kerültek beszerzésre.

Az Igazgatóság központjában a természetvédelmi őrök által használt munkaállomások egy kivétellel más szervezeti egységeknek lettek átadva. Kialakításra kerültek ugyanakkor a tájegység központok, ahol a természetvédelmi őrök munkaállomásai is helyet kaptak. Pályázati forrásból két tájegységi természetvédelmi őrszolgálati iroda került kialakításra az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő ingatlanokon, Izsákon és Pálmonostorán. Saját forrásból, egyelőre átmeneti tájegységi iroda lett kialakítva Kunszentmiklóson, a Tűzok LIFE pályázatból megkezdődtek az építési munkák Kunszentmiklóson, ahol a tájegység iroda is helyet fog kapni.

10.1.3. Polgári természetőrök

2022-ben a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság 113 fő polgári természetőrrel állt kapcsolatban természetvédelmi őrökkel keresztül. A polgári természetőrökkel a kapcsolattartás folyamatos; többségük, mintegy 30 fő, aktívan segíti az őrszolgálat munkáját. Ők tájékoztatják a természetvédelmi őr kollégákat az általuk megfigyeltekről, akár érdekes természeti jelenségekről, ritka fajok észlelt előfordulásáról, akár a természetkárosításokról.

10.2. Feladatellátás

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálat hatósági feladatait a vonatkozó jogszabályok szerint végezte 2022-ben. A 2012. évi CXX. törvény 23. szakaszában meghatározottak alapján a rendészeti feladatokat ellátó személyekre vonatkozó rendészeti vízgáival 32 fő természetvédelmi őr rendelkezik. Az éves kötelező lögyakorlatot valamennyi természetvédelmi őr teljesítette. A jogszabályban meghatározott kényszerítő eszközzel 26 fő természetvédelmi őr rendelkezik.

10.2.1. Hatósági feladatellátás

A Természetvédelmi Őrszolgálat által végzett hatósági munka mérőszámai, a jelentési rendnek megfelelően:

Hatósági intézkedések megnevezései	Összesen
Figyelmeztetés	25
Helyszíni bírság	2
Szabálysértési/büntető feljelentés	5
Közig. hatóság felé tett feljelentés	10

Közig. határozatok ellenőrzése	496
Kényszerítő eszköz használat	0
Közös szolgálat ellátás más hatósággal	17
Helyszíni bírság érték (Ft)	35 000
Természetvédelmi őr által intézett ügyirat	164
Természetvédelmi őr közreműködésével intézett ügyirat	1000
Rendkívüli események	6

53 db természetvédelmi őri jelentés (természetkárosítás, gyepfeltörés, beszántás, fakivágás, mérgezés gyanúja, engedély nélküli legeltetés, szemetelés, rongálás stb.) érkezett be 2022-ben. Ebből 6 db szólt rendkívüli eseményről:

Egy-egy rendkívüli tüzeset történt Izsák-Soltszentimre külterületén és Tiszaalpáron. Három rendkívüli jelentés szólt elhullott védett és fokozottan védett madár tetemek előkerüléséről: Dunatetőtlen külterületén, riasztási célból kihelyezett 4 példány vetési varjú tetemek szántó művelési ágú területen; Mórahalom külterületén elszáradt madártetemek kerültek elő egy erdő területéről, 34 példány holló, 12 példány egerészölyv, 1 példány héja; a Szegedi Regionális szeméttelp közvetlen szomszédságában, egy KFO (középfeszültségű oszlop) alatt találta meg az összesen 3 pld fehér gólya tetemét természetvédelmi őrünk. Két esetben a rendőrség felé tettük meg a szükséges intézkedéseket, valamint laboratóriumi vizsgálatot kértünk, egy esetben az áramszolgáltató felé is jeleztük a problémát.

Egy esetben nagyarányú mocsári teknős pusztulásról szólt a bejelentés (80 példány).

Az Igazgatóság által intézett államigazgatási ügyek közül – amik többségében a kormányhivatalok környezetvédelmi és természetvédelmi főosztályaival, mint természetvédelmi hatósággal történik az eljárási kapcsolattartás - hozzávetőleg 1000 esetben működtek közre természetvédelmi őrok a KNPI természetvédelmi kezelői nyilatkozatának összeállításában.

Összességében a természetvédelmi őrok munkaidejének – az örkerület jellegétől, elhelyezkedésétől függően – mintegy 10-50%-át teszi ki a természetvédelmi hatósági úton történő természetvédelmi érdekérvényesítéssel kapcsolatos feladatok ellátása. A természetvédelmi őrszolgálat saját hatósági fellépése általában a munkaidő 5-15%-át teszi ki. A hatósági úton történő érdekérvényesítéssel együtt járó feladatok mellett végzik a természetvédelmi őrok a természetvédelmi kezeléssel kapcsolatos szakmai feladatokat (biotikai adatgyűjtésről, monitorozástól a haszonbérletek szakmai követelményeire tett javaslatokig, a KNPI saját legeltetési, kaszálási, erdőkezelési, stb. terveinek összeállításában történő részvételig), a közvetlen vagyonkezelési (őrzési, ellenőrzési) feladatokat, az ismeretterjesztéssel, ökoturizmussal kapcsolatos feladatokat, a védett állatok mentését, stb.

10.2.2. Együttműködés más hatóságokkal

Rendőrséggel való együttműködés: Több közös járőrnapot teljesítettek a természetvédelmi őrok, javarészt a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság és a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság illetékes körzeti megbízottjaival, vízi rendőreivel.

A közös ellenőrzések célja: területellenőrzések, általános körű külterületi szolgálatok, vadászati és horgászati ellenőrzések, közös helyszínelés mérgezés gyanús esetek kapcsán, tanúkihallgatások korábbi ügyekkel kapcsolatban. Továbbá a közös szolgálatok a természetvédelmi érdekekkel össze nem egyeztethető tevékenységek megakadályozására, visszatartására irányultak védett és fokozottan védett területeken.

A Nemzeti Nyomozó Iroda munkatársaival a következő ügyekben történt együttműködés 2022-ben: házkutatásban történő részvétel; engedély nélkül tartott hullók beazonosításában való szakértői közreműködés; engedély nélkül tartott Harris-ölyvek ügyében folytatott helyszíni intézkedésben való közreműködés.

A NAV Csongrád-Csanád Vármegyei Adó és Vámigazgatóság Határkirendeltségével való együttműködés 2022-ban: 53 példány rák faji azonosításában történő szakértői közreműködés; 3 példány görög teknős faji azonosításában történő szakértői közreműködés.

Vízirendészettel való együttműködés: 2022-ben 4 alkalommal volt közös szolgálat a Tiszai Vízirendészet kollégáival, több alkalommal kiséghajós szolgálatellátás történt. Az ellenőrzések célja a területellenőrzés, hullámtér ellenőrzés, halászati, horgászati, falopás megelőzési, valamint a vízi közlekedési szabályok betartása.

Katasztrófavédelemmel való együttműködés: 2022-ben 17 őri jelentéssel is jelentett tüzeset volt, két esetben többnapos tűzörségre voltak kirendelve a természetvédelmi őrök (Izsák, Tiszalpár). Mindkét megyében a Katasztrófavédelmi Igazgatóságokkal hatékonyan működött együtt az Igazgatóság 2022-ben is.

Ezek az együttműködések azzal is segítik a természetvédelmi érdekérvényesítést, hogy sürgősen intézendő ügyekben, vészhelyzetekben a bejáratott, személyes ismeretségekkel is jellemzett munkakapcsolatoknak köszönhetően gyorsabb, gördülékenyebb, hatékonyabb az ügyintézés, az összefogást igénylő intézkedés.

Egyéb hatóságok, intézmények, szervek, amelyekkel együttműködési megállapodással nem szabályozott módon tartott fenn szorosabb kapcsolatot és együttműködést a KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat:

Bács-Kiskun Megyei és Csongrád Megyei Kormányhivatalok;

Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság; Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság; Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság;

Nemzeti Adó- és Vámhivatal Bács-Kiskun Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága;

Építésügyi hatóságok;

Bányakapitányságok;

DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt., KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt., Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.

Települési önkormányzatok;

Szomszédos nemzetipark-igazgatóságok: DINPI, DDNPI, KMNPI, HNPI;

Vadásztársaságok;

Bács-Kiskun megyei Horgászegyesületek Szövetsége

Polgárőri szervezetek;

Közigazgatási határozatok ellenőrzése: 2022-ben 496 alkalommal került sor ellenőrzésre, elsősorban kaszálások, legeltetések, téli legeltetések, vadászatok kapcsán, illetve az erdészeti és a természetvédelmi hatóság által kiadott határozatok, vízjogi üzemeltetési engedélyek végrehajtásának kontrolljaként.

Ügyiratforgalom: A Természetvédelmi Őrszolgálati Osztály, majd a Területkezelési Osztály közreműködésével 2022-ben mintegy 1000 – az osztályra szignált és/vagy átadott vagy a természetvédelmi őrök bevonását igénylő - ügyirat ügyintézése történt.

Agrárgazdálkodási ellenőrzések:

Lásd a 3.4. fejezetben.

10.2.3. Nem hatósági feladatok ellátása

Ifjú Kócsagőr Program: A Természetvédelmi Őrszolgálat népszerűsítésére indított országos programban 1 fő országos szervezői feladatokat is ellát. 2022-ben 6 fő jelentkezett Ifjú Kócsagőrnek Igazgatóságunkon, akik közül mindenkivel teljesítettük a terepi programot. Az országos döntőn igazgatóságunk mentor-diák párosa magas színvonalon szerepelt.

A KNPI Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály környezeti neveléssel és természetvédelmi szemléletformálással kapcsolatos oktatási, ismeretterjesztési, ökoturisztikai és közönségszolgálati feladatainak ellátásában a természetvédelmi örök is közreműködnek, valamint az igazgatóság kiadványaihoz is hozzájárultak információval, fényképanyaggal. A KNPI Két Víz Közé című időszakos kiadványában megjelent több cikk elkészítésében közreműködtek örökollgák.

Pályázatokban való részvétel: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat a részt vett az osztály szakterületét érintő pályázatok előkészítési és lebonyolítási szakaszában, a szakmai konzultációkban és véleményezésekben, együttműködve az Igazgatóság más osztályain dolgozó, a pályázattal érintett szakterületen tevékenykedő munkatársakkal. Összesen 20 fő természetvédelmi ör vesz részt különböző pályázatokban.

A LIFE15 NAT/HU/000902 számú „A parlagi sas védelme a Pannon Régióban az ember okozta pusztulás csökkentésével” című LIFE projektben folytatódott a kutyával végzett őri feladatellátás.

Jogi és Igazgatási Osztállyal való együttműködés: A KNPI Jogi és Igazgatási Osztályához (JIO), valamint a Természetvédelmi Őrszolgálati Osztályhoz tartozik a Belügyminisztérium által üzemeltetett Szabálysértési Nyilvántartási Rendszer. 1 fő természetvédelmi ör, aki jogász végzettséggel is rendelkezik, a JIO-val együttműködve, a természetvédelmi örök által leadott őri jelentések hatósági ügyeit intézi: feljelentéseket, illetve bejelentéseket a rendőrség és az illetékes hatóságok felé.

Monitorozási feladatokban való részvétel: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat a közreműködött az Igazgatóság működési területén a Védett Természeti Területek Törzskönyve és a Védett Természeti Értékek Törzskönyve (Törzskönyvek) adatainak gyűjtésében a Természetvédelmi Információs Rendszer (TIR) által meghatározott struktúra szerint. A monitorozási adatok gyűjtése az év elején kiadott terv alapján folyt.

KNPI vagyongazdálkodási feladataiban való részvétel: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat a közreműködött az Igazgatóság természetvédelmi kezelési munkáinak előkészítésében, végrehajtásában. A haszonbérleti pályázatok ellenőrzésére 2021-ben nagy hangsúlyt fektetett mindhárom TE, a területükkel érintett természetvédelmi örök közreműködésével.

Ügyeleti rendszer: A KNPI munkaidő után is elérhető telefonos ügyeleti rendszert üzemeltet. Az ügyeleti telefonszám működtetésében, a hívások fogadásában és a bejelentések kezelésében 7 fő természetvédelmi ör és 1 fő nyilvántartási referens vesz részt heti váltásokban. Az ügyeleti telefonszámra érkező hívások fogadása, munkaidőben az Igazgatóság központi számán történik, munkaidő után - beleértve a hétvégi és ünnepnapokat

is - az ügyeletes természetvédelmi őr fogadja a hívásokat és szervezi meg a bejelentésre születő válaszreakciót. Az ügyeleti számra érkező hívások fogadásába további természetvédelmi őröket vontunk be, mentesítve a tájegységvezetőket a feladat alól.

Képzések teljesítése: A KNPI természetvédelmi őrői a Nemzeti Községi Egyetem szervezésében 2 db e-learning képzést teljesítettek. Az Agrárminisztérium és a Magyar Államkincstár által szervezett 2022. évi szakértői ellenőrzésben közreműködő kollégák kötelező képzésén az őrszolgálat teljes létszámmal részt vett Budapesten. Természetvédelmi őrői vizsgát 1 fő tett, aki sikeresen teljesítette a természetvédelmi őrői rendészeti vizsgát is. Az éves kötelező lögyakorlatot mindenki teljesítette. Belső képzés keretében az őrszolgálat intézkedéssel kapcsolatos technikai ismeretekről szóló (előadó: BKVm RFK), továbbá tüzesetekkel kapcsolatos tudnivalókról szóló (előadó: igazságügyi szakértő) vett részt.

Elismerések: Föld Napja alkalmából Pro Natura Emlékplakettet 2 fő kapott.

Képviselői hazai vagy nemzetközi testületekben: A KNPI Természetvédelmi őrszolgálatából 6 fő természetvédelmi őr képviseli az igazgatóságot 10 hazai vagy nemzetközi testületben.

11. Költségvetés és vagyon

11.1. Kiadások

Megnevezés	Eredeti előirányzat E Ft	Módosított előirányzat E Ft	Teljesítés 2022.12.31 E Ft	Teljesítés %-a eredeti előirányzathoz
Személyi juttatások	773 056	984 293	945 972	122%
Munkaadókat terhelő járulékok	105 625	170 273	165 291	156%
Dologi kiadások	562 667	1 416 178	1 116 495	198%
Egyéb működési célú kiadások	0	337 163	319 032	-
Támogatásértékű felhalmozási kiadások	0	0	0	0
Beruházások	133 477	1 236 710	643 178	482%
Felújítások	0	221 543	221 543	-
Egyéb felhalmozási célú kiadások	0	879	879	0
Finanszírozási kiadások	0	44 610	44 610	-
KIADÁSOK MINDÖSSZESEN	1 574 825	4 411 649	3 457 000	220%

A teljesített kiadások tervezettől történő eltérésének oka elsősorban a KEHOP és LIFE pályázatokban megvalósult beruházások és dologi kiadások időarányos teljesülése. A projektek megvalósítási üteme jelentős mértékben befolyásolja az adott költségvetési év beruházási teljesítési adatait, hisz csak a szakmai, műszaki ellenőr által kiadott teljesítési igazolások megtörténte után van lehetőség az elvégzett munka pénzügyi teljesítésére. A pályázati forrásból megvalósuló felhalmozási kiadások nem jól tervezhetők a közbeszerzési eljárások elhúzódása miatt, és mert az aktuális gazdasági körülmények között nagy a beruházások megvalósulásának bizonytalansága. A módosított előirányzatok teljesítést meghaladó része a maradvány része, amik európai uniós pályázatok, és kötelezettségvállalással terheltek.

11.2. Bevételek

Megnevezés	Eredeti előirányzat E Ft	Módosított előirányzat E Ft	Teljesítés 2022.12.31 E Ft	Teljesítés %-a eredeti előirányzathoz
------------	--------------------------	-----------------------------	----------------------------	---------------------------------------

Működési célú támogatások	249 600	558 188	558 188	236%
Felhalmozási célú támogatások	0	499 688	499 688	-
Működési bevételek	409 000	800 094	800 094	196%
Felhalmozási bevételek	0	0	0	0
Működési célú átvett pénzeszközök	0	52 995	52 995	-
Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	0	224	224	-
Finanszírozási bevételek	916 225	2 500 460	2 500 460	273%
BEVÉTELEK MINDÖSSZESEN:	1 574 825	4 411 649	4 411 649	280%

A működési bevételek jelentős része haszonbérbe adásból, állatok, takarmány, trágya és fa értékesítéséből adódott.

A működési célú támogatások többlete elsősorban az agrártámogatások folyósításából származott (agrárkörnyezetgazdálkodás, pl. anyatehén tartás, ökológiai gazdálkodás fenntartása, zöldítés). A finanszírozási bevételek módosított előirányzata a költségvetési támogatásból és az előző év pénzmaradványából (1 387 549 e Ft) tevődik össze. A maradvány összege a KEHOP és LIFE pályázatokhoz kapcsolódó NPTF-es Agrárminisztérium által fejezeti kezelésű előirányzatból folyósított, de még a projekt időszakok végéig felhasználható előlegekből keletkezett.

Intézményi saját bevételeink főbb jogcímenként az alábbiak szerint realizálódtak 2022-ben:

Megnevezése	Egyedi gyűjtő	Összeg E Ft
Takarmány	B40101-101	23 487
Tűzifa	B40101-21	7 830
Egyéb készlet értékesítés	B40101-210	23 546
Lábonálló fűtermés értékesítése	B40101-212	680
Szarvasmarha trágya	B40101-215	27 027
Szarvasmarha értékesítés	B40101-22	152 695
Könyv	B40101-23	83
Kiadványok	B40101-24	266
Marhahús értékesítés	B40101-25	6 621
Vadhús értékesítés	B40101-26	3 080
Hulladékfa értékesítés	B40101-27	4 450
Lábon álló nád	B40101-28	12 443
Lábonálló fa	B40101-29	36 709
Készletértékesítés bevételei (bögre)	B40101-214	11
Földterület bérlet	B40201-21	12 419
Terembérlet	B40201-23	240
Egyéb ingatlan hasznosítás	B40201-24	3 448
Szállásdíj	B40201-25	6 970
Egyéb bérlet	B40201-26	656
Lakbér	B4029901-01	1 567
Telefon	B4029901-03	3
Magáncélú gk. használat	B4029901-04	1 869
Belépőjegy	B4029903-21	479
Védett természeti értékek bemutatása	B4029903-22	4 072
Egyéb szolgáltatások nyújtása miatti bevételek	B4029903	4 670
Közvetített szolgáltatás	B40400	3 579
Vadászati jog bérbeadásából származó bevételek	B40401	3 358

Központi alrendszer haszonbérbe adásból származó bevételei	B4049904	218 580
Következő év(ek)ben személyi juttatások, azok közterheinek, dologi kiadások visszatérülésének, visszatérítésének bevétele	B4119902	10 394
Egyéb kártérítési bevételei	B4110102	3 151
Késedelmi kamat, kötbér, bánatpénz bevételek előirányzata bevétel	B4110103	323
Egyéb költség-visszatérítések, utólagos egyéb térítések bevétel	B4110203	20 170
Egyéb különféle működési bevételek	B4119906	13 541
Általános forgalmi adó	B406	50 994
Általános forgalmi adó visszatérülése	B407	140 683
Intézményi működési bevételek összesen:		800 094
Egyéb gép, berendezés és felszerelés értékesítésének bevétel	B5302	0
Jármű értékesítésének bevételei	B5303	0
Tenyészállat értékesítésének bevételei	B5304	0
<i>Működési célú átvett pénzeszközök</i>		<i>0</i>
Háztartásoktól felhalmozási célú visszatérítendő tám.	B7404	224
<i>Felhalmozási célú átvett pénzeszközök</i>		<i>224</i>
Intézményi működési és felhalmozási bevételek összesen:		800 318

11.3. Vagyon

11.3.1. Befektetett eszközök

Nyilvántartás szerinti vagyon (e Ft)		Bruttó érték	Értéksökkenés	Nettó érték
Vagyoni értékű jogok		263 826	191 442	72 384
Szellemi termékek		12 456	12 456	0
Ingatlanok, kapcsolódó vagyoni értékű jogok	Földterület	7 310 077	0	7 310 077
	Telek	47 770	0	47 770
	Épület	1 112 633	426 156	686 477
	Építmény	4 944 882	2 101 340	2 843 542
	Erdő	67 917	0	67 917
Gépek, berendezések, felszerelések	Ügyviteli	99 288	72 732	26 556
	Egyéb	613 987	450 097	163 890
	Képzőművészeti alkotások	5578	0	5 578
Járművek		1 074 886	679 921	394 965
Tenyészállatok		297 866	212 155	85 711
Beruházások, felújítások (folyamatban lévő)		1 125 812	0	1 125 812
Kis értékű tárgyi eszközök		224 071	223 951	120
Összesen		17 201 049	4 370 250	12 830 799

11.3.2. Forgóeszközök

Megnevezés	E Ft
Vásárolt készletek	169 635
Növendék, hízó és egyéb állatok	95 563
Késztermékek	150 104

Készletek összesen	415 302
Pénzeszközök	E Ft
Forintszámlák	828 663
Idegen pénzeszközök (deviza)	1 997 945
Pénzeszközök összesen:	2 826 608

11.4. Épületek

Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok 2022.12.31-i dátum szerint:

Megnevezés:	Bruttó érték (eFt)	Écs. (eFt)	Nettó érték (eFt)
Földterület	7 310 077		7 310 077
Telek	47 770	0	47 770
Műemlék jellegű épület	51 632	0	51 632
Épületek	1 022 223	388 466	633 757
Építmények	3 612 353	768 811	2 843 542
Erdők	67 917	0	67 917
0-ig leírt épület	36 882	36 882	0
0-ig leírt építmény	1 332 529	1 332 529	0
Ing-hoz kaps. vagyoni ért. jogok	1 896	808	1 088
Összesen:	13 483 279	2 527 496	10 955 783

11.5. Eszközök

Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő épületek:

az épület típusa	Száma (db)	növekedés 2022-ben (db)
Műemlék jellegű épületek	6	0
Székház	1	0
Természet Háza	1	0
Erdei Iskola	2	0
Tanya	13	2
Szociális épület	2	0
Révház	2	1
Állattartó épület	16	2
Szalmár lőtér	1	0
Szolgálati lakás	7	2
Mázasaház	1	0
Géptelep	1	0
Rákosi Viperaház	1	0
Takarmánytároló	1	0
Gulyásszállás	3	0
Kutatószállás	6	2
Páztormúzeum	1	0

Látogatóközpont	2	0
Oktatóépület	3	1
Erdésház	1	0
Bioszféra Mérőállomás	1	0
Magtár	1	0
Boncoló	1	0
Juhászszállás	1	0

Az Igazgatóság tulajdonában nyilvántartott eszközök:

Eszköz megnevezése	Száma (db)	Növekedés 2020-ban (db)	Forrás	Beszerzés indoka
mezőgazdasági munkagépek, vontatók	90	8	8 db: „KEHOP -4.1.0-15-2016-00046” Tájidegen fajokból álló erdők átalakítása Natura 2000 jelölő élőhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területein.	Természetvédelmi kezelői feladatok ellátása.
személygépkocsi (a terepjárókat kivéve)	5	0		
terepjáró	71	0		
kerékpár	64	0		
vízi jármű	17	0		
hőkamera	11	0		
digitális fényképezőgép	89	0		
távcső	138	4	3 db leltározás során fellelt eszköz; 1 db térítésmentes átvétel.	Természetvédelmi kezelői feladatok ellátása.
sztereomikroszkóp	30	2	Intézményi elemi költségvetés.	Környezeti nevelői feladatok ellátása.
éjjellátó készülék	6	0		
számítógép	133	14	Intézményi elemi költségvetés.	Alapfeladatok ellátása (tönkremenetel, elavulás ellensúlyozása).
munkaállomás	6	0		
notebook	122	22	20 db intézményi elemi költségvetés; 2 db NPTF/28/2022.	Alapfeladatok ellátása (tönkremenetel, elavulás ellensúlyozása).
monitor	160	15	Intézményi elemi költségvetés.	Alapfeladatok ellátása (tönkremenetel, elavulás ellensúlyozása).
nyomtató	38	0		
GPS	81	1	NPTF/28/2022	Természetvédelmi kezelői feladatok ellátása.
spektív	48	0		
mobiltelefon	223	48	Intézményi elemi költségvetés.	Alap- és természetvédelmi kezelői feladatok ellátása (tönkremenetel, elavulás ellensúlyozása).

12. Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok

A KNPI-ben a környezeti nevelés és az ökoturizmus szakmai koordinálója a kecskeméti központban működő Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály (ÖKNO). Az osztály létszáma 2022. december 31-én 8 fő. Két turisztikai referens munkatárs az osztályról átkerült tájegységekhez, egyikőjük a Kontyvirág, másik a Naprózsa Erdei Iskolához.

A KNPI két erdei iskolája (Naprózsa, Kontyvirág) és három látogatóközpontja közül kettő (Tisza-völgyi bemutatóház, Naprózsa Ház) szervezetileg egy-egy tájegységhez tartozik. Az ÖKNO a tájegységek környezeti nevelési és ökoturisztikai tevékenységét koordinálja, és ellátja a Természet Háza Látogatóközpont ökoturisztikai és környezeti nevelési feladatait. Az ÖKNO üzemelteti a nemzeti park honlapját és közösségi oldalait, online jegyvásárlási rendszerét, koordinálja a tanösvények fenntartási és megújítási feladatait és a szakvezetési túsíkat, valamint az új bemutatóhelyek kiállítási installációjának elkészülését. A tájegységekben dolgozó környezeti nevelők önállóan szerveznek programokat, és szoros kapcsolatot tartanak fenn az ÖKNO munkatársaival.

12.1. Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra

	Látogatóközpont	Tematikus bemutatóhely	(Idegenforgal mi haszn.) barlang	Arborétum	Tájház	Szálláshely
1	Természet Háza, Kecskemét	Páztormúzeum, Bugac	-	-	-	Kontyvirág Erdi Iskola
2	Tisza-völgyi Bemutatóház, Szatymaz	Árpád-kori falurekonstrukció, Tiszaalpár				Naprózsa Erdi Iskola
3	Naprózsa Ház, Fülöpházi-homokbuckák	Hét vezér emlékmű, Pusztaszer				
4		Szalakóta Látogatóközpont, Szatymaz				
5		Rákossíper-védelmi Központ, Kunadacs				
6		Varangykő Geológiai Bemutatóhely, Csőlyospálos				

12.1.1. Látogató-, és oktatóközpontok

A KNPI látogatóközpontja a kecskeméti Természet Háza, ezen kívül a Tisza-völgyi Bemutatóházat (Pusztaszeri TK) és a Naprózsa Házat, mint Natura 2000 bemutatóházat üzemelteti az igazgatóság. A Szalakóta Látogatóközpontot (a szegedi Fehér-tónál), és a Rákossíper-védelmi Központot a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület üzemelteti a KNPI-vel kötött szerződés alapján. Kunpeszén, a Peszéri-erdőben erdei oktatóközpontot működtetünk.

A **Természet Házában** minden, a nemzeti park látogatásával kapcsolatos információt megkapnak a látogatók. Állandó és időszakos kiállítások, természetismereti foglalkozások, előadások, konferenciák és természethez kötődő rendezvények helyszíne az épület. A látogatóközpontban az óvodások és iskolások részére változatos, az életkorukhoz és az iskolai tananyaghoz is igazított interaktív foglalkozásokat tartunk. A benti foglalkozásokon túl tematikus szabadtéri programokon keresztül ismerkedhetnek meg a Hankovszky-liget élővilágával. A felnőttek részére ősztől tavaszig az Ötörai Zöldtea előadássorozat keretében tartunk előadásokat, kéthetente pedig a Világjáró Klub Egyesület előadásainak adunk helyet. Új programelemként 2022-ben két hétvégi családi napot is rendeztünk.

Energia- és költségmegtakarítási okokból a Természet Háza 2022. október végén ideiglenesen bezárt, az év hátralévő hónapjaiban vendégeket nem fogadott. A környezeti nevelők megrendelésre kihelyezett foglalkozásokat tartottak.

2022-ben koncepció- és fejlesztési terv készült látványtervekkel és kertrendezési tervekkel a Természet Háza kiállításának teljes felújítására, beleértve az udvart és a Hankovszky-ligetet. A kivitelezésre a pénzügyi forrás keresése folyamatban.

A **Tisza-völgyi Bemutatóház** a Tiszamenti Tájegység környezeti nevelési és ökoturisztikai központja a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetben, a szegedi Fehér-tó közelében. Látogatni előre egyeztetett időpontokban, illetve a meghirdetett programok során lehet. Zöld jeles napokon (madarak és fák napja, környezetvédelmi világnap, múzeumok éjszakája, magyar nemzeti parkok hete stb.) foglalkozásokat, rendezvényeket szervezünk a bemutatóházban. Az évente megrendezett „Fehértavi Darvadozás” című rendezvény egyik terepi központja.

A **Naprózsa Ház** (a Fülöpházi-buckavidék területén) Natura 2000 bemutatóközpontot a Homokhátsági Tájegység működteti. Elsősorban szervezett gyerek- és felnőttcsoportok számára biztosít programokat. Mivel egy telken áll a Naprózsa Erdei Iskolával, szállást is tud biztosítani a környezeti nevelési és szakmai terepi programokhoz.

2022-ben még épülő bemutatóhelyek, befejezésük 2023-ban tervezett:

- Kurgán Természetvédelmi Bemutatóhely, Szatymaz (a Tisza-völgyi Bemutatóház mellett);
- Sztyeppek Háza, Kunszentmiklós-Böszörmény;
- Pusztaszeri Információs Központ, Bugac;
- Kolon-tavi Fürkészóktatói központ, Izsák;

12.1.2. Tanösvények

Az Igazgatóság kezelésében jelenleg 27 látogatható tanösvény van. Nagyobb részük felújításra szorul, az információs táblákat cserélni szükséges. A tanösvények kategóriájában tartjuk nyilván a nemzeti park geológiai értékeit bemutató helyszíneket, az Érsekalmi és a Tiszaalpári Földvár, a Vaskúti Halmok és a Dunatetőlen határában levő Csárda-halmot. Az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ (AÖFK) kezdeményezésére a Digitális Vándor mobil alkalmazáson elérhető a Lakitelek-Törsdön levő Kontyvirág tanösvény, az izsáki Aqua Colun és a bugaci Boróka tanösvény digitális változata is.

2022-ben nem készült új tanösvény.

Folyamatban lévő, 2023-ban elkészülő tanösvények helyszíne: császártöltési Vörös-mocsár, dunatetőleni Böddi-szék, Bugac.

12.1.3. Egyéb bemutatóhelyek

Jelentős látogatottságú a bugaci **Pásztormúzeum**. Üzemeltetését 2022-ben is a Bugacpuszta Kft. végezte.

A **Rákospusztai-védelmi Központot** és a **Szalakóta Látogatóközpontot** a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) üzemelteti. A Rákospusztai-védelmi Központban a bemutatót a Dunamenti Tájegység természetvédelmi őr, és egy szerződéssel alkalmazott kommunikációs munkatárs, valamint az MME munkatársai biztosítják. Nyílt napokat, túrákat vezetnek, csoportokkal, iskolai osztályokkal ismertetik meg a fajvédelmi programot, hirdetik meg pályázatokat a környező oktatási intézmények diákjainak.

Jelentős szemléletformálási feladatot lát el az OAKEYLIFE projekt **kunpeszérei, erdészházból kialakított oktatóháza**. Önkéntes programokat, terepi szakvezetést és túrát szerveznek, külföldi és magyar hallgatókat is fogadnak hosszabb szakmai gyakorlatra.

A **Csölyospálosi Földtani Feltárás (Varangykő Geológiai Bemutatóhely)** szabadon látogatható terepi bemutatóhely. A településről egy tanösvényen közelíthető meg. Évente több alkalommal szakvezetési túrákat is szervez ide az Igazgatóság, a geotóp napi programok (október első hétvégéje) állandó helyszíne.

A tiszalipári **Árpád-kori falurekonstrukció** bemutatóhely üzemeltetését Tiszalipár önkormányzata végzi. Területe szabadon látogatható. A közeli Kontyvirág Erdei Iskola diákjai számára szervezett programokban rendszeresen foglalkozási helyszín. A falurekonstrukció kis része 2022. áprilisban leégett, a tűzben megsemmisült építmények újjáépítése még nem történt meg. Az év egy részében a tűz után nem is volt látogatható a bemutatóhely.

A Tiszamenti Tájegységben található **Szalakóta Látogatóközpont** az MME Csongrád-Csanád Megyei Helyi Csoportja működteti. A környezeti nevelési és ökoturisztikai programokat a tájegység környezeti nevelőjével egyeztetve valósítják meg. A látogatóközpont egyik helyszíne a Fehértavi Darvadozás rendezvénynek is.

A pusztaszeri **Hétvezér emlékművet** Magyarország 1000 éves fennállásának emlékére, Kecskemét város támogatásával a Magyar Országos Diákszövetség emelte 1900-ban. Ma történelmi emlékként a KNPI kezelésében levő természetvédelmi terület, szabadon látogatható.

12.1.4. Természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínek

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság két erdei iskolája közül a 30 személy befogadására alkalmas **Naprózsa Erdei Iskola** a KNP Fülöpházi-buckavidék terület egységén található. Működtetését a Homokhátság Tájegység látja el. Laboratóriummal, gyógynövénykerttel, szabadtéri foglalkoztatóval, és a terepi vizsgálatoknak helyszínt biztosító tanösvénnyel ellátott.

Minősített természetiskola bázishely, a minősítést 2022-ben nyerte el. Alsó tagozatos diákoknak szóló minősített modulok száma: 6. Felső tagozatos diákoknak szóló minősített modulok száma: 7.

Az erdei iskola mellett álló **Naprózsa Ház** Natura 2000 bemutatóhely főleg az egynapos, tematikus, gyakran terepi programok kiinduló helye. Az épületek mellett erdei tornapálya valamint tanösvény (Báránypirosító-tanösvény) indul. A helyszín kedvelt kirándulóhely.

A **Kontyvirág Erdei Iskola** a KNP Szikra és az Alpári-rét nevű területén levő 44 fős, korszerű épület. Saját zárt udvar, foglalkozások megtartására alkalmas külső fedett építmények és nagy kert áll rendelkezésre. Kenuk és kerékpárok is segítik a környezeti nevelési programok megtartását. Az ottalvós programok mellett egynapos tematikus programok helyszíne is.

Minősített természetiskola bázishely, a minősítést 2022-ben nyerte el. Óvodásoknak szóló minősített modulok száma: 3. Alsó tagozatos diákoknak szóló minősített modulok száma: 3. Felső tagozatos diákoknak szóló minősített modulok száma: 5.

Energia- és költségmegtakarítási okokból a két erdei iskola 2022. október végén ideiglenesen bezárt, az év hátralévő hónapjaiban vendégeket nem fogadott.

12.1.5. Szálláshelyek

A KNPI nem rendelkezik kereskedelmi szálláshellyel. A fenti két erdei iskola szabad kapacitását használjuk főleg nyári táborok, csoportok fogadására. A Naprózsa Erdei Iskola

nem kereskedelmi szálláshely – „kulcsosház” - engedéllyel, a Kontyvirág Erdei Iskola szintén nem kereskedelmi „B kategóriás ifjúsági szálló” engedéllyel rendelkezik. Mindkét helyen lehetőség van a SZÉP kártya elfogadására.

12.1.6. Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények

2022-ben nem készültek el új turisztikai létesítmények, de több beruházás már a végéhez közeledik, és 2023-ban befejeződik.

2023-ban elkészülő létesítmények:

- Kurgán Természetvédelmi Bemutatóhely, Szatymaz (a Tisza-völgyi Bemutatóház mellett);
- Sztyeppék Háza, Kunszentmiklós-Böszörmény;
- Puszták Kapuja Információs Központ, Bugac;
- Kolon-tavi Fürkésző oktatási központ, Izsák;

12.2. Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

12.2.1. Szakvezetési túrák, speciális túrák

Igazgatóságunk 2022-ben 112 garantált idejű szakvezetési túrát tervezett célzottan az egyéni érdeklődőknek, családoknak. A túrákra a honlapunkon keresztül lehet jelentkezni. Egy-egy túrára korlátozott számú, legfeljebb 30 fő (bizonyos esetekben 20 fő) jelentkezhet a szakvezetővel való jobb kommunikáció és a kisebb környezeti terhelés érdekében.

2022-ben megkezdtek az előkészületeket az online jegyvásárlási rendszer bevezetésére. 2023. január 1-től már kizárólag előre, online megvásárolt jeggyel lehet részt venni a túrákon.

A tavaszi tűzokleső és az őszi daruleső túrák továbbra is nagy népszerűségnek örvendenek. November megtartottuk az immár 11. Fehértavi Darvadozás nevű rendezvényünket, melyben partnerünk Sándorfalva Önkormányzata volt.

Az Aktív és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ 2022-ben felbontotta az Igazgatósággal 20 db elektromos kerékpár használatára vonatkozó szerződését, így ebben az évben már nem szerveztünk ilyen túrákat.

12.2.2. Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvények

A KNPI ökoturisztikai rendezvényei közül 2022-ben is megtartottuk a Futóhomok félmaratont, a magyar pásztorkutyafajták versenyét és a Fehértavi Darvadozást.

Részt vettünk Hajóson az Orbán-napi Borünnepen és a Helyi termék ünnepen májusban, a Magyar Nemzeti Parkok Hetén Balatonfüreden és a Múzeumok éjszakáján júniusban, a Kurultajon augusztusban.

A XI. Fehértavi Darvadozás programjának családi napját a terveknek megfelelően sikerült megtartani november 19-én. A rendezvény központi helyszíne a sándorfalvi Pallavicini-kastély volt. A rendezvényhez kapcsolódik a Diós Kristóf Emlékverseny (korábbi Fotós Futam), amely egy 24 órás terepi fotósverseny. Sajnos az időjárás elég rosszul indította a versenyt, a rendelkezésre álló 24 órából az első felében esett az eső, de így is 23 fotós nevezett a képeivel a három kategóriában (Állat, Makró, Víz az élet forrása).

12.2.3. Természetiskolai minősítésre felterjesztett programszolgáltatás

Energia- és költségmegtakarítási okokból a két erdei iskolánk 2022. október végén ideiglenesen bezárt, az év hátralévő hónapjaiban vendégeket nem fogadtak.

Naprózsa Erdei Iskola (Fülöpháza):

Május-júniusban 3 turnusban 47 fő gyerek vette igénybe a bentlakásos erdei iskolai programot. További 168 fő (kutatók, terepgyakorlatos hallgató, természetjárók) szállt meg az épületben. Összesen 194 fő 288 vendégéjszakát töltött az erdei iskolában. Ezen kívül egynapos programra 14 alkalommal érkeztek iskolások, összesen 408 fővel.

Természetiskola minősítést egy alsós és egy felsős program kapott.

Alsó tagozatos diákoknak szóló minősített program címe: BUCKALAKÓK.

Témája: A nyílt homoki gyepek növény és állatvilága, élőlények közötti kapcsolatok, a természet tisztelete

Korosztály: 1-4. osztály.

Érintett témakör: Növény- és állatvilág; biodiverzitás, táj- és természetvédelem.

Modulok:

1. Erdőkerülő - A nyílt homoki gyepek védett növényritkaságai, lág- és fásszárúak (3x45 perc).
2. Homokszépség - A Kiskunság endemikus faján (tartós szegfű) keresztül a növény élete (2x45 perc).
3. A homok muzsikusai - A nyílt homoki gyepekhez kötődő rovarok; rovarok testfelépítése, szaporodása, fejlődése, szerepük az életközösségben, hangadó rovarok (4x45 perc).
4. Sáska Sári egy éve - A rovarok életciklusa, szerepük az életközösségben (2x45 perc).
5. Túlélők - Táplálkozási stratégiák, harc a táplálékért; Élőhely-életmód-táplálék minősége közötti összefüggések (4x45 perc).
6. Természeti akadályverseny - A buckavidék jellegzetes természeti értékeinek feldolgozása (3x45 perc).

Felső tagozatos diákoknak szóló minősített program címe: HOMOKTITKOK.

Témája: A buckavidék kialakulása, geomorfológiája. Környezeti tényezők és az élőlények alkalmazkodása. A nyílt homoki gyepek növény és állatvilága, élőlények közötti kapcsolatok. Táj és az ember, tájtörténet. Tanyasi életforma.

Korosztály: 5-8. osztály.

Érintett témakör: Növény- és állatvilág; biodiverzitás, táj- és természetvédelem.

Modulok:

1. Garadára fel, szélbarázdába le - Buckavidék kialakulása, tájtörténet, a nyílt homoki gyepek élővilága (4x45 perc).
2. A homok titkai - Külső természeti erők, élőlények "nyoma" a buckavidéken (4x45 perc).
3. Az alkalmazkodás mesterei - A homok élőlényeinek alkalmazkodása a szélsőséges környezeti tényezőkhez, ember a tájban (4x45 perc).
4. Túlélőkalauz - Emberi hatások, özönnövények és biodiverzitás (2x45 perc).
5. Homokszemek - Homokvidékek hazánkban; a futóhomok, a kiskunsági homok tulajdonságai (4x45 perc).
6. Ember a tájban - Élet a homokon, tanyasi életforma, fenntarthatóság (4x45 perc).
7. Természeti akadályverseny - A buckavidék jellegzetes természeti értékeinek feldolgozása (3x45 perc).

Kontyvirág Erdei Iskola (Lakitelek):

Az erdei iskola április elejétől október végéig fogadott erdei iskolásokat egy tavaszi és őszi periódusban. A nyári időszakban tematikus táborok zajlottak részben a KNPI szervezésében, részben külsős táborozók révén. Az erdei iskola turnusok száma 14 volt, az egynapos, önálló programot végrehajtó csoportok száma 9, egyéb csoportok és táborozók további 11 turnusban vették igénybe az erdei iskolát.

Az egyéb csoportokkal (pl. alkotótábor, KNPI szakmai programjai) együtt összesen 820 fő kereste fel az erdei iskolát és 2265 vendégéjszakát töltöttek ott.

Ezen kívül egynapos, nem ottalvós csoportból (általános iskolások, felnőtt szervezett programon való résztvevők) 85 fő látogatta meg az intézményt.

Természetiskola minősítést egy óvodás, egy alsós és egy felsős program kapott.

Óvodásoknak szóló minősített program címe: A TŐSERDŐ MESÉJE APRÓKNAK.

Témája: Madarak, fák, rovarok, erdei életközösség.

Korosztály: óvoda, középső- és nagycsoport.

Érintett témakör: Növény- és állatvilág, gombák; fenntarthatóság.

Modulok:

1. Madarak a Tőserdőben (120 perc).
2. Rovarok a Tőserdőben (150 perc).
3. Látó emberek a Tőserdőben – erdei életközösség (150 perc).

Alsó tagozatos diákoknak szóló minősített program címe: KONTYVIRÁG ROVARTANODA.

Témája: rovarok testfelépítése, életmódja, táplálkozása, életciklusa.

Korosztály: 1-4. osztály.

Érintett témakör: Növény- és állatvilág; biodiverzitás, ökológia.

Modulok:

1. Bogárgyár - rovarok testfelépítése, felismerése, elkülönítése (120-150 perc).
2. Túlélőleckék - A rovarok táplálkozása, mozgása, védekezése (mimikri) (150 perc).
3. Vizes leckék - rovarok egyedfejlődése, vízhez alkalmazkodó rovarok (180 perc).

Felső tagozatos diákoknak szóló minősített program címe: A TISZA KRÓNIKÁJA.

Témája: a Tiszához kötődő élővilág és a tájban élő ember.

Korosztály: 5-8. osztály.

Érintett témakör: Tájhasználat, tájtörténet; helyszínhez kapcsolódó táji, természeti adottságok bemutatása.

Modulok:

1. Ráhangoló Kontyvirág túra - Ráhangolódás az erdei iskolára, ismerkedés az ártéri tájjal, életközösségekkel (180 perc).
2. Munkálkodó - 5-6 kiscsoportos feladat megoldásán vagy játékon keresztül ismerkednek a tanulók a természetes folyóval és a fokgazdálkodással (6x45 perc).
3. Bemutató - Az eddig tanultak kreatív feldolgozása - minden csapat egy előadást készít (2x60 perc).
4. Problémázó - Tisza-szabályozás, vízszennyezés és következményeik (180 perc).
5. Kitekintő - A Tisza történetének megjelenítése, majd a folyóhoz, ártérhez való jelenlegi viszonyaink megvizsgálása (150 perc).

Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

Kiállítások: Novemberben Kiskundorozsmán és Sándorfalván a Fehértavi Darvadozás alkalmából kiírt korábbi pályázataink nyertes fotóit állítottuk ki.

A kecskeméti Természet Háza időszaki kiállításai 2022-ben:

- Március: A Grassland- HU LIFE integrált projekt által meghirdetett "A gyepek titkai I." fotópályázat legjobb képei kerültek kiállításra.
- Április: A Lakitelek Önkormányzat által meghirdetett kabalaállat-pályázatra beérkezett alkotások kiállítása.
- Április: Csáki Ildikó, nemzeti parki védjegyes szalmafonó kiállítása.
- Május: Kókay Szabolcs, természetfestő Kiskunságban ihletett festményeinek kiállítása.
- Július: Csepelláné Kertl Judit „Az én kis világom” című kiállítása.
- Szeptember: "Az erdő kincsei", Dr Kovács Enikő és Bial Péter kiállítása.
- Október: „Ölelő művészet” címmel a Kecskeméti Művészeti Szakkör kiállítása.

Környezeti nevelés, szemléletformálás: A kecskeméti Hírös Agóra Ifjúsági Otthon által szervezett „Kiskunság kincsei” természetismereti, helytörténeti közösségi játék jutalomkirándulása június 8-9-én volt a Naprózsa Erdei Iskolában, összesen 60 fő részvételével.

A Falugondnokok Duna-Tisza közí Egyesülete által szervezett falugondnok képzés keretében 2022-ben három alkalommal tartottunk képzést, hozzávetőleg 80 falugondnok részére. Az általunk megvalósított részképzés témái: a környezet- és természetvédelem törvényi szabályozása, hazai intézményrendszere, természetvédelmi kategóriák, Natura 2000 védett területek, nemzeti parkok, természetvédelmi őrszolgálat és polgári természetvédelmi örök feladatai.

2022-ben a Fenntarthatósági Témahéten is részt vettünk. A KNPI Soltszentimrén és Izsákon tartott kihelyezett foglalkozást, továbbá a Természet Házába érkeztek csoportok.

A középiskolások közösségi szolgálatának keretében 2022-ben 8 diák dolgozott az Igazgatóságon. 32 oktatási intézménnyel van együttműködési megállapodásunk, 2022-ben ezek közül 5 iskolából érkeztek a diákok.

Felsőoktatási intézményekből 14 hallgató töltötte az Igazgatóságon a szakmai gyakorlatát (Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem, Szegedi Tudományegyetem, Neumann János Egyetem, valamint 2 fő németországi hallgató).

A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat felkérésére kidolgoztuk a Lajosmizsei Iskola-tó tanösvény illusztrációs és szöveges tartalmát.

Pályázati tevékenység:

A Bugacon KEHOP forrásból megvalósuló „Pusztai kapu” bemutató épület kivitelezése 2021. decemberben elkezdődött, az építkezés 2022-ben végig zajlott. 2022-ben elkészült az átdolgozott megvalósíthatósági tanulmány, az installációs anyagok szövegtárája, a bemutatói terv első változata.

A „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna–Tisza közén” elnevezésű pályázat több helyszínen valósul meg (szegedi Fehér-tó, Kolon-tó, Császártöltési Vörös-mocsár TT és mórakalmi Nagyszéksós-tó). Ennek részeként megkezdődött és várhatólag 2023 tavaszára befejeződik a Kurgán Természetvédelmi Bemutatóhely és a Nagyszéksós-tói Natura 2000 információs pont létesítése. Szintén 2023-ban fejeződik be a Kolon-tavi Fürkésző oktatási központ, valamint a császártöltési Vörös-mocsárnál egy pihenőhely és tanösvény létesítése.

A Kisfaludy programhoz kapcsolódva turisztikai fejlesztési terveket készítettünk elő Lakitelek, Tiszaalpár, Izsák és Gáter környékére.

A „Petőfi 200” emlékvé keretében 15 db, „Petőfi nyomában – tematikus túrák a Kiskunsági Nemzeti Parkban” témájú túrát tartottunk a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzattal együttműködésben. A túrák 2023-ban is folytatódnak.

A „Csaj-tó ökológiai állapotjavítása és bemutatási célú fejlesztése (projekt-előkészítés)” KEHOP-4.1.0-15-2021-00105 projekt keretében bemutatóhelyek, fogadóépület, tematikus tanösvények koncepciójának kidolgozására került sor.

A TOP Plusz pályázati forrásból megvalósítani kívánt turisztikai célú fejlesztésekre javaslatokat tettünk az Agrárminisztérium számára.

KNP könyvtár: 25 folyóirat, és több mint 5270 dokumentum áll az Igazgatóság dolgozói rendelkezésére. A könyvtári állománygyarapítására 2022-ben 40.000 Ft-ot fordítottunk.

Könyvtári szolgáltatásaink: helyben olvasás, kölcsönzés (dolgozók részére), könyvtárközi kölcsönzés. Saját kiadványaink esetén kapcsolattartás az OSZK ISBN Irodájával. Kötelezpéldányokat az Országos Széchényi Könyvtár részére küldjük.

Könyvtári kapcsolatok a következő intézményekkel állnak fenn: Mátra Múzeum, Kecskeméti Katona József Megyei Könyvtár, a Magyar Természettudományi Múzeum könyvtárai, Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága, Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar, kecskeméti Katona József Múzeum, szegedi Móra Ferenc Múzeum (és kisebb volumenben más múzeumok is), MTA Regionális Kutatások Központja, egyetemi tanszékek könyvtárai, Országos Mezőgazdasági Könyvtár, Keve András Madártani és Természetvédelmi Szakkönyvtár.

Vetélkedők, versenyek

	Jellege	KNPI szerepe	Résztvevők 2022-ben
Tavaszköszöntő természetismereti verseny	elektronikusan beküldött három forduló, a döntő jelenléti	saját szervezés	200 csapat, 600 fő.
Vizes élőhelyek világnapja rajzpályázat, a Kiskunsági Nemzeti Park Alapítvánnyal és a Kecskeméti Művészeti Szakkörrel közösen	országos	saját szervezés	758 rajz
II. Rákosi vipera rajzpályázat	regionális	saját szervezés	43 rajz
Diós Kristóf Emlékverseny – 24 órás terepi fotóverseny	helyi terepi	saját szervezés	23 résztvevő

12.2.5. Kiadványok

A KNPI 2022. évi programfüzete 3000 példányban jelent meg.

A KNPI nyomtatott hírlevele (Két víz köze) negyedévente jelenik meg, lapszámonként 2000 példányban. 2022-ben 4 szám készült el. A tavaszi és őszi lapszámok finanszírozója "A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” LIFE IP GRASSLAND-HU (LIFE17 IPE/HU/000018) projekt volt.

2022-ben megjelent egyéb kiadványaink:

- rendezvényeinket beharangozó plakátok: daruleső túrák, Fehértavi Darvadozás;
- „A Péteri-tó természetes mederalakulatának helyreállítása” – KEHOP 4.1.0-15-2016-00080 projektből elkészült egy, a Péteri-tavat és turisztikai létesítményeit bemutató leporelló.

12.2.6. Látogatóstatisztika

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság ökoturisztikai bemutatóhelyeinek 2022-ben regisztrált látogatói:

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai bemutatóhelyek regisztrált látogatói						
	Bemutatóhely neve	Fizetős látogatók (fő)	Nem fizetős látogatók (fő)	Összesen (fő)	Belépőjegy ára (től-ig; Ft)	Megjegyzés
1	Természet Háza	1 906	1 193	3 099	200 - 650	
2	Tisza-völgyi Bemutatóház	901	454	1 355	400 - 800	A látogatóközpont csak bejelentkezett csoportoknak van nyitva.
3	Bugac Pásztormúzeum	6 394	1 100	7 494	550 - 950	Látogatható: április 15.-október 31. között.
4	Árpád kori falurekonstrukció Tiszaalpár	0	1 310	1 310	0	Becsült adat! Szabadon látogatható, ingyenes látogatóhely. 2022-ben részben leégett, időszakosan lezárásra került.
5	Csolyospálosi Varangyő bemutatóhely	0	1 224	1 224	0	Becsült adat! Szabadon látogatható, ingyenes bemutatóhely. 24 fős ingyenes, vezetett túra az, ami regisztrált adat ebből.
6	Regisztrált látogatók összesen:	9 201	5 281	14 482		

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság ökoturisztikai szolgáltatásainak regisztrált igénybevevői 2022-ben:

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai szolgáltatásainak regisztrált igénybevevői					
Szolgáltatástípus	Fizetős látogatók (fő)	Nem fizetős látogatók (fő)	Összesen (fő)	Szolgáltatás ára (től-ig; Ft)	Megjegyzés
Szakvezetéses túra, nyílt túra	1 006	772	1 778	1000, 1500, 4000	
Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvény	250	1 950	2 200	0	
Erdei iskola program	409	0	409	2200 - 2800	
Természetvédelmi tábor	25	0	25	2000 - 8000	
			51		Az ár a hajótípustól függően változott (kenu, elektromos hajó).
Csónak- és kenutúra	51	0		2000 - 5900	
Kerékpáros túra	120	0	120	2000 - 4000	
Fotóstúrák	11	0	11	1500 - 4000	
Kiállítás	0	344	344	ingyenes, vagy 200-300 Ft/fő	
Vetélkedők, versenyek	0	1 424	1 424	0	
Külsős rendezvényeken való részvétel (Kurultáj, Futóhomok félmaraton, kutyakiállítás)	0	1 145	1 145	0	
Regisztrált igénybevevők összesen:	1 872		7 507		

A látogatókat a kiállítóhelyeken, látogatóközpontokban és szervezett csoportok, programok esetén, továbbá Bugac területén tudjuk regisztrálni. Mivel a tanösvényeink szabadon

látogathatók, azok forgalmát csak becsülni lehet. A tanösvények becsült látogatóit nem tüntetjük fel a látogatói statisztikában.

12.2.7. Környezeti nevelési statisztika

KNPI 2022. ÉVI KÖRNYEZETI NEVELÉSI STATISZTIKAI ADATAI									
Környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenység	korosztály/ helyszín	létszám (összes/év)				modul - foglalkozás/ év	belépő-jegy /modul ára	megjegyzés	
		fizetős (fő)	nem fizetős (fő)	regisztrált együtt (fő)	turnus// osztály				összes fő
Szakvezetési túra						1778			
gyalogos túra		824	772	1596	76		35	1000 - 2000	
kerékpáros túra		120	0	120	6		10	2000 - 2500	
csónak-, kenu túra		51	0	51	7		10	2000 - 5900	
fotós/exkluzív túra		11	0	11	1		1	1500 - 2000	
Barlangi program, túravezetés		0	0	0		0			
Erdei iskola/óvoda						522			
3-5 napos ottalvós saját helyszínen	iskolai korosztály	443	0	443	17		50	800 - 3000	-
	óvodás csoport	0	0	0			0		
3-5 napos bejárós saját helyszínen	iskolai korosztály	0	0	0			0		
	óvodás csoport	0	0	0			0		
erdei iskolai program	saját helyszín	569	0	569	3		58	3000 - 5000	

	külsős helyszín	0	0	0			0		
saját szervezésű szakmai napok						3164			
nyíltnap, jeles nap	saját helyszín	0	250	250	1		5		megren- dezett napok
	külsős helyszín /kitelepülés	0	1926	1926	9				
téma nap	saját helyszín	0	0	0			0		
	külsős helyszín /kitelepülés	0	500	500	8		2		
családi nap	saját helyszín	208	80	288	5		7	500	
	külsős helyszín /kitelepülés	0	200	200	2		2		
természetvédelmi táborok						25			
ottalvós		25	0	25	1		9	800	
napközis		0	0	0					
természetvédelmi előadások szakmai						4472			
tanóra jellegű	óvodás koroszt.	652	471	1123	54			200 - 300	
tanóra jellegű	iskolás koroszt.	1510	569	2079	55			550 - 650	
ismeretterjesztő	felnőtt koroszt.	833	437	1270	18			550 - 650	
osztálykirándulás						300			
☐ egynapos		180	0	180	9			3000 - 5000	
☐ kétnapos		120	0	120	4			3000 - 5000	
Egyéb tematikus program						3218			
madárgyűrzés		97	1467	1564	42		6	500	
mobil program (terepi vízvizsgálat)		0	0	0	0				
vetélkedő, rajzverseny		0	1424	1424	5				
felnőttképzés		0	110	110	4				csoport

terepgyakorlat/ szakmai gyak./ közösségi szolgálat	0	120	120	25				közösségi szolgálá- tot teljesítők: 10 fő; terep- és szakmai gyakor- latot teljesítők: 12 fő
Regisztrált igénybevevők összesen:					13479	195		

Egyre több óvodás csoport jelentkezik bábos, játékos foglalkozásainkra.

A Károli Gáspár Református Egyetem kecskeméti képzési helyének óvodapedagógus hallgatói minden évben ellátogatnak hozzánk, akiknek bemutatjuk környezeti nevelési programjainkat.

A korábbi években a nyári szünet idejére visszaesett a Természet Háza látogatottsága. Az utóbbi néhány évben, külsős szervezők nyári táboros csoportjai veszik igénybe szolgáltatásainkat egyre növekvő számban. Ennek köszönhetően a szezon két hónappal megnyílt a Természet Házában.

2022-ben, több év kihagyás után, újra szerveztünk hétvégi családi napokat (4-et) a Természet Házában. Ezek nagyon népszerűek voltak, elsősorban a kisgyermekes családok körében.

Energiatakarékossági és költségcsökkentési okok miatt novembertől a Természet Háza, a Naprózsza Ház és az erdei iskolák nem fogadtak csoportokat. Ezen időszak alatt kihelyezett foglalkozásokat hirdettünk meg óvodák és iskolák részére, valamint a kecskeméti Hírös Agóra Fürkész természetismereti sorozata keretében tartottunk előadást óvodás és iskolás csoportoknak.

12.3. Társadalmi kapcsolatok

A külső szervezetekkel történő kapcsolattartás és együttműködés az alábbiak szerint valósult meg:

- Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Turisztikai és Marketing Nonprofit Kft.-vel: idegenforgalmi fejlesztési tervek egyeztetése, koordinálása; túra szervezése és lebonyolítása a dolgozóknak, illetve az önkormányzat kérésére a Lajosmizsei Iskola-tó tanösvény anyagának összeállítása. Együttműködés a Petőfi 200 emlékévképcsén: Petőfi-túrák szervezése, közös sajtómegjelenések.
- Kecskeméti ÉDOSZ Kinizsi Természetbarát Sportegyesület: aktivistái több napos munkával felújították a Szikra és az Alpári-rét túraútvonal hálózatát, továbbá helyet adunk éves rendezvényüknek a Természet Házában.
- Kecskeméti Művészeti Szakkör: a Természet Házában helyet adunk a hetenkénti szakkörnek. Közös kiállítást szerveztünk, ahol a kiállított képek egy része megvásárolható volt. A befolyt bevétel 10%-át a Kiskunsági Nemzeti Park Alapítványnak ajánlották fel.
- A Károli Gáspár Református Egyetem kecskeméti képzési helyének óvodapedagógus hallgatói minden évben ellátogatnak hozzánk, akiknek bemutatjuk környezeti nevelési programjainkat.
- A Kék Bolygó Alapítvány által szervezett fenntarthatósági témahéten, mint külső látogatható helyszín jelentünk meg.

- Környezetvédelmi és Természetvédelmi Oktatóközpontok Országos Szövetsége (KOKOSZ): a KNPI Naprózsa Oktatási Központ néven tagja a szövetségnek (telephelyei a Kontyvirág Erdei Iskola, Természet háza, Tisza-völgyi bemutatóház).
- A környezeti nevelés területén állandó partnereink foglalkozások, szakkörök, terepi akciók szervezésében, zöld jeles napok megünneplésében: szegedi Szent-Györgyi Albert Agóra, Kecskeméti Hírös Agóra - Ifjúsági Otthon, KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt, Porta Egyesület (Kecskemét), CSEMETE Egyesület (Szeged), Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata.
- Szakmai kapcsolatban állunk erdei iskola szolgáltatókkal, ökoturizmussal foglalkozó vállalkozókkal, önkormányzatokkal, civil szervezetekkel.
- Programjaink népszerűsítése érdekében együttműködünk a térség Tourinform irodáival.
- Az Aktív és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ munkatársaival: szakmai kapcsolattartás, programok egyeztetése, nemzeti parki ökoturisztikai programok népszerűsítése, „Digitális Vándor” tanösvények fejlesztése.
- Mórahalom város önkormányzatával: a Nagyszéksós-tóra tervezett ökoturisztikai fejlesztésének előkészítésében közreműködés.
- Sándorfalva Önkormányzat és a Művelődési Ház közreműködésével szerveztük a XI. Fehértavi darvadozás rendezvényt.
- A Táj-Kép-Festő amatőr festők szervezetét kedvezményes alkotótábor rendezésének lehetőségével támogatjuk (kedvezményes szállás, programok vezetése).
- Folyamatos kapcsolatunk van a Falugondnokok Duna-Tisza közti Egyesületével (falugondnok képzése), valamint az Aranyhomok Kistérségfejlesztési Egyesülettel (nemzeti parki termék védjegy).
- A Duna-Tisza Magyar Pásztorok Hagyományőrző és Sport Egyesülettel és a Iustitia Sport és Kulturális Egyesülettel közös rendezvények szervezése.
- A Porta Egyesület (Kecskemét) által szervezett „Szegények akadémiáján” megállapodás alapján havonta egy alkalommal előadást tartunk a hátrányos helyzetű embereknek. Zöld jeles napok alkalmával együtt szervezünk ökoprogramokat.
- A NATURART Magyar Természetfotósok Szövetsége, a Kecskeméti Kerékpáros Klub Egyesület és a kecskeméti Világjáró Klub rendezvényeinek helyet adunk, velük együttműködve szervezünk közös programokat.
- A kecskeméti Hunyadvárosi Részönkormányzattal együttműködve madárodú telepítés az ökoiskolában, közös környezeti nevelési programok.
- Csongrád megye több településének önkormányzatával együttműködési megállapodást kötöttünk az iskolai környezeti nevelési programok megvalósításának segítésére (Szeged, Algyő, Baks, Balástya, Szatymaz, Sándorfalva).
- Támogatjuk a Varázslatos Magyarország természetfotós pályázatot.
- A Magyar Természetbarát Szövetség tagjai részére kedvezményes belépést biztosítunk a nemzeti park által szervezett terepi programokra, illetve a szálláshelyeinket kedvezményrel vehetik igénybe.
- A Kecskeméti Katona József Könyvtár Széchenyivárosi Fiókkönyvtárában rendszeresen tartunk természetismereti foglalkozásokat.
- Természetvédő civil szervezetek közül a következő regionális szervezetekkel van szorosabb szakmai együttműködési kapcsolatunk: Kiskunsági Madárvédelmi Egyesület, MME Csongrád megyei helyi csoportja, CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület, Tegyük Izsákért Egyesület, Tegyük Fülöpszállásért Egyesület, Futóhomok Természetvédelmi Egyesület, Diána Vadász hölgy Klub, Kecskeméti és Szegedi Vadaspark, Duna-Tisza Magyar Pásztorok Hagyományőrző és Sport Egyesület, Őrjeg és Szőlőhegyei Natúrpark Egyesület, Soltszentimre Ma Egyesület, Zöld Közösségért Természetbarát Egyesület.

- A WWF Világ Természeti Alap Magyarország Alapítvánnyal 2022 végén kötöttünk együttműködési megállapodást erdőtelepítésre és gyeprekonstrukciókra, amikhez a természetvédő egyesület szervez finanszírozó harmadik felet, a KNPI pedig területet biztosít. Az első erdőtelepítésre 2023-ban kerül sor Tiszaug külterületen.
- A kulturális és régészeti értékek őrzése érdekében rendszeres a kapcsolat a Kecskeméti Katona József Múzeummal, a Kiskunfélegyházi Kiskun Múzeummal, a dunapataji helytörténeti gyűjteménnyel és az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkkal.
- A Bugac Puszta Kft helyszínt és előerős segítséget biztosít a KNPI részére rendezvények lebonyolításához.

A **társadalmi partnerségi kapcsolatrendszer** fejlesztése céljából a természetvédő civil szervezetek közül elsősorban a regionális szervezetekkel (Kiskunsági Madárvédelmi Egyesület, MME Csongrád megyei helyi csoportja, CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület stb.) van kapcsolatunk.

Konferenciák, szakmai programok:

- A Természet Házában biztosítottunk helyszínt az OAKEYLIFE projekt zárókonferenciájának.
- Szakmai napot szerveztek a KNPI kollégái számára a Peszéri-erdőben a Dunamenti Tájegység munkatársai.

Kapcsolat az oktatási intézményekkel:

Középiskolai, egyetemi terepgyakorlatok megtartásához segítséget nyújtott a KNPI a következő intézményeknek: Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kar; Debreceni Egyetem; Szegedi Tudományegyetem; Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar; Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem Georgikon Campus; Neumann János Egyetem (Kecskemét); Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus; ELTE Savaria Egyetemi Központ; Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola (Ásotthalom); Bársony István Mezőgazdasági Szakképző Iskola (Csongrád); Kiss Ferenc Erdészeti Szakképző Iskola (Szeged); Baksay Gimnázium (Kunszentmiklós); Vargha Domokos Általános Művelődési Központ (Kunszentmiklós); továbbá Bócsa, Madaras, Bácsalmás, Jánoshalma, Kunpeszér, Kunadacs, Kunszentmiklós, Szabadszállás, Tatárszentgyörgy általános iskolái.

12.3.1. Nemzeti Parki Termék védjegyrendszer

2022-ben 29 termelő 118 terméke rendelkezett védjeggyel.

2022-ben az Igazgatóság nem írt ki pályázatot a Nemzeti Parki Termék Védjegy elnyerésére. Kiosztottuk minden védjegyesnek a „Mesterségek címere” c. könyvet és az új védjegytablát. A 2023 elején lejáró szerződések hosszabbítását megindítottuk. A védjegyes honlap tartalmát folyamatosan frissítjük.

2022. szeptemberben személyi változás történt a védjegy-koordinátori pozícióban.

Ebben az évben négy termelőnél végeztünk ellenőrzést (Góbor Attila, Szomor Balázs, Csáki Ildikó, Gedeon Tamás). Mindent rendben találtunk. Gedeon Tamásnál megtekintettük az épülő, korszerű, saját húsfeldolgozó üzemüket is.

A Magyar Nemzeti Parkok Hete és a családi napok alkalmából szervezett programokon védjegyes termelő is részt vett termékeivel.

Védjegy-koordinátorunk tapasztalatai szerint a termelők nagy része a távolság, a sok nem halasztható szezonális munka, valamint a munkaerőhiány miatt kénytelen visszamondani a rendezvényeinkre való meghívást. A legtöbb kistermelő nem rendelkezik olyan

munkavállalóval, aki egy-egy alkalommal ki tudna települni és árulni termékeiket a főszezonban. Szezonon kívül viszont ezen termékek jó része nem elérhető – készlethiány miatt, vagy mert nem tartható a termék szavatossága, minősége hosszú távon. Ennek ellenére a törekvés és az igény továbbra is megvan részükről a programjainkon való részvételre, esetenként a KNPI segítséget ad a helyszínre jutásban.

Programokon való részvételek:

- A Magyar Nemzeti Parkok Hete 2022 kampány nyitó hétvégéjén, a Balatoni Hal- és Borünnepen közösen vettünk részt Juhász Ágnes méhészt termelőnkkel, aki ehhez különféle termelői mézkülönlegességekkel készült.
- Őszi családi nap a Természet Házában: Csáki Ildikó szalmafonó védjegyes termelőnk ingyenes workshopot tartott a látogatóinknak. Juhász Ágnes méhészt árusítónak vett részt a rendezvényen.
- XI. Fehértavi darvadozás 2022: A Sándorfalvai Önkormányzattal közösen megrendezett eseményre két védjegyes termelőnk fogadta el a meghívásunkat. Az egész évben nagyon aktív Juhász Méhészt mellett, Soós László emelte a program színvonalát, aki különleges fűszerezésű tehénsajt válogatással érkezett, és rendszeres résztvevőnek számít.

12.3.2. Natúrparkokkal való kapcsolat

A KNPI működési területén 2 natúrpark található: a Felső-Bácska-Homokhát Natúrpark, valamint az Őrjeg és Szőlőhegyei Natúrpark. Mindkettővel egymás célkitűzéseinek megvalósítását kölcsönösen segítő kapcsolatban áll az Igazgatóság, a védett természeti területekkel és Natura 2000 területekkel való jelentősebb átfedése miatt különösen az utóbbival szorosabb az együttműködés. Ez közös erővel szervezett természetismereti programokban, élőhelyek állapotát javító akciókban (szemétszedés, stb.), adatgyűjtésekben, közös pályázati elképzelések kidolgozásában valósul meg. A KNPI egyik szakembere az Őrjeg és Szőlőhegyei Natúrpark működtetésében is érdemi szerepet tölt be.

12.3.3. Kommunikáció – hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok

A KNPI nem áll szerződésben fizetett médiafigyelő szolgálattal, így a médiában történő megjelenéseink számát csak becsülni tudjuk, illetve lehetőségeinkhez mérten az elektronikus megjelenéseinket figyelemmel követjük. A média mai természetéből fakadóan az elektronikus felületeken való megjelenés túlsúlyban van a nyomtatott és a televíziós megjelenésekhez képest.

2022-ben 4 sajtóközleményt adtunk ki, nem tartottunk sajtótájékoztatót.

2022-ben a saját médiafigyelésünk alapján 390 esetben jelentek meg a regionális és országos online sajtóban cikkek a nemzeti park eseményeiről. A weboldalunkra ezen kívül 111 hírt raktunk ki.

A programturizmus.hu és a Délmagyarország írott és online felületén rendszeresen megjelentek a KNPI aktuális programjai. A Kecskeméti TV havonta sugárzott magazinműsort „Hírek a természetből” címmel a KNPI tevékenységéről, híreiről, programjairól (háromszori ismételtséggel). A Természetvédelmi Őrszolgálat és a Természetmegőrzési Osztály kollégái rendszeresen adnak riportokat a települési, kistérségi írott és elektronikus médiában a területüket érintő, vagy közérdeklődésre számot tartó kérdésekben.

A regionális médiumok közül a Kecskeméti Televízió, a Petőfi Népe, a baon.hu, hiros.hu, keol.hu, bacsmegye.hu, delmagyar.hu, vasarhely24.hu, a Sirius Rádió tudósított legtöbbször a KNPI eseményeiről, az országos médiumok közül az M1 Híradó, az MTV Kék bolygó című

műsora, az M2 Petőfi TV, a Kossuth Rádió, sokszinuvidek.hu, turistamagazin.hu, vm-magazin.hu és a greenfo.hu. Programjainkról hírlevelet küldünk havonta az érdeklődőknek. Az éves programokról programfüzetet jelentettünk meg, amit az Igazgatóság látogatóközpontjain kívül Tourinform irodákban, közművelődési intézményekben, rendezvényeken és az önkormányzatok útján terjesztettünk.

Online kommunikáció

A KNPI működteti a www.knp.hu és a www.kontyvirag.hu honlapot, illetve a www.facebook.com/KiskunsagiNemzetiPark (16600 követő 2022.12.31-én) és a www.facebook.com/Szegedi-Fehér-tó, [https://www.facebook.com/Természet Háza Oktató és Látogatóközpont](https://www.facebook.com/Természet_Háza_Oktató_és_Látogatóközpont) közösségi portálokat, valamint az Igazgatóság Instagram oldalát (1100 követő).

Közreműködünk a www.magyarnemzetiparkok.hu honlap és közösségi oldal, illetve a www.nemzetiparkitermek.hu folyamatos frissítésében.

Elektronikus hírlevélre feliratkozók száma: 888

A KNPI közösségi oldalainak látogatottsága folyamatosan növekszik, látszik a rájuk mutató igény. A Facebook oldalunkat mind több média használja forrásként. Egyre intenzívebben használjuk a Youtube csatornánkat, mivel igény van a videós tartalmakra (<https://www.youtube.com/channel/UCEV6Ns903Nb7KIEQlwzjxYQ>).

A LIFE16 NAT/HU/000599 számú, “A meszes homoki erdőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben” című projekt keretében hozzájárulunk a www.oakeylife.hu weboldal, valamint az Oakeylife Peszéri-erdő című facebook oldal frissítéséhez.

A LIFE18 NAT/HU/000799 számú, “A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” című projekt keretében közreműködünk a www.rakosivipera.hu weboldal, a Hungarian meadow viper project című facebook oldal, valamint a projekt YouTube csatornájának frissítésében.

A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A túzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című LIFE projekt keretében hozzájárulunk a www.tuzok.hu weboldal folyamatos frissítéséhez.

A LIFE17 IPE/HU/000018 számú „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” című pályázat keretén belül közreműködünk a www.grasslandlifeip.hu weboldal szakmai tartalmakkal történő frissítéséhez.

A LIFE12 NAT/HU/001188 projekt célja, a Böddi-szék az időszakosan kiszáradó magyarországi szikes tavak között igen jelentős, a nyílt vízfelszínű időszakos szikes tavak 18%-át teszi ki. A LIFE Nature projekt célja a Böddi-széken, a Kárpát-medence egyik legnagyobb jelentőségű időszakos szikes tavan és vízgyűjtő területén az eredeti vízviszonyok és a természetes élőhelyek helyreállítása. A projekt fejlesztésének és nyomon követésének, valamint a tó helyreállítási információinak elérhetővé tételére két nyelvű honlapot hoztunk létre és üzemeltetünk: magyar nyelvű tartalom a www.boddi.hu oldalon érhető el, az angol nyelvű tartalom a www.sodicwetlands.com honlapon.

12.4. Tervezett fejlesztések 2023-ban

- Nemzeti Parki Termék védjegy pályázati felhívás.
- KEHOP pályázat keretében a Natura 2000 területekhez kapcsolódó tematikus bemutatóhelyek átadása a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetben, a Császártöltési Vörös-

mocsár Természetvédelmi Területen, az izzási Kolon-tónál, a Körös-éri Tájvédelmi Körzetben és Bugacon („A puszták kapuja”).

- Új „Digitális Vándor” tanösvények kialakítása a császártöltési Vörös-mocsár, a kiskőrösi Szücsi-erdő, a Kelemen-szék és a Fülöpházi-buckavidék területén.
- A Természet Háza új állandó kiállítása kivitelezésének, illetve a KNPI központjában található Hankovszky-ligetben az „állatbarát kert” kivitelezésének elindítása saját forrásból.
- Aktív részvétel a Fenntarthatósági témahétben.
- Online jegyvásárlás bevezetése.
- Tavaszköszöntő verseny folytatása
- Tűzokénnep és Fehértavi Darvadozás rendezvények megszervezése.

12.5. Együttműködési megállapodások

Az iskolai közösségi szolgálat KNP Igazgatóságnál történő letölthetőségéről 32 középiskolával van szerződéses kapcsolatunk. Együttműködésben állunk a Pusztaszeri Homoktapolók Természetvédelmi Egyesülettel közös teljesítménytúra szervezésére, illetve a Pusztaszeri TK-ban levő tanösvények karbantartására. A kecskeméti ÉDOSz Kinizsi Természetbarát Sportegyesülettel a kiskunsági túraútvonalak gondozásában működünk együtt. A Csólyospálos, Dunapataj, Tiszaalpár és Vaskút településeken levő – földtani értékeket, kunhalmokat, földvárakat és egykori környezetet, életmódot bemutató – tanösvényeink, bemutatóhelyeink karbantartása az érintett önkormányzatokkal kötött együttműködési megállapodás alapján történik.

A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című LIFE projekt keretében 2021-ben együttműködési megállapodást kötöttünk a Bükk Nemzeti Park Igazgatósággal és a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósággal: vadkamerák, hőkamerák, kézi keresőlámpák kerültek átadásra, tartós használatra.

A LIFE12 NAT/HU/001188 számú a “Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” projektben partnerségi megállapodást kötöttünk a Dunatáj Természet- és Környezetvédelmi Közalapítvánnyal és a Kiskunsági Madárvédelmi Egyesülettel. Az együttműködésünk folyamatos a projekt teljes végrehajtása során, nagyon jó szakmai kapcsolat alakult ki szakembereink között.

A LIFE18 NAT/HU/000799 számú, “A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” című projektben a 2020-ban megkötött együttműködési megállapodások keretében 2021-ben folyamatosan zajlott a térségi szintű ragadozógazdálkodás (ragadozó gyérítés) a Budapesti Erdőgazdaság Zrt., a KEFAG Zrt. Bugaci Erdészete, a Kunpeszéri Vadásztársaság, valamint a SAE Sarlópuszta Agrár-Erdész Kft. közreműködésével.

A KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 számú „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna-Tisza közén” című projektben Mórahalom Város Önkormányzata és a KNPI között együttműködési megállapodás született a projekt megvalósítása érdekében, Natura 2000 információs pont ismeretközlési és bemutatási feltételek kiegészítéséről, korszerűsítéséről.

A 1266/2021. (V. 12.) Korm. határozat által létrehozott a „Csaj-tó turisztikai célú keskeny nyomtávú vasút fejlesztése” c. projekt megvalósítása érdekében a KNPI szorosan együttműködik az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központtal. A fejlesztés a KNPI

szakmai közreműködésével és az aktív Magyarországért felelős kormánybiztos bevonásával valósul meg.

A **külső szervezetekkel** történő kapcsolattartás és együttműködés kapcsán további információk találhatóak a 12.3. pont alatt.

12.6. Fontosabb események

Megvalósult, kiemelt események:

- **Családi nap, madárgyűrűzési bemutatóval** (KNPI szervezés) – február 5., Természet Háza.
- **Családi nap, madárgyűrűzési bemutatóval** (KNPI szervezés) – március 6., Természet Háza.
- **Húsvéti Családi nap** (KNPI szervezés) – április 14., Természet Háza.
- **Föld napja** (KNPI részvételével) – április 22., Szegedi Agóra.
- **„Tavaszköszöntő”** címmel 3 fordulós természetismereti vetélkedőt szerveztünk általános iskolás egyéni versenyzők részére (KNPI szervezés, nevezett 200 csapat, 3 fős csapatok) – döntő május 6., Természet Háza.
- **Tavaszi Hérics Fesztivál** (KNPI részvételével) – május 7., Madaras.
- **Madarak és fák napja** (KNPI részvételével) – május 12., Kecskeméti Arborétum.
- **Natúrpark és BKKM program** (KNPI részvételével) – május 28., Hajós.
- **Magyar Nemzeti Parkok Hete 2022** nyitóhétvégéje a Balatoni Hal- és Borünnep keretében, KNPI részvétellel - június 3-6., Balatonfüred.
- **Múzeumok éjszakája** (KNPI részvételével) – június 25., Természet Háza.
- **Magyar Pásztorkutya Találkozó Bugacon** (KNPI társszervező) – június 25., Bugac.
- **Futóhomok Félmaraton** (Iustitia Egyesület, KNPI) – július 2., Bugac.
- **Hírös Hét kistérségi kiállítás** (KNPI részvételével) – augusztus 23., Kecskemét.
- **Kurultáj** (KNPI részvételével) – augusztus 12-13-14., Bugac.
- **Kutatók éjszakája** (KNPI részvételével) – szeptember 30., Szegedi Agóra.
- **Családi nap, madárgyűrűzési bemutatóval** (KNPI szervezés) – október 1., Természet Háza.
- **XI. Fehértavi Darvadozás 2022** (KNPI és a Sándorfalvai Önkormányzat közös rendezésével jött létre) – november 19. szombat, 9.00-14.00 Sándorfalva, Piactér, valamint a Pallavicini kastélyban és környékén.

13. Közfoglalkoztatás

2022. február 28-án zárult a 2021-2022-es Országos Közfoglalkoztatási programunk 20 fővel, 2022. március 1-jén pedig elindult a 2022-2023-as program. Igazgatóságunk ebben a programban ismét 20 fő foglalkoztatását kérelmezte három tájegységében és a kecskeméti központban. Közös megegyezéssel – az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 93. §, valamint az igazgatóság 2022. június 08-án érkezett nyilatkozata alapján, a BKM/01/000838-2/2022 számú hatósági szerződés 1. számú módosítását követően - a létszám 19 főre változott, és a programot is 19 fővel zártuk. A program legfontosabb célcsoportját azok az álláskereső emberek képezték, akik számára a munkakeresés nehéz, vagy más módon nem lehetséges. A szakképzettség hiányában elsősorban segédmunkás munkakörben tudtuk őket alkalmazni.

A közfoglalkoztatottak feladata elsősorban a tájidegen növények irtása, parlagfűmentesítés, természetvédelmi bemutatóhelyek, tanösvények, túraútvonalak karbantartása, látogatóhelyek

épületek karbantartása, takarítása volt, továbbá a KNPI vagyonkezelésében lévő erdőterületek művelése, erdőápolási munkák ellátása. A parlagfű irtását olyan területeken is el tudták végezni, ahol gépeket erre nem lehetett bevetni, az invazív fásszárúak irtása pedig csak kézi erővel lehetséges, így ebben is nagyon fontos szerepük volt a nemzeti park egész területén. Az Igazgatóság adminisztrációs feladatainak ellátását is segítette közfoglalkoztatott, beleértve a közmunkaprogramból fakadó adminisztrációt. A kérelemben megjelölt feladatokat időarányosan teljesítettük. Rendkívüli munkavégzést nem rendeltünk el, jelentős eltérés a tervezet és a megvalósított munka mennyisége között nem volt. A program során 2 főt tudtunk átvenni saját állományba: 1 fő a Pályázati Osztályra került pályázati adminisztrátori munkakörbe, 1 fő pedig a Tiszamenti TE üzemeltetési brigádjába.

A munkához szükséges feltételeket kis értékű munkaeszközökkel, valamint megfelelő munkaruházattal és védőeszközökkel biztosítottuk a programban kapott forrásból. Közfoglalkoztatottak átcsoportosítására nem volt szükség.

A közfoglalkoztatottak újbóli alkalmazási lehetősége segítette természetvédelmi feladataink ellátását, és egyes vidéki kistelepüléseken ismét pozitív kapcsolatot jelentett a természetvédelmi államigazgatás és a helyi lakosság között. A közfoglalkoztatási programban résztvevő személyek fizikai, egészségi állapota, terhelhetősége tapasztalataink szerint a ma jellemző munkaerőpiaci elvárásokhoz képest általában gyenge, ezért munkavégzésük üteme is ehhez igazodik (lassúbb, kisebb hatékonyságú).

14. Belföldi és külföldi együttműködés

Az állami természetvédelem nemzetközi együttműködése kapcsán az Európai Unió természetvédelmi tárgyú joganyagának, valamint a Magyarország által aláírt nemzetközi természetvédelmi egyezmények (különösen a Ramszari, a Berni egyezmény, a CMS – azon belül pedig a közép-európai tűzok védelméről szóló együttműködési megállapodás – és a CITES végrehajtásában vesz részt az igazgatóság, továbbá közvetlenül is tagja az *Europarc Federation*nek. A Kiskunsági Bioszféra Rezervátum révén az igazgatóság részt vesz az UNESCO Man and Biosphere programjában is.

A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című LIFE projekt főkezdvezményezettje az Österreichische Gesellschaft Grosstrappenschutz (Ausztria), további társkezdvezményezett az Amt der Burgenlandischen Landesregierung (Ausztria), Netz Niederösterreich GmbH (Ausztria), Netz Burgenland Strom GmbH (Ausztria), Amt der Niederösterreichischen Landesregierung (Ausztria).

A KNPI folyamatos kapcsolatot tart fenn szakmai együttműködés és közös programszervezés céljából a Felső-Bácska – Homokhát Natúrpark munkaszervezetével, a Felső-Bácskai és Homokhádi Értékmegőrző Natúrpark Egyesülettel.

Régóta tartó, folyamatos együttműködés történik a KNPI és a szerbiai Palics-Ludas Közvállalat természetvédelmi szakemberei, őrszolgálatuk között a határmenti régió természeti értékeinek felmérése és megvédése érdekében. Az együttműködés a két intézmény szakembereinek közös terepi felmérési akcióit, és a természetvédelmi kezelésekre vonatkozó információk, a kidolgozott jó gyakorlatok rendszeres megosztását egyaránt magában foglalja.

15. Ellenőrzés

Belső ellenőrzések

Tárgy	Cél	Módszer
Közérdekű adatok kezelésének ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy a jogszabályban foglaltak betartása megtörténik.	tételes kontroll 2022. év
Tárgyi eszköz nyilvántartás ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy a jogszabályban foglaltak betartása megtörténik.	mintavételes kontroll
Szerződés nyilvántartás kontrollja	Annak megállapítása, hogy a belső eljárások betartása megtörténik.	mintavételes kontroll
Aszámviteli szabályozás megfelelőségének kontrollja	Annak megállapítása, hogy a jogszabályok alapján kerültek kialakításra.	tételes kontroll
A GDPR adatvédelem kontrollja	Annak megállapítása, hogy a belső eljárások betartása megtörténik.	mintavételes kontroll, 2022. április
A leltározás és a selejtezés folyamatának ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy a jogszabályok betartása megtörténik.	tételes kontroll
Kötelezettségvállalás és utalványozás kontrollja	Annak megállapítása, hogy a jogszabályok és belső eljárásrendek betartása megtörténik.	mintavételes kontroll

A belső ellenőrzés a jóváhagyott ellenőrzési terv szerint történt, a vonatkozó jogszabályi előírások, valamint a hatályos Belső Ellenőrzési Kézikönyv betartásával. Az ellenőrzési eljárások tervszerűen, szabályozottan és szabályszerűen valósultak meg. Az ellenőrzött szervezetek az ellenőrzési jelentésekben megfogalmazott megállapításokat, javaslatokat elfogadták. A tervezés megalapozottságát igazolja, hogy a tervezett ellenőrzésekre az ellenőri kapacitás és időszükséglet elegendőnek bizonyult.

Az ellenőrzések során büntető-, szabálysértési-, kártérítési illetve fegyelmi eljárás megindítására okot adó esemény megállapítására nem került sor

A belső ellenőri jelentéssel kapcsolatos intézkedési tervekről és azok végrehajtásáról a belső ellenőrzés nyilvántartást vezet, amit a tárgyévről készült ellenőrzési jelentés keretében értékel. Az ellenőri megállapítások, javaslatok hasznosulására 2022. évben 3 db intézkedést igénylő megállapítás került jóváhagyásra, amik közül mind a három esetben megtörtént az intézkedés teljesítése.

Külső ellenőrzések

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztálya társadalombiztosítási szakellenőrzést, mint hatósági és felügyeleti ellenőrzést folytatott le az egészségbiztosítással összefüggő szakmai feladatellátására és a jogszabályok betartására vonatkozóan az Igazgatóság kifizetőhelyi feladatait ellátó Magyar Államkincstár Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Igazgatóság Állampénztári Irodánál.

Az átfogó ellenőrzés az Igazgatóság hatósági és kifizetőhely felügyeleti vizsgálatára irányult, ennek során a nyilvántartási, adatszolgáltatási, bejelentési, egészségbiztosítási és társadalombiztosítási járulék levonási kötelezettséget, valamint a kifizetőhely által számfejtett, elszámolt pénzbeli egészségbiztosítási ellátásokat ellenőrizték a 2018.08.01-2022.04.30 közötti időszakra vonatkozóan.

A Nemzeti Adó - és Vámhivatal jogkövetési vizsgálatot folytatott le ÁFA adónem tekintetében a 2021. III. és IV. negyedévre vonatkozóan.

2022-ben a Területkezelési Osztályon 2 külső ellenőrzés zajlott le. A Biokontroll Hungária Kft. egy alkalommal, a Magyar Államkincstár Kifizető Ügynöksége (volt MVH) egy alkalommal, SAPS támogatás jogcímet ellenőrzött.

A LIFE16 NAT/HU/000599 számú, „A meszes homoki erdőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben” című projekt esetében 2022.06.27-28-án látogatást tett a projekt külső ellenőre, aki a projekt pénzügyi és szakmai előrehaladását tekintette át.

A LIFE18 NAT/HU/000799 számú, „A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” című projekt esetében 2022.03.22-23-án látogatást tett a projekt külső ellenőre, aki a projekt pénzügyi és szakmai előrehaladását tekintette át.

A KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 számú, „A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok” című projekt esetében 2022. november 16-án a Miniszterelnökség Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárság Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága záró helyszíni ellenőrzést végzett, aminek során az ellenőrök részéről nem született intézkedési javaslat.

A KEHOP-4.1.0-15-2016-00069 számú, „Vizes élőhelyek rehabilitációja és természetvédelmi kezelése a Közép-Tisza mentén” című projekt esetében 2022.05.26-án záró helyszíni ellenőrzés lefolytatására került sor az Innovációs és Technológiai Minisztérium Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága által, amely ellenőrzéshez kapcsolódóan intézkedési javaslatot az ellenőrök nem tettek.

A KEHOP-4.2.0-15-2016-00009 számú, „A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével” című projekt esetében 2022.08.23-án záró helyszíni ellenőrzés lefolytatására került sor a Miniszterelnökség Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettesállamtitkárság Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága által. Az ellenőrzés során nem született intézkedési terv készítését előíró észrevétel.

A KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 számú, „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna-Tisza közén” című projekt esetében 2022.11.22-én közbenső helyszíni ellenőrzés lefolytatására került sor a Miniszterelnökség Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettesállamtitkárság Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága által, amely ellenőrzéshez nem kapcsolódóott intézkedési terv készítését előíró észrevétel.

16. Éves munka összefoglalása

Az igen kiterjedt feladatkörhöz mérten alacsony szakemberlétszám jelentős leterheltség mellett látta el 2022-ben is a feladatait. A teljes foglalkoztatotti létszám, minden szellemi és fizikai munkakörrel együtt, 2022 végén 146 fő volt.

Kevesen tudják, hogy a nemzeti park igazgatóságok sok éve a legszélesebb feladatkörű államigazgatási szervek. A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóságnak, mint természetvédelmi kezelőnek 2022-ben egyebek között a következőket kellett ellátnia:

- Bács-Kiskun és Csongrád megye legnagyobb állami földvagyon-kezelőjeként 57 906,69 hektár terület kezelését, ebből 27 772,60 hektárnyi ingatlant haszonbérbe adva (annak szervezési és ellenőrzési feladataival), 30 034,08 hektárnyi ingatlanét pedig saját hasznosításban, tehát saját eszközeivel és munkaerejével.
- 7 állattartó telepen gondozott 726 magyar szürkemarhával, 104 magyartarka szarvasmarhával, 602 házi bivallyal, 55 Furioso North Star lóval végzett élőhelykezelést és génmegőrzést.
- Több mint egymillió hektáros működési területén, az ország tizedén a természeti környezet állapotára vonatkozó folyamatos helyszíni adatgyűjtést, amire alapozott természetvédelmi kezelői nyilatkozataival támogatást nyújt a különösen a természetvédelmi hatóságoknak, de ezen túl a környezetvédelmi, erdészeti, bányászati és egyéb hatóságoknak eljárásaik lefolytatásához, az önkormányzatoknak a településrendezési eszközökkel kapcsolatos eljárásaikhoz, a külterületi nagyberuházások, területfejlesztések tervezőinek, hatásvizsgálat-készítőinek, továbbá a természeti környezethez fűződő legkülönbözőbb kérdésekben a magánembereknek, területtulajdonosoknak, kutatóknak, pedagógusoknak, diákoknak, stb. A természetvédelmi hatóságok érdemi működése döntően annak függvénye, hogy kapnak-e, és milyen területi információkat a nemzeti park igazgatóságtól. A kormányhivatalok keretében működő elsőfokú természetvédelmi hatóság számára egyedi adatszolgáltatást és a hatósági döntés tartalmi részére vonatkozó érdemi kezelői nyilatkozatot ad a KNPI, az általa gondozott természeti érték adatbázisok megosztásán, rendelkezésre bocsátásán túlmenően.
- Mindennemű megkeresést, így a tájékoztatást kérő állampolgárok, ingatlantulajdonosok, gazdálkodók, legkülönbözőbb hatóságok, rendőrségi és bírósági intézmények, területi államigazgatási társszervek, központi államigazgatási szervek, önkormányzatok megkereséseit figyelembe véve, 3666 db főszámos és 22922 db alszámos irattal foglalkozott a KNPI: ezekben az ügyekben írásbeli tájékoztatásokat, kezelői nyilatkozatokat, szakvéleményeket küldött, és ehhez adódott hozzá szakembereinek nem iktatott személyes kommunikációja (utóbbi főleg a természetvédelmi őrszolgálat munkájának a része). Az ügyiratforgalommal legerősebben érintett szervezeti egység a KNPI 9 fős Természetmegőrzési Osztálya, aminek emellett széleskörű egyéb szakmai feladatokat is el kell látnia, hiszen a természetvédelmi kutatások, adatgyűjtések, monitorozások, kezeléstervezések és -ellenőrzések szakmai irányításáért is felel.
- 12250 új biotikai adatot rögzítettek az Igazgatóság szakemberei a TIR Biotika Modulban és 75915 adatot az OpenBioMaps adatbázisban, összesen 88165 új adatot a természeti értékek térinformatikai adatbázisaiban.
- 2022-ben egyidejűleg futó 21 pályázati projektben, 12 KEHOP, 2 VEKOP és 7 LIFE pályázatban - beleértve azokat, amelyekben társkezdvezményezett - folytatott természetvédelmi kezelői tevékenységet az Igazgatóság.
- Közel félszáz természetvédelmi kutatási és 33 monitorozási projektet valósított meg, illetve koordinált.
- 3 látogatóközpontot, 6 tematikus bemutatóhelyet, 2 erdei iskolát (természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínt) és 27 látogatható tanösvényt gondozott, beleértve utóbbiakon az aktuálissá vált felújításokat, illetve egyesek digitális tanösvénnyé bővítését (utóbbiból már három létezik). 2022-ben 3 újabb tanösvény kialakítását is megkezdte a KNPI.

Az Igazgatóság költségvetési támogatáson kívüli bevételi forrásai egyrészt állattartásból, agrártámogatásokból, illetve haszonbérleti díjakból, másrészt költségvetési támogatásból, sikeresen elnyert pályázati forrásokból, kisebb részben az igazgatóság egyéb tevékenységéből (ellenőrzési szakértői tevékenység, idegenforgalom, környezeti nevelés stb.) származnak. Az előző évhez képest a KNPI kiadásai 5,9 %-al nőttek, ezt a relatíve alacsony mértéket az energiaárak robbanásszerű emelkedése mellett csak jelentős megszorító, költségmegtakarító

intézkedésekkel lehetett elérni. Az előző évhez képest ugyanakkor összességében a bevételek 0,6%-al csökkentek. Ha ez trenddé válna, a kiadások növekedése mellett a bevételek csökkenése (közel stagnálása) igen kedvezőtlen pénzügyi jövőképet jelentene.

A **kiadások** között (lásd „C” jelű melléklet) 0,2%-al csökkent a személyi juttatások mértéke, ez a 2022. évi infláció mellett nagymértékben kedvezőtlen hatású volt a munkavállalók anyagi helyzetére és az Igazgatóság munkaerő-piaci vonzerejére nézve egyaránt. A munkaadókat terhelő járulékok mértéke nőtt. A beruházások mértéke 16,4%-al visszaesett, ennek oka, hogy 2022-ben kevesebb pályázati finanszírozású beruházás tudott megvalósulni, saját költségvetés terhére pedig csak minimális fejlesztés valósulhatott meg. Számottevően nőtt ugyanakkor az egyéb működési célú kiadások és a felújítások mértéke; utóbbiak szintén döntően pályázati finanszírozásúak, a kezelt vagyon értékmegővéséhez szükségesek. A dologi kiadások 11,1%-al csökkentek az előző évhez képest, ez a számottevően magasabb infláció mellett intenzív megszorító, költségmegtakarító intézkedésekkel volt csak lehetséges.

Az intézményi saját bevételek (25,8 % növekedés előző évhez képest) további növelése elé erős korlátokat állít, hogy az többnyire a természeti erőforrások még fokozottabb igénybevételével volna csak lehetséges, miközben a klímaváltozás kedvezőtlen hatásai ezen erőforrások rendelkezésre állását jellemzően rontják, különösen az amúgy is alacsony produktív Homokhátságon. 2022-ben az Igazgatóság 50-745% közötti mértékben növelte egyebek között a tűzifa, egyéb készlet, lábon álló fűtermés, szarvasmarha trágya és vadhús értékesítésből származó bevételeit, még a szarvasmarha eladásból származót is közel 9%-al, de a nem tűzifaként értékesített lábon álló fából származó bevételek tavalyihoz képest (korábbi éves beszámolóban már előrevetített) több mint 70%-os csökkenése már jelzi, hogy a természeti erőforrások gazdálkodási célú terhelhetősége véges.

A nyilvántartás szerinti vagyon nettó értéke 7,5%-al nőtt, 15,657 milliárd Ft-ra.

2022 volt a második olyan teljes év, amiben a megújított szervezeti rendszerrel működött az Igazgatóság. A gyakorlati természetvédelmi kezelési, illetve a természetvédelmi őrszolgálati feladatok döntő többségét három tájegységi szervezeti egység (Dunamenti TE, Homokhátság TE, Tiszamenti TE) révén látta el eredményesen a KNPI.

Különösen fontos természetvédelmi kezelői eredménynek tartjuk:

- „A rákosi vipera természet-védelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” című, LIFE18 NAT/HU-/000799 azonosítójú pályázat keretében megvalósított, a rákosi vipera védelmében tett, pályázati forrásból finanszírozott előrelépéseket a predátorok visszaszorításában és az élőhelykezelésben, illetve élőhely-rekonstrukciókban, továbbá az állomány új felmérési módszerein alapuló tudásgyarapodást a duna-tisza közti állományok – korábbi időszakokhoz képest jelenleg jóval nagyobbra becsült - méretére, természetvédelmi helyzetére vonatkozóan.

- "A meszes homoki erdőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben" című, LIFE16 NAT/HU-/000599 azonosítójú pályázat keretében megvalósított, kiemelkedő természeti értékű erdőssztyeppi életközösségek fenntartására és állapotuk javítására szolgáló természetvédelmi kezelési intézkedéseket, egyúttal a kárpát-medencei erdőssztyeppi élőhelyekre vonatkozó szakmai ismeretek folyamatos, országos jelentőségű, közkinccsé váló bővítését, együttműködésben több tudományos kutatóműhellyel és számos kutatóval.

- Az őshonos állatfajok génmegőrzésében, és ezzel párhuzamosan a szikes puszták és homoki legelők életközösségeinek fenntartásában folytatott tevékenységünket, amelynek keretében

Magyarország legnagyobbak közé tartozó házi bivaly állományát is gondozza a KNPI (élőhelykezelési feladatokat ellátva).

- A KNPI 10.392 hektáron, döntően gyenge termőhelyi adottságú erdőterületeken folyó, erdősítési hátralék nélküli erdőgazdálkodási tevékenységét, ami jelentős hangsúlyt fektet az idegenhonos faállományok szerkezetváltására és a Homokhátság természetes erdőössztyeppi jellegű erdőállományainak minél nagyobb területen történő helyreállítására.

- A KNPI vizes élőhelyek fenntartásáért folytatott erőfeszítéseit, így különösen:

- saját forrásból finanszírozott vízpótlásokat, amik közül legnagyobb volumenű a KNPI vagyonkezelésében lévő Tömörkényi-halastavakon (Csaj-tavon) végzett, több millió m³-es nagyságrendű vízbetöltés (e törendszert több fészkelő vízmadárfaj fenntartásában is országos jelentőségű);

- saját forrásból finanszírozott vízmegőrző műtárgyak (jellemzően beállított küszöbszintű bukók) létesítését és karbantartását;

- pályázati forrásból finanszírozott vízmegőrzési intézkedéseket, belvízelvezető csatornák káros vízelvezető hatásának megszüntetését, a medrek részleges betemetését, vízmegőrző műtárgyak létesítését; a vizes élőhelyi fejlesztések közül 2022-ben kiemelőndők voltak a Baksi-pusztán, "A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával" című, LIFE17 IPE/HU/000018 azonosítójú pályázat keretében végrehajtott vízlétesítmény fejlesztések és élőhely-rekonstrukciók;

- a vízmegőrzésekért folytatott, intenzív, kezdeményező jellegű, elkötelezett államigazgatási tevékenységet; a vizek hasznosításával, állapotának befolyásolásával kapcsolatban folyó hatósági engedélyezési eljárásokban történő részvételt, aminek keretében számos előremutató, újdonságerejű szabályozási, illetve megvalósítási javaslatot dolgoztunk ki;

- a Homokhátság vízpótlásának szakmai segítségét, az aktív részvételt a „A Duna-Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítását, helyreállítását célzó vízkészlet-gazdálkodási projekt II. ütem” tárgyú projekt tervezésében, a részletes műszaki, illetve ökológiai, természetvédelmi koncepciók kidolgozásában.

- A Kiskunsági Nemzeti Park teljes területére vonatkozó természetvédelmi kezelési terv tervezetének kidolgozását, amit felterjesztettünk az Agrárminisztérium számára.

A 2022. évi főbb célkitűzések teljesülésének értékelése

A Belső Kontroll Kézikönyvről szóló ÁLT/45-29/2021 számú Igazgatói utasítás 10. § (4) bekezdése alapján a vezetők január 15-ig értékelik az előző évben vállalt célkitűzéseiket.

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	1.
A kitűzött cél megnevezése:	2005-2010. évi iratok irattári jellel való ellátása és selejtezése, a 2021. évi iratok irattári jellel való ellátása valamint ezen évek dokumentumainak külső irattárba történő elhelyezése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	2.
A kitűzött cél megnevezése:	Végleges Dunamenti Tájegységközpont kialakítása, pályázati forrásból.

Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem teljesült. A kivitelezés 2022.06.30-án befejeződött, az irodabútorok beszerzésre kerültek. A használatbavételi eljárás megkezdődött, azonban annak szüneteltetése vált szükségessé.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, 2023-ban is.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	3.
A kitűzött cél megnevezése:	A saját vagyonkezelésben lévő gyepek természetvédelmi célú kezelés-optimalizálásának folytatása 5000 ha-nyi területen. A klímaváltozás, a kisebb megszakításokkal évek óta tartó aszályos időszakok kedvezőtlen hatásainak ellensúlyozása céljából a gyepek eltartóképességéhez igazított legelőgazdálkodás fejlesztése, gypes élőhelyek ökológiai állapotának javítása a KNPI saját hasznosításában lévő ingatlanokon, a legelőállatok területi elosztásának újratervezésével.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült. A végrehajtás folytatódik.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	4.
A kitűzött cél megnevezése:	A Duna-Tisza köze legértékesebbjei közé tartozó, zárt homoki sztyeppréteket őrző Imrehegyi-homokpuszta védelemre tervezett terület védetté nyilvánítási folyamatának lezárása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A KNPI részéről teljesült, az előkészítéshez szükséges természetvédelmi kezelési feladatait elvégezte. A védetté nyilvánítás további teendői az Agrárminisztérium hatáskörébe tartoznak.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	5.
A kitűzött cél megnevezése:	A környező élőhelyek jó ökológiai állapotát veszélyeztető, inváziós fásszárú állományok, magtermő fák irtása a rendelkezésre álló források, kifejezetten ezt a célt szolgáló LIFE pályázatok, illetve Tvt. 77/A. § (4) bekezdése szerinti állami védekezés során felhasználható forrás rendelkezésre állása esetén.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Mirigyes bálványfa elleni, a Tvt. 77/A. § (4) bekezdése szerinti állami védekezés megvalósult, a Bócsa 0190 hrsz. részterületein kijelölt célterületen (BKMKH KTHFO). DTE: Az OAKEYLIFE projekt keretében a Peszéri-erdőben a KNPI vagyonkezelésben álló területeken az észlelési küszöbérték szintjéig kiirtásra kerültek az inváziós fásszárú fajok magtermő egyedei. A természetvédelmi örök saját örökterületükben a KNPI vagyonkezelésben és saját hasznosításban álló területeken a keskenylevelű ezüstfa magtermő egyedeinek elölését végezték, várhatóan – hasonló ráfordítás mellett – két év alatt fejeződik be a magtermő korú egyedek elölése.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, 2023-ban is. Részben utókezelés Bócsán, ill. újabb területek Fülöpházán.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	6.
A kitűzött cél megnevezése:	A körzeti erdőtervek során meghozott hatósági határozatok 2022. évre eső részeinek végrehajtása. Tisztások, cserjések kialakítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült. A végrehajtás folytatódik. (A Peszéri-erdőben 2022. végére

	összesen 28 ha új egyéb részlet (tisztás, cserjés) kialakítása valósult meg.)
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	7.
A kitűzött cél megnevezése:	Az erdőtervezési feladatok ellátásához szükséges biotikai adatgyűjtés a soron következő erdőtervezéssel érintett települési külterületeken (a Bajai és a Kecskeméti ETK-ek területén).
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben teljesült. Bajai ETK tervezése lezárult, Kecskeméti ETK 2023-ban esedékes, ehhez csak kis területen történt célzott adatgyűjtés.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, Kecskeméti ETK-ben adatgyűjtés 2023. 04. 30-ig, Bugaci ETK-ben 2023.12.31-ig.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	8.
A kitűzött cél megnevezése:	A természetvédelmi célú vízmegőrzések fokozása: ezt szolgáló vízállásirányítók vízjogi üzemelési engedélyei rendezésének folytatása, új buktatók létesítése és engedélyeztetése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben teljesült. Az Ágasegyházi- és Orgoványi-réten húzódó övcsatornán fenékküszöbök létesítése megtörtént, helyi gazdálkodókkal és vízügyi kezelővel egyeztetve.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	9.
A kitűzött cél megnevezése:	Vízmegőrzési területek kijelölése, a már kijelölt területeken előzetes egyeztetés lefolytatása, a már egyeztetett területen a szükséges engedélyezési eljárások lefolytatása, a már engedéllyel rendelkező területeken kivitelezési munkák előkészítése és megvalósítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben teljesült. Állami vízpótló program (Homokhátág vízpótlása) tervezésének keretében vízviszatarítási és vízpótlási helyszínek kijelölése történik folyamatosan. A Csongrád-Bokrosi Sóstó ideiglenes vízpótló műtárgyának engedélyeztetése előkészítve.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	10.
A kitűzött cél megnevezése:	NBmR működtetése és Natura 2000 élőhelyek és fajok monitorozása (védett és fokozottan védett növény fajok, növénytársulások, közösségi jelentőségű élőhelyek, puhatestűek, egyenesszárnnyú közösségek, denevérközösségek, kisméltóságok, közönséges ürge, madárfajok monitorozása, élőhelytérképezés), két országos NBmR projekt szervezése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, 2023-ban is.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	11.
A kitűzött cél megnevezése:	HUKN10007, HUKN30001, HUKN30002, HUKN20010, HUKN20001, HUKN20002, HUKN20005, HUKN20011, HUKN20014, HUKN20015, HUKN20016, HUKN20019, HUKN20020, HUKN20023, HUKN20029, HUKN20030, HUKN20031, HUKN20033, HUKN20035, HUKN20037 Natura 2000 területek fenntartási terveinek megújítása, továbbá a HUKN20009 és HUKN10002 Natura 2000 területek

	2021-ben le nem zárt fenntartási terv-felújításának befejezése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült, a fenntartási tervekhez kötődő, új tartalmi és formai követelményű, ún. céldokumentumok elkészítése történt meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, 2023-ban is.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	12.
A kitűzött cél megnevezése:	Egységes, priorizált (természetvédelmi) értékleltár elkészítése örkerületenként, amit minden ör maga készít el.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	HTE, DTE: a célkitűzés teljesült. TTE: nem teljesült, egy örkerület esetében kezdődött meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	13.
A kitűzött cél megnevezése:	Térinformatikai alapon működő, a hatósági engedélyeket feltüntető fedvény aktualizálása (a helyettesítő kollégák hatékony munkavégzésének elősegítéséért).
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem teljesült, az automatizálhatósága felülvizsgálatot igényel. Amennyiben automatizálható, úgy folytatandó.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	14.
A kitűzött cél megnevezése:	Inváziós kataszter aktualizálása
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	HTE, TTE: nem teljesült. DTE: Részben teljesült. A Peszéri-erdőben a KNPI vagyonkezelésben álló teljes terület újra fel lett mérve. Az egyes örkerületekben az inváziós fajokra vonatkozó biotikai adatgyűjtés mértéke jelentős különbségeket mutat. Tájegységenként meghatározandók azok a területek, ahol a beavatkozás a legszükségesebb, és e területeken kell az inváziós fertőzöttség változását nyomon követni a jövőben.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	15.
A kitűzött cél megnevezése:	5 ha alatti haszonbérleti szerződések megkötése
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A beküldött öri javaslatok, és a megkapott AM hozzájárulások alapján 4 db haszonbérleti szerződés került megkötésre (15,8634 ha). 3 gazdálkodóval azért nem valósulhatott meg a szerződés aláírása, mert nem rendelkeztek östermelői igazolvánnyal, így a földműves nyilvántartásban sem szerepeltek.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	16.
A kitűzött cél megnevezése:	Haszonbérleti pályázat után szerződések megkötése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem történt haszonbérleti pályáztatás..
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	17.
A kitűzött cél megnevezése:	Haszonbérlok ellenőrzése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A betervezett 55 db haszonbérleti ellenőrzéssel szemben 61 db valósult meg. 7 db nem tervezett ellenőrzést hajtottak végre a tájegységek.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.

A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	18.
A kitűzött cél megnevezése:	Az Informatikai Beszerzési Fejlesztési Terv alapján a KNPI informatikai hálózatának, illetve informatikai eszközparkjának további korszerűsítése asztali számítógépek, monitorok, notebookok beszerzésével. A szerverszoba korszerűsítése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A 2022. évre tervezett beszerzések megvalósultak vagy megkezdődtek.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, 2023-ban is.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	19.
A kitűzött cél megnevezése:	Céges mobiltelefonok cseréje.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A tervezett eszközök beszerzésre kerültek.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, 2023. évben is.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	20.
A kitűzött cél megnevezése:	Egyenruha szabályzat kiadása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült, az egyenruhákra vonatkozóan a szabályzat rendben elkészült. A formaruhákra vonatkozó rész kidolgozása szükséges.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	21.
A kitűzött cél megnevezése:	A vezetékes és mobiltelefonok használati rendjéről szóló szabályzat felülvizsgálata.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés nem teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	22.
A kitűzött cél megnevezése:	A járművek üzemeltetéséről, karbantartásáról, javítási rendjéről, a károk megtérítéséről szóló szabályzat felülvizsgálata.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem készült el.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	23.
A kitűzött cél megnevezése:	Online jegyvásárlási lehetőség biztosítása, valamint bankkártya és SZÉP kártya elfogadás bevezetése a Természet Házában és a terepi programoknál.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult annyi módosítással, hogy a SZÉP kártya elfogadást nem tartottuk relevánsnak és megtérülőnek. Az online jegyvásárlás az Interticket Kft. rendszerével működik, a bankkártyás terminálok használatban vannak.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	24.
A kitűzött cél megnevezése:	4 új „Digitális Vándor” tanösvény kialakítása (Vörösmocsár tanösvény Császártöltésen; Csengettyűvirág tanösvény a Kiskőrösi Szücsi-erdőben; Gulipán tanösvény a fülöpszállási Kelemen-széknél; Báránypirosító tanösvény Fülöpházán).
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A Báránypirosító tanösvény digitális verzió kézirata csaknem kész, a munkát a HTE Naprózsa Erdei Iskola dolgozói fogják befejezni.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	25.
A kitűzött cél megnevezése:	A Természet Háza és a Hankovszky-liget állatbarát kertté alakításának folytatása, magaságysók, madárodúk készítése.

Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült: több madárodú, illetve madáritató került kihelyezésre; az állatok rejtékhelyeit, költőhelyeit, szállását bemutató tereptárgyak kihelyezése megtörtént. A magasságyások nem készültek el.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, módosítással. (A Természet Háza előkert és a Hankovszky-liget kisléptékű kertészeti rendezése)
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	26.
A kitűzött cél megnevezése:	Kiemelt rendezvényként a XI. Fehértavi darvadozás megszervezése és lebonyolítása
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Igen. Sándorfalván az önkormányzattal és MME HCS-al megrendezve.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, 2023-ban a XII. Fehértavi Darvadozás megszervezése.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	27.
A kitűzött cél megnevezése:	Állattenyésztéssel kapcsolatos ügyintézés: • Állattenyésztéssel kapcsolatos beszerzési és értékesítési eljárások ügyintézése, jelentések és nyilvántartások naprakész állapotban tartása. • Szezonális állománykezelések koordinálása, nyilvántartások vezetése. • Legeltetési terv készítésének koordinálása, legeltetés folyamatos monitoringja. • Vagyongazdálkodási tervezés és tényadatok rögzítése az AM irányában. • Területkezelési terv elkészítésének koordinálása, összesítése. • Vagyongazdálkodással kapcsolatos statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése. • A Gazdálkodási Naplóhoz és a Nitrátjelentéshez szükséges alapadatok összegyűjtése, jelentések határidőre történő leadása. • A Biokontroll tanúsításához szükséges tevékenységek koordinálása. • Az Egységes Kérelemhez szükséges alapadatok begyűjtése, a kérelem határidőben történő beadása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	28.
A kitűzött cél megnevezése:	Növénytermesztéssel kapcsolatos ügyintézés: • TE által ügyintéztetett beszerzési eljárás lefolytatása határidőre, TKO által koordinálva. • TKO által ügyintéztetett értékesítési eljárás lefolytatása határidőre. • Vagyongazdálkodási tervezés és tényadatok rögzítése az AM irányába. • Területkezelési terv elkészítésének koordinálása, összesítése. • Vagyongazdálkodással kapcsolatos statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése. • A Gazdálkodási Naplóhoz és a Nitrátjelentéshez szükséges alapadatok összegyűjtése, jelentések határidőre történő leadása. • A Biokontroll tanúsításához szükséges tevékenységek koordinálása. • Az Egységes Kérelemhez szükséges alapadatok begyűjtése, a kérelem határidőben történő beadása.

Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	29.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészettel kapcsolatos ügyintézés • beszerzési eljárások lefolytatása határidőre, • jelentések és nyilvántartások naprakész állapotban tartása, • statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése, • hatóságokkal kapcsolattartás, ügyintézés, • erdőterületek természetvédelmi kezelése (inváziós irtás), • erdőterület igénybevételek.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	30.
A kitűzött cél megnevezése:	Természetvédelmi őrszolgálatkal kapcsolatos alcélok: • természetvédelmi őrzés, • feladatellátáshoz szükséges feltételek biztosítása, • hatósági feladatellátás, • együttműködés más szakterületekkel.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	31.
A kitűzött cél megnevezése:	Közmunkaprogram megvalósítása
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	32.
A kitűzött cél megnevezése:	A Kiskunsági Nemzeti Park természetvédelmi kezelési tervének elkészítése és felterjesztése az AM-hoz.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült, az Igazgatóság felterjesztette a természetvédelmi kezelési terv tervezetét jóváhagyására és kihirdetésre az AM-hoz.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	33.
A kitűzött cél megnevezése:	A saját vagyonkezelésben lévő, de haszonbérbe adott területen lévő, mintegy 50 db vízjogi engedély nélküli kút fennmaradási engedélyeinek beszerzése, a rendelkezésre álló források függvényében.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Pénzügyi forrás nem állt rendelkezésre, ezért nem teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	34.
A kitűzött cél megnevezése:	Tömörkényi Csaj-tó kisvasút hálózatán kialakítandó „Hajtány-pálya” kivitelezésének megkezdése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem teljesült. A „Csaj-tó turisztikai célú keskeny nyomtávú vasút fejlesztéséről” szóló 1266/2021. (V. 12.) Korm. határozat alapján biztosított központi költségvetési forrás zárolásra került.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	35.

A kitűzött cél megnevezése:	Tárgyévben megvásárolt ingatlanok vagyongazdálkodási szerződésbe kerülése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem teljesült. A 2021. évi vagyongazdálkodásba vételi kérelmünket 2022. évben kiegészítettük többször is új ingatlanokkal, azonban rajtunk kívül álló okok miatt nem történt vagyongazdálkodási szerződés módosítás 2022-ben.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	36.
A kitűzött cél megnevezése:	Földtulajdonosi közösségektől haszonbérleti díjak beszedése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült. Valamennyi olyan földtulajdonosi közösség megkeresésre került a vadászati haszonbérleti díjak megfizetése érdekében, amelynek a területén vagyongazdalt, NFK tulajdonosi joggyakorlás alá tartozó ingatlannal rendelkezünk. 7.123.191 Ft vadászati haszonbérleti díj került beszedésre, aminek 50 %-a az Igazgatóságot illeti meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	37.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett, a természetvédelem helyi eredményeiről és jövőbeli feladatairól szóló, jelentősebb szakmai kiadvány megjelentetéséhez szükséges, átfogó nemzeti parki állapotértékelés konkrétan elvégzendő terepi feladatainak összeállítása, belső szakmai felelőseinek megnevezése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Igen, teljesült. Megtörtént a konkrétan elvégzendő terepi feladatok összeállítása, a belső szakmai koordinátor és további szakmai felelősök kijelölésre kerültek, a külsős szakemberek által elvégzendő 2022. évi szakmai feladatok el lettek végezve, az erről szóló záró- vagy részjelentések beérkeztek.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, 2023-ban folytatandó az összeállított feladatterv szerint, önrös teljesítéssel és külső szakértők megbízásával egyaránt.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	38.
A kitűzött cél megnevezése:	Az egyhajúvirág populációgenetikai vizsgálatának befejezése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	39.
A kitűzött cél megnevezése:	Inváziós fűfajok visszaszorítását célzó kísérletsorozat folytatása (3 lokalitáson).
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben teljesült (egyik kijelölt kísérleti terület leégett), a vizsgálatok alapján elegendő információ áll rendelkezésre az irtási módszerekről.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	40.
A kitűzött cél megnevezése:	Közösségi jelentőségű csigafajok ETRS háló alapú felmérésének folytatása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem valósult meg forráshiány miatt.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, TEV keret vagy KNPI saját forrás terhére.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	41.
A kitűzött cél megnevezése:	Vízimadár monitorozás a Csaj-tavon (a megváltozott

	gazdálkodás hatásának függvényében).
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	42.
A kitűzött cél megnevezése:	Beszerezés és értékesítés során az ajánlatok elektronikus fogadásának megteremtése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	43.
A kitűzött cél megnevezése:	A postai küldemények digitalizációjának megvalósítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	44.
A kitűzött cél megnevezése:	Belépési és beléptetési szabályzat ismételt felülvizsgálata.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	45.
A kitűzött cél megnevezése:	A környezeti nevelési és szakvezetési túsákon kitöltött elégedettségi kérdőívek kiértékelése, ezzel kapcsolatos intézkedési terv összeállítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részen teljesült, intézkedési tervre egyelőre nem volt szükség.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, a további információnyerés érdekében indokolt folytatni a kérdőívezést.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	46.
A kitűzött cél megnevezése:	Környezeti nevelési programok tartása és fejlesztés kiemelten a Fenntarthatósági Témahét és a Csodaszarvas Program keretében.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült, új témájú foglalkozások fejlesztésére és megtartására is sor került.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	47.
A kitűzött cél megnevezése:	Natura 2000 oktatófüzet összeállítása a KEHOP Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása pályázat keretében.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, 2023-ra tolódt az oktatófüzet elkészítése.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	48.
A kitűzött cél megnevezése:	Négy alkalommal Két víz köze kiadvány szerkesztése, kiadása és terjesztése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	49.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI weblapjának és közösségi oldalainak működtetése, folyamatos frissítése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.

A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, ismétlődő célkitűzés.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	50.
A kitűzött cél megnevezése:	A Természet Háza és a Hankovszky-liget új kiállítási látványtervének és kivitelezési forgatókönyvének elkészítése
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Megvalósult, elkészült a koncepcióterv.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	51.
A kitűzött cél megnevezése:	A pénzügyi szabályzatok aktualizálása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben teljesült. 2022-ben az alábbi szabályzatok kerültek aktualizálásra: Számlarend; Számlatükör; Számviteli politika; Önköltségszámítási és árképzési szabályzat; Eszközök és források értékelési szabályzata; Kötelezettségvállalás, utalványozás, ellenjegyzés, érvényesítés, szakmai teljesítés igazolás rendjének szabályzata; Eszközök és források leltározási és leltárkészítési szabályzata; Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védőital juttatási rendje.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	52.
A kitűzött cél megnevezése:	A Magyar Államkincstár 2022. januárjától bevezetett Központi Költségvetés Végrehajtását Támogató Rendszerének való megfelelés biztosítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A kitűzött cél megvalósult. A Magyar Államkincstár által üzemeltetett KKVTR KM moduljának használatához szükség volt egy kétfaktoros azonosításra „SAP Authenticator” alkalmazással, amelynek alapfeltétele volt egy aktív internetkapcsolattal rendelkező számítógép és egy mobil eszköz. A kétfaktoros azonosításhoz egy telepítési folyamatot kellett végigvinni, amelynek előfeltétele volt a Magyar Államkincstár SAP üzemeltetők az aktiválás előtt létrehozzák a KM Fiori rendszerben az Igazgatóság által igényelt 2 db felhasználót és a hozzá tartozó kezdeti jelszót. 2022-ben a KM modulban elemi költségvetés betöltése, az előirányzatok és a pénzforgalom kezelése, finanszírozás és a várható felhasználás és monitoring valósult meg. A KM modul elérhetősége: https://km.tcs.allamkincstar.gov.hu/km/flp .
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen. A rendszerbe további elemek bevezetése (kötelezettségvállalások és követelések kezelése) bevezetése 2023. január 1-jétől történt meg.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	53.
A kitűzött cél megnevezése:	A Magyar Államkincstár 2022. januárjától bevezetett Számlavezető Rendszer Ügyfél Front-end-jének való megfelelés biztosítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A kitűzött cél megvalósult. A rendszer használatához az Állampénztári Irodában le kellett adni a felhasználókat, email címüket és a hozzájuk tartozó telefonszámokat. A bejelentkezéshez a Magyar Államkincstár küldte meg a szükséges tudnivalókat a felhasználók részére. Az SZR rendszer a www.allamkincstar.gov.hu honlapon keresztül érhető el. A Magyar Államkincstár az új informatikai rendszerekre történő átállást, 2022. január 4-től ütemezetten valósította meg. Az új Számlavezető Rendszerhez kapcsolódó Ügyfél Front-end

	rendszeren keresztül az átutalási megbízások (elektronikus és papír alapú) benyújtására, valamint készpénz forgalmi (készpénz felvétel és készpénz befizetés) tranzakciók lebonyolítására nyílt lehetőség.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	54.
A kitűzött cél megnevezése:	A Magyar Államkincstár 2022. januárjától bevezetett Központi Költségvetés Végrehajtását Támogató Rendszerének 2023. január 1-től bevezetendő változásainak való megfelelés biztosítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült. Az 52. pontban kitűzött célhoz további elemek bevezetése szükséges a rendszerbe. A 2023.01.01-től a kötelezettségvállalásokra, a kötelezettségekre, valamint a 10 millió Ft-ot elérő vagy meghaladó követelésekre tételes bejelentési kötelezettség vonatkozik. Továbbá ettől az időponttól az azonosítatlan tételeket tranzakció azonosítóhoz kötötten kell tételesen azonosítani, valamint a rendezéseket is tételesen, tranzakció azonosítóhoz kötötten kell beadni (tranzakció azonosító: az adott tételhez kapcsolódó pénzforgalom azonosítója). Az adatszolgáltatást továbbra is a KKVTR KM online felületén kell megtenni, amely történhet egyedileg vagy csoportosan, kézi rögzítéssel, vagy fájl feltöltéssel. A feladatok zökkenőmentes ellátásához több, a Griffsoft Zrt. által meghirdetett képzésen részt vettünk, illetve a PSZO adminisztrációs terheinek csökkentéséhez kapcsolódóan megrendeltük az ún. könnyített fájlfeltöltő rendszert (szoftverrobot) interfész HelpDesk szolgáltatás biztosításával.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	55.
A kitűzött cél megnevezése:	A Naprózsa Ház és Erdei Iskola kertrendezési feladatainak elvégzése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés részben teljesült a saját fizikai brigád igénybevételével.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	56.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészeti nyiladékok karbantartása erdőtűz megelőzési célból a Bócsa-Bugac törzsterületen.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	A célkitűzés teljesült saját erőgépek és munkagépek, valamint a fizikai brigád igénybevételével.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, minden évben szükséges.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	57.
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészeti nyiladékok és közelítő utak térképi fedvényének elkészítése a tüzmelegelőzési terv kiegészítésére.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Kapacitáshiány miatt nem teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	58.
A kitűzött cél megnevezése:	Karámfelújítás a bugaci állattartó telepen.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem teljesült forráshiány miatt.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem, csak ha 2024-től lesz téli tartás ezen a telepen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	59.
A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI által tenyésztett Furioso North Star lovak versenyeztetése fogatsportban.

Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem teljesült forráshiány miatt.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	60.
A kitűzött cél megnevezése:	Vizes élőhely természetvédelmi kezelése 60 házi bivaly legeltetésével 160 ha kiterjedésben a Gátéri Fehér-tó területén.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült. A Gátéri Fehér-tó 2022. évi legeltetése 75 házi bivalytehénnel és 25 idei borjúval megtörtént.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	61.
A kitűzött cél megnevezése:	Tömörkényi-halastórendszer (Csaj-tó) halastavi vizes élőhely fenntartása, 2-es, 4-es, 5-ös, 6-os, 7-es, 10-es töegységek üzemi vízszinten tartása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült, a kitűzött célban felsorolt töegységek 2022-ban üzemi vízszinten voltak.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	62.
A kitűzött cél megnevezése:	Problémakataszter aktualizálása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült, a problémakataszter feltöltése egyedi adatokkal folytatódott (jellemzően az OpenBioMaps térinformatikai rendszer térképi fedvényeként).
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	63.
A kitűzött cél megnevezése:	Nyári állások karámrendszerének felújítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem teljesült forráshiány miatt.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	64.
A kitűzött cél megnevezése:	KNPI saját hasznosítású területeinek egységes jelölése és számozása (legelő, szántó).
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részen teljesült. A DTE saját hasznosítású területein 1238 ha nagyságból 1112 ha nagyságú került kimérésre (229 töréspont). A hátralévő 126 ha nagyságú területen még 150 pontot kell kitűzni.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	65.
A kitűzött cél megnevezése:	Szabadszállási Zab-szék mellett lévő ezüstfa-állomány erdő művelési ágból való kivonása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részen teljesült, a mezőgazdasági művelésbe vonást elkezdtük. 2 db talajszelvény gödröt nyitottunk 2022. év őszén. A laboreredmények alapján hamarosan elindítjuk a hatósági eljárást is.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	66.
A kitűzött cél megnevezése:	A kunszentmiklósi Nagy-réten tűzokvédelmi szempontú növénytermesztés megvalósítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült, a nyári betakarításokat követően az őszi talaj-előkészítések is befejeződtek.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	67.
A kitűzött cél megnevezése:	Egységköltség (összes költség Ft/futott km) kimutatására alkalmas programban (GPS program gépjármű nyilvántartó modulja) a teher- és személygépjárművek műszaki- és javítási adatainak rögzítése, gépjárműenkénti egységköltség kimutatás elkészítése, selejtezési javaslat összeállítása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült. Az adatbázis folyamatos visszaellenőrzést

megvalósult-e:	igényel.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	68.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00036 számú „Naprózsa Ház a homokon” című projektben fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	69.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00010 számú „Vizes élőhely rekonstrukciója és a fokgazdálkodás lehetőségének megteremtése a tiszalipári Nagy-tó területén” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	70.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 számú „Natura 2000 jelölő füves élőhelyek és a természetvédelmi céllal művelt szántók kezelése” című projekt keretén belül a Kunszentmiklós-Nagyállás őshonosállat-tartó telep fejlesztése tekintetében sikeres közbeszerzési eljárás lefolytatása, az Izsák-Páhi állattartó telep fejlesztésének befejezése, a hátralévő mezőgazdasági gépek beszerzése, a villanypásztorok telepítésének befejezése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben teljesült. A mezőgazdasági gépekből a pickup terepjárók leszállítása nem valósult meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	71.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00046 számú „Tájidegen fajokból álló erdők átalakítása Natura 2000 jelölő élőhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területein” című projektben az erdőszerkezet-átalakításhoz szükséges fennmaradó gépek, adapterek beszerzése, a projekt fizikai és pénzügyi zárása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem teljesült. A pickup terepjárók leszállítása nem valósult meg, így a projekt fizikai és pénzügyi zárása sem valósulhatott meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	72.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00052 számú „A puszta kapuja – természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadótér kialakítása Bugacon” című projekt keretében a fogadóépület és tanösvény létesítésének megkezdése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült, a kivitelezés megkezdődött.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	73.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00069 számú „Vizes élőhelyek rehabilitációja és természetvédelmi kezelése a Közép-Tisza mentén” című projekt

	pénzügyi zárása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült 2022. november 30-án.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	74.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00070 számú „Egy fenntartható, természetkímélő tájhasznosítás újjáélesztése: a fokgazdálkodás XXI. századi lehetőségeinek megteremtése a Mártélyi Tájvédelmi Körzetben” című projektben az élőhely-rekonstrukció és hajómalom kivitelezés befejezése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	75.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 számú „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna-Tisza közén” című projektben a Kurgán-ház és a mórachalmi Bivalyrezervátum esetében a kivitelezések befejezése, a Kolon-tavi Fürkésző és a Vörös-mocsár bemutatóhely esetében a kivitelezések megkezdése. A projektben tervezett eszközbeszerzések lefolytatása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részből teljesült. A projektben tervezett eszközbeszerzések nem teljes mértékben valósultak meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	76.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00080 számú „A Péteri-tó természetes mederalakulatának helyreállítása” című projekt pénzügyi és fizikai zárása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részből teljesült, a projekt fizikai zárása megtörtént.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	77.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.2.0-15-2016-00009 számú „A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével” című projekt pénzügyi és fizikai zárása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részből teljesült, a projekt fizikai zárása megtörtént.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	78.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 számú, „A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok” című projekt pénzügyi és fizikai zárása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	79.
A kitűzött cél megnevezése:	A VEKOP-4.2.1-15-2016-00007 számú „Csatornák, rizskalitkák, tájsebek, tanyahelyek felszámolása, tájba illesztése a Kiskunsági Nemzeti Park területén”

	című projekt pénzügyi és fizikai zárása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	80.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE12 NAT/HU/001188 számú a „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című LIFE+ Természet pályázatban a csatorna nyomvonal ingatlanviszonyainak rendezése, a vízjogi létesítési engedély és a kiviteli tervek megszerzése, eredményes közbeszerzési eljárás lefolytatása a kivitelező kiválasztására, valamint a kivitelezés megkezdése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben teljesült, a kivitelező kiválasztásra került, azonban a vállalkozási szerződés még nem került aláírásra, valamint nem minden releváns ingatlan került a Magyar Állam tulajdonába.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	81.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE13 NAT/HU/000081 számú „A szalakóta védelme a Kárpát-medencében” című LIFE projektben a fenntartási időszak nyomon követése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	82.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című LIFE+ projektben a Tűzok Látogatóközpont kivitelezésének befejezése, a tanösvény és kilátópontok kialakításához szükséges kiviteli tervek megszerzése és a kivitelezés megkezdése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	83.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE15 NAT/HU/000902 számú „A parlagi sas védelme a Pannon Régióban az ember okozta pusztulás csökkentésével” című LIFE projektben a kutyával végzett őri feladatok folytatása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, erőforrásainkhoz mérten.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	84.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE16 NAT/HU/000599 számú a " A meszes homoki erőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben" című projektben az erdőkezelési és a monitoring feladatok folytatása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen, erőforrásainkhoz mérten a fenntartási időszakban.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	85.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE17 IPE/HU/000018 számú „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” c.

	projekt keretén belül az élőhely-rekonstrukció kivitelezési munkálatainak megkezdése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	86.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE18 NAT/HU/000799 számú „A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” c. projekt keretén belül az élőhelyrekonstrukciós tevékenységek folytatása (rekettgyűzők, lápteknők kotrása, növényi szaporítóanyag gyűjtése és vetése, inváziós fajok visszaszorítása)
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	87.
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE20 NAT/HU/001404 számú „Innovative management of Pannonian salt steppes and loess steppic grasslands to benefit plants, insects and birds” c. projekt keretén belül az előkészítési akciók megkezdése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	88.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2020-00088 számú “Komplex természetvédelmi látogatói infrastruktúra kialakítása a Nagy-széksóstó térségében (projekt előkészítés)” c. projekt fizikai és pénzügyi zárása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Teljesült.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Nem.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	89.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2021-00104 számú “A Kiskunsági Nemzeti Parki Igazgatóság természetvédelmi kezelés biztosítása érdekében működtetett állattartó telepeinek korszerűsítése (projekt előkészítés) c. projekt keretén belül a tervezési, tervellenőri feladatok, valamint a Megvalósíthatósági Tanulmány elkészítésének megkezdése.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Részben teljesült, a Megvalósíthatósági Tanulmány elkészítése nem kezdődött meg.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.
A kitűzött cél terven belüli sorszáma:	90.
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2021-00105 számú “Csaj-tó ökológiai állapotjavítása és bemutatási célú fejlesztése (projekt-előkészítés)” c. projekt fizikai és pénzügyi zárása.
Intézkedés kifejtése, megvalósítás menete, megvalósult-e:	Nem teljesült, a tervezési folyamatok elhúzódtak.
A célkitűzés folytatása szükséges-e:	Igen.

17. Fontosabb célkitűzések a következő évre (munkaterv), a tervezett pályázatok ütemezése és megvalósítása

1.	
A kitűzött cél megnevezése:	2010-2015. évi iratok irattári jellel való ellátása és selejtezése, a 2022. évi iratok irattári jellel való ellátása valamint ezen évek dokumentumainak külső irattárban történő elhelyezése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
2.	
A kitűzött cél megnevezése:	Végleges Dunamenti Tájégségközpont kialakítása, pályázati forrásból.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
3.	
A kitűzött cél megnevezése:	A saját vagyonkezelésben lévő gyepek természetvédelmi célú kezelés-optimalizálásának folytatása 5000 ha-nyi területen. A klímaváltozás, a kisebb megszakításokkal évek óta tartó aszályos időszakok kedvezőtlen hatásainak ellensúlyozása céljából a gyepek eltartóképességéhez igazított legelőgazdálkodás fejlesztése, gyepes élőhelyek ökológiai állapotának javítása a KNPI saját hasznosításában lévő ingatlanokon, a legelőállatok területi elosztásának újratervezésével.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben aktuális.
Határidő:	Folyamatos. A kezelés-optimalizálási folyamat lezártnak akkor lesz tekinthető, ha legalább három éven keresztül egyetlen saját vagyonkezelésben lévő legelőn sem merülnek fel túl- vagy alulkezeltségből fakadó ökológiai problémák.
4.	
A kitűzött cél megnevezése:	A környező élőhelyek jó ökológiai állapotát veszélyeztető, inváziós fásszárú állományok, magtermő fák irtása a rendelkezésre álló források, kifejezetten az ezt a célt szolgáló LIFE pályázatok, illetve Tvt. 77/A. § (4) bekezdése szerinti állami védekezés során felhasználható forrás rendelkezésre állása esetén.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
5.	
A kitűzött cél megnevezése:	A körzeti erdőtervek során meghozott hatósági határozatok 2022-2023. évre eső részeinek végrehajtása. Tisztások, cserjések kialakítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
6.	
A kitűzött cél megnevezése:	Az erdőtervezési feladatok ellátásához szükséges biotikai adatgyűjtés a következő erdőtervezési ciklushoz a Kecskeméti és Bugaci ETK területén.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	Kecskeméti ETK területén adatgyűjtés 2023. 04. 30-ig, Bugaci ETK területén 2023.12.31-ig.
7.	
A kitűzött cél megnevezése:	A természetvédelmi célú vízmegőrzések fokozása: ezt szolgáló vízellátási-művek vízjogi üzemelési engedélyei rendezésének folytatása, új bukoműtárgyak létesítése és engedélyeztetése.

Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
8.	
A kitűzött cél megnevezése:	Vízmegőrzési területek kijelölése, a már kijelölt területeken előzetes egyeztetés lefolytatása, a már egyeztetett területen a szükséges engedélyezési eljárások lefolytatása, a már engedéllyel rendelkező területeken kivitelezési munkák előkészítése és megvalósítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
9.	
A kitűzött cél megnevezése:	NBmR működtetése és Natura 2000 élőhelyek és fajok monitorozása (védett és fokozottan védett növény fajok, növénytársulások, közösségi jelentőségű élőhelyek, puhatestűek, egyenesszárnú közösségek, denevérközösségek, kisemlősök, közösséges ürge, madárfajok monitorozása, élőhelytérképezés), két országos NBmR projekt szervezése
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Folyamatos, 8-12 évenként ismétlődő.
Határidő:	2023. december 31.
10.	
A kitűzött cél megnevezése:	HUKN30003, HUKN20004, HUKN20007, HUKN20008, HUKN20013, HUKN20018, HUKN20021, HUKN20022, HUKN20024, HUKN20025, HUKN20026, HUKN20034, HUKN20036 Natura 2000 területek fenntartási terveinek megújítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Részen.
Határidő:	2023. december 31.
11.	
A kitűzött cél megnevezése:	Egységes, priorizált (természetvédelmi) értékleltár elkészítése örkerületenként, amit minden ör maga készít el.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023.12.31.
12.	
A kitűzött cél megnevezése:	Térinformatikai alapon működő, a hatósági engedélyeket feltüntető fedvény aktualizálása (a helyettesítő kollégák hatékony munkavégzésének elősegítéséért). Az automatizálhatóság függvényében végzendő feladat.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
13.	
A kitűzött cél megnevezése:	Inváziós kataszter aktualizálása oly módon, hogy tájegységenként meghatározandóak azok a területek, ahol a beavatkozás a legszükségesebb, és e területek inváziós fertőzöttségének változását kell nyomon követni.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
14.	
A kitűzött cél megnevezése:	5 ha alatti haszonbérleti szerződések megkötése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben aktuális.
Határidő:	2023. december 31.
15.	

A kitűzött cél megnevezése:	Haszonbérleti pályázat után szerződések megkötése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben aktuális.
Határidő:	2023. december 31.
16.	
A kitűzött cél megnevezése:	Haszonbérlet ellenőrzése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben aktuális.
Határidő:	2023. december 31.
17.	
A kitűzött cél megnevezése:	A 2024. évben lejáró haszonbérleti szerződések átvizsgálása aszerint, hogy a természetvédelmi kezelő kijelölés feltételeinek megfelelnek-e.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
18.	
A kitűzött cél megnevezése:	Az Informatikai Beszerzési Fejlesztési Terv alapján a KNPI informatikai hálózatának, illetve informatikai eszközparkjának további korszerűsítése asztali számítógépek, monitorok, notebookok beszerzésével. A szerverszoba korszerűsítése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben aktuális.
Határidő:	2023. december 31.
19.	
A kitűzött cél megnevezése:	Céges mobiltelefonok cseréje.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben aktuális.
Határidő:	2023. december 31.
20.	
A kitűzött cél megnevezése:	Egyenruha szabályzat formaruha mellékleteinek kiadása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
21.	
A kitűzött cél megnevezése:	A vezetékes és mobiltelefonok használati rendjéről szóló szabályzat felülvizsgálata.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. június 30.
22.	
A kitűzött cél megnevezése:	A járművek üzemeltetéséről, karbantartásáról, javítási rendjéről, a károk megtérítéséről szóló szabályzat felülvizsgálata.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. június 30.
23.	
A kitűzött cél megnevezése:	Online jegyvásárlási rendszer működtetése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
24.	
A kitűzött cél megnevezése:	A Természet Háza előkert és a Hankovszky-liget kisléptékű kertészeti rendezése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. május 31.
25.	
A kitűzött cél megnevezése:	Kiemelt rendezvényként a XII. Fehértavi Darvadozás megszervezése és lebonyolítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. november 18.
26.	
A kitűzött cél megnevezése:	"Tavaszköszöntő 2023" c. verseny megszervezése,

	lebonyolítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. május 31.
27.	
A kitűzött cél megnevezése:	Tűzokünnep szervezése Kunszentmiklós-Böszötrpusztán.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. május 31.
28.	
A kitűzött cél megnevezése:	Pusztá kapuja belső és külső installáció, turisztikai működtetési terv készítése (KEHOP-4.1.0-15-2016-00052 pályázathoz kapcsolódóan).
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. június 30.
29.	
A kitűzött cél megnevezése:	Csaj-tó turisztikai bemutatási koncepció készítése (KEHOP-4.1.0-15-2021-00105 projekt-előkészítő pályázathoz kapcsolódóan)
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. június 30.
30.	
A kitűzött cél megnevezése:	Állattenyésztéssel kapcsolatos ügyintézés: • Állattenyésztéssel kapcsolatos beszerzési és értékesítési eljárások ügyintézése, jelentések és nyilvántartások naprakész állapotban tartása. • Szezonális állománykezelések koordinálása, nyilvántartások vezetése. • Legeltetési terv készítésének koordinálása, legeltetés folyamatos monitoringja. • Vagyongazdálkodási tervezés és tényadatok rögzítése az AM irányába. • Területkezelési terv elkészítésének koordinálása, összesítése. • Vagyongazdálkodással kapcsolatos statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése. • A Gazdálkodási Naplóhoz és a Nitrátjelentéshez szükséges alapadatok összegyűjtése, jelentések határidőre történő leadása. • A Biokontroll tanúsításához szükséges tevékenységek koordinálása. • Az Egységes Kérelemhez szükséges alapadatok begyűjtése, a kérelem határidőben történő beadása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben aktuális.
Határidő:	2023. december 31.
31.	
A kitűzött cél megnevezése:	Növénytermesztéssel kapcsolatos ügyintézés: • TE által ügyintéztetett beszerzési eljárás lefolytatása határidőre, TKO által koordinálva. • TKO által ügyintéztetett értékesítési eljárás lefolytatása határidőre. • Vagyongazdálkodási tervezés és tényadatok rögzítése az AM irányába. • Területkezelési terv elkészítésének koordinálása, összesítése. • Vagyongazdálkodással kapcsolatos statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése. • A Gazdálkodási Naplóhoz és a Nitrátjelentéshez szükséges alapadatok összegyűjtése, jelentések

	határidőre történő leadása. • A Biokontroll tanúsításához szükséges tevékenységek koordinálása. • Az Egységes Kérelemhez szükséges alapadatok begyűjtése, a kérelem határidőben történő beadása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben aktuális.
Határidő:	2023. december 31.
32.	
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészettel kapcsolatos ügyintézés • beszerzési eljárások lefolytatása határidőre, • jelentések és nyilvántartások naprakész állapotban tartása, • statisztikák, adatszolgáltatások határidőre történő elvégzése, • hatóságokkal kapcsolattartás, ügyintézés, • erdőterületek természetvédelmi kezelése (inváziós irtás), • erdőterület igénybevételek.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben aktuális.
Határidő:	2023. december 31.
33.	
A kitűzött cél megnevezése:	Természetvédelmi őrszolgálattal kapcsolatos alcélok: • természetvédelmi őrzés, • feladatellátáshoz szükséges feltételek biztosítása, • hatósági feladatellátás, • együttműködés más szakterületekkel. •
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben aktuális.
Határidő:	2023. december 31.
34.	
A kitűzött cél megnevezése:	Közmunkaprogram megvalósítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Részből.
Határidő:	2023. december 31.
35.	
A kitűzött cél megnevezése:	A saját vagyonkezelésben lévő, de haszonbérbe adott területen lévő, mintegy 50 db vízjogi engedély nélküli kút fennmaradási engedélyeinek beszerzése, a rendelkezésre álló források függvényében.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
36.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI működési területéről származó védett természeti értékek adatait nyilvántartó biotikai adatbázis tartalmának validálása, a korábbi AgyMind adatbázis elemeinek betöltése a 2022. óta bevezetett OpenBioMaps adatbázisba, ezt követően az egységesített adatbázis adatainak világhálón történő közzétételének előkészítése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
37.	
A kitűzött cél megnevezése:	A védett természeti értékek adatkezelési szabályzatának elkészítése (adatgyűjtés, validálás, jogosultságok, karbantartás, biztonsági mentés, rendszeres és eseti adatszolgáltatások, külső adatgyűjtők, közzététel).

Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
38.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI működési területén megjelenő idegenhonos inváziós kaktuszállományok felmérése, kisebb állományok kiirtása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
39.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KNPI központi épületének madárütőkész elleni védelmének megtervezése, kiépítése/kiépíttetése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
40.	
A kitűzött cél megnevezése:	Kerti rozsdafarkú állomány (revírek) felmérése, erdőgazdálkodási szempontú korlátozási javaslatok kidolgozása, érvényesítése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. június 30.
41.	
A kitűzött cél megnevezése:	Természetvédelmi oltalom alatt nem álló területen felmért bugaci nőszőfű állományok védelme érdekében erdőgazdálkodási szempontú korlátozási javaslatok kidolgozása, érvényesítése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
42.	
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészettel kapcsolatos ügyintézés: fahasználatok és az ahhoz kapcsolódó eladások; erdőművelési tevékenységek (ültetések, ápolások) és az ahhoz kapcsolódó beszerzések; hatósági ügyintézés; erdőterületek természetvédelmi kezelése (inváziós irtás); erdőterület igénybevételek; anyagi jellegű beszerzések (csemete, kerítésanyag, vegyszer); szolgáltatás beszerzések (lőszermentesítés, vegyszerezés, kerítésépítés).
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben aktuális
Határidő:	2023. december 31.
43.	
A kitűzött cél megnevezése:	Tárgyévben megvásárolt ingatlanok vagyonkezelési szerződésbe kerülése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben aktuális.
Határidő:	2023. december 31.
44.	
A kitűzött cél megnevezése:	Földtulajdonosi közösségektől haszonbérleti díjak beszedése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben aktuális.
Határidő:	2023. december 31.
45.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: Apaj, Fülöpháza, Bugac védett külterületén recens Scarabaeoidea (lemezescsápú bogarak) fajlista készítése gyakorlati

	adatokkal, hosszú távú állományváltozásaik elemzése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
46.	
A kitűzött cél megnevezése:	Közösségi jelentőségű csigafajok ETRS háló alapú felmérésének folytatása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
47.	
A kitűzött cél megnevezése:	Vízimadár monitorozás a Csaj-tavon (a megváltozott gazdálkodás hatásának függvényében).
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
48.	
A kitűzött cél megnevezése:	Kunfehértó település közigazgatási területén kiépített napелеm-park területének monitorozása (védett növény és ízeltlábú állományok), a Pirtó település területére áttelepített bütyköshátú ormányos állomány monitorozása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. június 30.
49.	
A kitűzött cél megnevezése:	Kiskőrös település közigazgatási területén az ex lege oltalom alatt álló védett természeti területek felülvizsgálata.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. június 30.
50.	
A kitűzött cél megnevezése:	Belépési és beléptetési szabályzat ismételt felülvizsgálata.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
51.	
A kitűzött cél megnevezése:	A környezeti nevelési és szakvezetési túrákon kitöltött elégedettségi kérdőívek kiértékelése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
52.	
A kitűzött cél megnevezése:	Környezeti nevelési programok tartása és fejlesztése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
53.	
A kitűzött cél megnevezése:	Natura 2000 oktatófüzet összeállítása a KEHOP Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása pályázathoz.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. május 31.
54.	
A kitűzött cél megnevezése:	4 alkalommal Két víz köze kiadvány szerkesztése, kiadása és terjesztése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben aktuális.
Határidő:	2023. december 31.
55.	
A kitűzött cél megnevezése:	KNPI Weblap(ok) és közösségi oldal működtetése, folyamatos frissítése.

Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben aktuális.
Határidő:	2023. december 31.
56.	
A kitűzött cél megnevezése:	Nemzeti parki védjegy pályázat kiírása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. június 30.
57.	
A kitűzött cél megnevezése:	KNPI turisztikai létesítmények helyzetelemzése, fejlesztési terv készítése
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	nem
Határidő:	2023. december 01.
58.	
A kitűzött cél megnevezése:	A pénzügyi szabályzatok aktualizálása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	Folyamatos.
59.	
A kitűzött cél megnevezése:	A Magyar Államkincstár 2022. januárjától bevezetett és 2023. január 1-jétől a kötelezettségvállalásokra, a kötelezettségekre, valamint a 10 millió Ft-ot elérő vagy meghaladó követelése tételes bejelentési kötelezettségével bővített Központi Költségvetés végrehajtását Támogató Rendszerének való megfelelés biztosítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Részbem.
Határidő:	Folyamatos.
60.	
A kitűzött cél megnevezése:	A Magyar Államkincstár 2022. januárjától bevezetett Számlavezető Rendszer Ügyfél Front-end-ben 2023. januárjától történt változásoknak való megfelelés biztosítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Részbem.
Határidő:	Folyamatos.
61.	
A kitűzött cél megnevezése:	A Naprózsa Ház és Erdei Iskola kertrendezési feladatainak elvégzése külső vállalkozó bevonása nélkül a tájegységi fizikai brigáddal.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben.
Határidő:	2023.12.31.
62.	
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészeti nyiladékok karbantartása erdőtűz megelőzési célból a Bócsa-Bugac törzsterületen.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben.
Határidő:	2023. december 31.
63.	
A kitűzött cél megnevezése:	Erdészeti nyiladékok és közelítő utak térképi fedvényének elkészítése a tűzmegelőzési terv kiegészítésére.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. október 31.
64.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: fészkelő madárállományok felmérése a Fülöpházi-buckavidék területén, hosszú távú állományváltozásaik elemzése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.

Határidő:	2023. december 31.
65.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: 2006-os kétélűfelmérés megismétlése a Fülöpházi-buckavidék mintaterületein (Kondor-tó, Szappanos-szék).
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
66.	
A kitűzött cél megnevezése:	Vizes élőhely természetvédelmi kezelése 60 házi bivaly legeltetésével 160 ha kiterjedésben Gátéri Fehér-tó területén
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben aktuális.
Határidő:	2023. november 30.
67.	
A kitűzött cél megnevezése:	Tömörkényi-halastórendszer (Csaj-tó) halastavi vizes élőhely fenntartása, 3-as, 4-es, 5-ös, 6-os, 10-es töegységek üzemi vízszinten tartása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben aktuális.
Határidő:	2023. december 31.
68.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: fészkelő madárfauna felmérése Szikra és az Alpári-rét területén, hosszú távú állományváltozásaik elemzése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
69.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: emlősfauna ismételt felmérése, hosszú távú állományváltozásainak jellemzése a Mártélyi TK területén.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
70.	
A kitűzött cél megnevezése:	Problémakataszter aktualizálása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben ismétlődő.
Határidő:	2023. december 31.
71.	
A kitűzött cél megnevezése:	Nyári állások karámrendszerének felújítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
72.	
A kitűzött cél megnevezése:	KNPI saját hasznosítású területeinek egységes jelölése és számozása (legelő, szántó).
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
73.	
A kitűzött cél megnevezése:	Szabadszállási Zab-szék mellett lévő ezüstfa állomány erdő művelési ágból való kivonása
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
74.	
A kitűzött cél megnevezése:	A kunszentmiklósi Nagy-réten tűzokvédelmi szempontú növénytermesztés megvalósítása.

Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
75.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: túzok és kék vércse hosszú távú állományváltozásainak elemzése a Felső-Kiskunsági szikes puszták területét illetően.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
76.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KNP megalapításának 50. évfordulójára (2025) tervezett szakmai kiadványhoz: szikes tavak fészkelő madárközösségének megismételt felmérése, hosszú távú állományváltozásaik elemzése a Felső-Kiskunsági szikes tavak területén.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
77.	
A kitűzött cél megnevezése:	A korábban beszerzésre került konténer kitélepítése a solti Csőszházhoz.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. április 30.
78.	
A kitűzött cél megnevezése:	Egységköltség (összes költség Ft/futott km) kimutatására alkalmas programban (GPS program gépjármű nyilvántartó modulja) a teher- és személygépjárművek műszaki- és javítási adatainak rögzítése, gépjárművenkénti egységköltség kimutatás elkészítése, selejtezési javaslat összeállítása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.
79.	
A kitűzött cél megnevezése:	Egységköltség (összes költség Ft/futott km) kimutatására alkalmas programban (GPS program gépjármű nyilvántartó modulja) foglalt adatok alapján a selejtezésre javasolt teher- és személygépjárművek meghatározása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. szeptember 30.
80.	
A kitűzött cél megnevezése:	Mezőgazdasági erő- és munkagépek éves javítási költségének meghatározásához kapcsolódó nyilvántartás létrehozása, adattal történő feltöltése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
81.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00036 számú „Naprózsa Ház a homokon” című projektben fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2023. december 31.
82.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00010 számú „Vizes élőhely rekonstrukciója és a fokgazdálkodás lehetőségének megteremtése a tiszalipári Nagy-tó területén” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.

Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2023. december 31.
83.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00045 számú „Natura 2000 jelölő füves élőhelyek és a természetvédelmi céllal művelt szántók kezelése” című projekt keretén belül a Kunszentmiklós-Nagyállás őshonosállat-tartó telep fejlesztésének megvalósítása, a pickup terepjárók beszerzése, a projekt pénzügyi és fizikai zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, részben.
Határidő:	2023. december 31.
84.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00046 számú „Tájédegen fafajokból álló erdők átalakítása Natura 2000 jelölő élőhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területein” című projektben a pickup terepjárók beszerzése, a projekt pénzügyi és fizikai zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, részben.
Határidő:	2023. december 31.
85.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00052 számú „A puszta kapuja – természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadótér kialakítása Bugacon” című projekt keretében a fogadóépület megépítése, a projekt pénzügyi és fizikai zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
86.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00069 számú „Vizes élőhelyek rehabilitációja és természetvédelmi kezelése a Közép-Tisza mentén című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2023. december 31.
87.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00070 számú „Egy fenntartható, természetkímélő tájhasznosítás újjáélesztése: a fokgazdálkodás XXI. századi lehetőségeinek megteremtése a Mártélyi Tájvédelmi Körzetben” című projekt pénzügyi zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
88.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00071 számú „Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna-Tisza közén” című projektben a Kolon-tavi Fürkésző és a Vörös-mocsár bemutatóhely kivitelezésének befejezése, a projektben tervezett eszközbeszerzések lefolytatása, a projekt pénzügyi és fizikai zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, részben.
Határidő:	2023. december 31.
89.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2016-00080 számú „A Péteri-tó természetes mederalakulatának helyreállítása” című

	projekt pénzügyi zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, részben.
Határidő:	2023. december 31.
90.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.2.0-15-2016-00009 számú „A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével” című projekt pénzügyi zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, részben.
Határidő:	2023. december 31.
91.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001 számú, „A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2023. december 31.
92.	
A kitűzött cél megnevezése:	A VEKOP-4.2.1-15-2016-00007 számú „Csatornák, rizskalitkák, tájsebek, tanyahelyek felszámolása, tájba illesztése a Kiskunsági Nemzeti Park területén” című projektben a fenntartási időszak nyomon követése, fenntartási jelentés készítése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem. Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2023. december 31.
93.	
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE12 NAT/HU/001188 számú a „Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban” című LIFE+ Természet pályázatban a csatorna nyomvonal ingatlanviszonyainak rendezése a kivitelezés megkezdése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, részben.
Határidő:	2023. december 31.
94.	
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE13 NAT/HU/000081 számú „A szalakóta védelme a Kárpát-medencében” című LIFE projektben a fenntartási időszak nyomon követése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Minden évben, a fenntartási időszak végéig.
Határidő:	2023. december 31.
95.	
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE15 NAT/AT/000834 számú „A tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában” című LIFE+ projekt fizikai zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
96.	
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE15 NAT/HU/000902 számú „A parlagi sas védelme a Pannon Régióban az ember okozta pusztulás csökkentésével” című LIFE projekt pénzügyi zárása, a kutyával végzett őri feladatok folytatása, erőforrásainkhoz mérten.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, részben.
Határidő:	2023. december 31.

97.	
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE16 NAT/HU/000599 számú a " A meszes homoki erőssztyepp-komplex ökoszisztéma szolgáltatásainak helyreállítása a Peszéri-erdőben" című projekt pénzügyi zárása, az erdőkezelési és a monitoring feladatok folytatása az erőforrásainkhoz mérten.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, részben.
Határidő:	2023. december 31.
98.	
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE17 IPE/HU/000018 számú „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” c. projekt keretén belül a gyepterületi tanácsadási tevékenység és a gyepterületek védelmével kapcsolatos környezeti nevelői tevékenységek végzése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
99.	
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE18 NAT/HU/000799 számú „A rákosi vipera természetvédelmi helyzetének javítása a Pannon régióban” c. projekt keretén belül élőhelyrekonstrukciós tevékenységek végzése (gyepterrekonstrukció, gyepdiverzifikáció, növényi szaporítóanyag telepítése a rekettyekotrástól helyére, nemkívánatos fűszárú és lágyszárú fajok eltávolítása)
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
100.	
A kitűzött cél megnevezése:	A LIFE20 NAT/HU/001404 számú „Innovative management of Pannonic salt steppes and loess steppic grasslands to benefit plants, insects and birds” c. projekt keretén belül napelemes villanypásztor rendszer telepítése, a legeltetési-övezetek kijelölése.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Nem.
Határidő:	2023. december 31.
101.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2021-00104 számú “A Kiskunsági Nemzeti Parki Igazgatóság természetvédelmi kezelés biztosítása érdekében működtetett állattartó telepeinek korszerűsítése (projekt előkészítés) c. projekt keretén belül a tervezési, tervellenőri feladatok befejezése, valamint a Megvalósíthatósági Tanulmány elkészítése és a közbeszerzési eljáráshoz szükséges dokumentumok összeállítása, a projekt pénzügyi és fizikai zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen, részben.
Határidő:	2023. december 31.
102.	
A kitűzött cél megnevezése:	A KEHOP-4.1.0-15-2021-00105 számú “Csaj-tó ökológiai állapotjavítása és bemutatási célú fejlesztése (projekt-előkészítés)” c. projekt fizikai és pénzügyi zárása.
Előző évről áthúzódó célkitűzés:	Igen.
Határidő:	2023. december 31.

	KEHOP 4.1.0 pályázatok	Projektterv kerete (Ft)	Időtartama
1.	Tájidegen fajokból álló erdők átalakítása Natura 2000 jelölő élőhelyekké a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területein.	230 000 000	2016.10.06 - 2023.01.31.
2.	Natura 2000 jelölő füves élőhelyek és a természetvédelmi céllal művelt szántók kezelése.	498 682 972	2016.10.06 - 2023.04.30.
3.	A puszta kapuja – természeti, kulturális és történelmi örökségeink bemutatása, fogadótér kialakítása Bugacon.	288 451 432	2016.10.18 - 2023.06.30.
4.	Egy fenntartható, természetkímélő tájhasznosítás újjáélesztése: a fokgazdálkodás XXI. századi lehetőségeinek megteremtése a Mártélyi Tájvédelmi Körzetben.	197 170 674	2017.04.07 - 2022.12.31.
5.	Natura 2000 vizes élőhelyek bemutatása a Duna–Tisza közén.	527 002 163	2016.12.01 - 2023.10.31.
6.	A Péteri-tó természetes mederalakulatának helyreállítása.	329 421 251	2017.04.07 - 2022.11.30.
7.	Vizes élőhelyek rehabilitációja és természetvédelmi kezelése a Közép-Tisza mentén.	1 192 803 126	2016.12.14 - 2022.01.31.
8.	Komplex természetvédelmi látogatói infrastruktúra kialakítása a Nagy-széksóstó térségében (projekt előkészítés).	40 000 000	2021.07.02 - 2021.10.15.
9.	A Kiskunsági Nemzeti Parki Igazgatóság természetvédelmi kezelés biztosítása érdekében működtetett állattartó telepeinek korszerűsítése (projekt előkészítés).	70 000 000	2021.10.14 - 2023.10.31.
10.	Csaj-tó ökológiai állapotjavítása és bemutatási célú fejlesztése (projekt előkészítés).	40 000 000	2021.10.22 - 2023.10.31.
	KEHOP 4.2.0 pályázat		
1.	A területi jelenlét és természetvédelmi őrzés hatékonyságának javítása az Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának komplex fejlesztésével.	155 044 158	2016.10.25 - 2022.03.31.
	KEHOP 4.3.0-VEKOP-15 pályázat		
1.	A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok.	1 059 244 743	2016.11.07- 2022.05.31.
	VEKOP 4.2.1-15 pályázat		
1.	Csatornák, rizskalidak, tájsebek, tanyahelyek felszámolása, tájba illesztése a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén.	419 777 021	2016.11.28 - 2022.04.30.